

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198354

UNIVERSAL
LIBRARY

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ

ಮತ್ತು

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಚರಿತ್ರೆ

ಧರ್ಮವಿಜ್ಞಾನ ವೈರಾಗ್ಯ ಪರಮೈಕ್ಯರ್ಯ ಶಾಲಿನಃ |

ಅನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದಾನ್ ವಂದೇ ನಿರಂತರಂ ||

[ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥ ಛಾಂದಃ]

ನತ್ವಾಕೃಷ್ಣಂ ತಥಾ ಮಧ್ವಂ ಜಯತೀರ್ಥ ಗುರುನಮಃ ||

ವಕ್ಷ್ಯೇ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯಾರ್ಯಾಣಾಂ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಸರ್ವಸಮ್ಮದ್ವಿದಂ ||

(ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥ ಪೂಜ್ಯಚರಣಶಿಷ್ಯ ನ್ಯಾಸತೀರ್ಥಃ)

ಲೇಖಕರು

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧಕರಾದ

ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯ

ರಾಜಪುರೋಹಿತ

ಅನಧರ್ಮ ಪದ್ಧತಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ವ ಕರ್ನಾಟಕ,

ಶ್ರೀಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ

ಇತ್ಯಾದಿ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕರ್ತೃ.

ಧಾತೃ ಗಲಿಲ ಯುಗಾದಿ

ಅನಧೂತ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಪ್ರಕಟನೆ ೬

ಶ್ರೀಶಿವಾನಂದ ಮಂದಿರ,

ಶಂಕರಪುರ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಚಾಣುಕೈ ವಿಕ್ರಮವರ್ಷ

೮೬೧

ಕ್ರಿಸ್ತವರ್ಷ

೧೯೩೬

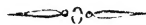
ಬೆಲೆ ೧ ರೂ. ೪ ಆಣೆ.

ಮುದ್ರಕರು
ಕೆ. ಜಿ. ರಾಯದುರ್ಗ
ಮೋಹನ ಮುದ್ರಣಾಲಯ
ಧಾರವಾಡ

ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣದ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆಯ ಅಧಿಕಾರವು,
ಅವಧೂತ ಗ್ರಂಥಾಲಯದೊಡೆಯರಿಗೆ ಸೇರಿದೆ.

ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಶಂಕರಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆ
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಅವಧೂತ ಗ್ರಂಥಾಲಯ
ಶ್ರೀಶಿವಾನಂದ ಮಂದಿರ
ಶಂಕರಪುರ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಪರಮ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕರಾದ ಶ್ರೀಮದಾಸಂದತೀರ್ಥರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥತೀರ್ಥರ ಅತ್ಯುದಾತ್ತವಾದ ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಣಮಾಡಿದ್ದ ರಿಂದ ಸನ್ನ ವಾಣಿಯು ಪವಿತ್ರವಾಯಿತು; ನಾನು ಧನ್ಯನಾದೆನು. ಈ ಮಹಾಭಾಗರ ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು ಚಿಕಿತ್ಸಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಲು ಸಕ್ರಮಿಸಿ, ಇಂದಿಗೆ ೨೫ ವರ್ಷಗಳಾಗಿ ಹೋದವು! ಇಂಥ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಅಭ್ಯಾಸವು, ಇಂದು ಶ್ರೀಹರಿ, ಗುರುಗಳ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥ ರೂಪದಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ಸನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆತೀತಯ ಆಸಂದವಾಗಿದೆ.

ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಶ್ರೀಮಂಜುನಾಥತೀರ್ಥರ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಚಿಕಿತ್ಸಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿ, ೧೯೦೯ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬೇಡ, ಸುರವುರಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸೀರಿಸಿ, ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಪಂಡಿತರ ಸಂಗಡ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪುನಃ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಬಂದೆನು. ಮುಂದೆ ೧೮ ವರ್ಷಗಳಾದ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಮಂಜುನಾಥತೀರ್ಥರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ೧೯೨೭ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳವೇಡ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೂ, ೧೯೨೮ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಮಳೆಬೇಡ, ಸುರಗೋಡ, ಸನ್ನತಿಯ ಶ್ರೀಚಂದ್ರಲಾಪರಮೇಶ್ವರೀ ದೇವಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಹಾಗೂ ಹುರಸ ಗುಂಡಿಗೆ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿ, ಆಯಾ ಸ್ಥಳದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ತುಲನಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿಯ ಪೃತ್ವಾಂತಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದೆನು, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳವೇಡ ತಾಲೂಕಿನ ಮಾಮಲೇದಾರರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹಾಗೂ ಇವರೂ ಹಾಗೂ ಕಲಬುರ್ಗಿಯ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೃಷ್ಣರಾವ ಕಪಟರಾವ

ವಕೀಲರೂ ನನ್ನ ಈ ಸಂಶೋಧನಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರು, ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಮಹಾಶಯರಿಬ್ಬರಿಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತಾವೂರ್ವಕವಾದ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಲು ೧೯೩೨ನೆಯ ಇಸವಿಯ ನವಂಬರ ೧೪ ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸ ಉಡುಪಿಗೆ ತೆರಳಿದೆನು. ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ('ಕಡೇಕಾರ' ಎಂಬಲ್ಲಿರುವ) ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಸ್. ರಾಜಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯಸಮ್ಮೇಳನದ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ನನಗೆ ಚಿರ ಪರಿಚಿತರೂ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಆಗಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ, ಇವರು ಅತಿಶಯ ಉದಾರಚರಿತರಾದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ವರೆಗೂ ಎಲ್ಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಇವರ ಸಾಹಾಯ್ಯದಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉಡುಪಿ, ಏಮಾನಗಿರಿ, ಪಾಚಕಕ್ಷೇತ್ರ, ಗದಾತೀರ್ಥ, ಬಾಣತೀರ್ಥ, ಪರಶುತೀರ್ಥ, ಧನುಸ್ತೀರ್ಥ, ವಾಸುದೇವತೀರ್ಥ, ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಒಡ ಭಾಂಡೇಶ್ವರ, ಹಾಗೂ ಬಾಕೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಭಂಪಾಚಾರ್ಯೇರಿಮಠ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಚಿಕಿತ್ಸಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದೆನು. ಇದಲ್ಲದೆ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ " ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲನಿರ್ಣಯ " ಪ್ರಭೃತಿ ನಾಲ್ಕು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆನು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಈ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಜಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರಾಯರು ವೇ|| ಎಸ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರೆಂಬುವರನ್ನು ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟದ್ದಲ್ಲದೆ, ಆಯಾ ಸ್ಥಳದ ಮುಖಂಡರಿಗೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಸಂಶೋಧನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ತರದ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಈ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯೂರ್ವಕವಾಗಿ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ತದನಂತರ ಉಡುಪಿಯಿಂದ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟೆನು. ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಕಳ, ಮೂಡಬಿದರೆ, ಮಂಗಳೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಲಪಿದೆನು. ಈ

ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಹಾಗೂ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಸ್ಥಳವಾದ ಕಟ್ಟಿಯ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಪಡಿಯಚ್ಚುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಈ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಮತ್ತು ಈ ಕಟ್ಟಿಯ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ವರ್ಣನೆಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ತಿಳುಹಿಸಲು ಸಮ್ಮುಖರಾದ ಶ್ರೀಮಾನಾಂ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ ಶೇಣೈ ಎವರ್. ಎ. ಇವರು 'ಕ್ಯಾಸುರಾ' ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಬೊತೆಗೆ ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಈ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥವು, ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸಮಾಪವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಮಂಜೇಶ್ವರದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳೂ ಇತಿಹಾಸಸಂಶೋಧಕರೂ ಆದ ಶ್ರೀಮಾನಾಂ ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳವರ ಸಾಹಾಯ್ಯದಿಂದ ಏನೆರಡೂ ಸ್ಥಳಗಳ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಬಂದೆವು. ಈ ಮಹನೀಯರಿಬ್ಬರ ಉಪಕಾರವು ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಉಪಕಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಉಭಯ ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಪೂರ್ವಕವಾದ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮಂಗಳೂರಿನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜ್ಞಾನಪ್ರದ್ಧರಾದ ಶ್ರೀಮಾನಾಂ ಪಂಜಿ ಮಂಗೇಶರಾವ್ ಬಿ. ಎ., ಎಲ್. ಟಿ. ಈ ಮಹಾಶಯರು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಾಯಗಳನ್ನು ಸೋಪಾನಪ್ರತಿಪಾದವಾಗಿಯೂ ಸಪ್ತಮಾನಾಪಾಯಿಯೂ ವಿವರಿಸಿಬೇಕೆ, ನನಗೆ ಅವುಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅನಂತ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆತನವ ಈ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ನನ್ನ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳು.

ಹಾಗೆಯೇ ಮಂಗಳೂರಿನ 'ಕಂಠೀರವ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನಾಂ ಹುರಳಿ ಭೀಮರಾಯರೂ ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇವರಿಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಚಿಕಿತ್ಸಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಉಡುಪಿಯಿಂದ ಕಾಣ್ವ

ತೀರ್ಥದ ವರೆಗೆ ಉಚಿತ ಮೌಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ತನಕ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ತರುವಾಯ ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಹೊರಟು, ಚಾರ್ವಾಡಿ ಘಟ್ಟದ ಮೇಲಿಂದ ಕಡೂರು ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದೆನು. ತನಂತರ ಶ್ರೀಮದಾನಂದ ತೀರ್ಥರ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯ ತೀರ್ಥರ ಸಚ್ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದೆನು.

ಈ ಸನ್ನಿ ಲೇಖನಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪ್ರತಿವಿಧ್ಯ ದ್ವೈತಮತದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ದ್ವೈತ ಮತಗಳ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಠಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಅದ್ವೈತ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಮತಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಬೇಡಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಕೊಟ್ಟು ಸಾಹಾಯ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುತ್ತೇನೆ.

ಧಾರವಾಡದ ಮಾಧ್ವಪಾಠಶಾಲೆಯ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾದ ವೇ. ಶಾ. ಸಂ. ಹುಯಿಲಗೋಳ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಡಾಕ್ಟರ ಕಾಂತರಾವ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ ಕಮಲಾವೂರ ಎಲ್. ಬಿ. ಬಿ. ಎಸ್. ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನರಸಿಂಗರಾವ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ ಕಮಲಾವೂರ ಬಿ. ಎ., ಎಲ್. ಎಲ್. ಬಿ. ಈ ಉಭಯ ಬಂಧುಗಳು, ಫಿಮೇಲೆ ಟ್ರೀನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ತಟ್ಟಿ ಶಾಮರಾಯರು ಬಿ. ಎ. ಈ ನಾಲ್ವು ಜನ ಮಹಾಶಯರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಂಥ ಸಂಗ್ರಹದ ಲಾಭವು ನನಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಸಾಹಾಯ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಕಣ್ವಮಠದ ದಿವಾಣರಾದ ವೇ. ಶಾ. ಸಂ. ಕನಕಗಿರಿ ರಾಜಗೋಪಾಳಾಚಾರ್ಯರು ಸುರವುರ ಇವರು ಶ್ರೀ ಕಣ್ವಮಠದ ಗುರು ಪರಂಪರಾಪೀಠಿಕೆಯನ್ನು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟರು. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾರಾಯಣರಾವ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಬಿ. ಎ. ಎಲ್. ಎಲ್. ಬಿ. ಧಾರವಾಡ ಇವರು ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಠದ ಗುರುಪರಂಪರಾಪೀಠಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಇದಲ್ಲದೆ ವೇ. ಶಾ. ಸಂ. ಶಿರಗುಪ್ಪಿ ನೆಂಕಣ್ಣಾಚಾರ್ಯರು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೆಂಕಟರಾವ ಭೀಮರಾವ ಆಲೂರ ಬಿ. ಎ., ಎಲ್. ಎಲ್. ಬಿ. ಧಾರವಾಡ ಈ ಉಭಯ ಮಹಾಶಯರು, ದೈವಜ್ಞ ಭೀಮಾಚಾರ್ಯ ಎರಚಿತ " ಶ್ರೀ

ಪೂರ್ಣಬೋಧ ಗುರುವಂತ ಕಥಾಕಲ್ಪತರು " ಎಂಬ ಹಸ್ತಲಿಖಿತ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಸಾಹಾಯ್ಯ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಮಹನೀಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮತ್ತು ಅದ್ವೈತ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಮತಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಧಾರವಾಡಸ್ಥರಾದ ವೇದಮೂರ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಶ್ರೀ ತ್ರಿಕಾಂಡ ಮಂಡನಾಚಾರ್ಯರಾದ ದಂಡವತೆ ಮಹಾದೇವ ದೀಕ್ಷಿತರವರಿಗೂ ವೇ. ಶಾ. ಸಂ. ಪರಮ ಪೂಜ್ಯರಾದ ಬಡ್ಲಿ ಚಿದಂಬರ ದೀಕ್ಷಿತರವರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಅದ್ವೈತವೇದಾಂತ ವಿಶಾರದರಾದ ಪ್ರೊ. ಎನ್. ಆರ್. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಎಮ್. ಎ, ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ. ಬೈಲಹೊಂಗಲ ಇವರಿಗೂ ನಾನು ತುಂಬಾ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀಮದಚ್ಯುತ ಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ, ಎಮುಕ್ತಾತ್ಮರು ರಚಿಸಿದ 'ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ' ಎಂಬ ಅದ್ವೈತ ಮತಗ್ರಂಥದ ಮಂಗಲಾಚರಣದ ಅದ್ಭುತಪದ್ಯವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟೆ ಹೇಳಿದರೆಂಬುದು ಸುಮಧ್ವವಿಜಯದಲ್ಲಿ (೪-೪೪೪೫) ಉಕ್ತವಾಗಿದ್ದುದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಬಡೋದಾ ಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಸಯಾಬಿರಾವ ಗಾಯಕವಾಚ ಮಹಾರಾಜರವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ " ಗಾಯಕವಾಚ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಸಿರೀಜ್"ದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಂ. ಹಿರಿಯಣ್ಣನವರು ಎಮ್. ಎ. ಇವರು ಕ್ರಿ. ವ. ೧೯೩೩ರಲ್ಲಿ ಈ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡುವ ಪರಿಗೂ ಆ ಅದ್ಭುತಪದ್ಯವು ಯಾವುದು? ಎಂಬುದು ಅವಾರ್ಚನ ಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ವಿತ್ರರಾದ ಪ್ರೊ. ಎನ್. ಆರ್. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಎಮ್. ಎ., ಎಲ್. ಎಲ್. ಬಿ. ಇವರು ಈ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗ್ರಂಥವನ್ನು ತರಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾದ ಕೂಡಲೇ ಇವರಿಂದ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಇಸುಕೊಂಡದ್ದಲ್ಲದೆ, ಇವರು ಅದ್ವೈತವೇದಾಂತದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗ್ರಂಥದ ಮಂಗಲಾಚರಣದ ಈ ಅದ್ಭುತಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬರೆಯಲು ನಾನು ಇವರಿಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿದೆನು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಇವರು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ ಗ್ರಂಥದ ಈ ಅದ್ಭುತಪದ್ಯವನ್ನೂ ಇದರ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ನಮ್ಮ ವಾಚಕರ ಅವಗಾಹನಕ್ಕಾಗಿ ಇದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಯಾನುಭೂತಿರಚಾಸೀಯಾನನ್ಮಾತ್ಮಾನಸ್ಯವಿಗ್ರಹಾ ।

ಮಹದಾದಿ ಜಗನ್ಮಾಯಾ ಚಿತ್ರಭಿತ್ತಿಂ ನಮಾಮಿ ತಾಮ್ ॥

ಅರ್ಥ:—(ಅನುಭವ, ಚೈತನ್ಯ, ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನವೆಂದರೇನೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಆದು ಸ್ವತಃಸಿದ್ಧವೂ ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶವೂ ಆಗಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, 'ಅದು ಇಲ್ಲವೆಂದು' ಹೇಳುವುದೂ ಕೂಡ ಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಚೈತನ್ಯವೇ ಸರಿ. ಹೀಗೆ 'ಅದು ಇಲ್ಲವೆ'ನ್ನೇಜೀಕಾರರೂ ಸಹ, ಮೂಲತಃ ಅದರ ಆಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಲೇ ಬೇಕಾಗುವುದು ! ಎಂತೆಯೇ ಅದು) ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲದ್ದು; (ಎಂತೆಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೆ) ತಿಳಿಯದಂತಹದು; (ಎಂತೆಯೇ ದೇಶ, ಕಾಲ, ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ) ನೀವು (ಅಥವಾ ಕೊನೆ)ಯಿಲ್ಲದ್ದು; (ಆದೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ) ಆತ್ಮವಾಗಿಯೂ (ಎಂದರೆ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿಯೂ) ಅನಂದಮೂರ್ತಿಯಾಗಿರುವಿರಿ ಇರುವುದು. (ಇಂತಹ) ಯಾವ ಅನುಭವವು (ಅಥವಾ ಚಿದ್ರೂಪ ಪರಮಾರ್ಥ ವಸ್ತುವು) ಇರುವದೋ (ಮತ್ತು) ಯಾವುದು ಮಹತ್ ಮೊದಲಾದ (ರೂಪದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವ) ಜಗತ್ತೆಂಬ ಸುಳ್ಳು [ಅಥವಾ ತೋರಿಕೆಯು] ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ [ಆಧಾರವಾದ] ಗೋಡೆಯಂತಿರುವುದೋ, [ಎಂದರೆ ಯಾವ ಸದ್ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ಮಹತ್ ಮೊದಲಾದ ತತ್ತ್ವಗಳ ರೂಪವಾಗಿ ಹೊರಟು, ಈ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಮತ್ತು ಕಲ್ಪಿತವಾದ ಜಗದ್ರೂಪ ಚಿತ್ರವೆಂಬುದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದೋ] ಅಂತಹ ಸದ್ವಸ್ತುವಿಗೆ [ಎಂದರೆ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ] ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬೋಧಿಸಿಗಳಾದ ವೇ. ಶಾ. ಸಂ. ರಾಮ ಭಟ್ಟರವರು ಈ ಗ್ರಂಥಲೇಖನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ದ್ರವ್ಯಾನುಕೂಲ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಅನಿಶ್ರಾಂತ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ವಹಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ಮಾನ್ಯ ಡಿ. ಟಿ. ನರಗುಂದಕರ ರಿಟಾಯರ್ಡ್ ಪೋಲೀಸ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಆಧಾರವಾಡ ಇವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಮಾತುಶ್ರೀ ರಾಧಾಬಾಯಿಯವರ ಸ್ಮಾರಕಾರ್ಥವಾಗಿ ೫೦ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು

ಈ ಲೇಖನಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ದಯೆಪಾಲಿಸಿದರು. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸೀಲಕಂಠರಾವ ಮೂರ್ತಾರಾಜರಾವ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಮುನಿಗೇರಿ (ತಾ. ರೋಣ) ಇವರು ೫೦ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನೂ, ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ರೀಶೈಲರಾವ ಹಾಯ್‌ಕೋರ್ಟ್ ನಕೀಲರು ರಾಯಚೂರು ಇವರು ೫೫ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹಾಯ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಮೂವರು ಮಹನೀಯರು ದ್ರವ್ಯಸಾಹಾಯ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಲೇಖನಕಾರ್ಯವು ಉತ್ತಮರೀತಿಯಿಂದ ನೆರವೇರಿತು.

ಇವರಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀ. ಜನಪಂತರಾವ ನಾಡಗೌಡ ಗರಗ, ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯ ಹೊನ್ನತ್ತಿ ಧಾರವಾಡ, ಶ್ರೀ. ವೈದ್ಯಭೂಷಣ ದಾವೋದರ ಅಸಂತ ಹಲಸಗಿರರ ಮುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಶ್ರೀ. ಕೆ. ಪಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಬೆಂಗಳೂರು, ಶ್ರೀ. ಕೆ. ಬಿ. ಬೋಶಿ ಜಿ. ಎ. ಕುಂದಗೋಳ ಶ್ರೀ. ರಾಮರಾವ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಮುಳಬಂದ ಪ್ರಭೃತಿ ಸದ್ಭ್ರಮಸ್ಥರೂ ಈ ಲೇಖನಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತುಸುಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಯೋಗ್ಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯಸಾಹಾಯ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಈ ಲೇಖನಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ತರಬದಿರಿಸಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ರಾವ ಮುಂತಾಳಕದೇಸಾಯಿ ಬಿ. ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ. ವಕೀಲರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ದ್ರವ್ಯಸಾಹಾಯ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಹತ್ವದ ಸಲ್ಲಿಕೆಗೆ ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕವಾದ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರೂಪದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪೀಠಪತ್ರೇನೆ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪಿ. ತಿ. ಗಂಗನಾಥರಾವ, ಪಿ. ಶಿ. ಸಂ. ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೂ ನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರು ಪ್ರಭೃತಿ ಅನೇಕ ಜನ ಮಹನೀಯರು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಲೇಖನಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕರಾದ “ಭಾರತೀಯ ಕತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಗ್ರಹ” ಗ್ರಂಥದ ಕರ್ತೃಗಳಾದ ಪ್ರೊ. ಎದ್ರಾನ್ ಎಚ್. ಎಸ್. ರಾಘವೇಂದ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಎಂ. ಎ. (ಮಹಾರಾಜರವರ ಕಾರ್ಣಿವು

- ೮ -

ಮೈಸೂರು) ಪ್ರಭೃತಿ ಗ್ರಂಥಕಾರರಿಗೂ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಮನಃ
ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಧಾರವಾಡ }
ತಾ. ೨೪-೨-೨೬ }

ನಾ. ಶ್ರೀ. ರಾಜಪುರೋಹಿತ

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

		ಪುಟ
೧ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ	ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸ	೧
೨ನೆಯ	,, ವಾಸುದೇವನ ಜನ್ಮವೃತ್ತಾಂತ	೮
೩ನೆಯ	,, ವಾಸುದೇವನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳು	೧೩
೪ನೆಯ	,, ವಾಸುದೇವನ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ, ಹಾಗೂ ಉಪನಯನ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ	೧೮
೫ನೆಯ	,, ವಾಸುದೇವನು ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ.	೨೬
೬ನೆಯ	,, ಬಾಲಯತಿವರರಾದ ಶ್ರೀಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ಮಾಡಿದ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯಗಳು	೩೪
೭ನೆಯ	,, ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ದಕ್ಷಿಣದೇಶ ದಿಗ್ವಿಜಯವು	೩೯
೮ನೆಯ	,, ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದ ಪ್ರಥಮ ಯಾತ್ರೆಯು	೪೪
೯ನೆಯ	,, ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು.	೫೩
೧೦ನೆಯ	,, ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ೨ನೆಯ ಸಾರೆ ಹೊರಟರು	೫೮
೧೧ನೆಯ	,, ಶ್ರೀಮಧ್ವ-ಶ್ರೀವಿಕ್ರಮ ಸಂವಾದ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥರಚನೆ	೬೩
೧೨ನೆಯ	,, ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಮಹಿಮೆಯು	೭೪

೧೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಷಾರ್ಯರ ಕೊನೆಯ ಬದರಿಕಾ-
ಶ್ರಮದ ಯಾತ್ರೆಯು

ಮತ್ತು

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ತೇಜಸ್ವಿಯು

ಹಾಗೂ

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಷಾರ್ಯರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರ
ಚರಿತ್ರೆಗಳು.

೮೨

೧೪ನೆಯ , ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಚರಿತ್ರೆಯು

೮೮

೧೫ನೆಯ ,, ಉಪಸಂಹಾರ

೧೦೪

(ಪರಿಶಿಷ್ಟಗಳು)

೧೬ನೆಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಷಾರ್ಯರ ಮತ್ತು ಅವರ
ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರ ಕಾಲನಿರ್ಣಯ

೧೦೮

೧೭ನೆಯ ,, ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಷಾರ್ಯರ ಶಾಖಾನಿರ್ಣಯ
ಮತ್ತು

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಶಾಖಾನಿರ್ಣಯ

೧೪೯

೧೮ನೆಯ ,, ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಷಾರ್ಯರ ಪೂರ್ವಜರ
ಸ್ಥಳನಿರ್ಣಯ

ಮತ್ತು

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಸ್ಥಳನಿರ್ಣಯ

೧೬೭

೧೯ನೆಯ ,, ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಷಾರ್ಯರ ಸಾರಸಂಗ್ರಹ

೧೭೮

೨೦ನೆಯ ,, ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಷಾರ್ಯರ ಗುರುಪರಂಪರಾ
ಪೀಠಿಕೆಗಳು

೧೮೦

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ

ಧರ್ಮ ವಿಜ್ಞಾನ ವೈರಾಗ್ಯ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯ ಶಾಲಿನಃ |
ಆನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದಾನ್ ವಂದೇ ನಿರಂತರಂ ||೨||

(ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥ ಭಿಕ್ಷುಃ)

೧ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸ

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯರವರು ಅವತರಿಸು
ವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಿಂಬಹುನಾ ಅಖಿಲ ಭರತ ಖಂಡದಲ್ಲಿ
ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯೂ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವೂ ಅಡಗಿ ಹೋಗಿದ್ದವು. ಈ ಪ್ರಕಾರ
ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೂ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಗೂ ಗ್ಲಾನಿಯು ಬಂದೊದಗಿದಾಗ ಕ್ರಿ.
ವ. ೧೫೯೯ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸಿ, ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತದ
ಪುನರುಜ್ಜೀವನವನ್ನೂ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನವನ್ನೂ ಮಾಡಿ
ದರು. ಅರ್ಥಾತ್ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಅವತಾರ ಕಾರ್ಯಗಳೆಂದರೆ,

೧ ಶ್ರೀ ಗೀತಾ ಶಾತ್ವರ್ಯ ನಿರ್ಣಯ ಟೀಕಾದಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾ
ಚಾರ್ಯರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೨ ೧ನೆಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.
ನೋಡಿರಿ.

(೧) ದ್ವೈತಮತವನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಿರುವುದು.

(೨) ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಿರುವುದು.

ಇವೇ ಎರಡು ಮುಖ್ಯವಾದುವುಗಳೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ದ್ವೈತಾದ್ವೈತ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಮತಗಳ ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸವನ್ನೂ, ಶಿವಭಕ್ತಿ, ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಗಳ ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸವನ್ನೂ, ಎವರಿಸಿ ಸ್ಪಷ್ಟಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಮುಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಷ್ಯಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆಯು ವಾಚಕರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದು.

ದ್ವೈತಮತದ ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸ:— ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಷ್ಯಚಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಎಂದರೆ ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರು ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಆಧಾರದಿಂದ ಒಂದು ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:—

॥ ಓಂ ಶಾರೀರಶ್ಲೋಭಯೇಽಪಿ ಹಿ ಭೇದೇನೈವನಮ-

-ಧೀಯತೇ ಓಂ॥

(ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಅ. ೧, ಪಾ. ೨, ಸೂ. ೨೦)

ಎಂದರೆ, ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ. ಮಾಧ್ಯಂದಿನ ಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಈ ಉಭಯ ಶಾಖೆಯವರೂ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:—

೧ “ ವಿಜ್ಞಾನಾದಂತರ ಇತಿ ಕಾಣ್ವಾಃ ” ಎಂದರೆ ಜೀವನಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಭಿನ್ನನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ.

೧ ಈ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವು ಕಾಣ್ವಪಾಠದ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಧ್ಯಂದಿನ ಪಾಠದ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ೭ನೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ ೨೨ನೆಯ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

“ಆತ್ಮನೋಽಂತರ ಇತಿ ಮಾಧ್ಯಂದಿನಾಃ” ಎಂದರೆ ಜೀವನಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಮಾಧ್ಯಂದಿನ ಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಸಾರಾಂಶ, ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಮಾಧ್ಯಂದಿನ ಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಜೀವ, ಈಶ ಭೇದವನ್ನು ಅರ್ಥಾತ್ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆತನು ಈ ಉಭಯ ಶಾಖೆಯವರು ದ್ವೈತಮತಸ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

ಫಲಿತಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮೂಲತಃ ದ್ವೈತಮತಸ್ಥರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆಂಬುದು ಈ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರದಿಂದ (ಅರ್ಥಾತ್ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ತಿನಿಂದ) ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮೂಲತಃ ದ್ವೈತಮತಸ್ಥರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಂಥ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿಯೇ ದ್ವೈತಮತೋದ್ಧಾರಕರಾದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೂ ಶ್ರೀಮಟ್ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರೂ ಅವತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದು ಕರ್ಮಧರ್ಮಸಂಯೋಗವೇ ಸರಿ; ಇರಲಿ.

ಅದ್ವೈತಮತದ ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸ:-- ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸಾರ್ವಭೌಮರಾಜರಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಿರುವಾಗ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೭೫೦ರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೨೨೨ ವರೆಗೆ) ತೈತ್ತಿರೀಯ ಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರೂ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರೂ ಅವತರಿಸಿ, ದಶೋಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಗೂ, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಕ್ಕೂ ಹಾಗೂ ಭಗವದ್ಗೀತೆಗೂ ಭಾಷ್ಯವನ್ನೂ ವಾರ್ತಿಕವನ್ನೂ ಬರೆದು, ಈ ಪ್ರಸ್ಥಾನತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವು ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಭರತ

೧ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೂ ಶ್ರೀಮಟ್ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರೂ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದನ್ನು ೨ನೆಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿವೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ.

೨ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ವಿಕ್ರಮಸಂವತ್ ೧೪೨೮ (ಎಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೪೨೨ರಲ್ಲಿ) ಅವತರಿಸಿದರೆಂದು ಶಂಕೇರಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ಲೇಖನವಿದೆ.

ಖಂಡದ ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಮಠವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ತಮ್ಮ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಮಠಕ್ಕೆ ಆದ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅಖಿಲ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತ ಮತವನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿದರು. ಎಂದರೆ ಭರತಖಂಡದ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರೂ, ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಒದರಿಕಾಶ್ರಮದ ಮಠದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀತೋಟಕಾಚಾರ್ಯರೂ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ವಡ್ಡಿ ಜಗನ್ನಾಥಪುರಿಯ ಮಠದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹಸ್ತಮಲಕಾಚಾರ್ಯರೂ ಹಾಗೂ ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿಗೆ ದ್ವಾರಕಾ ಮಠದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸದ್ವಿಪಾದಾಚಾರ್ಯರೂ ಆದ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾಗಿ, ಭರತ ಖಂಡದ ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತ ಮತಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು.

ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಮತದ ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸ:— ಶ್ರೀರಾಮಾಸು ಜಾಚಾರ್ಯರು ಕ್ರಿ. ವ. ೧೦೧೭ ರಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ, ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪೂರ್ಣ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದರು. ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಇವರಿಗೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಮೈರಾಗ್ಯವುಂಟಾದುದರಿಂದ ಇವರು ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ತದನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳಿಗೂ ಭಗವದ್ಗೀತೆಗೂ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬರೆದು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಇವರು ಬರೆದ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ **ಶ್ರೀಭಾಷ್ಯ**ವೆಂದು ಹೆಸರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಇವರು ವೇದಾಂತಸಾರ, ವೇದಾಂತ ದೀಪ, ವೇದಾರ್ಥ ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರಭೃತಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಸಂಚರಿಸಿ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಮತವನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕದೇಶದ ಹೊಯ್ಸಳ ಯಾದವವಂಶದ ರಾಜನಾದ ಬಿಟ್ಟದೇವನು ತನ್ನ ಜೈನಮತವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ, ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಮತದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನಾಗಿ, “**ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ**” ಎಂಬ ನಾಮವನ್ನು ಧರಿಸಿದನು. ಈ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ ರಾಜನಿಂದ ಆರಂಭ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮುಂದಿನ ಹೊಯ್ಸಳ ಯಾದವರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳೂ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರೂ ಆಗಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ.

ಶಿವಭಕ್ತಿ. ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಗಳ ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸ:—ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಿಂದ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀಬಸವೇಶ್ವರರು ಪ್ರಭೃತಿ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಮತೋದ್ಧಾರಕರು ಆಗಿಹೋದರು. ಈ ಮತೋದ್ಧಾರಕರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಂದ, ಶಿವಭಕ್ತಿ, ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಗಳ ಉತ್ಪರ್ಷವೂ ಅಪಕರ್ಷವೂ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಉಂಟಾದುವೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವಾ.

ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಅದ್ವೈತಮತಕ್ಕೂ ಶಿವಭಕ್ತಿಗೂ ಲವಲೇಶವಾದರೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ನಿರಾಕಾರನೂ ನಿರ್ಗುಣನೂ ಆದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಅಂತಿಮಧ್ಯೇಯವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಸಾಕಾರರೂ ಸಗುಣರೂ ಆದ ಹರಿ, ಹರ ಪ್ರಭೃತಿ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳು ಭೇದವನ್ನು ಎಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. “ಈ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪ್ತಾಂಶ ಸತ್ಯವೇ ಹೊರತು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಸತ್ಯವಲ್ಲ.” ಎಂಬುದು ಇವರ ಅದ್ವೈತಮತದ ಸಿದ್ಧಾಂತವಿದ್ದುದರಿಂದ ಇವರು “ಶಿವಸ್ತು ಹೃದಯಂ ವಿಷ್ಣುರ್ವಿಷ್ಣೋಶ್ಚ ಹೃದಯಂ ಶಿವಃ” ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತ ಹರಿಹರರನ್ನು ಸಮಾನ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಭಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ಇವರು ಕೇವಲ ಶಿವಭಕ್ತರೂ ಅಲ್ಲ; ಕೇವಲ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರೂ ಅಲ್ಲ. ಶಿವಭಕ್ತಿಯಾಗಲಿ, ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯಾಗಲಿ ಇವರ ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈ ಅದ್ವೈತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಲವು ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಶಿವಭಕ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಕಾರಣವೇನು? ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವಾ.

ದ್ವೈತಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾದ ನಾವು, ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವನ ಎಂದರೆ ಹನು ಮಂತನ ಅವತಾರವೆಂದು ಹನುಮಂತನನ್ನು ಗುರುಭಾವನೆಯಿಂದ ಆತವನ ಉತ್ಕಟವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಜಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ಹನುಮಂತನೆಂದರೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ನಮ್ಮ ಭಾವನೆಯು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಹನುಮಂತನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಧ್ವಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟು ಉತ್ಕಟವಾದ ಭಕ್ತಿಯು, ಅದ್ವೈತಮತಸ್ಥರಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ; ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ

ಮತಸ್ಥರಲ್ಲಂತೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಅದ್ವೈತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಶಂಕರನ ಅವತಾರವೆಂದು ಶಿವನನ್ನು (ಅರ್ಥಾತ್ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು) ಗುರುಭಾವನೆಯಿಂದ ಆತನವ ಉತ್ಕಟವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಜಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸಾರಾಂಶ, ಶಿವನೆಂದರೆ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ಇವರ ಭಾವನೆಯು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಶಿವನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅದ್ವೈತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟು ಉತ್ಕಟವಾದ ಭಕ್ತಿಯು, ದ್ವೈತಮತಸ್ಥರಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ; ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಮತಸ್ಥರಲ್ಲಂತೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವಿವರಣೆಯ ಫಲಿತಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಅದ್ವೈತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಲವು ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಶಿವಭಕ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಗುರುಭಾವನೆಯೇ ಮೂಲಕಾರಣವೆಂಬುದು ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಎಂದರೆ ಈ ಅದ್ವೈತಮತಾನುಯಾಯಿಗಳು ವಸ್ತುತಃ ಶೈವರಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಶಂಕರನ ಅವತಾರವೆಂದು ಗುರುಭಾವನೆಯಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಉತ್ಕಟವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಜಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆತನವ ಅದ್ವೈತಮತಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತಿಯು ಪ್ರಬಲವಾಯಿತು.

೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ವರೆಗೂ ಅಖಿಲ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತಿಯೇ ಅತಿಶಯ ಪ್ರಬಲವಾಗಿತ್ತು; ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯು ಅಡಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು! ಮುಂದೆ ೧೧ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸಿ, ಶಿವಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿ, ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆದರೇನು? ಇವರು ಕ್ರಿ. ವ.

೧ ಶ್ರೀಹನುಮಂತನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಧ್ಯಮತಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಉತ್ಕಟವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿದೆ; ಅದ್ವೈತ ಮತಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿದೆ; ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಮತಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಎಂದರೆ ಇವರು ಶ್ರೀಹನುಮಂತದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಸಹ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಶಿವನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅದ್ವೈತ ಮತಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಉತ್ಕಟವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿದೆ; ದ್ವೈತ ಮತಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿದೆ; ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಮತಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಎಂದರೆ ಇವರು ಶಿವನಿಗೆ (ಅರ್ಥಾತ್ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ) ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಸಹ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

೧೧೩೩ರಲ್ಲಿ ನಿಯಾಣಹೊಂದಿದ ಕೂಡಲೆ ಶ್ರೀಬಸವೇಶ್ವರರು ಪ್ರಬಲರಾಗಿ, ಪುನಃ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಶಿವಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ವೀರಶೈವ ಮತೋದ್ಧಾರಕರು ಕ್ರಿ. ವ. ೧೧೩೩ರಲ್ಲಿ ಬಯಲಾದರು. ಮುಂದೆ ಕ್ರಿ. ವ. ೧೧೯೯ರಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸಿದರು. ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ಆಚಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸಿದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಿಂಬಹುನಾ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಎತ್ತ ನೋಡಿದತ್ತ ಶಿವಭಕ್ತಿಯೇ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಅದ್ವೈತ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಮತಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕರ್ಷಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಅವತರಿಸಿ, ದ್ವೈತಮತವನ್ನೂ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಿದರು.

೨ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

— ೨೨೨ —

ವಾಸುದೇವನ (ಎಂದರೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಚಾರ್ಯರ) ಜನ್ಮವೃತ್ತಾಂತ

ಹೊಯ್ಸಳಯಾದವ ೧ನೆಯ ನಾರಸಿಂಹ ರಾಜನು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ವನ್ನು (ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಎಂದರೆ ತುಳು ನಾಡನ್ನು ಸಹಿತ) ಆಳುತ್ತಿರುವಾಗ್ಗೆ (ಕ್ರಿ. ವ. ೧೧೪೧-೧೧೭೫) ಈ ರಾಜನಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಯ್ಯನೆಂಬ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಜ್ಞಾತ್ರಣನು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಈ ಮಂತ್ರಿಯ ಸಾಹಾಯ್ಯದಿಂದ ರಾಜಾಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆದು, ಶುಕ್ಲಯಜುರ್ವೇದಾಂತಗತ ಕಾಣ್ವ ಶಾಖಾಧ್ಯಾಯಿಗಳಾದ ತಪೋನಿಷ್ಠರಾದ ಮಧ್ಯಗೇಹ ಭಟ್ಟರೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರು ಕುಟುಂಬ ಸಹಿತವಾಗಿ ಬೇಲೂರು ರಾಜಧಾನಿಯಿಂದ ಹೊರಟು, ತುಳುನಾಡಿಗೆ ಬಂದು, ಶಿವರೂಪ್ಯ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ವಾಸಮಾಡಿದರು. ತದನಂತರ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ಶಿವರೂಪ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ೭ ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಸಾಜಕವೆಂಬ ಪವಿತ್ರವಾದ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದರು. ಈ ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರು ಅದ್ವೈತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತರಾಗಿ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು, ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿ ವೈದಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಹಾಗೂ ದೇವ, ಋಷಿಗಳನ್ನೂ ಅತಿಥಿ ಅಭ್ಯಾಗತರನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತ ಸುಖದಿಂದ ಕಾಲಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

“ಪವಿತ್ರಂ ಸಾಜಕ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಕೋ ನ ಸೇವೇತ ಕೋವಿದಃ” ಎಂದು ಶ್ರೀಮದ್ವಾದಿರಾಜಯ ತೀಂದ್ರರು ತೀರ್ಥ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ

೧ “ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಚಾರ್ಯ ಪೂರ್ವಜರ ಸ್ಥಳ ನಿರ್ಣಯ” ಎಂಬ ೩ ನೆಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳ ೧ನೆಯ ನಾರಸಿಂಹ ರಾಜನು ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟ ಪ್ರಭೃತಿ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕುಟುಂಬ ಸಹಿತ ಬೇಲೂರು ರಾಜಧಾನಿಯಿಂದ ತಂದು ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಿಸಿದನೆಂಬುದನ್ನು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ- ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ.

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸಿದ ಸ್ಥಳವಾದ ಈ ಪಾಜಕ ಗ್ರಾಮವು ಪರಮಪವಿತ್ರವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪಾಜಕ ಕ್ಷೇತ್ರವಿರುವ ಈ ದೇಶದ ಐತಿಹ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:-“ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಿನ ೬ನೆಯ ಅವತಾರನಾದ ಶ್ರೀ ಪರಶುರಾಮ ದೇವರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಪಾದಾಕ್ರಾಂತ ಮಾಡಿದ ಸಮಸ್ತ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಕಶ್ಯಪರೇ ವೊಡಲಾದ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದ ಆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ವಾಸ ಮಾಡುವುದು ಅಯೋಗ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು, ತನ್ನ ವಾಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯ ಅಡಿಯಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರದ ವರೆಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಭೂಮಿಗೆ ಎಂದರೆ ಸಪ್ತ ಕೊಂಕಣ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಪರಶುರಾಮಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಹೆಸರುಂಟಾಯಿತು. ಈ ಪರಶುರಾಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಜಕ ಗ್ರಾಮವಿದೆ. ಶ್ರೀ ಪರಶುರಾಮನು ಈ ಗ್ರಾಮದ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪರಶುತೀರ್ಥವನ್ನೂ, ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಧನುಸ್ತೀರ್ಥವನ್ನೂ, ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಗದಾ ತೀರ್ಥವನ್ನೂ, ಹಾಗೂ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬಾಣತೀರ್ಥವನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ‘ಪಾಜ’ (ಪ=ರಕ್ಷಕನು; ಅಜ=ಜನ್ಮರಹಿತನು.) ಎಂದರೆ ರಕ್ಷಕನೂ ಜನ್ಮವಿಲ್ಲದವನೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಪರಶುರಾಮದೇವರಿಂದ ‘ಕಂ’ ಎಂದರೆ ನೀರು ಈ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಉಂಟಾದುದರಿಂದ ಇದು ಪಾಜಕ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಯಿತು.”

ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಮಧ್ಯಗೇಹ ಭಟ್ಟರು ಬೇಲೂರು ರಾಜಧಾನಿಯಿಂದ ತುಳುನಾಡಿಗೆ ಬಂದಕೂಡಲೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ವಾಸಮಾಡಿದ ಶಿವರೂಪ್ಯ ಗ್ರಾಮದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರಿಸಿ, ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯದ ಕಡೆಗೆ ತೆರಳುವಾ.

ಈ ಶಿವರೂಪ್ಯ ಗ್ರಾಮವು, ಈಗಿನ ಉಡುಪಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸಮಾನೇಶವಾಗಿದೆ. ಎಂದರೆ ಶಿವರೂಪ್ಯ, ಬಡಗ ಬೆಟ್ಟ, ಮೂಡ ನಡಂಬೂರು ಈ ಮೂರು ಗ್ರಾಮಗಳು ಸೇರಿ, ಈಗಿನ ಉಡುಪಿ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಅನಂತೇಶ್ವರ, ಚಂದ್ರವೆಂಕೀಶ್ವರ ಎಂಬಿರಡು ಶಿವಲಿಂಗಗಳ

ಗುಡಿಗಳು ಎಂದರೆ ಶಿವಾಲಯಗಳು ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆಯೋ, ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಆ ಊರಿಗೆ “ಶಿವರೂಪ್ಯ ಅಥವಾ ಶಿವಬೆಳ್ಳಿ” ಎಂಬ ಅನ್ವರ್ಥಕನಾಮವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ಗ್ರಾಮವು ಶೈವ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ. ಈ ‘ಶಿವಬೆಳ್ಳಿ’ ಎಂಬುದರ ಆಸ ಭ್ರಂಶವೇ ‘ಶಿವಳ್ಳಿ’ ಎಂದಾಗಿದೆ.

ಮಧ್ಯಗೀಹಭಟ್ಟರು ವೇದವತಿಯೆಂಬ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಸತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಒಬ್ಬ ಮಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮವು ಯಾರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ! ಈ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿರದೂ ತೀರ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದವು. ಒಬ್ಬ ಮಗಳು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದಳು.

ಪುತ್ರಸಂತಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪುನ್ನಾಮಕ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ಯಮ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಭೋಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು ಪುರಾಣಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿರು ವುದರಿಂದ ಮಧ್ಯಗೀಹಭಟ್ಟರು ತಾವು ಪುತ್ರ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದು ದೃಢ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಶಿವರೂಪ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ಅನಂ ತೇಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತು ಪತ್ನಿಸಮೇತರಾಗಿ ಪರಮ ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಹನ್ನೆ ರಡು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಸೇವಿಸಿದರು. ಈ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಈ ಪತಿ ಪತ್ನಿಯರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಕಾಂತಿಯು ಕಂಗೊಳಿಸಿತು; ಇವರಿ ಬ್ಬರ ದೇಹವು ಪವಿತ್ರವಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಪರಮ ಸಾಧ್ವಿಯಾದ ವೇದ ವತಿಯು ಗರ್ಭಾಧಾನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಶುತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಅನಂ ತೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿದಳು. ಆ ಗರ್ಭವು ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಂತೆ ಬೆಳೆದು, ನವಮಾಸಗಳು

೧ ಶ್ರೀ ವಿವ್ಯಾಂಜಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಬರೆದ “ಸರ್ವದರ್ಶನ ಸಂಗ್ರಹ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಈ ಮಧ್ಯಗೀಹಭಟ್ಟರ ಮಕ್ಕಳಾದ ಶ್ರೀ ಮನ್ಮಥಾಚಾರ್ಯರನ್ನೂ ಸಹ “ಮಧ್ಯಮಂದಿರ” ಎಂದರೆ “ಮಧ್ಯಗೀಹ” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಹೀಗೆ ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ:—“ಯಥೇಶ್ವರಂ ಮಧ್ಯಮನ್ದಿ ರೇಣ ಮಹಾಭಾರತ ತಾಪ್ತರ್ಯನಿರ್ಣಯೇ” —ಅತಃವ “ಮಧ್ಯಗೀಹ” ಎಂಬುದು ಇವರ ಮನೆ ಹಸದ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು.

ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು ೧೧೨೧ನೆಯ^೧ ಶಕಸರ್ವದ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಸುಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನನಾದಂಥ ಹಾಗೂ ಪರಮ ಸುಂದರನಾದಂಥ ಸುವುತ್ರನನ್ನು ಪಾಜಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಡೆದಳು. ಈ ಸುವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದಕೂಡಲೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಈ ಜನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಗೇಹ ಭಟ್ಟರು ಮನೆ ಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಹನೀಯರು ಶ್ರೀಮದನಂತೇಶ್ವರನನ್ನು ಸೇವಿಸು ವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಶಿವರೂಪ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವರು ತಿರುಗಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ್ಗೆ, ಪುತ್ರೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ದೇವದುಂದುಭಿಯ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಕೇಳಿದರು. ಆ ಬಳಿಕ ಮನೆಯ ಸವಿಸಾಸಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರಲು, ತನುಗೆ ಸುವುತ್ರನು ಹುಟ್ಟಿದನೆಂಬ ಶುಭವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಜನರಿಂದ ಕೇಳಿ, ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರು ಬಹು ಸಂತೋಷ ಭರಿತರಾಗಿ, ಶ್ರೀ ಅನಂತೇಶ್ವರ ದೇವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ತನುಗೆ ಈ ಪುತ್ರ ಲಾಭವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೆಂದು ನುಡಿದು, ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಅನನ್ಯ ಭಾವದಿಂದ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ, ಆ ಪುತ್ರನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ತೇಜೋವಿಲಾಸವನ್ನೂ ನೋಡಿದಕೂಡಲೇ ಮಧ್ಯಗೇಹ ಭಟ್ಟರ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳು ಉದ್ಭವವು !

ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರು ಪರಮ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕರಾದುದರಿಂದ ಪೂರ್ವಾ ಲಯ ಜ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂಬುದು ಎಂದರೆ ಮೂಡಣಬೀಡು ಬಲ್ಲಾಳನು ಸತ್ಪಾತ್ರ ರಾದ ಈ ಮಹಾನುಭಾವರಿಗೆ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗೋದಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ದರೆ ಪರಮಪುಣ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರ ಈ ಶಿಶುವಿಗೆ ಹಾಲಿ ಗೋಸ್ಕರ ಹಿಂಡುವ ದಿವ್ಯವಾದ ಒಂದು ಆಕಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಜನನಾ ಶೌಚವು ತೀರಿದಬಳಿಕ ಮಂಗಳಸ್ನಾನ, ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನಾದಿಗಳಿಂದ ಶುಚಿಭೂತರಾಗಿ ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರು ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಈ ಪುತ್ರನಿಗೆ ‘ವಾಸುದೇವ’ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟರು. ಈ ನಾಮವು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ

೧ “ಶ್ರೀ ಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲನಿರ್ಣಯ” ಎಂಬ ೧ನೆಯ ಪರಿಚಿಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಸುಮಧ್ವನಿಜಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸಿದ ಶಕಸರ್ವ, ಸಂವತ್ಸರ, ಮಾಸ, ಪಕ್ಷ, ತಿಥಿ, ವಾರ ಯಾವುದನ್ನೂ ಹೇಳಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ವಾದದ್ದಾಗಿದೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ:—ವಾರ್ಥಂ=ಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಅಸುದೇವತೆ=ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣನು ವಾಸುದೇವನು; ಅಥವಾ ವಾಸುದೇವ ಸ್ವಾಯಂ ವಾಸುದೇವತೆ=ಶ್ರೀಹರಿಯ ಭಕ್ತನಾದುದರಿಂದ 'ವಾಸುದೇವ' ಎಂಬ ನಾನುವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೆಂದು ಇತ್ಯರ್ಥ.

ಶ್ರೀ ಅನಂತೇಶ್ವರ ದೇವರ ವರಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಆ ಮಹಾ ಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ಈತನನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಆ ಸ್ವಾಮಿಯ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು, ಮಧ್ಯಗೀಹಭಟ್ಟರು ಸಹಕುಟುಂಬ ಸಹಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಪಾಜಕ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಶಿವರೂಪ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಆ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಅನಂತೇಶ್ವರ ದೇವರ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಧೂಪ, ದೀಪ, - ನೈವೇದ್ಯಗಳಿಂದ ದೇವರನ್ನಾರಾಧಿಸಿ, ಈ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಸೌಖ್ಯವಾಗಲೆಂದು ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಅನನ್ಯಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಈ ಪುತ್ರಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ಆ ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ತದನಂತರ ಭಟ್ಟರು ಶ್ರೀಮದನಂತೇಶ್ವರನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಈ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಸುಖ ಸಂಪತ್ತುಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲೆಂದು ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಕೂಸನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು, ಸಹಕುಟುಂಬ ಸಹಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಮಧ್ಯ ರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪಾಜಕ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ವಾಸುದೇವನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳು.

ಪರಮ ಸುಂದರನಾದ ವಾಸುದೇವನು ಶುಕ್ಲವಕ್ಷದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ದಿವ್ಯ ವಿಲಾಸಕಾಂತಿಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಈ ಬಾಲಕನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಎತ್ತಿ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ, ಮುದ್ದಾಡಿ, ಪ್ರೇಮಾಶ್ರುಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿ, ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೂಗಳ ಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ತಾಯಿಯಂತೂ ಈ ಮುದ್ದು ಮಗನನ್ನು ಒಂದು ಅರಗಗಳಿಗೆಯಾದರೂ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ತಾಯಿಯಾದ ವೇದವತಿಯು ನೆರಮನೆಯ ಗೃಹಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಿಯ ಬಾಲಕನನ್ನು ತನ್ನ ಮಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, “ನಾನು ಬರುವವರೆಗೆ ಈ ಕೂಸನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತಿರು.” ಎಂದು ಆ ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಮುಂದೆ ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕೂಸು ಚಲುವುಧಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿತು. ಆಗ ಆ ಹುಡುಗಿಯು ಈ ಬಾಲಕನನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ರಮಿಸಿ, ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದಳು. ಎಷ್ಟು ರೀತಿಯಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಹಟಮಾರಿತನದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಕೊನೆಗೆ ಏನಾದರೂ ಆಗಲೆಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೇಯಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಹುರುಳಿಯ ಉಸುಳಿಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿದಳು. ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಕೂಡ ತಿನ್ನಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಷ್ಟು ಒಂದೆರಡು ಸೇರು ಹುರುಳಿಯ ಉಸುಳಿಯನ್ನು ತಿಂದು, ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರ ಹೆಂಡತಿಯು - “ಬಾಲಕನು ಮೊಲೆಯುಣ್ಣಲು ಬಯಸಿ, ಬಹಳ ಅಳುತ್ತಿರಬಹುದು; ಎರಡನೆಯವರ ಮನೆತನದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿ, ಕೂಸನ್ನು ದಣಿಸಿದ ನಿರ್ದಯಳಾದ ನನಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ

ವಿರಲಿ." ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಾ ಹಾಗೂ ವೈಸನ ಪಡುತ್ತಾ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಆಗ ಮೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿ ಸುಖವಾಗಿ ನಗುತ್ತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಡುತ್ತಿರುವ ಮಗನನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾದಳು ! ಕೂಡಲೇ ಆ ತಾಯಿಯು ಮಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ತಾನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ಎಲ್ಲ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ ತಿಳಿದು, ಪ್ರಾಯದ ಗಂಡಸರೂ ಸಹ ಬೀರ್ಣಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಹುರುಳಿಯನ್ನು ಈ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗನು ತಿಂದಸಲ್ಲಾ ! ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ, ಮಗಳನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೆದರಿಸಿದಳು; ತಾನೂ ಕೂಡ ಹೆದರಿದಳು. ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹು ಸಂತಾಪಗೊಂಡಳು. ಕೂಸಿಗೆ ಏನು ಅಪಾಯವಾಗುವದೋ ! ತನ್ನಿಂದಲೇ ತಾನು ಈ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಬದುಗಿಸಿಕೊಂಡಂತಾಯಿತಲ್ಲಾ ! ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ನೊಂದುಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಈ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಅವರಿಂದೇನೂ ಅಪಾಯವಾಗದೆ ಈತನು ಆರೋಗ್ಯವಂತನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಈ ವಾಸುದೇವನು ಲೋಕೋತ್ತರ ನಾದ ಬಾಲಕನೆಂದೂ ಇವನ ಚರಣಾಗ್ನಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಬಲಿಷ್ಠವಾದದ್ದೆಂದೂ ತಿಳಿದು, ತಾಯಿಯು ಬಹಳ ಬೆರಗಾದಳು !

ಈ ವಾಸುದೇವನು ನೊದಲು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಂಬೆಗಾಲ್ಗೂರಿ ನಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ತಾನೇ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆ ಬಳಿಕ ಅಭ್ಯಾಸ ಬಲದಿಂದ ಬರಬರುತ್ತ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಯಲ್ಲೂ ತಿರುಗಾಡಹತ್ತಿದನು. ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಮುಂಜಾನೆ ಈ ಬಾಲಕನು ತನ್ನ ಮನೆಯ ದನಗಳು ಮೇಯುವುದಕ್ಕೆ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವಾಗ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾದ ಒಂದು ಹೋರಿಯ ಬಾಲವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಮನೆಯ ಜನರಿಗೆ ಹೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ಅಡವಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಮುಂದೆ ಕೆಲ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾರೆ ! ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ !! ಬಾಲಕನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಆಟವನ್ನಾಡುತ್ತಿರುವನೋ ? ಅಥವಾ ಇತರರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿರುವನೋ ? ಇಲ್ಲವೆ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನೋ ? ಎಂದು ನಾನಾ ರೀತಿಯಿಂದ ಆಲೋಚಿಸಿ ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ ಹುಡುಕಿ ಮಗನನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದನ

ಕಾಯುವವನೊಬ್ಬನು, ಬಾಲಕನನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಜನರನ್ನು ಕಂಡು, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:— “ನಾನು ಈ ದಿವಸ ಮುಂಜಾನೆ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ವರ್ಷದ ಹೋರಿಯ ಬಾಲನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಆ ಹೋರಿಯೊಡನೆ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬಾಲಕನನ್ನು ನೋಡಿ ದ್ದೇನೆ.” ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೂರೂ ಸಂಜೆಗೆ ಆ ಹೋರಿ ಕರದ ಬಾಲನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ವಾಸುದೇವನು ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಡವನಿಗೆ ಚಿಂತಾಮಣಿ ರತ್ನವು ದೊರೆತಂತೆ ಅಥವಾ ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೆ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದಂತೆ ಸಕಲ ಬಂಧುಗಳಿಗೂ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು.

ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳು ಕಳೆದಬಳಿಕ ಮಧ್ಯಗೀಹಭಟ್ಟರು ತಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜರುಗುವ ವಿವಾಹ ಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಬಂಧುಗಳ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸತಿಸುತರೊಡನೆ ನಡುವೈರಿಯೆಂಬ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಆ ಮದುವೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧುಬಳಗದವರ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪದ ಗಲಭೆಯು ನಡೆದಿರಲು, ಆ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನು ತಾಯಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಆ ಮದುವೆಯ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಈ ಬಾಲಕನು ‘ಕುಡುವೂರು ಕಾಸ’ ಎಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರಲು, ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ದಾರಿಗರು ಈತನನ್ನು ಕುರಿತು:— “ತಮ್ಮಾ! ಮುದ್ದು ಮಗನೇ! ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿರುತ್ತೀ? ನೀನು ಸಣ್ಣವನಿದ್ದುದರಿಂದ ಸ್ವಜನರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಹೋಗುವುದು ಈ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೀನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ.” ಎಂದು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಆ ಸಮರ್ಥನಾದ ವಾಸುದೇವನು ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಮುಗುಳುಸಗೆನಕ್ಕು, ಆ ನಸು ನಗೆಯನ್ನೇ ಉತ್ತರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಎಂದರೆ ಏನೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆ ನಿರ್ಭೀತವಾಗಿ ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟನು. ವಾಸುದೇವನು ನಗುತ್ತ ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿ, ಕುಡುವೂರು ಕಾಸವೆಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಈಗ ಶಂಕರನಾರಾಯಣನ ದೇವಾಲಯವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಗುಡಿಗೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೇಗನೆ ಹೊರಟು, ತಾಳಿಕುಡೆಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ (ಈಗ ಬನ್ನಿಂಜೆಯೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ) ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ

ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನಿಗೂ ವಂದಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಶಿವರೂಪ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶ್ರೀ ಅನಂತೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

ಇತ್ತ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಮತೆಯುಳ್ಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾದ ಆ ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟನು ಮಗನನ್ನು ಕಾಣದೆ ಭಯಗ್ರಸ್ತನಾಗಿ ಹುಡುಕಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆ ಮದುವೆಯ ಮನೆಯಿಂದ ಬೇಗನೆ ಹೊರಟು, ಮಗನು ಹೋಗಿದ್ದ ದಾರಿಯನ್ನು ಪೆಜ್ಜೆಯ ಗುರುತಿನಿಂದ ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ನಡೆದು, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು— “ನಮ್ಮ ಬಾಲಕನು ನಿಮಗೆ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದನೇ?” ಎಂದು ಆತುರದಿಂದ ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಕೇಳಿದನು. ಭ್ರಮರವು, ಗಾಳಿಯ ಸಾಹಾಯ್ಯ ದಿಂದ ಇಂತಹ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಕಮಲವಿರುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆ ಅರಳಿದ ಕಮಲವನ್ನು ತಲವುವಂತೆ, ದಾಂಗೆರು ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹೊರಟು ಯಾವಾಗ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟೀ ನೆಂಬ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಬೇಗನೆ ಶಿವರೂಪ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಓಡಿ ಬಂದು, ಮನೋಹರವಾದ ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಗನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಮಧ್ಯಗೇಹ ಭಟ್ಟರು ಆ ಮುದ್ದು ಮಗನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ, ಮೃದು ವಚನ ಗಳಿಂದ ಲಾಲಿಸಿ, —“ಅಪ್ಪಾ! ಮಗನೇ! ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳು, ನೀನು ಚಿಕ್ಕವ ನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟು ದೂರ ಯಾರು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು? ಮುದ್ದು ಮಗನೇ ಅತಿ ದೂರವಾದ ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಯಾರು ಸಹಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಮಲದಂಥ ವಿಶಾಲವಾದ ಸೇತ್ರಗಳುಳ್ಳ ಆ ಬಾಲಕನು ತೊದಲು ನುಡಿಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದನು:—“ಅಪ್ಪಾ! ಜಗದೀಶ ನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೇ ನನಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿದ್ದನು. ಮದುವೆಯ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು, ಕುಡುವೂರು ಕಾನದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಬಳಿಕ ತಾಳೆಕುಡೆ (ಬನ್ನಿಂಜೆ) ಗ್ರಾಮದ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಭಾಗ ಕ್ಕಿರುವ ಚಂದ್ರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ,

ತದನಂತರ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕಿರುವ ಶ್ರೀಮದನಂತೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಇಲ್ಲಿರುವ ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಶ್ರೀಮದನಂತೇಶ್ವರ ದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. " ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆ ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿ, ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಸಭಾಬಸರು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸನ್ಮಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಶೋಭಿಸಿದನು. ಸಾರಾಂಶ, ಇಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನ ಬಾಲಕನಾದರೂ ಸಹ ಕಾಡು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೆದರದೆ ಒಬ್ಬೊಂಟಿಗನಾಗಿ ಬಂದದ್ದು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ಬಾಣಾನಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಹೇಳುವ ಮಾತನ್ನೇ ಹೇಳಿದನೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಈ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ತಮುಪಗೃಹ್ಯ ಸುತಂ ಸುತಪೋನಿಧಿಗೃಹಮಸೌ ಗೃಹಿಣೀ
ಸಹಿತೋ ಯಯೌ |

ಉದಯತೀತಿ ಹಿ ಬಾಲದಿವಾಕರೇ ಸ್ಮಿತಮಂಭೂತ್ಸುಜನಾಸನ
ವಾರಿಚಮ್ ||

(ಸು ಪುಷ್ಪವಿಜಯ ೩-೧೬)

ಅರ್ಥ:— ಶ್ರೇಷ್ಠ ತಪೋನಿಧಿಯಾದ ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟನು ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಆ ಮಗನನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಆ ಬಾಲಕನು ಉದಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರಲು (ಎಂದರೆ ಮೇಲ್ಮೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರಲು) ಕಮಲದಂತೆ ಸಜ್ಜನರ ಮುಖವು ಅರಳಿತು. (ಎಂದರೆ ಆನಂದಭರಿತವಾಯಿತು.)

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ವಾಸುದೇವನ ಈ ಮೂರು ಬಾಲಲೀಲೆಗಳಿಂದ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ೧೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಅಭಯಂ, ತೇಜಃ, ಧೈರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಎಂದರೆ ನಿರ್ಭಯ, ತೇಜಸ್ವಿತೆ, ಧೈರ್ಯ ಮುಂತಾದ ದೈವೀ ಸಂಪತ್ತಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಈ ಬಾಲಕನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದುವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಸಜ್ಜನರು ಇವನು ಒಬ್ಬ ಮಹಾ ಪುರುಷನೆಂದು ತಿಳಿದು, ನಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವತರಿಸಿದವನೆಂದು ಆನಂದಭರಿತರಾದರು.

೪ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೫ ವಾಸುದೇವನ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ

ಹಾಗೂ

ಉಪನಯನ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ.

ಮಧ್ಯಗೀಹಭಟ್ಟರು ತಮ್ಮ ಮಗನು ಮಾತುಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ತೀರ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಎಂದರೆ ಈ ವಾಸುದೇವನು ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದವನಿದ್ದಾಗಲೇ ಒಂದು ಶುಭ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಸುಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಈತನಿಗೆ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರು. ಅರ್ಥಾತ್ ಅಕ್ಷರ ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಬಾಲಕನು ಮಹಾ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಈತನಿಗೆ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸಲ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು; ಅವುಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಆ ಕೂಡಲೇ ತಾನೇ ಬರೆದು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಈತನು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಿವಿಗಿಂಪಾಗುವಂತೆಯೂ ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಅರ್ಥಜ್ಞಾನವಾಗುವಂತೆಯೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಓದಲು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸಮರ್ಥನಾದನು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ವಾಕ್ಯತುರನಾದ ಈ ವಾಸುದೇವನು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ತವರುಮನೆಯ ಆಪ್ತರು ವಿವಾಹ ಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆದದ್ದರಿಂದ ತಾಯಿಯೊಡನೆ ಘೃತವಳ್ಳಿ (ಎಂದರೆ ನೇಯಂಪಳ್ಳಿ) ಎಂಬ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಹೋದಮೇಲೆ ಆ ನೇಯಂಪಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಧೌತಪಟನೆಂಬ ಮನೆತನದ ಶಿವಭಟ್ಟನೆಂಬ ಪೌರಾಣಿಕನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಪುರಾಣವನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಸಭೆಯೇ ನೆರೆದದ್ದನ್ನು ವಿಶಾಖಾ ಮೇಧಾವಿಯಾದ ಈ ವಾಸುದೇವನು ನೋಡಿದನು. ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳ

ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚಾಣನಾದ ಈ ಬಾಲಕನು ಆ ಸಭೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತು ಆ ಪುರಾಣವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕೇಳಿ, ಆ ಬಳಿಕ ಈತನು ಮಂದ ಹಾಸದಿಂದ ಆ ಪೌರಾಣಿಕರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು:- “ಪೌರಾಣಿಕರೇ ! ನೀವು ಹೇಳಿದ ಮಾತು, ವ್ಯಾಸ ಶುಕಾದಿ ಮಹಾತ್ಮರ ಮತಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾದುದರಿಂದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಯಿತು.” ವಾಸುದೇವನು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಜನಸಮೂಹವು, ಪೌರಾಣಿಕನಾದ ಶಿವ ಭಟ್ಟನನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಈ ಬಾಲಕನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ, ಈತನನ್ನು ಕುರಿತು:- “ಅಪ್ಪಾ ! ಬಾಲಕನೇ ! ಹಾಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿದ್ದರೆ, ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀನೇ ಹೇಳು ” ಎಂದು ಆ ಸಭಾ ಜನರು ಕೇಳಲು ಈ ಬಾಲಕನು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಆ ಸಭಾ ಜನರು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಹೊಂದಿ ಈ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು.

ಆ ನೇಯಂಪಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯ ವಿವಾಹ ಮಹೋತ್ಸವವು ತೀರಿದ ಬಳಿಕ ವಾಸುದೇವನು ತಾಯಿಯೊಡನೆ ತಿರುಗಿ ಪಾಚಕ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಘೃತನಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಂದೆಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಆ ಬಳಿಕ ಪುನಃ ತಂದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು:- “ಅಪ್ಪಾ ! ಹೇಳು. ಆ ಶಿವಭಟ್ಟನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸುಳ್ಳೋ ? ಅಥವಾ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸುಳ್ಳೋ ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ - “ಎಲೈ ಮಗನೇ ! ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದೇ ಸತ್ಯವಾದುದು.” ಎಂದು ಮಧ್ಯಗೀಹಭಟ್ಟರು ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಿ, “ನನ್ನ ಈ ಮಗನಿಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾದ ಈ ಪ್ರತಿಭೆಯು ಶ್ರೀಮದನಂತೇಶ್ವರ ದೇವರ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದದ್ದೆ” ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಿ, ಆ ದೇವರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದನು.

ಬಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಮಹಾ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಯಾದ ವಾಸುದೇವನು ಜನರ ಕಿವಿಗೆ ಇಂಪಾಗುವಂತೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದವಾಗುವಂತೆ ಪುರಾಣ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದಲು, ಮಧ್ಯಗೀಹಭಟ್ಟರು ಆ ಪುರಾಣದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಎವರಿಸಿ ಹೇಳಿದರು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ವೃಕ್ಷಗಳ ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಕುಚವೆಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಧ್ಯಗೀಹಭಟ್ಟರು ಹೇಳದೆ, ಪುರಾಣದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಲು, “ ಅಪ್ಪಾ ! ‘ಲಿಕ್ಕುಚ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳದೆ ಯಾಕೆ ಮುಂದೆ ಪುರಾಣಾರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುವಿ ? ” ಎಂದು ವಾಸು ದೇವನು ತಂದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೇಳಿದನು. ಸಾಮಾನ್ಯತಃ ಪೌರಾಣಿಕರು ಪುರಾಣ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಪುರಾಣದೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥವು ತಮಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳದೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪುರಾಣಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದು ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಇರಲಿ. ಲಿಕ್ಕುಚ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿಂದು ಮಗನು ಕೇಳಿದರೂ ತಂದೆಯು ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳದಿರಲು, ಆಗ ಆ ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು, ಈ ವಾಸುದೇವನು ಲಿಕ್ಕುಚ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ‘ ಹೆಬ್ಬಲಸು ’^೧ ಎಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಆ ಸಭಿಕರಿಂದ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

ಶ್ರುತಿ, ಸ್ಮೃತಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾದಂಥ ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರು ಇಂತಹ ಮಹಾ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಯಾದ ತಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ ೫ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾದ ಕೂಡಲೆ ಉಪನಯನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು; ಯಾಕೆಂದರೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪುತ್ರನಿಗೆ ೮ನೆಯ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಉಪನಯನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಾಧಾರಣ ನಿಯಮವೆಂದೂ, ಯಾವ ಬಾಲಕನು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಿರುವನೋ ಅಂಥವನಿಗೆ ೫ನೆಯ ವರ್ಷದ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.^೨ ಈ ಮನು ವಚನಕ್ಕನುಸರಿಸಿ, ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರು ವಾಸುದೇವನು ೫ ವರ್ಷದವನಾದ ಕೂಡಲೆ ಸುಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಈತನಿಗೆ ಉಪನಯನವನ್ನು

೧ ಹಲಸಿನ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ‘ ಹೆಬ್ಬಲಸು ’ (ಎಂದರೆ ಬೊಡ್ಡ ಹಲಸಿನ ಗಿಡ) ಎಂಬುದೊಂದು ಬೇರೆ ಜಾತಿಯಿದೆ. ಈ ಹೆಬ್ಬಲಸಿನ ಗಿಡದ ಪಣ್ಣು, ಕಸಿಮಾವಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಆಕಾರದಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದು, ಈ ಜಾತಿಯ ಗಿಡಗಳ ದೇಹವು ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ದಪ್ಪವಾಗಿಯೂ (ಎಂದರೆ ಅಗಲವಾಗಿಯೂ) ಎತ್ತರವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹಲಗೆಗಳನ್ನು ಕೊರೆಯದೆ, ಬಹಳ ಅಗಲವಾದ ಹಲಗೆಗಳು ಹೊರಡುತ್ತವೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಇದಕ್ಕೆ ‘ ಹೆಬ್ಬಲಸಿನ ಗಿಡ ’ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದೆ. ೪ (೨) ಗರ್ವಾಷ್ಟಮೇನಿಬ್ಬೇ ಕುರ್ವೀತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತೋಪನಾಯನಮ್ । (ಮನು ಸ್ಮೃತಿ ಅ. ೨ ಶ್ಲೋ. ೩೩), ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಕಾಮಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಂ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಪಂಚಮೇ|| (ಮನು ೨.೩೭)

ಮಾಡಲು ಎರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಈ ತಪೋನಿಧಿಯಾದ ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರು ಉಪಸಯನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಕಲ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಉಪಸಯನಾಂಗ ಶುಭಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ವಿಧ್ಯುಕ್ತ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬಾಲಕನಿಗೆ ಚೂಡಾಕರ್ಮವನ್ನು ಎಂದರೆ ಚೌಲವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಮಂಗಲಸ್ನಾನಾನಂತರ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕನಾದ ಈ ಮಗನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಉಪಸಯನ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರು ಈ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಕುರಿತು:— “ಎಲೈ ಮಗನೇ! ನೀನು ಸದಾಚಾರಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನೂ ಗುರುಗಳನ್ನೂ ಸೇವಿಸು. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾದಿ ವ್ರತಗಳನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತ ವೇದ-ವೇದಾಂಗಾದಿ ಸಕಲ ಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದು. ” ಎಂದು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದರು.

ತಂದೆಯ ಉಪದೇಶದಂತೆ ಚತುರನಾದ ವಾಸುದೇವನು ಸದಾಚಾರಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತ ವೂಗವನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಂಬ ಗುರುಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದನು.

ಪುರಾಣನ್ಯಾಯ ವಿಮಾಂಸಾ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾಂಗ ಮಿಶ್ರಿತಾಃ |

ವೇದಾಃ ಸ್ಥಾನಾನಿ ವಿದ್ಯಾನಾಂ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಚ ಚತುರ್ದಶ ||

(ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಸ್ಮೃತಿ ೧-೨)

ಋಗ್ವೇದ, ಯಜುರ್ವೇದ, ಸಾಮವೇದ, ಅಥರ್ವವೇದ ಇವು ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳು. ಶಿಕ್ಷಾ, ಕಲ್ಪ, ವ್ಯಾಕರಣ, ನಿರುಕ್ತ, ಛಂದಸ್ಸು, ಜ್ಯೋತಿಷ ಇವು ಆರು ವೇದದ ಅಂಗಗಳು. ಪುರಾಣ, ನ್ಯಾಯ, ವಿಮಾಂಸಾ, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಇವು ನಾಲ್ಕು ವೇದದ ಉಪಾಂಗಗಳು. ವೇದದಲ್ಲಿ-ಆಯುರ್ವೇದ, ಧನುರ್ವೇದ, ಗಾಂಧರ್ವವೇದ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಂಬ ಈ ನಾಲ್ಕು ಉಪವೇದಗಳು ಸಮಾವೇಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ-೧೨ ಮಹಾ ಪುರಾಣಗಳೂ ೧೮ ಉಪ ಪುರಾಣಗಳೂ ಒಳಪಡುತ್ತವೆ. ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ - ನ್ಯಾಯದರ್ಶನ, ಮೈಶೇಷಿಕ ದರ್ಶನ, ಎಂಬೆರಡು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಅಂತರ್ಭೂತವಾಗುತ್ತವೆ. ವಿಮಾಂಸೆಯಲ್ಲಿ-ಪೂರ್ವ ವಿಮಾಂಸಾ, ಉತ್ತರ ವಿಮಾಂಸಾ ಎಂದು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ-ಮನು, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಾದಿ ಋಷಿ

ಪ್ರಣೀತ ೨೨ ಸ್ಮೃತಿಗಳೂ, ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತಗಳೆಂಬ ಇತಿಹಾಸಗಳೂ, ಮತ್ತು ಪಾಶುಪತ, ಮೈಷ್ಣವ ದರ್ಶನಗಳೂ, ಸಾಂಖ್ಯ ಹಾಗೂ ಯೋಗ ದರ್ಶನಗಳೂ ಸಮಾವೇಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟು ೪ ಪೇದಗಳು, ೬ ಅಂಗಗಳು, ೪ ಉಪಾಂಗಗಳು ಕೂಡಿ ೧೪ ವಿದ್ಯೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ವಾಸುದೇವನು ಈ ಚತುರ್ಧಶ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರವೀಣನಾದನು. ಮತಸ್ಥಾವಕರಿಗೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾದಂಥ “ಭಗವದ್ಗೀತೆ” ಹತ್ತು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ” ಎಂಬ ಈ ಪ್ರಸ್ಥಾನತ್ರಯದ ಅರ್ಥವಂತೂ ಈತನಿಗೆ ಕರತಲಾಮಲಕದಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಈ ವಾಸುದೇವನು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಗುರುಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾದರು.

ಗುರುಕುಲವಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ವಾಸುದೇವನು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೊಟ್ಟನೆಂಬುದನ್ನು ನಾರಾಯಣ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಸುಮಧ್ಯವಿಜಯದಲ್ಲಿ (೩-೫೫) ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:—

ಸಾಕ್ಷಾದಭೋಪನಿಷದೋ ವಿಭುರೈತರೇಯಾಃ ಪಾಠವೈಲೇನ

ವಿಜನೇಽರ್ಥರಸಾನ್ ಬ್ರುವಾಣಃ ||

ಅಧ್ಯಾಪಕಾಯ ವಿತತಾರ ವಿಮೋಕ್ಷಪೀಠಂ ಗೋವಿಂದಭಕ್ತಿ

ಮುಚಿತಾಂ ಗುರುದಕ್ಷಿಣಾಂ ಸಃ ||

ಅರ್ಥ:— ವಾಸುದೇವನು ಐತರೇಯೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಪಾಠವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವ ವ್ಯಾಜದಿಂದ ಆ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ತತ್ವಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಆ ಗುರುಗಳಿಗೆ ವಿಶದ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿ, ತಾನು ಮಾಡಿದ ವೇದಾಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯೇ ಇದೆಂದು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಆ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

೧ ಈಶ, ಕೇನ, ಕತ, ಪ್ರಶ್ನ, ಮುಂಡಕ, ಮಾಂಡೂಕ್ಯ, ತೈತ್ತಿರೀಯ, ಐತರೇಯ, ಛಾಂದೋಗ್ಯ, ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ.

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಆನತರಿಸಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಈ ತುಳುನಾಡಿ ನಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಕಾಣ್ಮಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಅರವತ್ತೊಕ್ಕಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಹೊಯ್ಸಳ ಕರ್ಣಾಟಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಬಡಗನಾಡು ಕರ್ಣಾಟಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ತೌಳವ (ಎಂದರೆ ಶಿವಳ್ಳಿ) ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಹವ್ಯಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕೋಟ, ಕೋಟೀಶ್ವರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪ್ರಭೃತಿ ಎಲ್ಲ ಪಂಗಡಗಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಅದ್ವೈತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಅದ್ವೈತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಲವು, ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಶಿವ ಭಕ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಮೊದಲೇ ಗಿನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ದಲ್ಲಿ ಸೋಪಾನಪತ್ರಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಸಾರಾಂಶ, ತುಳು ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಪಂಗಡಗಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಅದ್ವೈತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳೂ ಶಿವ ಭಕ್ತರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ವಾಸುದೇವನ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಪೂಗನನ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಅದ್ವೈತಮತಾನುಯಾಯಿಗಳೂ ಶಿವಭಕ್ತರೂ ಆಗಿದ್ದ ರೆಂಬುದನ್ನು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಶಿವಭಕ್ತರಾದ ಈ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ

೧ ಈ ವಾಸುದೇವನು ವಿಷ್ಣುರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಈ ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲರೂ ಶಿವ ಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ತೌಳವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎತ್ತ ನೋಡಿದತ್ತ ಶಿವಲಿಂಗಗಳೂ ಗಣಪತಿ ದೇವ ಸ್ಥಾನಗಳೂ ದುರ್ಗಾ ದೇವಾಲಯಗಳೂ ಹಾಗೂ ಷಣ್ಮುಖ ಎಂದರೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವಾಲಯಗಳೂ ಈಗಲೂ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾಗುತ್ತಲಿವೆ. ಶಿವರೂಪವೆಂಬ ಶೈವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರ ಅನಂತೇಶ್ವರ ಇವೆರಡೂ ಶಿವಲಿಂಗಗಳೆಂಬುದು ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವರು ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರನೊಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ಶಿವನೆಂದು ಒಪ್ಪಿ, ಅನಂತೇಶ್ವರನು ಸಾರಾಯಣ ನೆಂದು ಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಅನಂತೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಗರ್ಭಗೃಹದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾ, ಪದ್ಮಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದಂಥ ವಿಷ್ಣು ಮೂರ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಶಿವನ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ (ಎಂದರೆ ಶಿಶುಕ್ಕೆ) ಪೂಜಿಸಬೇಕೆಂದು ಭೃಗುಮುನಿಯ ಶಾಸನವಿರುತ್ತದೆಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಸುರು ತಾವು ರಚಿಸಿದ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದೇ ಹೊರತು, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಶಿಶುಕ್ಕೆ (ಎಂದರೆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ) ಪೂಜಿಸಬೇಕೆಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಶಿಶುಕಾರನಿದ್ದಾನೆಂದಾಗಲಿ ಯಾವ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಅನಂತೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋದಾಗ್ಗೆ ವೃದ್ಧ ತೌಳವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು “ನಾವು ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗ ಈ ಅನಂತೇಶ್ವರನ ಮುಂದೆ ನಮಿಯು ಇದ್ದಿತು. ಈಚೆಗೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ.” ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಈ ಅನಂತೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಿಲಾಶಾಸನವಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ೧೨೮೮ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವೀರ ಮುಕ್ಕಣ್ಣಿಜೆಯರ ನಿರೂಪದಿಂದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾ ಪ್ರಧಾನಂ ಗೋಪರಸ ಒಡೆಯರು ಈ ಅನಂತೇಶ್ವರ ದೇವರಿಗೆ ಭೂದಾನ

ಶಿಷ್ಯನಾದ ಈ ವಾಸುದೇವನು ಐತರೇಯೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಗಳನ್ನು ವಿಶದ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿ, ಆ ಅಭ್ಯಾಸಕರನ್ನು ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನೆಂಬುದೇ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಶ್ಲೋಕದ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಐತರೇಯೋಪನಿಷತ್ತು ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾಧನವಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ವಿವರಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದರೆಂಬುದು ಇದರಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಈ ಐತರೇಯೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆಂದು ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರೇ ಈ ಉಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:—

“ ಮಹಾಭೂತಿಃ ಶ್ರುತಿಃ ಸ್ವೈಷಾ ಮಹಾಭೂತಿಯತೋಹರಿಃ ।

ವಿಶೇಷೇಣಾತ್ರಕಥಿತಃ ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಶಾಶ್ವತಃ ಪ್ರಭುಃ ॥ ೪

ಇತಿ ಋಕ್ಸಂಹಿತಾಯಾಂ ॥ ”

ಅರ್ಥ:— ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯರೂಪನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಈ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಶ್ರುತಿಯು (ಮಹತೀ ಭೂತಿಃ ಐಶ್ವರ್ಯರೂಪಃ ಹರಿಃ ಯಸ್ಯಾಂ ಎಂಬೀ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ) “ ಮಹಾಭೂತಿಃ ಶ್ರುತಿಃ ” ಎಂದೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. (ಮತ್ತು) ಇದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಶಾಶ್ವತನೂ ಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣನೂ ಎಂದೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಎಂದು ಋಕ್ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಮಾಡಿದ ವೃತ್ತಾಂತವಿದೆ. ಈ ಶಾಸನದ ಮೇಲ್ವಾಗದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗದ ವಿಗ್ರಹವೇ ಇದ್ದು, ಆರಂಭದಲ್ಲಿ “ ನಮಸ್ತುಂಗ ಶಿರಶ್ಚುಂಬಿ ಚಂದ್ರಚಾಮರಚಾರಣೇ! ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ನಗರಾರಂಭ ಮೂಲಸ್ತಂಭಾಯ ಶಂಭವೇ! ” ಎಂದು ಶಿವನಸ್ತುತಿಯೇ ಇದೆ. ಅತಃಪನ ಶ್ರೀ ಅನಂತೇಶ್ವರನು ಶಿವನೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ. ನಾರಾಯಣ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಸುಮಧ್ವವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಈ ಅನಂತೇಶ್ವರನನ್ನು ನಾರಾಯಣ (೨-೧೮), ವಿಷ್ಣು (೨-೨೪) ಮುಂತಾದ ವಿಷ್ಣುನಾಮಗಳಿಂದ ಸಂಬೋಧಿಸುವುದು, ಮಧ್ವಮತ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಅನಂತೇಶ್ವರ ಲಿಂಗಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ (ಎಂದರೆ ಶಿವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ) ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಇರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಯಥಾ ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ.

ಆದುದರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಶಿವಭಕ್ತರಾದ ತಮ್ಮ
ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಮೇಲೆ ಈ ಐತರೇಯೋಪನಿಷತ್ತನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ, ಅವ
ರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಭಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಯಾವ
ಯಾವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ರವಿಸಿದರೋ, ಆಯಾ
ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಜನರಿಗೆ ಈ ಐತರೇಯೋಪನಿಷತ್ತನ್ನೇ
ಉಪದೇಶಿಸಿದರು.

ಜನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ನಾಸುದೇವನು ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ನಾಸುದೇವನು ಗುರುಕುಲವಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ, ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೂ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ ಈ ಮಹಾ ಕಾರ್ಯವು, ನಾನು ಯಾವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಸರವೆರುವುದು? ಎಂದು ಅಲೋಚಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ವಿಷಯಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗದಿಂದಲೇ ಎಂದರೆ ಮೈರಾಗ್ಯದಿಂದಲೇ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಿ ಈ ಮಹಾ ಕಾರ್ಯವು ಸರವೇರುವುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಶಿಷ್ಯಜನರ ಆಚಾರವನ್ನೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಅನುಕರಣ ಮಾಡುವರು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಪರಮಹಂಸ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ತನ್ನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ವಿಷಯ ಮೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ದೃಢ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಇತ್ತ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ತಮ್ಮ ಮಗನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಸಮಾ ವರ್ತನವಾದ ಬಳಿಕ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅನೇಕ ಜನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ತನ್ನ ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಧನವನ್ನೂ ಹೇರಳವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತ ತಮ್ಮನ್ನು ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದ ಕಾಪಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ಮನೋರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನಾಸುದೇವನು ತಾನು ಗೃಹ ಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ತನ್ನ ಧೈರ್ಯವು ಸರವೇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು, ತನ್ನ ಈ ಮಹಾ ಕಾರ್ಯವು ಜಯಪ್ರದವಾಗಬೇಕಾದರೆ ತಾನು ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದೇ ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಸನ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೊಡುವ ಸದ್ಗುರುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೊರಟನು.

ಅಜ್ಞಾತಪ್ರೇಕ್ಷ ರೆಂಬ ಪರಮಯೋಗ್ಯರಾದ ಯತಿಸರ್ಯರು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ರುತ್ತಿರಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ವಾಸುದೇವನು ಬಂದನು. ಇತ್ತ ಈ ವಾಸುದೇವನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಗನು ಮೈರಾಗ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡು, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಯತಿಗಳಾದ ಅಜ್ಞಾತ ಪ್ರೇಕ್ಷರ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಮಗನ ವಿರಹ ತಾಪದಿಂದ ಬಿಂದು ಬಿಂಡಾಗಿ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ಆ ವಾಸುದೇವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಮತ್ತು ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು— “ಅಪ್ಪಾ! ಮುದ್ದು ಮಗನೇ! ಮುದುಕರಾಗಿ ಅನಾಥರಾದ ನಾನಿಬ್ಬರೂ ಬದುಕಿರುವಾಗ ನೀನು ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ.” ಎಂದು ಒಪು ಪರಿಯಿಂದ ಹೇಳಿ, ಆ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಪರವಶರಾಗಿ ವಿಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಮಗನಾದ ಈ ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಆಗ ವಾಸುದೇವನು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು— “ವಿಧೇಯನಾದ ನನ್ನಂಥ ಚಿಕ್ಕವನಿಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಈಗ ನೀವು ಹಿರಿಯರು ನನಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಿರಿ. ಹಿರಿಯರಾದ ನೀವು ಚಿಕ್ಕವನಾದ ನನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಸನ್ಯಾಸನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನೀವಾಗಿಯೇ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಆಯಿತು.” ಎಂದು ಚಾಣತನದಿಂದ ಉತ್ತರ ವಸ್ತಿಸು. ಮಗನ ಈ ಚಾತುರ್ಯದ ಮಾತಿಗೆ ಬೆರಗಾಗಿ, ನಿರುತ್ತರರಾಗಿ ಈ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಮುಮ್ಮನೆ ಮನಗೆ ತಿರುಗಿ ಬಂದರು. ಅದರೇನು? ಇವರಿಗೆ ಮಗನ ವಿರಹ ತಾಪವು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಅನ್ನ ನೀರುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಆ ಮಗನ ಮುಖ ಜಂಡ್ರಸನ್ನೇ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಈ ದಂಪತಿಗಳು ಶೋಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರು. ಇವರಿಗೆ ಕ್ಷಣವು ಯುಗವಾಯಿತು! ಬಿಲ್ಲವು ಬೇವಾಯಿತು!! ಊಟವು ವಿಷವಾಯಿತು!!! ಮಗನ ವಿಯೋಗ ದುಃಖವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಮಧ್ಯಗೀಹಭಟ್ಟರು ಪುನಃ ಆತನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾ ಹೊರಟರು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಅಜ್ಞಾತಪ್ರೇಕ್ಷ ಯತಿಸರ್ಯರು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತುಳು ನಾಡಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನಹಿತರಾಗಿ ಆ ಯತಿಶ್ರೇಷ್ಠರು ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಧ್ಯಗೀಹಭಟ್ಟರು ನಿಟ್ಟುಸುರು ಬಿಡುತ್ತ ಅವ

ರನ್ನು ಹುಡುಕಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಉಡುಪಿಯಿಂದ ೪೦ ಮೈಲು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಈಗಿನ ಮಂಗಳೂರ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನೇತ್ರಾವತಿಯೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ, ಕಾರ್ಯೂರು (ಕಾರೇವೂರು) ಎಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಾದ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಕುತ್ಯಾಡಿಯೆಂಬ ಮಠದಲ್ಲಿ ಯತಿವರ್ಯರಾದ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷ ತೀರ್ಥರನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಲಿರುವ ತಮ್ಮ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಕಂಡರು. ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಬಹಳ ಕೋಪೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರು ತಮ್ಮ ಆ ಸುತನ ಸಂಗಡ ವಾಗ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮಗನು ಕೌಪೀನವನ್ನುಟ್ಟರೆ, ಎಂದರೆ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ, ತಾನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಆ ಭಟ್ಟರು ಶಪಥದ ಮಾತನ್ನಾಡಿದರು. ಆಗ ವಾಸುದೇವನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹರಿಸಿ, ಕೌಪೀನವನ್ನುಟ್ಟು, “ಅಪ್ಪಾ! ನೀವು ಶಪಥ ಮಾಡಿದಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಡಿರಿ ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಶಾಂತವೃತ್ತಿಯುಂಟಾದ ಮೇಲೆ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು:- “ ಅಪ್ಪಾ! ಈ ಶುಭ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಎಂದರೆ ಉತ್ತಮಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ.” ಎಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳಿದನು. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರು ಹೀಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿದರು:- “ ಎಲೈ ಮಗನೇ! ತಂದೆತಾಯಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದರ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಶುಭ ಕಾರ್ಯವೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಸಜ್ಜನರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣಂದಿರಿಬ್ಬರು ಈ ಮೊದಲೇ ತೀರಿಕೊಂಡರು. ನೀನೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾದರೆ, ಮುಂದುಕರಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡುವವರೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಆಗುವುದು. ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡು.” ಈ ಪ್ರಕಾರ ತಂದೆಯು ಹೇಳಿದಾಕ್ಷಣವೇ ವಿವೇಕ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ವಾಸುದೇವನು ತಂದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು:- “ಅಪ್ಪಾ! ನೀವು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವಾಗ ಮೈರಾಗ್ಯವಂತನಾಗುವನೋ, ಆಗಲೇ ಸನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ವೇದವು ಸಾರುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ನಾನು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನಿಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಇನ್ನೊಬ್ಬ

ಮಗನು ನಿಮಗೆ ಹುಟ್ಟುವ ವರೆಗೆ ನಾನು ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. " ಎಂದು ವಚನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ತನ್ನ ಪಿತೃಭಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದನು. ಆಗ ಮಧ್ಯಗೀಹಭಟ್ಟರು—“ಅಪ್ಪಾ! ಮುದ್ದು ಮಗನೇ! ನಾನು ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾದುದರಿಂದ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿ, ನಿನ್ನ ವಿರಹವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡೇನು; ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಹಡೆದ ತಾಯಿಯು ನಿನ್ನ ವಿರಹವನ್ನೆಂದಿಗೂ ಸಹಿಸಲಾರಳು. " ಎಂದು ನುಡಿಯಲು; “ಅಪ್ಪಾ! ನೀನು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡು. " ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಆ ವಾಸುದೇವನು ತಂದೆಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಂಡಿತರಾದ ಈ ಭಟ್ಟರು ಹೀಗೆ ಮಗನ ಮಾತಿಂದ ನಿರುತ್ತರರಾಗಿ, “ಮಗನೇ! ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯೊಪ್ಪಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ. " ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಆ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ಇತ್ತ ವಾಸುದೇವನು ತನ್ನ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷ ತೀರ್ಥರವರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದನು. ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ಕಾಲವು ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲು, ಆತ್ತ ಪಾಚಕ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಕೈಪೆಯಿಂದ ಮಧ್ಯಗೀಹ ಭಟ್ಟರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯು ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿದಳು. ಮುಂದೆ ಕ್ರಮೇಣ ನವಮಾಸಗಳು ತುಂಬಲು, ಆ ಸಾಧ್ವಿಯಾದ ವೇದವತಿಯು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸುಪುತ್ರನನ್ನು ಹಡೆದಳು. ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ವಾಸುದೇವನು ತನ್ನ ತಮ್ಮನು ಹುಟ್ಟಿದನೆಂದು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ, ತನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯು ಇನ್ನು ಈಡೇರುವುದೆಂದು ನೆರೆನಂಬಿ, ತಾಯಿಯವರನ್ನು ಕುರಿತು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾಯಿಗೂ ಮಗನಿಗೂ ನಡೆದ ಪರಸ್ಪರ ಸಂವಾದವನ್ನು ವಾಚಕರೇ ಊಹಿಸಬಹುದು. ತಾಯಿಯ ಪ್ರೇಮವು ಹೆಚ್ಚಿನದು; ಅವಣನೀಯವಾದದ್ದು! ಸಾಮಾನ್ಯತಃ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯೇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಮಕ್ಕಳಿಂಬುದು ತಾಯಿಗೆ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸುದೇವನೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಗನೇ? ಈ ಮಗನೆಂದರೆ ಲೋಕೋತ್ತರನಾದ ಮಗನು! ಸುನ್ಮಥನಂತೆ ಸುಂದರನು; ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಂತೆ ವಿಶಾಲ ಮೇಧಾವಿಯು. ಇಂಥ ದಿವ್ಯ

ಮಂಗಳಾಂಗನಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ, ಕನ್ಯಾರತ್ನ ದೊಡನೆ ಮಗನನ್ನು ಹಸೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಆ ಮದುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾಡುಗಳಿಂದಾಶೀರ್ವದಿಸಿ ಧನ್ಯಾಳಾಗುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬೋಳನಾಗಿ ಕಂಠೆಯನ್ನುಟ್ಟು, ಕಠಿಣ ಪ್ರತದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿ, ಉಪವಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬೆಂದು ಬೆಂಡಾಗಿ ಕೃಶನಾದ ಮಗನನ್ನು ನೋಡುವ ಹೊತ್ತು ಬಂದಿತಲ್ಲಾ !! ಎಂದು ಬಹು ಪರಿಯಿಂದ ಮರುಗಿದಳು ಆದರೆ ಮಗನು ಪರಮವಿರಕ್ತನಾಗಿ, ಸಂಸಾರ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಲೇಶಮಾತ್ರವೂ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸದೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ:—“ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿರಾ! ಈಗ ಹುಟ್ಟಿದಂಥ ನನ್ನ ತಮ್ಮನೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನಾದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ ನಾನು ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡಿದಿರಿ.” ಈ ಮಾತಿಗೂ ತಾಯಿಯು ಒಪ್ಪದಿರಲು, ಆಗ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡೇ ಬಿಟ್ಟೇನೆಂದು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ದೃಢ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ದಂಥ ಹಾಗೂ ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇದುವರೆಗೆ ಭಗೀರಥ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದಂಥ ಧೀರೋದಾತ್ತನಾದ ಈ ಬಾಲಕನು ತಾಯಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:—“ಅವ್ವಾ! ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ನೀನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವೆಯಾದರೆ, ಉತ್ತಮವಾದ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡು. ಹೀಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಈ ದೇಶವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು, ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೇನೇ ಕಾಣಿಸದಂತೆ ಹೋಗುವೆನು.” ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಗನು ತನ್ನ ಈ ಘೋರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು, “ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮಗನನ್ನು ನೋಡದಿರುವಂತೆ ಆಗುವುದೆಂದರೆ, ಅದು ಮರಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದುದೇ ಸರಿ.” ಎಂದು ಆಶೋಚಿಸಿ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಶುಭಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಳಾದ ಆ ಭಟ್ಟ ಪತ್ನಿಯು, ಪುತ್ರವಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಹೆದರಿದವಳಾಗಿದ್ದರೂ ಬಹಳ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಮಗನು ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಂತೂ ಒಮ್ಮೆ ಆ ಸುವುತ್ರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಳು !!! ಈ ಶುಭ ವಾರ್ತೆಯು ಹಾ, ಹಾ, ಅನ್ನುವುದರೊಳಗೆ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ

ಕಿವಿಗೂ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿತು ! ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾದರು. !! ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅದ್ವೈತ ಮತಾನುಸಾರಿಯಾಗಳಾದುದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮುಖದಿಂದ:- “ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಂದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದಂಥ ಈ ವೀರ ವೈರಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ವಾಸುದೇವನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಾಲಕನಲ್ಲ ! ಕಾಣ್ಯಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದಂಥ, ಶೃಂಗೇರಿ ಮರದ ಆದ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದಂಥ ಶ್ರೀ ಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರೇ ಈ ವಾಸುದೇವನ ರೂಪದಿಂದ ಪುನಃ ಕಾಣ್ಯಶಾಖೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವತರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ!! ” ಎಂಬ ಉದ್ಗಾರಗಳು ಹೊರಟವೆಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸುಮಧ್ವವಿಜಯಕಾರರು ಈ ಸಮಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವಾಗ್ಗೆ, ಈ ವಾಸುದೇವನನ್ನು “ ಜಗದ್ಗುರುಃ ಸುರೇಶ್ವರಃ ” ಎಂದು ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ —

ಅಧೋಪಗಮೈಷ ಗುರುಂ ಜಗದ್ಗುರುಃ ಪ್ರಸಾದ್ಯ ತಂದೇವರ-
-ಪ್ರಸಾದಿತಃ |

ಸದಾ ಸಮಸ್ತಾಶ್ರಮಭಾಕಃ ಸುರೇಶ್ವರೋ ವಿಶೇಷತಃ ಖಲ್ವ-
-ಭಜದ್ವರಾಶ್ರಮಮ್ ||

(ಸುಮಧ್ವವಿಜಯ ೪-೩೦)

ಅರ್ಥ — ತಾಯಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ದೇವತಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದಂಥ ಜಗದ್ಗುರುವಾದ ಆ ಸುರೇಶ್ವರನು (ಎಂದರೆ ವಾಸುದೇವನು) ತನ್ನ ಗುರುಗಳಾದ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಸೇವಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ - ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಗೃಹಸ್ಥ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ, ಸನ್ಯಾಸ ಪ್ರಭೃತಿ ಸಮಸ್ತ ಆಶ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆತನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಈ ಆಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದಂಥ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

ಸನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಟೀವಚ್ಛ್ರಾದ್ಧವೊಲವಾದ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಕಲಾಪಗಳನ್ನೂ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ,

೧ ಶ್ರೀ ಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರು ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವರ ಅವತಾರವೆಂದು ಶಂಕರ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠಾಮ್ಮಾಯ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

“ಸರ್ವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದೆನು.” ಎಂದು ಸುಡಿದು, ವಾಸುದೇವನು ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯ ಗುರುಗಳಿಂದ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ ವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಪರಮಹಂಸ ಪರಿವ್ರಾಜಕಾಚಾರ್ಯನಾಗಿ “ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಜ್ಞಾ” ಎಂಬ ನಾಮಧೇಯವನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಅದ್ವೈತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಅಚ್ಯುತ ಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರು, ಅದ್ವೈತ ಮತಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದವನೂ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನೂ ಆದ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಜ್ಞಾಚಾರ್ಯನಿಗೆ “ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ” ಎಂಬ ಅದ್ವೈತ ಮತಗ್ರಂಥವನ್ನು ೧೧ ಪಾಠ ಹೇಳಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದರು. ಇದು ಕ್ರಮಪ್ರಾಪ್ತವೇ ಸರಿ. ಆದರೆ! ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರು ಅದ್ವೈತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದರೂ ಸ್ವತಃ ತಾವು ಅದ್ವೈತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ! ದ್ವೈತಮತಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಕಿಂಬಹುನಾ ದ್ವೈತಮತೋದ್ಧಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವಾಗಿಯೇ ಇವರು ಅವತರಿಸಿದ್ದರು. ಅತವಿವ ಅಚ್ಯುತ ಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರು ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯೆಂಬ ಈ ಅದ್ವೈತ ಮತಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಥಮ ಶ್ಲೋಕದ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿಶದ ಮಾಡಿ ಹೇಳಲು, ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರು ಆ ಗ್ರಂಥದ ಆದಿ ಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಮಂಗಳಾಚರಣ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಮೂವತ್ತೆರಡು ದೋಷ ಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು! ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರು ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾಗಿದ್ದರೂ “ಎಲೈ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞನೇ! ನಿನಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ನನಗೆ ಇಲ್ಲ.” ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರು.

... ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರು (ಎಂದರೆ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು) ಮುಂದೆ ಕಾಲಾಂತರದಿಂದ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಈ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರಿಗೂ ತಂದೆಯವರಾದ ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಪೂಗವನ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಪ್ರಭೃತಿ

೧ ಈ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯೆಂಬ ಅದ್ವೈತ ಮತಗ್ರಂಥವು, ಶ್ರೀ ಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರು ಬ್ರಹ್ಮಸಿದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನೈಷ್ಕರ್ಮ್ಯಸಿದ್ಧಿ ಎಂಬೆರಡು ಅದ್ವೈತ ಮತಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಕ್ರಿ. ವ. ೧೦೫೦ರಿಂದ ೧೧೦೦ ವರೆಗಿನ ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಹಯವದನ ರಾವ ಬಿ. ಎ., ಬಿ. ಎಲ್. ಇವರು ಕ್ರಿ. ವ. ೧೯೩೪ನೆಯ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳ ಬೆಂಗಳೂರ ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ವಕೀಯ ಪಂಡಿತರಿಗೂ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯವಾಕ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕುರಿತು
ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಇವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಪರಿಸಕ್ತ
ಮಾಡಿ, ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ದ್ವೈತಮತಸ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು.

೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಬಾಲಯತಿವರರಾದ ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ಮಾಡಿದ
ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯಗಳು.

ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದವರಂತೆ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಯಾವುದೊಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಹು ಕಾಲ ವಾಸ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರ ನಿಯಮಕ್ಕನುಸರಿಸಿ, ಕಾಶೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಬಾಲ ಯತಿಗಳು ಗುರುಗಳ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದರು. ಇಂಥ ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮನನ್ನು ಇಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪರಮ ದುರ್ಘಟವಾದ ಕಾಶೀ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಕಳು ಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಆದುದ ರಿಂದ ಕಾಶೀ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡ ಲಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥಾತ್ ಗುರುಗಳ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾರದೆ ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಾ ಚಾರ್ಯರು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾಶೀಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ದೇಶ ದೇಶ ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಚರಿತ್ರವು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಾಗಲು, ಪಂಡಿತರೂ ಪಾಮರರೂ ಇವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಬರ ಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರು, ಅದ್ವೈತ ವೇದಾಂತ ಪಾರಂಗತರು, ಹಾಗೂ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರು ಪ್ರಭೃತಿ ನಾನಾ ತರದ ಪಂಡಿತರು ಈ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಇವರ ಸಂಗಡ ವಾದಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾದರು. ಈ ಆಚಾರ್ಯರು ಸನ್ಯಾ ಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ೪೦ ದಿವಸಗಳು ಕಳೆಯಲು, ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ ಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ವಾಸುದೇವನೆಂಬ ಪಂಡಿತನು ಶಿಷ್ಯ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಬಂದು, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸಂಗಡ ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆಗ

ಆಚಾರ್ಯರು ನಿರಾಯಾಸದಿಂದ ಆ ವಾಸುದೇವಪಂಡಿತನನ್ನೂ ಆತನ ಶಿಷ್ಯರನ್ನೂ ಗೆದ್ದು, ಅವರಿಂದ ಜಯಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನಸ ಗುರುಗಳಾದ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತ ಪುರಾಣವನ್ನು ಕೇಳಲು ಕೂಡಿರುವ ಐದಾರು ಮಂದಿ ಶಿಷ್ಯರು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಾಗವತ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ಪಾಠ ಭೇದಗಳನ್ನೋದುತ್ತಿರಲು, ವಿಶಾಲ ಮೇಧಾವಿಗಳಾದ ಈ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರು ಆ ಪಾಠ ಮೈಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಇದೇ ವೇದ ವ್ಯಾಸರಿಗೆ ಅಭಿಮತವಾದ ಪಾಠವೆಂದು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿಯೂ ಸಯುಕ್ತಿಕ ವಾಗಿಯೂ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಈ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರೂ ಮತ್ತು ಇತರ ಜನರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದಲೂ ಆನಂದದಿಂದಲೂ ಯತಿಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರು:— “ಭಾಗವತದ ಶನೈಯ ಸ್ತಂಭ ದಲ್ಲಿಯ ಗದ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದ ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಹೇಳು.” ಎಂದು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯಂದಿರಾದ ಈ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲು, ಇವರು ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಈ ಗದ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದರು. ಇವರ ಈ ವಿದ್ವತ್ತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರು ಬಹು ಸಂತೋಷ ಬಟ್ಟು, ವೇದಾಂತವಿದ್ಯೆಯೆಂಬ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಪಾಲನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಾಚಾರ್ಯನೇ ಸಮರ್ಥನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಈ ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮನಿಗೆ, ಶಂಬದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಶುದ್ಧ ಚಲದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ, “ಆನಂದ ತೀರ್ಥ” ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಪೂರ್ಣವಾದ ನಾಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಈ ಬಾಲ ಯತಿವರ್ಯರನ್ನು ಯುವರಾಜ ಸ್ಥಾನಾರೂಢರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಆನಂದತೀರ್ಥರೆಂದರೆ, ಆನಂದರೂಪವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುವ ಸುಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದವರು, ಎಂದು ಇತ್ಯರ್ಥ. ‘ಮಧ್ವ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದವೂ ಸಹ ಈ ‘ಆನಂದತೀರ್ಥ’ ಎಂಬುದರ ಪರ್ಯಾಯ ಪದವಾಗಿದೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ, ‘ಮಧು’ ಎಂದರೆ ಆನಂದ; ‘ವ’ ಎಂದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೆಂದರೆ ಅನಂದರೂಪವಾದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಸುಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಆಚಾರ್ಯರು, ಎಂದು ಇತ್ಯರ್ಥ.

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಮಠದಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥ ವಿಚಾರವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನವ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳೊಬ್ಬರು ಅನೇಕ ಜನ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ರೂಪ್ಯಪೀಠದಲ್ಲಿರುವ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಈ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾಗಿದ್ದು, ಪಂಡಿತರಾದ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದೊಡನೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಈ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಆಪೇಕ್ಷೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು— “ಯಾವುದನ್ನು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಅನುಮಾನಪ್ರಮಾಣವೊಂದು ಮಾತ್ರವೇ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾದುದಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಲಿ ಆಗಮಪ್ರಮಾಣವಾಗಲಿ ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರವೇ ಆ ಅನುಮಾನವು ಅರ್ಥ ಸಾಧಕ ಪ್ರಮಾಣವಾಗುವುದು, ಅತವವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಗನೋಪದೇವಿತವಾಗದೆ ಇರುವ ಯುಕ್ತಿಯು ಕುಯುಕ್ತಿಯು.” ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ, ಆ ತಾರ್ಕಿಕರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಗೆದ್ದು, “ಅನುಮಾನತೀರ್ಥ” ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದರು. ಎಂದರೆ ಈ ಅನಂದತೀರ್ಥರ ವಾಗ್ವಿಲಾಸವನ್ನೂ ಅನುಮಾನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಜನರು ಇವರನ್ನು “ಅನುಮಾನತೀರ್ಥ” ಎಂಬ ಅನ್ವರ್ಥಕವಾದ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಸಂಬೋಧಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದರಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಕೀರ್ತಿಯು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಹಬ್ಬಲು, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪಂಡಿತರು ದೂರ ದೂರ ದೇಶಗಳಿಂದ ವಾದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇವರ ಕಡೆಗೆ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ವೇದ ದ್ವೇಷಿಗಳಾದ ಬೌದ್ಧರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಪಂಡಿತರಾದ ವಾದಿಸಿಂಹ, ಬುದ್ಧಿಸಾಗರ ಎಂಬುವರಿಬ್ಬರು ಬಹಳ ಪ್ರಬಲರಾಗಿ ಸಕಲ ವಾದಿಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸಿ, “ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ವಾದ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಸೋಲಿಸುವ ಧೀರನು ಈ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವನಾದರೂ ಇದ್ದಾನೋ?” ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತ ಭೂಸಂಚಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ರಜತಪೀಠವುರಕ್ಕೆ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಮತ್ತು ವಾದ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಯುವರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವಾದಂದಿನಿಂದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಸ್ವಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಬೇರೊಂದು ಮಠದಲ್ಲಿ ಇರಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರು, ಈ ಮದಾಂಧರಾದ ವಾದಿಸಿಂಹ, ಬುದ್ಧಿಸಾಗರ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಆನಂದ ತೀರ್ಥರನ್ನು ಆ ಮಠದಿಂದ ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬೇಗನೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾನಂದ ತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು, ಆ ವಾದಿಸಿಂಹನೆಂಬ ಪಂಡಿತನು ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ ಮಾಡಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಆನಂದತೀರ್ಥರು ಅದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿಯೇ ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಆ ವಾದಿಸಿಂಹನ ವಚನವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಆತನು ಈ ಆಚಾರ್ಯರ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ, ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಹದಿನೆಂಟು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಸ್ವರದಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ, ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಜನರು, “ಈ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಜಯಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದರೂ ಇಂತಹ ವಾದಿಸಿಂಹನನ್ನು ಹೇಗೆ ಗೆದ್ದಾರೆ” ಎಂದು ಸಂತಯಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಪಂಡಿತರಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ವಾಗ್ವಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ, ನಿಮಿಷ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ವಾದಿಸಿಂಹನ ಯುಕ್ತ್ಯಾಭಾಸಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದರು. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಆ ಬುದ್ಧಿಸಾಗರ ಪಂಡಿತನನ್ನೂ ಸಹ ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ಗೆದ್ದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ನಿರುತ್ತರರಾಗಿ ಮರುದಿವಸ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ನುಡಿದು, ಆ ಸಭೆಯಿಂದ ಹೊರಟು, ಈ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸಂಗಡ ವಾದ ಮಾಡಿ ಜಯವನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಅಶಕ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋದರು !

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎತ್ತ ನೋಡಿದತ್ತ ಅದ್ವೈತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳೇ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ

ಗುರುಗಳಾದ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರೂ, ತಂದೆಯವರಾದ ಮಧ್ಯ ಗೇಹಭಟ್ಟರೂ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾಪಕರಾದ ವೂಗವನಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೂ ಅದ್ವೈತ ಸುತಾನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದರು ! ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮ ಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಅದ್ವೈತಮತಾನುಯಾಯಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಆತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾದರು. ಆಗ ಆ ಸಭಿಕರು ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರನ್ನು ಕುರಿತು — “ನೀವು ಶಾಂಕರಭಾಷ್ಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತೀರಿ; ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀವೇ ಹೇಳಿರಿ.” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕನು ಸರಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಾರ್ಥದ ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ಉಚ್ಚಸ್ವರದಿಂದ ಹೇಳಿದರು. ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತ ಮತಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರು ಸುಮ್ಮನೆ ಹೇಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು? ಕೂಡಲೇ ಈ ಗುರುಗಳು ಶಿಷ್ಯ ನನ್ನು ಕುರಿತು — “ಆನಂದತೀರ್ಥನೇ ! ನೀನು ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಈ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸು.” ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಯುಕ್ತ ಸ್ವರದಿಂದ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಹಂಸ ವಕ್ಷಿಯು ನೀರನ್ನು ಬೆರಸಿದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಹಾಲನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಕುಡಿಯುವಂತೆ ಪರಮಹಂಸ ಯತಿಶ್ರೀಷ್ಠರಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು “ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸು” ಎಂಬ ಗುರುಗಳ ಆಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಎಂದರೆ ಗುರುಗಳ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸುವೆನೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಜ್ಯೋಷ್ಠಯತಿಗಳ ಸೂಚನೆ ಯಂತೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದರು. ಈ ರೀತಿ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಉಪನ್ಯಾಸ ಹೇಳುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರು ಮಠಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಮಗನ ತೇಜಸ್ವಿತೆಯನ್ನೂ, ವಾಗ್ವಿ ಲಾಸವನ್ನೂ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಬೆರಗಾಗಿ, ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತ ರೋಮಾಂಚಿತ ಗಾತ್ರರಾಗಿ ಸಂತೋಷಭರಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

—: ೦ :—

ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶ ದಿಗ್ವಿಜಯವು.

ಒಂದಾನೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಜಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ೧ ವಿಷ್ಣುಮಂಗಳವೆಂಬ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಆ ದೇವಾಲಯ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣ ದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವುದು ಇದೇ ಮೊದಲನೆಯ ಸಾರೆ; ಮಹಾತ್ಮರು ದೇಶಸಂಚಾರ ಮಾಡುವುದು ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರಿಗೂ ಪಾಮರರಿಗೂ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಬುದ್ಧಿಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ದೇಹಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವರಿಗೆ ಸದುಪದೇಶ ಮಾಡಿ, ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷದಾಯಕವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವುದೇ ಮಹಾ ಪುರುಷರ ಇತಿಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಆ ವಿಷ್ಣುಮಂಗಳ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆಮಾಡಿಸಿದ ಯಜಮಾನನು, ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಭೋಜನ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಣ್ತಾರೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭಿಕ್ಷೆಯಾದಕೂಡಲೇ ಎರಡು ನೂರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ದೊಡ್ಡ ರಸಬಾಳೆ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಡಲು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಆ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಂದುಬಿಟ್ಟರು ! ಇದನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾಗಿ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾ

೧ ವಿಷ್ಣುಮಂಗಳವೆಂಬ ಸ್ಥಳವು, ಈಗಿನ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಾಸರಗೋಡ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕುಂಬಳೆ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಕುಂಬಳೆ ಗ್ರಾಮವು ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಯಸಿಂಹ ರಾಜನ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಚಾರ್ಯರು ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು:— “ಭಿಕ್ಷೆಯ (ಭೋಜನದ) ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸೂರರಿಂದಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿಂದರೂ ನಿನಗೆ ಹೊಟ್ಟೆನೋವು ಮುಂತಾದ ಬೇನೆಯು ಏಕೆ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ:— “ಗುರುಗಳೇ! ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಜಠರಾಗ್ನಿ ಗಿಂತಲೂ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜಠರಾಗ್ನಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಜ್ವಲಿತವಾಗಿದೆ.”

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಭೋಜನಾಧಿಕ್ಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ವಿಷ್ಣುಮಂಗಳದಿಂದ ಹೊರಟು, ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ಅನೇಕ ನದಿಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದಂಥ ಹಾಗೂ ದೇಶೋಚಿತವಾದ ನಾನಾ ತರದ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದಂಥ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತ, ಆಯಾಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಭೆಗೆ ಬಂದ ಪಂಡಿತರ ಮತಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತ ಮುಂದೆ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೇರಳ ದೇಶವು ಬರಲು, ಅಲ್ಲಿರುವ ಪಯಸ್ವಿನೀ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ, ಆ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಅನಂತಶಯನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಮತ್ತು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಶೇಷಶಾಯಿಯಾದ ಶ್ರೀಮದನಂತಪದ್ಮನಾಭದೇವರನ್ನು ವಂದಿಸಿದರು. ಆ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕನುಸರಿಸಿ, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಶಂಕರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು:— “ತಾವು ಭಾಷ್ಯಕಾರರಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ತಮಗೆ ತೋರಿದಂತೆ ಅರ್ಥ ಹೇಳುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯ ವಿರುದ್ಧವೆಂದು” ಹೇಳಿದರು. ಆ ಮಾತಿಗೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು— “ನಾವು ಹೇಳಿದ ಸೂತ್ರಾರ್ಥ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಉತ್ತರವು ನಮಗೆ ತೋರಿದರೆ ಹೇಳಿ. ನಾವೂ ಸಹ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಮಾಡೇ ಮಾಡುವೆವು. ಭಾಷ್ಯವನ್ನು

ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮಾಡುವವರು 'ಯಾರು ?' ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಡಲು ಆ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಶಂಕರಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ನಿರುತ್ತರರಾದರು; ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿರುವ ಸಮಸ್ತ ಜನರೂ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಈ ಮಾತನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು.

ಆ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಆ ಅನಂತಶಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಧತೀರ್ಥಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಶ್ರೀರಾಮ ಚಂದ್ರದೇವರು ನಿರ್ವಾಣ ಮಾಡಿಸಿದ ಸಮುದ್ರಸೇತುವಿನಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಧನುಷ್ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಆ ರಾಮೇಶ್ವರಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ರಾಮೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತನಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ತರುವಾಯ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ಆ ರಾಮೇಶ್ವರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ವಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಜರುಗುತ್ತಿರುವ ಪಂಡಿತ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಆ ಪಂಡಿತರನ್ನೆಲ್ಲ ಜಯಿಸಿದರು.

ಈ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ವ್ರತವು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ರಾಮೇಶ್ವರದಿಂದ ಹೊರಟು, ಶ್ರೀರಂಗ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ (ಎಂದರೆ ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ) ಬಂದು, ಕಾವೇರೀ ನದಿಯ ತಂಗಾಳಿಯಿಂದ ಸೇವಿತನಾದ ಹಾಗೂ ಶೇಷಶಾಯಿಯಾದ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥ ದೇವರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ತದನಂತರ 'ಶ್ರೀರಂಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೊರಟು, ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ರುದ್ರ-ಷಣ್ಮುಖಾದಿ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ರುದ್ರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತ ಪುನಃ ಪಯಸ್ವಿನೀ ನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ವಿದ್ಯತ್ಸಭೆಯು ಸೇರಿತು. ಈ ಸಭೆಗೆ ಕೇರಳ ದೇಶದ ಪಂಡಿತೋತ್ತಮರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದಿದ್ದರು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪಂಡಿತ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದಲ್ಲಿಯ ಎಂದರೆ ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಸೂಕ್ತವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಇದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾ

ಚಾರ್ಯರು ಈ ಸೂಕ್ತದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಆ ಸಭಿಕರು ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಅರ್ಥವು ಈ ಸೂಕ್ತಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ನಾವು ಹೇಳುವ ಅರ್ಥವೇ ಸರಿಯೆಂದು ಅವರು ಈ ಸೂಕ್ತಕ್ಕೆ ಬೇರೊಂದು ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ:— “ ಎಲೈ ಸಭಿಕರಿರಾ! ಈ ಋಗ್ವೇದ ಸೂಕ್ತಕ್ಕೆ ನಾವು ಹೇಳಿದಂತೆ ಅರ್ಥವೂ ಆಗುತ್ತದೆ; ನೀವು ಹೇಳಿದ ಅರ್ಥವೂ ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ಸಕಲ ವೇದಗಳಿಗೂ ಮೂರು ಅರ್ಥಗಳಿವೆ; ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಅರ್ಥಗಳಿವೆ; ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಾಮಕ್ಕೂ ಮೂರು ಅರ್ಥಗಳಿವೆ. ”

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಹೇಳಲು, ಅವರನ್ನು ಜಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಭಿಕರು “ ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮಕ್ಕೆ ಮೂರು ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ” ಎಂದು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಾಮಕ್ಕೂ ಮೂರು ಅರ್ಥಗಳುಂಟೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಲಭ; ಆ ಮೂರು ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೇ ಸರಿ. ಮೂರು ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದರೆಂದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಸೋಲುವರು, ಎಂದು ತಿಳಿದು ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು:— “ ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ! ಮೂರು ಅರ್ಥಗಳನ್ನೂ ನಿಮಗೆ ನಾನು ಹೇಳುವೆನು; ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ತಪ್ಪದೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೀವು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕು. ” ಎಂದು ಹೇಳಲು, “ ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ, ನಾವು ಅನುವಾದ ಮಾಡುವೆವು. ” ಎಂದು ಆ ಸಭಿಕರು ನುಡಿಯಲು, ಆಚಾರ್ಯರು ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮದಲ್ಲಿಯ ‘ ವಿಶ್ವ ’ ಎಂಬ ನಾಮಕ್ಕೆ ಮೂರು ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಮುಖದಿಂದ ಆ ವಿಶ್ವ ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳು ಗಂಗಾ ಪ್ರವಾಹದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಡುತ್ತಿರಲು, ಆ ಮೂರು ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಆ ಸಭಿಕರು ಸಮರ್ಥರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಆ ಸಭಿಕರು ನೋತು, ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ

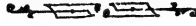
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು:— “ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೇ ! ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯು ಅದ್ವಿತೀಯವಾದುದು. ನಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ; ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು.” ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಆ ಸಭೆಯ ಪಂಡಿತರೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು.

ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೇರಳ ದೇಶದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಆಚಾರ್ಯರ ಸರ್ವವಿದ್ಯಾಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಹುಮಾನದಿಂದ ಈ ಮಹಾಭಾಗರ ಪಾದಾರವಿಂದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು.

ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಎಲ್ಲ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಮಹಾ ಪ್ರತಿಭಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಕಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ತತ್ತ್ವಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಪಂಡಿತಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ‘ ಸರ್ವಜ್ಞ ’ರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಸಾರಾಂಶ, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಕೀರ್ತಿಯು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಹಬ್ಬಿತು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ದಕ್ಷಿಣದಿಗ್ವಿಜಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಶ್ರೀಮದಾಸಂದ ತೀರ್ಥರು ರೂಪ್ಯಪೀಠಕ್ಕೆ (ಎಂದರೆ ಉಡುಪಿಗೆ) ಬಂದರು. ಬಟ್ಟಿನಮೇಲೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿನ ಈ ವಿಜಯಯಾತ್ರೆಯು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬರುಗಿತು.

೮ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೫೫ ಮಧ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದ ಪ್ರಥಮ ಯಾತ್ರೆಯು.

ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭರತಖಂಡದ ಗುರುಕುಲಗಳು ಎಂದರೆ ವಿದ್ಯಾ ಪೀಠಗಳು ತವೋವನದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಆ ಆರಣ್ಯದ ನಿಸರ್ಗ-ಸೌಂದರ್ಯವು, ಉದಾತ್ತವಾದ ಭಾವ ನೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಪೂರ್ವಕಾಲೀನ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವೂ ಬದರಿ ಕಾಶ್ರಮವೂ ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ಯಾಪೀಠಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಪವಿತ್ರವಾದ ವನಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಮಹಾ ತವೋನಿಧಿಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವು, ಸರ್ಮದಾನದಿಯ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಕುರುದೇಶದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಗೋಮತೀ ನದಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿ-ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ವನದಲ್ಲಿ ಸೌತಿಯು ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಇರಲಿ. ಇತ್ತ, ಬದರಿಕಾಶ್ರಮವು ಈಗಿನ ಸಂಯುಕ್ತ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಗಢವಾಲ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿದ್ವಾರದಿಂದ ಈಶಾನ್ಯಕ್ಕೆ ೭೨ ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಮಧ್ಯ ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಆಶ್ರಮವು, ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ ೨೫೨೫ ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಗಂಗಾ ನದಿಯು ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ನಾರದತೀರ್ಥ, ಕೂರ್ಮಧಾರಾತೀರ್ಥ ಮುಂತಾದ ತೀರ್ಥಗಳೂ ಬಿಸಿ ನೀರಿನ ಶಲೆಯುಳ್ಳ (ಎಂದರೆ ಉಗಮವುಳ್ಳ) ಅಗ್ನಿಕುಂಡವೆಂಬ ತೀರ್ಥವೂ ಇವೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಮುಂದೆ ಸರಸ್ವತೀ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ “ವ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ”ವು ಇದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವು “ಸುಂದರವಾದ ಕಮಲಗಳುಳ್ಳ ಸರೋವರಗಳಿಂದಲೂ, ಆರಳಿದ ವುಷ್ಪಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ ಸುವರ್ಣಕಾಂತಿ

೧ ಈ ಆರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ದೈತ್ಯರನ್ನು ಒಂದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ “ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯ”ನೆಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೆಂದು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಕೋಡುಗಲ್ಲುಗಳೆಂದಲೂ, ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳೆಂದಲೂ ಬಹು ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿಯೂ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು.” ಎಂದು ಸುಮಧ್ವವಿಜಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ್ ವ್ಯಾಸ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಹಾಭಾರತ ಮುಂತಾದ ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು, ಇಂತಹ ಪರಮಪವಿತ್ರವಾದ ಬದರಿಕಾ ಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಂಥ ಹಾಗೂ ಸ್ವಕಾಲೀನರಾದಂಥ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು^೧ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಬದರೀಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಭಗವದ್ಗೀತೆಗೆ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬರೆದು, ಅದನ್ನು ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಆ ಗುರುಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ, ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಲು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರು “ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಈ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ.” ಎಂದು ದೇವರನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತ ಬದರೀಯಾತ್ರೆಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೊರಟು, ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ಗಂಗಾನದಿಗೆ ಬಂದು, ತಲಸಿದರು. ಆ ಬಳಿಕ ಗಂಗಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಆಹ್ನಿಕವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು, ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಆ ಬದರೀಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣದೇವರನ್ನು ಭಜಿಸುತ್ತ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅನಂತಮಠದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದರು.

ಒಂದು ದಿವಸ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಸ್ನಾನಾಹ್ನಿಕಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ತಾವು

೧ ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರೂ ಇದೇ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಭಗವದ್ಗೀತಾ, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ, ದಶೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬರೆದರೆಂದು ಶಂಕರವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ರಚಿಸಿದ ಗೀತಾಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಪಠನಮಾಡಿದರು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಹರಿಯು- “ಈ ಗೀತಾಭಾಷ್ಯದ ಮಂಗಳಾಚರಣೆ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೆ ‘ಶಕ್ತಿತಃ’ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ತೆಗೆದು, ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ‘ಲೀಶತಃ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಇಡು.” ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಹೃದಯಸ್ಥ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಂದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಶ್ಲೋಕದ ಕೊನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿದ್ದ “ಗೀತಾರ್ಥಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶಕ್ತಿತಃ” (ಎಂದರೆ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಶಕ್ತಿಸುಸಾರವಾಗಿ ಹೇಳುವೆನು.) ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ “ಶಕ್ತಿತಃ” ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ, ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ “ಲೀಶತಃ” ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಇಟ್ಟರು; ಎಂದರೆ “ಗೀತಾರ್ಥಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಲೀಶತಃ” (ಎಂದರೆ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ತುಸು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವೆನು.) ಎಂದು ಬರೆದರು. ತದನಂತರ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಗೀತಾಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಪಾಠ ಹೇಳಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದರು.

ಆ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರು ಚಳಿಯ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಅತಿ ಶೀತಲವಾದ ಶೀತಲ ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಂಜುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಶೀತಲ ಗಂಗೆಯ ಉದಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ನಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಅರುಣೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಗಾಹನ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಮೊದಲು ನಾಲ್ಕು ಘಳಿಗೆ ಅರುಣೋದಯ ವೆನಿಸುವುದೆಂದು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರೇ ಕೃಷ್ಣಾಮೃತಮಹಾರ್ಣವವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಉಷಃಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತಹ ಶೀತಲ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು! ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಬದರೀ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಅನಂತಮಠದಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತ

೧ ದೇವಂ ನಾರಾಯಣಂ ನತ್ವಾ ಸರ್ವದೋಷ ವಿವರ್ಜಿತಮ್ |

ಪರಿಪೂರ್ಣಂ ಗುರುಂ ಪಶ್ಯಾದ್ಗೀತಾರ್ಥಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶಕ್ತಿತಃ ||

ಅರ್ಥ:- ಸರ್ವ ದೋಷಗಳಿಂದ ರಹಿತನಾದಂಥ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಪೂರ್ಣನಾದಂಥ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನಿಗೂ ಗುರುಗಳಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಆ ಬಳಿಕ ಶಕ್ತಿಸುಸಾರವಾಗಿ ಭಗವದ್ಗೀತಾರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು.

ಕಾಷ್ಠಮೌನ ವ್ರತವನ್ನೂ ಉಪವಾಸ ವ್ರತವನ್ನೂ ಆಚರಿಸಿದರು. ಕಾಷ್ಠ ಮೌನವೆಂದರೆ, ಯಾವ ತರಹದಿಂದಲೂ ಜನರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡದಿರುವುದು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆಚಾರ್ಯರು ಕಾಷ್ಠಮೌನ ವ್ರತದಿಂದಲೂ ಉಪವಾಸ ವ್ರತದಿಂದಲೂ ಈ ಅನಂತಸುತದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಒಂದು ದಿವಸ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಹೃದಯಸ್ಥ ಪರಮಾತ್ಮನು—“ನೀನು ಇಲ್ಲಿಂದ ವ್ಯಾಸಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳ ಹಾಗೂ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು, ಅವುಗಳಿಗೆ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸು.” ಎಂದು ಇವರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಆಚಾರ್ಯರು ಆ ವ್ಯಾಸಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ತಾವು ಮೌನ ವ್ರತದಿಂದ ಇದ್ದ ಮೂಲಕ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಮುಖದಿಂದ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ತಾವು ವ್ಯಾಸಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಹೀಗೆ ಬರೆದಿಟ್ಟರು— “ಪಾಪವನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಈ ಬದರಿಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವಿಲ್ಲ; ಇಲ್ಲಿರುವ ಗಂಗಾ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದಂಥ ಪಾಪನಾಶಕರವಾದ ತೀರ್ಥವು ಮತ್ತೊಂದು ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀನಾರಾಯಣ ಪರಮಾತ್ಮನಂತೂ ಅದ್ವಿತೀಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಬದರಿಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣದೇವರನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತ ಪರಿಶುದ್ಧಾತ್ಮರಾಗಿ, ನಾನು ವ್ಯಾಸಾಶ್ರಮದಿಂದ ತಿರುಗಿ ಬರುವ ವರೆಗೂ ನೀವೆಲ್ಲ ಶಿಷ್ಯರೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ”

ಐತರೇಯೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಿಂಬಹುನಾ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರೇ ಈ ಐತರೇಯೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನೂ, ಈ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಒಂದೇ ಸಾರೆ ವಿಶದಮಾಡಿ ಹೇಳಿ, ಶಿವಭಕ್ತರಾದ ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು (ಎಂದರೆ ಪೂಗವನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು) ಹೇಗೆ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ

ರೆಂಬುದನ್ನೂ ಈ ಮೊದಲೇ ೨೪ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಾಚಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆತನು ವಿಷ್ಣುಮಾಹಾತ್ಮ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರುವಂಥ ಈ ಐತರೇಯೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಒಂದು ಸಾರೆ ಅಲ್ಲ, ಎರಡು ಸಾರೆ ಅಲ್ಲ, ಮೂರು ಸಾರೆ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿದಂಥ ಸತ್ಯತೀರ್ಥಯತಿಯು ಸರಮ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸತ್ಯತೀರ್ಥಯತಿಯು ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಂತಃಕುತ್ಸುಟವಾದಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾದುದರಿಂದಲೇ ಸರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಾದ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ವಿಯೋಗವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಈ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ತಾನೂ ವ್ಯಾಸಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ನಡೆದನು.

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು, ಈ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತದ ಬಹು ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಹಾರುತ್ತ ಹಾರುತ್ತ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಡೆದು ಹೋದರು. ಆದರೆ ಸತ್ಯತೀರ್ಥಯತಿಗಳಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯರ ಹಾಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಸತ್ಯತೀರ್ಥರು ಬಹಳೇ ಹಿಂದುಳಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಮುಳುಗುವ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯರು ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿದರು; ಶಿಷ್ಯನಾದ ಸತ್ಯತೀರ್ಥಯತಿಯು ದೂರದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು— 'ಹಿಂತಿರುಗು' ಎಂದು ಕರಸಂಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು, ಆ ಸತ್ಯತೀರ್ಥ ಯತಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅನಂತ ಮಠಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಬಂದನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಗುರುಗಳು ನಡೆದು ಹೋದ ಅದ್ಭುತ ಲೀಲೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. '

ಇತ್ತ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಗಗನಚುಂಬಿತ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ ಶಿಖರಗಳನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ, ಅತಿ ತ್ವರೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿರಲು, ಆ ವ್ಯಾಸಾಶ್ರಮದ ಮುನಿಗಳು ದೂರಿನಿಂದಲೇ ಇವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾಗಿ, ಯತಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದಂಥ ಈ ಮಹನೀಯರು ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಾಗಲಿ ವಾಯುದೇವರಾಗಲಿ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಬೇಗ ಬೇಗನೆ

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಡೆದು ಆ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯ ಬದರೀ ವೃಕ್ಷವನ್ನು (ಎಂದರೆಬೋರೆ ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡವನ್ನು) ಕಂಡು, ಆ ವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಅತಿ ವಿಶಾಲವೂ ನಿರ್ಮಲವೂ ಮನೋಹರವೂ ಆದ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನು ಕಂಡರು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ಈ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು, ಈ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳ ಮುಖದಿಂದ-ಮಹಾಭಾರತ, ಮೂಲರಾಮಾಯಣಗಳೆಂಬ ಇತಿಹಾಸಗಳು, ಸಾತ್ವಿಕ ಪುರಾಣಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳು, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು, ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಿಗೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾದ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವು ಮುಂತಾದ ಸಕಲ ವೇದ-ವೇದಾಂಗ-ಉಪಾಂಗಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೇಳಿ ಜೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ತದನಂತರ ಈ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ಶ್ರೀಬದರೀ ನಾರಾಯಣ ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅನಂತಮಠಕ್ಕೆ ಬಂದು, ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದರು. ಗುರುಗಳು ಬಂದುದರಿಂದ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅತಿಶಯ ಆನಂದವಾಯಿತು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆಚಾರ್ಯರು ಅನಂತಮಠಕ್ಕೆ ಬರಲು, ಅಗ್ನಿಶರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಐದಾರು ಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಪರಿವಾರಕ್ಕೂ ಸಹ ಸಾಲುಪಟ್ಟು ಅನ್ನವನ್ನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ತಂದು, ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಆವರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು, ಆ ಭಕ್ತರ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಆ ಎಲ್ಲ ಅನ್ನವನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರು ಒಬ್ಬರೇ ಭೋಜನ ಮಾಡಿದರು! ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಇರಲಿ.

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಅನಂತಮಠದಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಹೇಗೆಂದರೆ, ಈ ಆಚಾರ್ಯರು ಈ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ದಿನಾಲು ಕ್ರಮಶಃ ರಚಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು; ಆ ಪ್ರಕಾರ ಅದನ್ನು ಇವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಸತ್ಯತೀರ್ಥಯತಿಗಳು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಚಿಸಿದರು. ಈ ಭಾಷ್ಯದಿಂದ, ಪೂರ್ವ ಕಾಲೀನ ೨೧ ಭಾಷ್ಯಗಳು ೧ ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

೧ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬರೆದವರು:— (೧) ಭಾರತೀ ವಿಜಯ (೨) ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ (೩) ಬ್ರಹ್ಮಭೋಷ (೪) ಶತಾನಂದ (೫) ಉದ್ಧರ್ತ (೬) ವಿಜಯ (೭) ದುದ್ರಭಟ್ಟ

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಂಗಾಲ ಮುಂತಾದ ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದ ಸದ್ವೈಷ್ಣವ-ಮತವು ಅತ್ಯಂತಲೋಕಪ್ರಿಯವಾಯಿತು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಬಂಗಾಲ ದೇಶದಿಂದ ಗುಜರಾಥ ದೇಶಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ, ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಶಿಲೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರತಿಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದರು. ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ಗೋದಾವರೀನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಈ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಪಂಡಿತರೂ ಇವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಈ ಪಂಡಿತರು ಶ್ರೀಮದಾ

(೪) ವಾಮನ (೯) ಯಾದವ ಪ್ರಕಾಶ (೧೦) ಶಂಕರ (೧೧) ಭರ್ತೃಪ್ರಸಂಜ (೧೨) ದ್ರವಿಡ (೧೩) ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತ (೧೪) ಭಾಸ್ಕರ (೧೫) ಪಿಶಾಚ (೧೬) ವೃತ್ತಿಕಾರ (೧೭) ವಿಷಯಭಟ್ಟ (೧೮) ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾಂತ (೧೯) ವಾವೀಂದ್ರ (೨೦) ಮಾಧವದಾಸ (೨೧) ಉಮಾನುಜ (೨೨) ಮಧ್ಯ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ೨೧ ಜನ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯಕಾರರು ಆಗಿಹೋದರೆಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಎಮ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿದ್ವಾನ್ ಎಚ್. ಎನ್. ರಾಘವೇಂದ್ರಾಚಾರ್ಯ ಎಂ. ಎ., ಭಾರತೀಯ ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರೀಪಾಞ್ಞಯ, ಮಹಾರಾಜರವರ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು ಇವರು, ತಾವು ಬರೆದ “ ಭಾರತೀಯ ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಗ್ರಹ ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ (ಪುಟ ೪೩೪) ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯಕಾರರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:— “ ಶುಕನೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾಷ್ಯಕಾರನೆಂದು ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ. ಶಬರ ಮತ್ತು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಷ್ಯಕಾರರನ್ನು ವೃತ್ತಿಕಾರ ಉಪವರ್ಷನೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಆತನನ್ನು ಬೋಧಾಯನನೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ವೇದಾಂತ ದೇಶಿಕರು ಬೋಧಾಯನನೇ ವೃತ್ತಿಕಾರ ಉಪವರ್ಷನೆನ್ನುವರು. ದ್ರಾಮಿಡ, ಟಂಕ, ಭರ್ತೃಪ್ರಸಂಜ, ಭಾರುಚಿ, ಕಪದಿನ್, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ಮತ್ತು ಗುಹದೇವ ಇವರೆಲ್ಲರು ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯಕಾರರು. ಆದರೆ ಇವು ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಶಂಕರ, ಭಾಸ್ಕರ, ಯಾದವಪ್ರಕಾಶ, ರಾಮಾನುಜ, ಕೇಶವ, ನೀಲಕಾಂತ, ಬಲದೇವ, ವಲ್ಲಭ, ವಿಜ್ಞಾನಭಿಕ್ಷು, ಮಧ್ಯ ಇವರ ಭಾಷ್ಯಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿರುವವು. ” ಇತ್ಯರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಚ್. ಎನ್. ರಾಘವೇಂದ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಈ ವಿವೇಚನೆಯು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯದಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

ಚಾರ್ಯರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶಾಖೆಯಿಂದಲೂ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಂದಲೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ತಾವೇ ಸೋತ ಮೇಲೆ “ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರೇ ! ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೀವು ಸರ್ವವನ್ನೂ ತಿಳಿದವರಿದ್ದೀರಿ; ಎಂದರೆ ಸರ್ವಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೀರಿ ನಿಮಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಪಂಡಿತನು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಘನಪಂಡಿತರಾದ ಶೋಭನಭಟ್ಟರಂತೂ ಆಚಾರ್ಯರ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಭಕ್ತಿಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಶ್ರೀಮದ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಅರ್ಥಾತ್ ಶೋಭನಭಟ್ಟರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಪಟ್ಟಶಿಷ್ಯರಾದರು. ಆ ಬಳಿಕ ಆಚಾರ್ಯರು ಸ್ವಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ನಾಗರದಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ಆ ಉತ್ತರಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಶೋಭನಭಟ್ಟರಂತೆಯೇ,

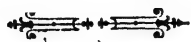
ಗೋವಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು (ಇವರ ಅಶ್ರಮನಾಮ ಮಾಧವತೀರ್ಥರು)
 ಗೋವಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು (,, ,, ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು)
 ಶ್ಯಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು (,, ,, ನರಹರಿ ತೀರ್ಥರು)

ಎಂಬ ಮೂರು ಜನ ಪಂಡಿತರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಾದರು. ಶ್ಯಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ಗಜಪತಿ ನಗರದ ಆರಸು ಮನೆತನಕ್ಕೆ ವಂಶಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಅಮಾತ್ಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದ (ಎಂದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ) ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಅರ್ಥಾತ್ ಲೌಕಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಮೈದಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇವರು ರಾಜವೈಭವದಿಂದ ಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೂ ಪರಮ ವಿರಕ್ತರಾಗಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಶಿಷ್ಯರಾದರು.

೧ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉತ್ತರ ಮೇರೆಯು ಗೋದಾವರೀ ನದಿಯಾಗಿತ್ತು. ಎಂದರೆ ಗೋದಾವರೀ ನದಿಯ ವರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದಿತು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಶೋಭನಭಟ್ಟ ಪ್ರಭೃತಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಶಿಷ್ಯರು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದವರೆಂಬುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ತದನಂತರ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ
ದಿಂದ ತೌಳವ ದೇಶಕ್ಕೆ ಪಯಣಗತಿಯಿಂದ ಸಾಗಿ, ಉಡುಪಿ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ
ಬಂದು, ಶ್ರೀ ಅನಂತೇಶ್ವರ ದೇವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ
ವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು.

೯ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಚಾರವಿವಿಷಯವನ್ನು ಮಾಡಿ, ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬರೆದು, ಅದರಿಂದಾಗಿ ಗುರುವಾಗ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭರತಖಂಡದ ಭೇದಿ ಭೇದಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೂ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಸರ್ವಜ್ಞನೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಘಂಟಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ನೋಡಿ, ಗುರುಗಳಾದ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷ ಭರಿತರಾದರು. ಆದರೆ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರು ಮೂಲತಃ ಅದ್ವೈತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾದುದರಿಂದ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ನುಸರಿಸಿ ರಚಿಸಿದ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯವು ಆ ಗುರುಗಳಿಗೆ ರುಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿಯೂ ಸಯುಕ್ತಿಕವಾಗಿಯೂ ತಮ್ಮ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಲು, ಗುರುಗಳಾದ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರೂ, ಹಾಗೂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಯತಿಗಳೂ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು.

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ತಂದೆಯವರಾದ ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರು ಅದ್ವೈತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳು; ಅಧ್ಯಾಪಕರಾದ ವೂಗವನಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಅದ್ವೈತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳು; ಗುರುಗಳಾದ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರು ಅದ್ವೈತಮತಾನುಯಾಯಿಗಳು. ಕಿಂಬಹುನಾ ಎತ್ತ ನೋಡಿದತ್ತ ಅದ್ವೈತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳೇ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿದ್ದರು ! ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೂ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿ

ಯನ್ನೂ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದ ಧರ್ಮವೀರರೆಂದರೆ ಈ ಸಮ್ಮ ಶ್ರೀಮದಾನಂದ ತೀರ್ಥರೇ ಸರಿ !

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ದೈವತಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೇಗೆ ಭಗವದ್ಗೀತೆಗೂ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಕ್ಕೂ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದರೋ, ಹಾಗೆಯೇ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬದರಿಯಿಂದ ಬರುವಾಗ ದ್ವಾರಕೆಯಿಂದ ತಂದ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಶಿವರೂಪ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಎಂದರೆ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅನಂತೇಶ್ವರ, ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಗಳ (ಅರ್ಥಾತ್ ಶಿವಾಲಯಗಳ) ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದುದಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿದರು. ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಭಾವಿಕ ಜನರು ಹೇಳುವ ದಂತ ಕಥೆಯೇನೆಂದರೆ, “ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿ ತಪೋನಿಷ್ಠರಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ದ್ವಾರಕೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ವರ್ತಕನ ಹಡಗವು ಉಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಆ ಹಡಗದ ವರ್ತಕನು, ತಾನು ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿ ದುಃಖ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ದಯಾಸಾಗರರಾದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಮೈಮೇಲಿನ ಕಾಷಾಯವಸ್ತ್ರದ ತುದಿಯಿಂದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ಆ ಹಡಗವು ದಡವನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಆ ನೌಕಾಧಿಪತಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತಾವೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ “ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಧನ-ಕನಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಾನು ತಮಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ; ತಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಆಚಾರ್ಯರು ಆ ಧನ-ಕನಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಆ ಹಡಗದಲ್ಲಿರುವ ಗೋಪೀಚಂದನದ ಪೆಂಟೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕೆಂದು ನುಡಿದರು. ಆಗ ಆ ವರ್ತಕನು ಅವರ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ಗೋಪೀಚಂದನದ ಎರಡು ಹೆಂಟೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಒಂದು ಹೆಂಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಲರಾಮಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು, ಆ ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಡಭಾಂಡೇಶ್ವರ ಗ್ರಾಮದ ಜನರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ಯಂತೆ ಆ ಊರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಂಟಿಯ ಮಧ್ಯೆ ದಲ್ಲಿದ್ದ ದಿವ್ಯವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪ್ರತಿಸುಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ದ್ವಾದಶ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತ ಉಡುಪಿಗೆ ಹೊರಟು, ಮಧ್ಯೆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆ ದಿವ್ಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಇಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳವು, **“ ಕರೆಮಠ ಆದಿ ಉಡುಪಿ ”** ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಉಡುಪಿಗೆ ತಂದು, ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ತೊಳೆದು ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡಿ, ಅತಿ ಸುಂದರ ವಾದಂಥ ಕಡೆಗೋಲು, ಹಗ್ಗಗಳಿಂದ ಸಹಿತವಾದ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿದರು. ಸಂಸಾರ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟುವುದಕ್ಕೆ ಉಡುಪದಂತೆ ಎಂದರೆ ದೋಣಿ ಯಂತೆ ಇರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಇಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾನಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಉಡುಪಮಸ್ಯಾಸ್ಥೀತಿ **“ ಉಡುಪಿ ”** ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.”

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರತಿಮೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳುವ ದಂತ ಕಥೆಯೇನೆಂದರೆ:— “ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಕಿದೇವಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು— “ ನಿನ್ನ ಬಾಲಲೀಲೆಯನ್ನು ಯಶೋದೆಯು ಮಾತ್ರ ನೋಡಿದಳು. ನನಗೆ ಒಂದಾವರ್ತಿಯಾದರೂ ತೋರಿಸು. ” ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಒಂದು ದಿವಸ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಾಲರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಆ ದಿವಸ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವಕಿದೇವಿಯು ಮೊಸರು ಕಡೆಯುವಾಗ ಆಕೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಡೆಗೋಲನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು, ಮೊಸರಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಒಡೆದು, ಅನೇಕ ಬಾಲ ಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಕಡೆಗೋಲನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅದರ ಕೆಳಭಾಗವು ದೇವಕಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದು ಹೋಯಿತು. ಈ ಬಾಲ ಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ನೋಡಿ, ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು— “ ದಿವ್ಯವಾದ ತಮ್ಮ ಬಾಲ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ” ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನನ್ನು ಕರೆತರಿಸಿ, ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲೆಯಿಂದ ಕಡೆಗೋಲು, ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಈ ರುಕ್ಮಿಣೀ ಮೊದಲಾದ **ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಷ್ಟಮಹಿಸಿಯರು** ಈ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು

ಪೂಜಿಸಿದರು. ಕೃಷ್ಣಾವತಾರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಗೋಪೀಚಂದನದ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದ ಈ ಪ್ರತಿಮೆಯು ಗೋಪೀಚಂದನದ ಹೆಂಚೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಗೋಪೀಚಂದನ ಪೆಂಚೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಈ ವ್ಯಾಸಾರಸ್ಥ ನಾವಿ ಕನು ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದನು."

ಇವೆರಡು ದಂತಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ಪರಮ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಾದ ಶ್ರೀಮದಾ ನಂದತೀರ್ಥರು ಮೊದಲನೆಯ ಸಾರೆ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಿರುಗಿ ಬರುವಾಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಸಾಲಿ ಗ್ರಾಮ ತಿಲೆಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರತೀಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೆಂಬ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಂಶವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಧ್ವನಿತವಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕೊನೆಯ ಸಾರೆ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ **ಕಣ್ವತೀರ್ಥ** ಮಹಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಜನ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಆ ಅಷ್ಟಜನ ಯತಿಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅರ್ಚಕರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ್ದರ ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ೨ನೆಯ ದಂತ ಕಥೆಯು ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ; ಎಂದರೆ ಈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪ್ರತಿಮೆಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಷ್ಟಮಹಿಷಿಯರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಅಷ್ಟಮಹಿಷಿಯರ ಪ್ರತಿ ನಿಧಿಗಳೆಂದು ಈ ಅಷ್ಟಜನ ಯತಿಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜೆಗೋಸ್ಕರ ನಿಯಮಿಸಿದರು, ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಈ ಕಥೆಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಂಟೇ ಜನ ಯತಿಗಳನ್ನು ಯಾಕೆ ನಿಯಮಿಸಿದರು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಮಂಜಸವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವವರಿದ್ದೇವೆ. ಇರಲಿ.

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿ, ಸ್ವತಃ ಪೂಜಿಸಿದ್ದರಿಂದ "ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ತು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಂ ಅರ್ಚಕಸ್ಯ ತಪೋಬಲಾತ್" ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣ ಕ್ತನುಸರಿಸಿ, ಈ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸನ್ನಿಧಾನವನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದರು.

ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ತಮ್ಮಂದಿರು ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರೌಢರಾಗಿ, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಪರಮ ಭಕ್ತಿಭಾವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದ ಪುಗವನ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಮಗನಾದ ವಾಸುದೇವನೆಂಬವನು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಲು ಪಕ್ರಮಿಸಿದನು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ತಮ್ಮಂದಿರೇ ಹೋತೃಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಎಂದರೆ ಮುಖ್ಯ ಪುರೋಹಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಯಜ್ಞ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬನು ಮಾತ್ಸರ್ಯದಿಂದ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಈ ವಿರೋಧಿ ಒಸರನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಡಿಸಿ, ವಾಸುದೇವನಿಂದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಕಾರ್ಯವೂ, ಈ ಯಜ್ಞ ಕಾರ್ಯವೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಮದಾಸಂದತೀರ್ಥರು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿವಸ ವಾಸ ಮಾಡಿ, ದಿನಾಲು ಅನಂತೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಚನವನ್ನು ಹೇಳಿದರು, ತದನಂತರ ಪುನಃ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು.

ಗಂನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ೨ನೆಯ ಸಾರೆ. ಹೊರಟರು.

ಶ್ರೀಮದಾಸಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯರು ಅನೇಕ ಜನ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಪುನಃ ೨ನೆಯ ಸಾರೆ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು, ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಮೊಯ್ಯಳ ಯಾದವ ರಾಜನಾದ ಸೋಮೇಶ್ವರ ದೇವನು (ಕ್ರಿ. ಪ. ೧೨೩೩-೧೨೫೪) ಭಿಟ್ಟಿಯಾದನು. ಈ ಅರಸನು ತನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಿರಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದಾರಿಗರಾದ ಜನರನ್ನು 'ಬಿಟ್ಟಿ' ಹಿಡಿದು, ಅವರಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಾಯಿದು ಹೋಗುವಾಗ್ಗೆ, ಈ ಭೂವನು ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು—“ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಅಗಿಯಬೇಕೆ”ಂದು ಹೇಳಲು, ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಆ ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು— “ಎಲೈ ಅರಸನೇ! ನಾವು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೀಯದವರಿದ್ದೇವೆ; ನೀನು ಅಗಿದು ತೋರಿಸಿದರೆ, ಅದರಂತೆ ಆ ಮೇಲೆ ನಾವು ಅಗಿಯಬಲ್ಲೆವು. ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಅರಸನು ಯಾಕಾಗಲೊಲ್ಲದೆಂದು ನುಡಿದು, ಸ್ಥಳವನ್ನು ಅಗಿಯುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿ, ಆಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆತನು ಹಾಗೆಯೇ ಅಗಿಯುತ್ತ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು! ಇತ್ತ ಆಚಾರ್ಯರು ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಮೋಗಿದ್ದರು.

ತದನಂತರ ಆಚಾರ್ಯರು ಸಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ಭಾಗೀರಥೀ ನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾಸಿರುದ್ದೀನ ಮಹಮ್ಮದನಂಬವನು (ಕ್ರಿ. ಪ. ೧೨೩೬ರಿಂದ ೧೨೫೬ರ ವರೆಗೆ) ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಗಿಯಾನುದ್ದೀನ ಬಬ್ಬನ್ನನಂಬವನು ಇವನ ಮಂತ್ರಿಮಾಗಿದ್ದನು. ಈ ನಾಸಿರುದ್ದೀನ ಮಹಮ್ಮದನು ಸುಲ್ತಾನನು ದೊಡ್ಡ

ಪಂಡಿತನೂ ಶೂರನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಈ ಸುಲ್ತಾನನು, ಸಿಂಧುನದಿಯ ಪಶ್ಚಿಮ ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮೊಗಲರಿಗೆ ಖೋಬಾರ ಪಂಗಡದವರು ಸಾಹಾಯ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಇವನು ಬಗ್ಗು ಬಡೆದನು. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ರಜಪೂತರೊಡನೆ ಎರಡು ಸಾರೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ, ಅವರನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇವನು ಯುದ್ಧದ ಗಲಭೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಗ್ಗೆ ಭಾಗೀರಥೀ ನದಿಯ ದಂಡೆಗೆ ಕಾವಲುಗಾರರನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳು ಬಂದಾರೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಈ ಗಂಗಾ ನದಿಯೊಳಗಿನ ದೋಣಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮನ್ಮಥಾಚಾರ್ಯರು ಅನೇಕ ಜನ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಈ ಭಾಗೀರಥೀ (ಎಂದರೆ ಗಂಗಾ) ನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಗೋಲುಗಳಾಗಲಿ ದೋಣಿಗಳಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಈ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟುವುದು ಕಠಿಣವಾಯಿತು. ಆದರೂ ಧೀರೋದಾತ್ತರಾದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಮೊದಲು ನದಿಯಲ್ಲಿಳಿದು, ಮೂಲಾಶ್ರಯರಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಆ ಶಿಷ್ಯನ ಕೈಯನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನು ಈ ಕ್ರಮದಿಂದ ಬಬ್ಬರ ಕೈಯನ್ನು ಬಬ್ಬರು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಎಲ್ಲರೂ ಆ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟುವಂತೆ ಉಪಾಯ ಮಾಡಿ, ಆ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಅಜಿಯ ದಂಡೆಗೆ ಹೋದರು. ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಅಲ್ಲಿ ಕಾವಲು ಮಾಡುತ್ತ ಸಂತಿದ್ದ ಸುಲ್ತಾನನ ಸೈನಿಕರು "ಇವರು ನಮ್ಮ ಶತ್ರುಪಕ್ಷದವರು ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಹೊಡೆಯಿರಿ; ಕೊಲ್ಲಿರಿ!" ಎಂದು ಆಕ್ರೋಶ ಮಾಡುತ್ತ ಇವರ ಮೇಲೆ ಎರಿ ಬಂದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಲವಲೇಶವಾದರೂ ಹೆದರದೆ ಮುಸಲ್ಮಾನೀ ಭಾಷೆಯಿಂದಲೇ ಎಂದರೆ ಉರ್ದು ಇಲ್ಲವೆ ಪಾರ್ಸಿ ಭಾಷೆಯಿಂದಲೇ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಆ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಿ, ಸಾವು ನಿಮ್ಮ ಆರಸನ ಹತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ; ಅಂಜಬೇಡಿರಿ. ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆಚಾರ್ಯರು ನೆಟ್ಟಗೆ ಸುಲ್ತಾನನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಆಗ ಆ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದ ಸಾಸಿರುದ್ದೀನ ಮಹಮ್ಮದ ಸುಲ್ತಾನನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಇವರು ಮಹಾ ತಪೋನಿಧಿಗಳಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು, ವಿಸಯಪೂರ್ವಕ

ವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದನು:— “ ಭಾಗೀರಥೀ ನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ದಂಡೆಯಿಂದ ಬರುವವರನ್ನು ಶತ್ರುಗಳೆಂದೆಣಿಸಿ, ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರಲಾಗಿ, ನೀವು ಆ ಕಾವಲುಗಾರರ ಕೈಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಗೆ ಪಾರಾಗಿ ಬಂದಿರಿ? ಹೇಳಿರಿ. ” ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಮುಸಲ್ಮಾನೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದರು. ಆ ವಿದ್ಯಾವಿನಯಸಂಪನ್ನನಾದ ಮುಲ್ತಾನನು ಈ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ಧೈರ್ಯ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ವೈರುಷ, ಸರ್ವ ವಿದ್ಯಾಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ತೇಜಸ್ಸು, ದೇಶಕಾಲಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮಾತು ಮುಂತಾದ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು, ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಪಾದಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭಕ್ತಿಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಪರಮ ವಿರಕ್ತರಾದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು “ನಿಸ್ಪೃಹಸ್ಯ ತೃಣಂ ಜಗತ್” ಎಂಬ ನ್ಯಾಯದಂತೆ ಕೊಟ್ಟ ಅರ್ಧ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆ ಮುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು, ಆತೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಬಾದಶಹನು ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಒಹುಮಾನವೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ✓

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬದುಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಳ್ಳರ-ಕಾಕರ ಹಾವಳಿಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತಿ ಪ್ರಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ, ಚಿಕ್ಕ ಬದರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ತಾವು ಜೊಡ್ಡ ಬದರಿಗೆ ಎಂದರೆ ವ್ಯಾಸಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಎಂಟು ವ್ಯಾಸಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಇಸುಕೊಂಡರು. ಮತ್ತು ಆ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಮಹಾಭಾರತಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು

೧ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ನೊಡಲನೆಯ ಸಾರೆ ಬದುಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ತಿರುಗಿ ಬರುವಾಗ ಬಂಗಾಲ ಮುಂತಾದ ಉತ್ತರಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಧೈಯದ್ವಾಂತವನ್ನೂ ನಿಷ್ಕಾಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೆಲವು ದಿವಸ ವಾಸ ಮಾಡಿದಾಗ್ಗೆ ಆ ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಗ ರಾಜಕೀಯ ಭಾಷೆಯಾದ ಮುಸಲ್ಮಾನೀ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಈ ಆಚಾರ್ಯರು ಮಾರನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಲಿತಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು.

ಯರು ಮಹಾಭಾರತ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಾರ್ಥವು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಆ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಿಂದ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಹೊರಟು ಗಂಗಾಸದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆದರೆ ಆ ಗಂಗಾಸದಿಯನ್ನು ದಾಟುವುದಕ್ಕೆ ದೋಣಿ, ಹರಿಗೋಲು ಮೊದಲಾದ ಯಾವ ಸಾಧನಗಳೂ ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಕಂಡು, ಶಿಷ್ಯರು ಆ ಮೊಳೆಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತಿರಲು, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ತಾವೊಬ್ಬರೇ ಗಂಗಾಸದಿಯನ್ನು ದಾಟಿಬಿಟ್ಟರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ದೋಣಿಯಾಗಲಿ ಹರಿಗೋಲಾಗಲಿ ಯಾವ ಸಾಧನವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇಂಥ ದೊಡ್ಡ ಸದಿಯನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ದಾಟಿ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ಈಜೆಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ೧ ಅರಸನೂ ಅರ್ಚಾರ್ಥಕರರಾಗಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆ ರಾಜನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಆಜೆಯ ದಂಡೆಯಿಂದ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಅಂಜಿಗರಿಗೆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆ ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅರಸನು ಅಂಜಿಗರು ದೋಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಆಗ ಆ ಮಧ್ಯೆ ಶಿಷ್ಯರು, ವೇದವೇದಗಳ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ವೇದಾರ್ಥವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವಂತೆ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಪಂಡಿತರ ಸಭೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವೇದವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರು.

ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಪ್ರತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಹಸ್ತಿನಾಪತಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಗಂಗಾಸದಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಬಂದು ಮಠದಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ವಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಪ್ರತವು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಶೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಪುರಿಯೆಂಬ ಯತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ವಾಡದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಿ, ತದನಂತರ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ, ವ್ಯಾಕೇರ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಇಷುಸಾತ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಪ್ರವೃತಿ

೧ ಈ ಅರಸನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಈತನು ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ವಾಸನಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶಃ ವಜ್ರವಾಜನ ತಂದೆಯು ಆಳುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ, ಹೋಗಿ, ಶ್ರೀ ಪರಶುರಾಮ ದೇವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದರು. ತರುವಾಯ ಗೋವಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದರು. “ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು, ಶಂಕರನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿಂದು, ಮೇಲೆ ೩೦ ಕೊಡ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದರು!!” ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿ, ಸುಮಧ್ವವಿಜಯಕಾರರು, ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯ ವ್ಯಾಜದಿಂದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಚರಣಾಗ್ನಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಗೋವಾ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊರಟು, ಉಡುಪಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಲಪಿದರು. ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದ ೨ನೆಯ ಯಾತ್ರೆಯು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಯಿತು.

ಜೋಳ ದೇಶದಿಂದ ಉಡುಪಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮತೀರ್ಥ, ಶ್ರೀ ಪುಂಡರೀಕಪುರಿ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಆದ್ವೈತಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಯತಿ ವರ್ಯರನ್ನು ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ನಿರಾಯಾಸದಿಂದ ಜಯಿಸಿದರು

೧೧ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

— ❦ —

೩೬ ಮಧ್ಯ-ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಸಂವಾದ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥರಚನೆ.

ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಉಡುಪಿಯಿಂದ ಕೊಡಿಸಾಡಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಪ್ರತವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಂಡು, ಪದ್ಮ ತೀರ್ಥನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪಡೆದು, ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಕೊಡಿಸಾಡಿ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಸಹ್ಯ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು, ಕುಂಬಳೆ^೧ ಅರಸನಾದ ಜಯಸಿಂಹರಾಜನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ತನ್ನ ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, “ವಿಷ್ಣುವಂಗಳಕ್ಕೆ ತಾವು ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕೆ”ಂದು ತನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು. ಈ ರಾಜನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಆ ಸಹ್ಯ ಪರ್ವತದಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಂಗಳಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಮಾರ್ಗಕ್ಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ‘ಕಬಿನಾಡು’ ಎಂಬ ಜಯಸಿಂಹರಾಜನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಮದನಾಧಿಪತಿಯೆಂಬ ದೇವರ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಆಚಾರ್ಯರು ಮದನಾಧಿಪತಿ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ವಾಸ ಮಾಡಿ, ಉಷಃ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಸ್ನಾನ, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ, ಒಪ, ಧ್ಯಾನ ಮೊದಲಾದ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಂಡು, ಪುನಃ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮೊರಡಲುಡ್ಡುಕ್ತರಾದರು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಜಯಸಿಂಹ ಮಹಾರಾಜನು ಮದನೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಈ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಬೇಗನೆ ಎದುರುಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದನು. ಈ ಜಯಸಿಂಹ ಭೂಪತಿಯು, ಆಚಾರ್ಯರು ಬರುವ ಮೊದಲೇ ತನ್ನ ವಾಹನದಿಂದಿಳಿದು, ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಸೈನಿಕರನ್ನು ದೂರದಲ್ಲಿ

೧ ಈ ಕುಂಬಳೆ ವಾಜಪಾನಿಯು ಈಗಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿದೆ.

ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಕೆಲವು ಜ್ವಾಹ್ನಿಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು, ಪರಮಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕ ರಾದ ಆಚಾರ್ಯರ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಮಸ್ತರಿಸಿ ದನು. ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು, ಏನಯಶಾಲೆಯಾದ ಜಯಸಿಂಹ ರಾಜನೊಡನೆ ಏಷ್ವರಮಂಗಳವೆಂಬ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬೇಗನೆ ಬಂದರು. ಈ ಅರಸನು ಪರಮಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಆದರ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು.

ಇಂತಹ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತ ಮಠಾನುಯಾಯಿಯಾದ ತ್ರಿವಿ ಕ್ರಮಶಾಸ್ತ್ರಿಯೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ಪಂಡಿತನು ಆಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದನು. ಈ ಪಂಡಿತನು, ಲಿಂಗದ ವಂಶದ ಅಂಗರ ಗೋತ್ರಜರಾದ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳ ಮಗನಾಗಿದ್ದು, ಅದ್ವೈತ ಪೇದಾಂತದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನಾಗಿದ್ದನು. ಆಚಾರ್ಯರು ಆ ಏಷ್ವರಮಂಗಳ ದೇವಾಲಯದಿಂದ ‘ ಕುಡಿಲು ’ ಎಂಬ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯ ಪ್ರವಚನವನ್ನು ಮಾಡಲಾರಂ ಭಿಸಿದರು. ಆಗ ಈ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಪಂಡಿತರು ಶ್ರೋತೃಗಳಾಗಿ ಕುಳಿತು, ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು. ಮುಂದೆ ಕ್ರಮೇಣ ಶ್ರೀಮದಾ ಚಾರ್ಯರಿಗೂ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಪಂಡಿತರಿಗೂ ವಾದವಿವಾದವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ೧೫ ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಜರುಗಿತು.

ಈ ವಾದದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಜಾನ್ಯಾಕ ಮತವನ್ನೂ ನಿರೀ ಶ್ವರ ಭಾಟ್ಟ, ಪ್ರಾಭಾಕರರೆಂಬ ವಿನಾಶಾಂಸಕರ ಮತವನ್ನೂ ಖಂಡಿಸಿದರು. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಅದ್ವೈತ ಮತವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಪಂಡಿ ತರು ವಾದದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಿತರಾಗಿ, ಆಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿದರು. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ, ಈ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ “ ತತ್ತ್ವಪ್ರದೀಪಿಕಾ ” ಎಂಬ ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.

೧ ಈ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳು ಕಾಸರಗೋಡು ಶಾಲಾಕಿನ್ನಲ್ಲಿಯ ಕಾವು ಗೋಳಿಮರವೆಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಏಷ್ವರಮಂಗಳ ದೇವಾಲಯವೂ ಇದೇ ಶಾಲಾಕಿನ್ನಲ್ಲಿ.

ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದಿಷ್ಟು ವಿಶದಮಾಡಿ, ಬೇರೊಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕೆಂದು ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಪಂಡಿತರು ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು 'ಅನುನಾಖ್ಯಾನ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳು.

(೧) ಶ್ರೀ ಭಗವದ್ಗೀತಾಭಾಷ್ಯಂ

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥವು ಇದೇ. ಈ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥ ಭಿಕ್ಷುವಿರಚಿತ 'ಪ್ರಮೇಯದೀಪಿಕಾ' (೨) ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಯತೀಶ್ವರ 'ಗೀತಾವಿವೃತಿ' (೩) ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜ ಯತೀಶ್ವರ 'ಭಾರತ ಲಕ್ಷ್ಯಾಲಂಕಾರ' (೪) ಆದಿ ಆಚಾರ್ಯ ಕೃತ 'ಗೀತಾವಿವೃತಿ' (೫) ಕೊಯಿಲಮತ್ತೂರು ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯಕೃತ 'ಗೀತಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ' ಈ ಪ್ರಕಾರ ೫ ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೨) ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯಂ

ಈ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ (೧) ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯ ವಿರಚಿತ 'ತತ್ತ್ವಪ್ರದೀಪಿಕಾ' (೨) ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥ ಭಿಕ್ಷುವಿರಚಿತ 'ತತ್ತ್ವಪ್ರಕಾಶಿಕಾ' (೩) ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರೀಯ 'ತಂತ್ರದೀಪಿಕಾ' (೪) ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥ ಯತೀಶ್ವರ 'ಭಾಷ್ಯದೀಪಿಕಾ' (೫) ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯ ಮುಕ್ತಾವಳೀ (೬) ಶ್ರೀ ವಿಜಯೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥೀಯ 'ತತ್ತ್ವಮಾಣಿಕ್ಯ ಪೇಟಿಕಾ' (೭) ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜೀಯ 'ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಾರ್ಥ ನಿಬದ್ಧ ಅಧಿಕರಣ ನಾಮಾವಲೀ' (೮) ಶ್ರೀ ಧೀರೇಂದ್ರ ಯತೀಶ್ವರ 'ವಿಷಯವಾಕ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ' (೯) ದಾಸಾಚಾರ್ಯಕೃತ 'ಅಧಿಕರಣಾರ್ಥ ಸಂಗ್ರಹ' (೧೦) ಶ್ರೀ ಮುಷ್ಣುಸುಬ್ಬರಾಯ ಕೃತ 'ಸೂತ್ರಾರ್ಥ ಮಣಿಮಂಜರಿ' (೧೧), 'ಭಾಷ್ಯಘಟಿಕ ಶ್ರುತ್ಯರ್ಥ ರತ್ನಮಾಲಾ' ಈ ಪ್ರಕಾರ ೧೧ ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೩) ಶ್ರೀ ಅನುನ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯ ವಿರಚಿತ 'ಸಯ ಚಂದ್ರಿಕಾ' (೨) ಶ್ರೀ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥ ವಿರಚಿತ 'ಸನ್ಯಾಯ ರತ್ನಾವಳೀ'

(೩) ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥ ಭಿಕ್ಷುವಿರಚಿತ 'ನ್ಯಾಯಸುಧಾ' ಎಂಬ ಮೂರು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೪) ಶ್ರೀ ಅಣುಭಾಷ್ಯಂ

ಈ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರಯತಿವಿರಚಿತ 'ತತ್ತ್ವಮಂಜಲೀ' (= ತತ್ತ್ವವಿವೃತಿ) (೨) ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥೀಯ (೩) ಶ್ರೀ ರುಘುನಾಥ ತೀರ್ಥೀಯ ಎಂಬ ಮೂರು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೫) ಶ್ರೀ ನ್ಯಾಯ ವಿವರಣಂ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥ ಭಿಕ್ಷುವಿರಚಿತ 'ನ್ಯಾಯವಿವರಣ ಸಂಚಿಕಾ' (೨) ಶ್ರೀ ರಘೂತ್ತಮ ಯತಿಕೃತ 'ನ್ಯಾಯವಿವರಣ ಭಾವ ಬೋಧ' ಎಂಬ ಎರಡು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೬) ಶ್ರೀಗೀತಾತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿರ್ಣಯ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥಭಿಕ್ಷು ವಿರಚಿತ 'ನ್ಯಾಯ ದೀಪಿಕಾ' ಎಂಬುದೊಂದು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥವೂ, ಇದಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ವಿರಚಿತ 'ನ್ಯಾಯದೀಪ ಕಿರಣಾವಳೀ' ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರೀಯ ಎಂಬಿರಡು ಉಪ ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಎಂದರೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳೂ ಇವೆ.

(೭) ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತ ತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಯತಿಕೃತ 'ಸಾರಸಂಗ್ರಹ' (೨) ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜ ಯತಿಕೃತ 'ಭಾವ ಪ್ರಕಾಶಿಕಾ' (೩) ಜನಾರ್ದನ ಭಟ್ಟ ವಿರಚಿತ 'ಪದಾರ್ಥ ದೀಪಿಕಾ' (೪) ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥೀಯ (೫) ಶ್ರೀ ವೇದಾಂಗತೀರ್ಥೀಯ (೬) ವರದರಾಜೀಯ ಎಂಬ ಆರು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೮) ಶ್ರೀ ಯಮಕ ಭಾರತಂ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀವಿಜಯಧ್ವಜೀಯ (೨) ತಮ್ಮಣ್ಣ ಭಟ್ಟೀಯ (೩) ವೆಂಕಟೇಶ್ವರೀಯ ಎಂಬ ಮೂರು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೯) ಶ್ರೀಭಾಗವತ ತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿರ್ಣಯ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಸರಹರ್ಯಾಚಾರ್ಯಕೃತ 'ಭಾಗವತ ತಾತ್ಪರ್ಯ ದೀಪಿಕಾ' (೨) ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥೀಯ (೩) ಶ್ರೀವಿಜಯಧ್ವಜೀಯ

(೪) ಯದುಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯಕೃತ ಟೀಕಾ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೧೦) ಶ್ರೀ ಶುಕ್ಲಯಜುರ್ವೇದಾಂತಗಣಿತ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ
(ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿಯ) ೧ ಈಶಾ ನಾಸ್ಯೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಂ

ಈ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥ ಭಿಕ್ಷು ವಿರಚಿತ 'ಯಾಜ್ಞೇಯ ಮಂತ್ರಭಾಷ್ಯ ವಿವರಣಂ' (೨) ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಯತಿಕೃತ ಉಪನಿಷತ್ಪಂಛಾರ್ಥ (೩) ಶ್ರೀವರದ ತೀರ್ಥೀಯ ಎಂಬ ಮೂರು ಟೀಕಾಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೧೧) ಶ್ರೀ ಶುಕ್ಲಯಜುರ್ವೇದಾಂತಗಣಿತ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ
(ಶತಪಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿಯ)

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಂ

ಈ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಯತಿ ವಿರಚಿತ ಉಪನಿಷತ್ಪಂಛಾರ್ಥ (೨) ಶ್ರೀರಘೂತ್ತಮಯತಿಕೃತ 'ಉಪನಿಷತ್ಪಂಛಾರ್ಥ' (೩) ಶ್ರೀರಘೂತ್ತಮಯತಿಕೃತ 'ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಕಾಶಿಕಾ' (ಭಾವಬೋಧ) (೪) ಶ್ರೀವರದತೀರ್ಥೀಯ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೧೨) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಯಜುರ್ವೇದಾಂತಗಣಿತ ಕಠಶಾಖೆಯ
(ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿಯ) ಕಾಠಕೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಂ

ಈ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀಚಯತೀರ್ಥಭಿಕ್ಷು ವಿಷ್ಣು ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥ ವಿರಚಿತ ಟೀಕಾ (೨) ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಯತಿ ವಿರಚಿತ ಉಪನಿಷತ್ಪಂಛಾರ್ಥ (೩) ಶ್ರೀವೇದೇಶತೀರ್ಥ ವಿರಚಿತ ಉಪನಿಷತ್ಪಂಛಾರ್ಥ (೪) ಶ್ರೀವೇದೇಶ ತೀರ್ಥ ವಿರಚಿತ ಟೀಕಾ (೫) ಶ್ರೀವರದತೀರ್ಥೀಯ ಎಂಬ ಐದು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೧೩) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಯಜುರ್ವೇದಾಂತಗಣಿತ ತೈತ್ತಿರೀಯ ಶಾಖೆಯ
(ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿಯ) ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಂ

ಈ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀವ್ಯಾಸತೀರ್ಥಯತಿಕೃತ ಭಾಷ್ಯ ವಿವರಣ ಟೀಕಾ (೨) ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಯತಿಕೃತ ಉಪನಿಷತ್ಪಂಛಾರ್ಥ (೩) ಶ್ರೀ

೧ ಈಶಾನಾಸ್ಯೋಪನಿಷತ್ತು ಸಕಲ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಚೈಷ್ಯವಾದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಉಪನಿಷತ್ತು ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥೀಯ ಉಪನಿಷತ್ಪಂಡಾರ್ಥ (೪) ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ತೀರ್ಥೀಯ 'ಸದಾರ್ಥ ದೀಪಿಕಾ ಟೀಕಾ' (೫) ಶ್ರೀನರಸಿಂಹ ಭಿಕ್ಷು ವಿರಚಿತ 'ಖಂಡಾರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶಿಕಾ' (೬) ಶ್ರೀವರದತೀರ್ಥೀಯ ಎಂಬ ಆರು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೧೪) ಶ್ರೀಸಾಮವೇದಾನ್ತಗರ್ತ ತಾಂಡಿನ್ ಶಾಖೆಯ

(ಭಾಂದೋಗ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿಯ)

ಭಾಂದೋಗ್ಯೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಂ

ಈ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಯತಿ ವಿರಚಿತ ಉಪನಿಷತ್ಪಂಡಾರ್ಥ (೨) ಶ್ರೀವೇದೇಶತೀರ್ಥ ವಿರಚಿತ ಉಪನಿಷತ್ಪಂಡಾರ್ಥ (೩) ಶ್ರೀ ವೇದೇಶೀಯ 'ಸದಾರ್ಥ ಕೌಮುದೀ' ನಾಮಕ ಟೀಕಾ (೪) ಶ್ರೀವರದ ತೀರ್ಥೀಯ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೧೫) ಶ್ರೀಸಾಮವೇದಾನ್ತಗರ್ತ ಜೈಮಿನೀಯ ಶಾಖೆಯ

(ತಲನಕಾರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿಯ)

ಕೇನೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಂ

ಈ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀವ್ಯಾಸತೀರ್ಥ ವಿರಚಿತ ಭಾಷ್ಯವಿವರಣ (೨) ರಾಘವೇಂದ್ರಯತೀಕೃತ ಉಪನಿಷತ್ಪಂಡಾರ್ಥ (೩) ಶ್ರೀವೇದೇಶೀಯ ಉಪನಿಷತ್ಪಂಡಾರ್ಥ (೪) ಶ್ರೀವೇದೇಶತೀರ್ಥ ವಿರಚಿತ ಭಾಷ್ಯ ವಿವರಣ (೫) ಶ್ರೀವರದತೀರ್ಥೀಯ ಎಂಬ ಐದು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೧೬) ಶ್ರೀ ಅಥರ್ವವೇದಾನ್ತಗರ್ತ ಪಿಷ್ಪಲಾದ ಶಾಖೆಯ

(ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿಯ) ಷಟ್ಪಶೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಂ

ಈ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀಮಂಜುನತೀರ್ಥ ಭಿಕ್ಷು ವಿರಚಿತ ಟೀಕಾ (೨) ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಯತಿ ವಿರಚಿತ ಉಪನಿಷತ್ಪಂಡಾರ್ಥ (೩) ಶ್ರೀವರದ ತೀರ್ಥೀಯ ಎಂಬ ಮೂರು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೧೭) ಶ್ರೀಅಥರ್ವವೇದಾನ್ತಗರ್ತ ಶೌನಕೀಯ ಶಾಖೆಯ

(ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿಯ) ಮುಂಡಕೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಂ

ಈ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀವ್ಯಾಸತೀರ್ಥೀಯ ಭಾಷ್ಯ ಟೀಕಾ (೨) ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರಯತಿ ವಿರಚಿತ ಉಪನಿಷತ್ಪಂಡಾರ್ಥ (೩) ಶ್ರೀನರಸಿಂಹ

ಭಿಕ್ಷು ವಿರಚಿತ 'ಶ್ರುತ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶಿಕಾ' (೪) ಶ್ರೀವರದತೀರ್ಥೀಯ (೫) ಶ್ರೀಉಮಾಜೀಯ 'ಅಥವಾ ಭಾಷ್ಯ ವಿವರಣಂ' (೬) ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯ ಕೃತ 'ಉಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯ ವಿವರಣಂ' ಎಂಬ ಆರು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೧೮) ಶ್ರೀಅಥವಾ ವೇದಾಂತಗತ ಶಾಂಖೀಯ ಶಾಖೆಯ

(ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿಯ) ಮಾಂಡೂಕೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಂ

ಈ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಯತಿ ವಿರಚಿತ ಉಪನಿಷತ್ಪಂಚಾರ್ಥ (೨) ಶ್ರೀವ್ಯಾಸತೀರ್ಥೀಯ ಉಪನಿಷತ್ಪಂಚಾರ್ಥ, (೩) ಶ್ರೀವ್ಯಾಸ ತೀರ್ಥೀಯ ಭಾಷ್ಯಾರ್ಥ (೪) ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥೀಯ ಉಪನಿಷತ್ಪಂಚಾರ್ಥ (೫) ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥೀಯ 'ಪದಾರ್ಥದೀಪಿಕಾ' ಭಾಷ್ಯಾರ್ಥ (೬) ಶ್ರೀವರದತೀರ್ಥೀಯ ಎಂಬ ಆರು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೧೯) ಶ್ರೀಋಗ್ವೇದಾಂತಗತ ಆಶ್ವಲಾಯನ ಶಾಖೆಯ

(ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿಯ)

ಐತರೇಯೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಂ

ಈ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಯತಿಕೃತ ಉಪನಿಷತ್ಪಂಚಾರ್ಥ (೨) ಐತರೇಯ ತಾಮ್ರಸರ್ಣೀಯಂ (ಐತರೇಯ ಭಾಷ್ಯರತ್ನ ಮಾಲಾ) (೩) ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರತೀರ್ಥೀಯ (೪) ಶ್ರೀವರದತೀರ್ಥೀಯ (೫) ಶ್ರೀವಿಶ್ವೇಶ ತೀರ್ಥೀಯ ಎಂಬ ಐದು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೨೦) ಋಗ್ವೇದ

(ಋಗ್ವೇದದ ಹತ್ತುಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ೯೨೮ ಸೂಕ್ತಗಳಿದ್ದು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದ ನಾಲ್ವತ್ತು ಸೂಕ್ತಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.)

ಈ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥ ವಿರಚಿತ ಶ್ರೀಮಜ್ಜ ರಣಕೃತ ಟೀಕಾ (೨) ಋಕ್ಕೂಚೀ (೩) ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥತೀರ್ಥೀಯ ಎಂಬ ಮೂರು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

೧ ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ (೧) ಶಾಕಲ (೨) ಬಾಷ್ಪಲ (೩) ಆಶ್ವಲಾಯನ (೪) ಶಾಂಖೀಯನ (೫) ಮಾಂಡುಕೀಯ ಎಂಬ ಐದು ಶಾಖೆಗಳಿವೆ. ಋಗ್ವೇದಾನುಯಾಯಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಳು ಎರಡು ಇವೆ. (೧) ಆಶ್ವಲಾಯನ ಶಾಖೆಯ 'ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ' (೨) ಶಾಂಖೀಯನ ಶಾಖೆಯ 'ಕಾಷೀತಕೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ'

(೨೧) ಪ್ರಮಾಣ ಲಕ್ಷಣಂ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀಮಂಜುಯತೀರ್ಥ ಭಿಕ್ಷು ಎರಚಿತ ಟೀಕಾ (೨) ವಿಜಯೋದ್ರಿಯ (೩) ರೊಟ್ಟೀ ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ ಭಟ್ಟೀಯ ಎಂಬ ಮೂರು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೨೨) ಕಥಾ ಲಕ್ಷಣಂ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥ ಭಿಕ್ಷು ಎರಚಿತ ಟೀಕಾ (೨) ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥೀಯ (೩) ರೊಟ್ಟೀವೆಂಕಟಾದ್ರಿ ಭಟ್ಟೀಯ ಎಂಬ ಮೂರು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೨೩) ಉಪಾಧಿಖಂಡನಂ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥೀಯ ಟೀಕಾ (೨) ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜ ತೀರ್ಥೀಯ 'ಉಪನ್ಯಾಸ ರತ್ನ ಮಾಲಾ' (೩) ರೊಟ್ಟೀ ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ ಭಟ್ಟೀಯ ಎಂಬ ಮೂರು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೨೪) ಮಾಯಾವಾದ ಖಂಡನಂ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥೀಯ 'ಮಾಯಾವಾದ ಖಂಡನ ವಿವರಣೆ' (೨) ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜತೀರ್ಥೀಯ ಉಪನ್ಯಾಸ ರತ್ನ ಮಾಲಾ (೩) ರೊಟ್ಟೀ ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ ಭಟ್ಟೀಯ ಎಂಬ ಮೂರು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೨೫) ಪ್ರಸಂಚೆ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನ ಖಂಡನಂ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥೀಯ ಟೀಕಾ (೨) ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜ ತೀರ್ಥೀಯ ಉಪನ್ಯಾಸ ರತ್ನ ಮಾಲಾ (೩) ರೊಟ್ಟೀ ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ ಭಟ್ಟೀಯ ಎಂಬ ಮೂರು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೨೬) ತತ್ತ್ವ ಸಂಖ್ಯಾನಂ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥೀಯ 'ತತ್ತ್ವಸಂಖ್ಯಾನವಿವರಣೆ' ಟೀಕಾ (೨) ರೊಟ್ಟೀ ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ ಭಟ್ಟೀಯ ಎಂಬಿರಡು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥ ಗಳಿವೆ.

(೨೭) ತತ್ತ್ವ ವಿನೇಕ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥೀಯ 'ತತ್ತ್ವವಿನೇಕ ವಿವರಣೆ' (೨) ರೊಟ್ಟೀ ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ ಭಟ್ಟೀಯ ಎಂಬಿರಡು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೨೮) ತತ್ತ್ವೋದ್ಯೋತ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥೀಯ 'ತತ್ತ್ವೋದ್ಯೋತವಿವರಣಂ' ಬೇಕಾ (೨) ರೊಟ್ಟೀ ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ ಭಟ್ಟೀಯ ಎಂಬಿರಡು ಬೇಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೨೯) ಕರ್ಮನಿರ್ಣಯ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥೀಯ ಬೇಕಾ (೨) ರೊಟ್ಟೀ ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ ಭಟ್ಟೀಯ ಎಂಬಿರಡು ಬೇಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೩೦) ವಿಷ್ಣು ತತ್ತ್ವನಿರ್ಣಯ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥೀಯ ಬೇಕಾ (೨) ರೊಟ್ಟೀ ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ ಭಟ್ಟೀಯ ಎಂಬಿರಡು ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೩೧) ನರಸಿಂಹ ನಖ ಸ್ತೋತ್ರ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀವಿಶ್ವಪತೀರ್ಥೀಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ (೨) ಶ್ರೀ ವೇದಾತ್ತಯತಿ ವಿರಚಿತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ (೩) ಭಲಾರಿ ಶೇಷಾಚಾರ್ಯರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಎಂಬ ಮೂರು ಬೇಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೩೨) ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀವಿಶ್ವಪತೀರ್ಥೀಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ (೨) ಶ್ರೀ ಪುಣ್ಯಶ್ರವಣತೀರ್ಥೀಯ (೩) ಜನಾರ್ದನ ಭಟ್ಟೀಯ (೪) ಭಲಾರಿ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯಕೃತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ (೫) ಕೊಯಮತ್ತೂರು ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯಕೃತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಎಂಬ ಐದು ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೩೩) ಕೃಷ್ಣಾನ್ಯತ ಮಹಾರ್ಣವ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯಕೃತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ (೨) ವಿಟ್ಟಲಾಚಾರ್ಯ ಪುತ್ರ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ವಿರಚಿತ ಬೇಕಾ ಎಂಬಿರಡು ಬೇಕಾಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೩೪) ತಂತ್ರಸಾರ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀಸುಮತೀಂದ್ರತೀರ್ಥೀಯ (೨) ತಮ್ಮಣೀಯ (೩) ಭಲಾರಿ ಶೇಷಾಚಾರ್ಯಕೃತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ (೪) ತಂತ್ರಸಾರ ಸಂಗ್ರಹ ರೂಪ ಪದ್ಯಮಾಲಾ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಬೇಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

(೩೫) ಸದಾಚಾರ ಸ್ತೂತಿ

ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ (೧) ಶ್ರೀಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥೀಯ 'ಶರ್ಕರಾ' (೨) ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯಕೃತ ವೈಷ್ಣವಾಚಾರ ಪದ್ಧತಿ (೩) ಆಯಿ ನರಹರಾಚಾರ್ಯಕೃತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾರ್ಥವಿವೃತಿ: ಎಂಬ ಮೂರು ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳುಂಟು.

(೩೬) ಯತಿಪ್ರಣವಕಲ್ಪ:

(೩೭) ಜಯಂತೀ ನಿರ್ಣಯ

ಇವಲ್ಲದೆ ಈ ೩೭ ಮೂಲ ಗ್ರಂಥಗಳ ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ೯೮ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಭಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಮದ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಜಯಸಿಂಹ ರಾಜನಿಂದ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ ವಿಷ್ಣುಮಂಗಳ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿರಲು, ಇತ್ತ ಪಾಜಕಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರ ತಮ್ಮಂದಿರು ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರ ಪಾರಂಗತರಾಗಿ, ಮಾತಾಪಿತೃಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಪುತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾಲಧರ್ಮಕ್ಕನುಸರಿಸಿ, ಇವರ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಎಂದರೆ ಮಧ್ಯಗೀಠ ಭಟ್ಟರೂ ವೇದವತಿ ದೇವಿಯರೂ ಮೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ದೈವ ದುರ್ವಿಲಾಸದಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಧನಧಾನ್ಯ ಸಂಪತ್ತುಗಳೂ ಸಹ ಸಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗಲು, ಆಚಾರ್ಯರ ಅನುಜರು ವಿರಕ್ತರಾಗಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದು ಶರಣಾಗತರಾದರು. ಮತ್ತು ಸಡೆದ ಮನೆಯ ಪೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿ ತಮಗೆ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಣ್ಣಂದಿರಾದ ಈ ಆಚಾರ್ಯ ಮಹಾಶಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಮದ್ವಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು "ಯೋಗ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ; ಈಗ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಶಾಂತಚಿತ್ತದಿಂದ ಇರು." ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

೧ ಸಾರಾಂಶ, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಒಟ್ಟು ಮೂವತ್ತೆರಡು ಸಾವಿರ (೩೨೦೦೦) ಗ್ರಂಥ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮೂವತ್ತೇಳು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.

ತದನಂತರ ಪರಮಪೂಜ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಅವತಾರ ಸ್ಥಳವಾದ ಉಡುಪಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅವತಾರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದರು. ಅರ್ಥಾತ್ ಆಚಾರ್ಯರು ದಿನಾಲು ಪಾಠಪ್ರವಚನಗಳಿಂದ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಸಾರವನ್ನೂ ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಚಾರವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಿರಂತರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ರತರಾಗಿ ಆನಂದದಿಂದ ಕಾಲಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

೧೨ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಮಹಿಮೆಯು

ಉಡುಪಿಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕತ್ತೈದು ಮೈಲು ದೂರದಲ್ಲಿ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥವೆಂಬ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥವೆಂಬ ಪರಮಪವಿತ್ರವಾದ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯಿದೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾತಚಾರ್ಯರು ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಕುಳಿತಿದ್ದರೆಂದು ಸುಮಧ್ಯವಿಜಯಕಾರರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಇತ್ಯಂ ಸದ್ಭಿಃ ಸದ್ಭಿರರ್ಚ್ಯೋ ಧರಾಯಾಂ ಚಕ್ರೇವಾಸಂ ಶೇಷಶಯೇ
ಶಯಾಸೇ ।

ಗ್ರಾಮೇ ವಾತ್ಯೈಃ ಪಾವಿತೇ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥೈರ್ಭಕ್ತಪ್ರೀತ್ಯಾ
ಸನ್ಮಠೇಽನೂನಬೋಧಃ ॥
(ಸುಮಧ್ಯವಿಜಯ ೧೫-೧೪೦)

ಅರ್ಥ:— ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗಿರತಕ್ಕ ಎಂದರೆ ಭಕ್ತ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಸಜ್ಜನರಿಂದ ಸನ್ಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾತಚಾರ್ಯರು, ಶೇಷಶಾಯಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ನಿದ್ರಿಸಲಾರಂಭಿಸಲು ಅರ್ಥಾತ್ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯವಾರಂಭವಾಗಲು, ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥೋದಕದ ಮೇಲೆ ಹಾಯಿದು ಬಂದಂಥ ಅತವನ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಪುನೀತವಾದಂಥ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಉತ್ತಮವಾದ ಮಠದಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯವ್ರತವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ವಾಸಮಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥೋದಕದ ಮೇಲೆ ಹಾಯಿದು ಬಂದಂಥ ಗಾಳಿಯೇ ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದದ್ದೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಇವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕಟ

ವಾದ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯೂ ಆತ್ಮೀಯ ಭಾವನೆಯೂ ವಾಸವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಶ್ರೀಮಢ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ:—

ಆದ್ರಾಂಗಾಃ ಸಪದಿ ನಿಮಜ್ಜನಾತ್ಸರಸ್ಸಾಂ ಕಣ್ವಸ್ಯ
ದ್ವಿಜಯಷಭಸ್ಯ ವಲ್ಲಭಾಯಾಮ್ |

ತತ್ರಾಯಮ್ ಖರಕಿರಣೋಪರಾಗಹೇತೋಗ್ರಾಮೀಣಾ

ಅಪಿ ಸಕಲಾಃ ಸಬಾಲವೃದ್ಧಾಃ ||

(ಸುಮಘವಿಜಯ ೧೬-೧೧)

ಅರ್ಥ:—ಶ್ರೀಮಢ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಅಬಾಲವೃದ್ಧರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದ ಕಣ್ವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ತೊಯಿಸಿಕೊಂಡಂಥ ಶರೀರವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಸ್ನಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಾಪ್ತರಾದರು.

“ಆದರಾದ್ವಿರುಕ್ತಿಃ” ಎಂಬ ನ್ಯಾಯದಂತೆ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕಟವಾದ ಆದರ ಭಾವವಿದ್ದುದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತತ್ಕಾಲೀನ ಜನರು (ಅತವಿವ ಸುಮಧ್ವವಿಜಯಕಾರರು) ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಎರಡು ಸಲ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು, ತಮ್ಮ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವಾದ ಪಾಜಕಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಪರಶುರಾಮದೇವರಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಪರಶುತೀರ್ಥ, ಧನುಸ್ತೀರ್ಥ, ಗದಾತೀರ್ಥ, ಬಾಣತೀರ್ಥಗಳೆಂಬ ಮಹತ್ವವಾದ ನಾಲ್ಕು ತೀರ್ಥಗಳಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು, ಬಹುದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಎಂದರೆ ಉಡುಪಿಯಿಂದ ೪೫ ಮೈಲು ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಪಾಜಕಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ೪೦ ಮೈಲು ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥಕ್ಕೇನೇ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವರಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಅರ್ಥಾತ್ ಶ್ರೀಮಢ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದುದು

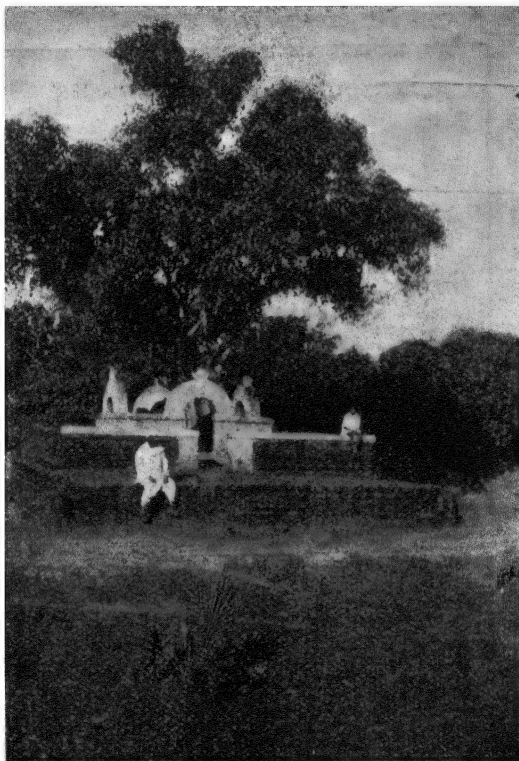
ರಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಶಾಖಾಪ್ರವರ್ತಕ ಋಷಿಗಳಾದ ಕಣ್ವಮಹಾಮುನಿಗಳ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಈ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಭಾವವನ್ನೂ ಆತ್ಮೀಯ ಭಾವನೆಯನ್ನೂ ಹೀಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ಈ ಮೊದಲೇ ಸುಸುಧ್ಧವಿಜಯದ ಆಧಾರದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಅನುಬರನ್ನೂ, ಗೋದಾವರೀ ತೀರದಿಂದ ಒಂದ ಶೋಭನ ಭಟ್ಟರನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಒಂದ ಗೋವಿಂದಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಶ್ಯಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ೭ ಜನ ಶಿವಳ್ಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥ ಮಹಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ೧೨ ಜನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ, ಮಂತ್ರೋಪದೇಶಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಇದಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಅನುಬರಿಗೆ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರೆಂದೂ, ಶೋಭನಭಟ್ಟರಿಗೆ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರೆಂದೂ, ಗೋವಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾಧವತೀರ್ಥರೆಂದೂ, ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರೆಂದೂ, ಶ್ಯಾಮ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಗೆ ನರಹರಿತೀರ್ಥರೆಂದೂ ಮಿಕ್ಕ ೭ ಜನ ಶಿವಳ್ಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ:- ೧ ಹೃಷೀಕೇಶತೀರ್ಥರು, ೨ ಜನಾರ್ಥನತೀರ್ಥರು, ೩ ನರಸಿಂಹ ತೀರ್ಥರು, ೪ ಉಪೇಂದ್ರತೀರ್ಥರು, ೫ ವಾಮನತೀರ್ಥರು, ೬ ರಾಮ ತೀರ್ಥರು, ೭ ಅಧೋಕ್ಷಜತೀರ್ಥರು ಎಂದೂ ಆಶ್ರಮ-ನಾಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ತೊಂದರೆಯಾಗಬಾರದೆಂದು ಈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಲಯದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಎಂಟೂ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಮಠಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಒಂದೊಂದು ಮಠದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಯತಿಯು ಇರುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿ, ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಗೊಂದು ಾಪಾಳಿಯಂತೆ

೧ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಯತಿವರ್ಯರು ಎರಡೆರಡು ತಿಂಗಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದನ್ನು, ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜತೀರ್ಥಯತಿರಾಜರು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಎರಡೆರಡು ವರ್ಷ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪರ್ಯಾಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದರು.

ಅನಧಿಕೃತ ಗ್ರಂಥಾಲಯ

ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ
ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ
ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಕಟ್ಟೆಯು

ಅವಧೂತ ಗ್ರಂಥಾಲಯ

ಕಾಣ್ಮತ್ತೀಥ್

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಯತಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಈ ಎಂಟು ಜನ ಯತಿಗಳೂ ಮೂರ್ತಿಭಂಜಕರ ಹಾವಳಿಯಿಂದಲೂ ಅನ್ಯ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳ ಹಾವಳಿಯಿಂದಲೂ ಈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಲಯವನ್ನೂ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಕಟ್ಟಿ ಪೃಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಆಚಾರ್ಯರು ಎಂಟು ಮಠಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಎಂಟು ಜನ ಯತಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಚಕರನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿರುವ ಉದ್ದೇಶವು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಯತಿವರ್ಯರು ಈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಲಯದ ಸಂರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಸದಾಸರ್ವದಾ ಇರಬೇಕೆಂಬುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ೮ ಜನ ಯತಿಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಅರ್ಚಕರನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಅನುಜರಾದ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರನ್ನು ಈ ಎಂಟೂ ಮಠಗಳ ಮೇಲೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ವರಿಷ್ಠ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದರು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಠವನ್ನೂ ಸಹ ಇವರ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟರು ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಮಠವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು, ಇವರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಶೋಭಿಸುವಂತೆ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕೊನೆಯಸಾರೆ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಪಾಜಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನುಜರಾದ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಡುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಕಿಂಬಹುನಾ ಕ್ರಮಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು “ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ಕಾಣೂರು ಮಠದ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು, ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋದರು.” ಎಂಬ ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆಯು ಉಡುಪಿ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಈಗಲೂ ಪಾಜಕಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣೂರು ಮಠದವರೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಆತನೇ ಕಾಣೂರು ಮಠವೇ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರ ಮಠವೆಂಬುದು ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಅದೃಶ್ಯರಾದ ಬಳಿಕ ಮುಂದೆ ಮೂರು

ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಎಂದರೆ ೧೭ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸೋದೇ ಮಠದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜ ತೀರ್ಥಯತಿರಾಜರು ಪ್ರಬಲರಾಗಿ ವಿಖ್ಯಾತರಾದುದರಿಂದ ಸೋದೇಮಠವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ಉದಯವಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಈ ಸೋದೇ ಮಠಕ್ಕೇನೇ ಆಚಾರ್ಯರ ಅನುಚರಾದ ವಿಷ್ಣು ತೀರ್ಥರು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತರಬೇಕೆಂದು ತಪ್ಪುತಿಳಿವಳಿಕೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ವಸ್ತುತಃ ಕಾಣೂರು ಮಠಕ್ಕೆನೇ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರೆಂಬುದು ಮೇಲಿನ ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ಜೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು ಕಾಣ್ಣಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದುದರಿಂದ ಈ ಮಠಕ್ಕೆ 'ಕಾಣ್ಣರ ಮಠ' ಎಂಬ ನಾಮಧೇಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಈ ಮಠದ ಇನಾಮ ಗ್ರಾಸುವಾದ ಊರಿಗೆ ಕಾಣ್ಣತೀರ್ಥದಂತೆ "ಕಾಣ್ಣರ+ಊರು=ಕಾಣ್ಣೂರು" ಎಂಬ ಹೆಸರು ಉಂಟಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಕಾಲಾಂತರದಿಂದ ಜನರು ಉಚ್ಚಾರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮಠವನ್ನೂ ಈ ಊರನ್ನೂ 'ಕಾಣೂರ ಮಠ' ಎಂದೂ 'ಕಾಣೂರು' ಎಂದೂ ಸಂಬೋಧಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು.^೧ ಇರಲಿ. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯೇನೆಂದರೆ ಕಾಣ್ಣಾಶಾಖೆಯ ಮಾಧ್ವರಲ್ಲಿ ಈಗ ಕಾಣೂರು ಮಠವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಈ ಮಠವು ತಮ್ಮ ಕಾಣ್ಣಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮಠವೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿಯು ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ಇತ್ಯರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಕಾಣ್ಣಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು ಕಾಣೂರು ಮಠಕ್ಕೆ (ಎಂದರೆ ಕಾಣ್ಣರ ಮಠಕ್ಕೆ) ಮೂಲ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ. ಈ ಕಾಣ್ಣರ ಮಠವನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಶಿವಳ್ಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಮ್ಮ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವರು ಈ ತೌಳವದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕ ೭ ಮಠಗಳನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರೇ ಈ ಶಿವಳ್ಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಅರ್ಚಕರನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದ್ದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು ನಿಯಾಣಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾಕರಾದ ಈ ಶಿವಳ್ಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪ್ರಬಲರಾಗಿ, ಈ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರ

೧ 'ಕಾಣೂರ ಮಠ' ಎಂಬುದು 'ಕಾಣ್ಣರ ಮಠ' ಎಂಬುದರ ಅಪಭ್ರಂಶವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ 'ಕಾಣೂರು' ಎಂಬುದು 'ಕಾಣ್ಣೂರು' ಎಂಬುದರ ಅಪಭ್ರಂಶವಾಗಿದೆ.

ಎರಡೂ ಮಠಗಳನ್ನು ಎಂದರೆ ಕಾಣೂರು ಮಠವನ್ನೂ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಮಠವನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸುವುದು ಅವರಿಗೆ ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇರಲಿ.

ಇನ್ನು ಶ್ರೀಮದ್ವಿಷ್ಣುಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಈ ಹನ್ನೆರಡು ಜನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಕಾಣ್ಣತ್ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಮುಂದೆ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಎನೇನು ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವಾ.

ಉಡುಪಿಯ ಅಷ್ಟ ಮಠಗಳ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು

ಮಠಗಳು	ಶ್ರೀಮದ್ವಿಷ್ಣು ಪ್ರತಿಮಾ	ಶ್ರೀಮದ್ವಿಷ್ಣುಚಾರ್ಯರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರು	ದ್ವಂದ್ವ ಮಠಗಳು
ಕಾಣೂರು ಮಠ	ಶ್ರೀನೃಸಿಂಹ	ವಿಷ್ಣು ತೀರ್ಥರು	} ದ್ವಂದ್ವ
ಪೇಜಾವರ ಮಠ	ಶ್ರೀವಿಠಲ	ಅಧೀಶ್ವರ ತೀರ್ಥರು	
ಶಿರೂರು ಮಠ	ಶ್ರೀವಿಠಲ	ವಾಮನ ತೀರ್ಥರು	} ದ್ವಂದ್ವ
ನೋದೇ ಮಠ	ಶ್ರೀಭೂವರಾಹ	ರಾಮತೀರ್ಥರು	
ಫಲಿಮಾರು ಮಠ	ಶ್ರೀರಾಮ	ಹೃಷೀಕೇಶತೀರ್ಥರು	} ದ್ವಂದ್ವ
ಅದಮಾರು ಮಠ	ಕಾಲೀಯಮರ್ದನಕೃಷ್ಣ	ನರಸಿಂಹತೀರ್ಥರು	
ಕೃಷ್ಣಾಪುರ ಮಠ	ಕಾಲೀಯಮರ್ದನಕೃಷ್ಣ	ಜನಾರ್ದನತೀರ್ಥರು	} ದ್ವಂದ್ವ
ಪುತ್ತಿಗೆ ಮಠ	ಶ್ರೀವಿಠಲ	ಉಪೇಂದ್ರತೀರ್ಥರು	

ಕಾಣ್ಣತ್ತೀರ್ಥದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಷ್ಟಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಸ್ಥಾನವಾದ ನಾಲ್ಕು ಬಾಗಿಲುಗಳುಳ್ಳ ಆಶ್ವತ್ಥ ಕಟ್ಟೆಯು ಇದೆ. ಇದರ ಈ ನಾಲ್ಕು ಬಾಗಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಬಾಗಿಲದಿಂದ ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರು ಹೊರಗೆ ದಾಟಿಸಿ, ಆಗ ಒಂದೊಂದು ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದ ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರು

೧ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಛೇದಾರ್ಯರು ತಾವು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೋಗುವ ಅಪೇಕ್ಷಾಂತರಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಪೂಜಾ (ಮತ್ತು) ಸ್ವಾಮಿ ಸ್ಥಾನಾರ್ಥವಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಅನುಜರಾದ ವಿಷ್ಣು ತೀರ್ಥಾಚಾರ್ಯರ ಸಹವಾಗಿ ಅಷ್ಟಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು, ಗೋದಾತೀರಸ್ಥರಾದ ವಿವಿಧ ಸಾಂಸಾರಿಕರು; ಬಿದರ್ಶನೇನ ವಿರಕ್ತರಾದ... ಶೋಭನಭಟ್ಟರಿಗೆ ಸಹ ಗಿಲಂ ನೇ ಪಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರದ ವೈಶಾಖ ಶು. ೭ ಲ್ಲ ಕಣ್ವತೀರ್ಥ ಮಹಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

(ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾವ ಎಂ. ಎ ಎಲ್. ಎಲ್. ಬಿ. ಇವರು “ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕ” ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದ “ಅದಮಾರು ಮಠದ ಕೈಫಿಯತ್ತು”)

ಶಿಷ್ಯರು ದ್ವಂದ್ವ ಮಠದವರೆಂದು ನಿಯಮ ಮಾಡಿದರು. ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಸುಸರಿಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ವಂದ್ವ ಮಠಗಳನ್ನು ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗೂ ಈ ಎಂಟು ಜನ ಬಾಲಯತಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀನರಸಿಂಹ, ಶ್ರೀವಿಠಲ, ಶ್ರೀಭೂವರಾಹ, ಶ್ರೀರಾಮ, ಕಾಲಿಯಮರ್ಧನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮುಂತಾದ ದೇವರ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರತಿಮೆಯು ಯಾವ ಯಾವ ಮಠದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನೂ ವಿಶದವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಈ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥವು, ಕಾಣ್ವರ ಮಠದ ಎಂದರೆ ಕಾಣೂರ ಮಠದ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ (ಅರ್ಥಾತ್ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರ) ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವುದು ಅಸರಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥವು ಕಾಣೂರ ಮಠದ ಅಧಿಕಾರ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಈ ತೀರ್ಥವು ಪೇಜಾವರ ಮಠದ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಇರು ವುದು ಕ್ರಮಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕಾಣೂರ ಮಠವೂ ಪೇಜಾವರ ಮಠವೂ ದ್ವಂದ್ವ ಮಠಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈಗ ಈ ಕಾಣ್ವ ತೀರ್ಥವು, ಪೇಜಾವರ ಮಠದ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಪೇಜಾವರಮಠದ ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತರಾದ ಶ್ರೀಮದ್ವಿಜಯಧ್ವಜ ತೀರ್ಥಾ ಚಾರ್ಯರು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಶ್ರೀ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಶ್ರೀವಿಜಯ ಧ್ವಜಾಚಾರ್ಯರು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಭಗವತಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಐತಿಹ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಈಗಲೂ ಈ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥವು ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಯಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಈ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಒಂದು, ಮದುವೆ, ಉಪ ನಯನ ಮುಂತಾದ ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿ ದ್ದಾರೆ. ಇರಲಿ.

ಸಾರಾಂಶ, ಪರಮಪವಿತ್ರವಾದ ಈ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥ ಮಹಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ೧೨ ಜನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಆ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ೭ ಜನ ಶಿಸ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬಾಲಯತಿಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರ ಅರ್ಚಕರನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಅನುಜ

ರಾದ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರನ್ನು ಈ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಚಕರ ಮೇಲೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಾವರಿಷ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿ, ಇವರಿಗೋ ಸ್ವರ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಠವನ್ನೂ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಮಠವನ್ನೂ ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಇನ್ನು, ಘಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ದೇಶದ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥ ಪ್ರಭೃತಿ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಜಗದ್ಗುರು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆಂಬುದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸವಿಸ್ತರವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸುತ್ತೇವೆ.

೧ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು ಮಧ್ವಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು, ಆರ್ಥಾತ್ ಮೊದಲನೆಯವರು. (ಸುಮಧ್ವವಿಜಯ ೧೫-೧೦೨) ಈ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರ ಶಿಷ್ಯರು ಅನಿರುದ್ಧತೀರ್ಥರು, ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು, ಎಂಬುವರಿಬ್ಬರಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಅನಿರುದ್ಧತೀರ್ಥರನ್ನು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮ ಕಾಣ್ವರ (ಕಾಣೂರು) ಮಠದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರನ್ನು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಮಠದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಜರುಗಿಸುವುದಕ್ಕೂ ನಿಯಮಿಸಿ, ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು ಎಲ್ಲ ಮಠಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

೧೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಶ್ರೀಮದ್ವಾಚಾಂಕರ ಕೊನೆಯ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮ ಯಾತ್ರೆಯು

ಮತ್ತು

ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯು

ಹಾಗೂ

ಶ್ರೀಮದ್ವಾಚಾಂಕರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆಗಳು

ಶ್ರೀಮದ್ವಾಚಾಂಕರರು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಡಿಚಿತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಶ್ರೀಮದ್ವಾಚಾಂಕರರು ಸ್ವತಃ ತಾವು ಘಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ದೇಶದವರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಆಚಾರ್ಯರು ಆತ್ಮೀಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಘಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ದೇಶದ ನಿವಾಸಿಗಳಾದ ಪದ್ಮ ನಾಭತೀರ್ಥ ಪ್ರಭೃತಿ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಜಗದ್ಗುರು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಹಾಗೂ ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾಕರಾದ ಶಿವಳ್ಳಿಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು, ಆ ತೌಳವದೇಶದಲ್ಲಿ (ಎಂದರೆ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ) ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರ ಅರ್ಚಕರನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀಮದ್ವಾಚಾಂಕರ ಪಟ್ಟಶಿಷ್ಯರಾದ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರು, ಮಾಧವತೀರ್ಥರು, ಅಕ್ಕೋಭೃತೀರ್ಥರು, ಸರಹರಿತೀರ್ಥರು ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಶಿಷ್ಯರೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದವರು. ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಜಗದ್ಗುರು ಪೀಠವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥ ರಂತೂ (ಎಂದರೆ ಶೋಭನಭಟ್ಟರು) ಕರ್ನಾಟಕದ ತೀರ ಉತ್ತರ ರಿಮೇರೆ ಯಲ್ಲಿ (ಎಂದರೆ ಗೋದಾವರೀ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ) ಇದ್ದವರು. ಆದುದರಿಂದ

೧ ಶ್ರೀಮದ್ವಾಚಾಂಕರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ. ಪ. ೧೫೯-೧೨೫೭) ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಚಾರವು ಗೋದಾವರೀ ನದಿಯ ತೀರದ ವರೆಗೆ ಇದ್ದಿತು.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ವೈವ್ರತಮತದ ಜಗದ್ಗುರು ಮಠಕ್ಕೆ
 “ ಉತ್ತರಾದಿ ಮಠ” ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಾದಾಮಿಯ ಚಾಳುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಳುಕ್ಯರು, ಕದಂಬರು, ದೇವಗಿರಿಯ ಯಾದವರು, ಹೊಯ್ಸಳ ಯಾದವರು, ಸವದತ್ತಿಯ ರಟ್ಟರು, ಸೇಂದ್ರಕರು, ಕಲಚೂರ್ಯರು ಪ್ರಭೃತಿ ಅನೇಕ ಆರಸಮನೆತನಗಳು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿದವು. ಇದಲ್ಲದೆ ಚಾಳುಕ್ಯರು ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಿಂಬಹುನಾ ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವನ್ನು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ಅಖಿಲ ಭರತಖಂಡವನ್ನು ಸಹ ಸಾರ್ವಭೌಮರಾಜರಾಗಿ ಆಳಿದ್ದಾರೆ. ಆತನವ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ನಿಷ್ಣಾತರಾಗಿದ್ದರು. ಆದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೇ ತೆಲುಗು ದೇಶದ ಗಜಪತಿ ರಾಜರು ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ನರಹರಿತೀರ್ಥರ ಪೂರ್ವಜರನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ವಂಶಪರಂಪರವಾಗಿ ಅಮಾತ್ಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು ವಂಶಪರಂಪರೆಯಿಂದ ರಾಜ್ಯಾಸಾತ್ಯಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಆತನವ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಈ ಗಜಪತಿರಾಜರ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ರಾಮ ಸೀತಾ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಈ ನರಹರಿತೀರ್ಥರ ಮುಖದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಶಿಷ್ಯರನ್ನೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಆಗ ಈ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು ೧೧೩೯ ನೆಯ ಶಕ ವರ್ಷದ ಪಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಆ ಗಂಜಾಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ವಂಶಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದ ಆ ಗಜಪತಿರಾಜರ ಅಮಾತ್ಯಸ್ಥಾನವನ್ನು ಆಯಾಚಿತವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ನಾಲ್ಕೈದು ತಿಂಗಳು ರಾಜ್ಯಕಾರಭಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲ ರಾಮ, ಸೀತಾ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಆ ರಾಜರಿಂದ ಇಸಕೊಂಡು—ಬಂದು, ಅಶ್ವಿನ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿಯ ದಿವಸ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರು ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಹದಿನಾರು ದಿವಸ ಅವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿ, ಆ ಬಳಿಕ ಪುಷ್ಯ ಬಹುಳ ಸಪ್ತಮಿಯ ದಿವಸ ಕರಕಮಲಸಂಜಾತ

ಯತಿ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆ ಮೂಲ ರಾಮ, ಸೀತಾ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರನ್ನು ಜಗದ್ಗುರು ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು. ತದನಂತರ ಇದೇ ಗೌರವವನ್ನು ಶಕ ವರ್ಷದ ಪಿಂಗಳನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ನವಮಿ ಮಂಗಳ ವಾರ ದಿವಸ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಅಧ್ಯಾತ್ಮರಾದರು. ಎಂದರೆ ಈ ಸಾರಿ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋದವರು ತಿರುಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಇತ್ಯರ್ಥ. “ಬದರಿ ಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಮದ್ವಾದರಾಯಣರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ರಾಸತ್ರಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿ, ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಅನಂತ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಾಮೃತವನ್ನು ಪಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈಗಲೂ ಇರುತ್ತಾರೆ.” ಎಂದು ಭಾವಿಕ ಜನರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ತೀರ್ಥಾರ್ಚಾರ್ಯರ ತಪಸ್ವಿಯೇಯು

ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ತೀರ್ಥರು ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ, ಹರಿ ಗುರುಭಕ್ತಿ, ಶಾಂತಿ, ಶಮ, ದಮ, ವೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣರಾಗಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಅಧ್ಯಾತ್ಮರಾದ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ತೀರ್ಥರು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೋಸ್ಕರ ಹೊರಟು ಗಂಗಾದಿ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಪವಿತ್ರರಾದರು. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ಸ್ನಾನದಿಂದ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ತೀರ್ಥರು ಗಂಗಾದಿ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನೇ ಪವಿತ್ರ ಮಾಡಿದರು. ತದನಂತರ ಅನೇಕ ಜನ ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೆ ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಸ್ನಾನವಾದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರವೆಂಬ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಮಹನೀಯರು ಆನ ಶನವ್ರತವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು, ಶೀತೋಷ್ಣ ದ್ವಂದ್ವ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿ, ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದರು. ಯತಿಶ್ರೀಷ್ಠರಾದ ಈ ವಿಷ್ಣು ತೀರ್ಥರು, ಭಕ್ತಜನರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಪರ್ವತದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಆ ಭಕ್ತರು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಪಂಚಗವ್ಯವನ್ನು ಐದೈದು ದಿವಸಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಒಂದುಸಲ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಕುಡಿದು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಬರಬರುತ್ತ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ಈ ವಿಷ್ಣು ತೀರ್ಥರು ಆ ಪಂಚಗವ್ಯವನ್ನೂ ಸಹ ಬಿಟ್ಟು, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿ

ರುವ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಗಳನ್ನು (ಎಂದರೆ ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷದ ಎಲೆಗಳನ್ನು) ತಿಂದು, ಅಥವಾ ಕೇವಲ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು, ಘೋರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದರು.

ಈ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಅನಿರುದ್ಧತೀರ್ಥರು ಉಡುಪಿ ಯಿಂದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂದು, ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರನ್ನು ಕುರಿತು— “ತಾವು ಉಡುಪಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂ”ದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಉಡುಪಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಈ ವಿಷ್ಣು ತೀರ್ಥಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ನೋಡಿ, ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಮದ್ವಿಷ್ಣುಚಾರ್ಯರೇ ಬಂದಿರುವರೆಂದು ಜನರು ತಿಳಿದರು. ಈ ಸಂಗತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು ಆಕಾರದಿಂದಲೂ ಗುಣಗಳಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಮದ್ವಿಷ್ಣುಚಾರ್ಯರನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು. ಇರಲಿ. ಆ ಬಳಿಕ ಮಹಾತಪೋನಿಧಿಗಳಾದ ವಿಷ್ಣು ತೀರ್ಥರು ಉಡುಪಿಯಿಂದ ಹೊರಟು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾಗಿದ್ದ ಕುಮಾರ ಪರ್ವತವನ್ನು ಎರಿ, ಅಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರ ಚರಿತ್ರೆಯು

ಇವರು ೧೧೭೯ ನೆಯ ಶಕ ವರ್ಷದ ಪಿಂಗಳನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದ ಪುಷ್ಯ ಬಹುಳ ಸಪ್ತಮಿಯ ದಿವಸ ದ್ವೈತಮತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿ, ವೈದಿಕಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತ ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೂ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ ಅನುವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ “ಸನ್ನ್ಯಾಯ ರತ್ನಾವಲಿ” ಎಂಬ ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದರು. ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ (ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ) ಈ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರಿಂದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೆಂಬುದು ಆ ಜಯತೀರ್ಥರ ವಾಣಿಯಿಂದಲೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಧ್ವನಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶದ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಇರಲಿ. ಈ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರು ಮುಂದೆ ೧೧೮೬ ನೆಯ ಶಕ ವರ್ಷದ ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಕಾರ್ತಿಕ ಕೃಷ್ಣ ಚತು

ರ್ಗಶಿಯ ದಿವಸ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಗುಂದಿಯಲ್ಲಿ ವೃಂದಾವನಸ್ಥರಾದರು.

ಶ್ರೀಮಾಧವತೀರ್ಥರ ಚರಿತ್ರೆಯು

ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರ ತರುವಾಯ ಈ ಮಾಧವತೀರ್ಥರು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೂ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಮಾಡಿ, ಮೈದಿಕ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿ, ಮುಂದೆ ೧೧೯೫ ನೆಯ ಶಕ ವರ್ಷದ ಶ್ರೀಮುಖ ಸಂವತ್ಸರದ ಫಾದ್ರಪದದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿವಸ ಭೀಮಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಸುಣ್ಣೂರಲ್ಲಿ ವೃಂದಾವನಸ್ಥರಾದರು.

ಶ್ರೀಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರ ಚರಿತ್ರೆಯು

ಶ್ರೀಮಾಧವತೀರ್ಥರ ತರುವಾಯ ಶ್ರೀಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನಾರೋಹಣ ಮಾಡಿ, ದಿಗ್ವಿಜಯ ಮಾಡುತ್ತ ದುರ್ವಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುತ್ತ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಲು ಬಂದು ದಿವಸ ಭೀಮಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಚಂದಲಾಸರನೇಶ್ವರೀ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ವಿಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಹಾ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಯಾದ ಸಾದಿರಾಜನೆಂಬ ತರುಣ ರಾಜವುತ್ರನು ಬಂದು ಇವರ ಶಿಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿದನು. ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಮಂಜುಯತೀರ್ಥರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳುವೆವು. ಅರ್ಥಾತ್ ಶ್ರೀಮಂಜುಯತೀರ್ಥರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ, ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೂ ಶ್ರೀನರಪರಿತೀರ್ಥರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಪುನರುಕ್ತಿದೋಷವುಂಟಾಗಬಾರದೆಂದು ಇವರಿಬ್ಬರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪೆಚ್ಚು ವಿವೇಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರ ಚರಿತ್ರೆಯು

ಇವರು ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಅಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಗಂಜಾಮ ಬೇಡಕ್ಕೆ ೧೧೭೯ ನೆಯ ಶಕ ವರ್ಷದ ಪಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮೋಗಿ, ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ವಂಶಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದ ಗಜಪತಿರಾಜರ ಮಂತ್ರಿಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ನಾಲ್ಕೈದು ತಿಂಗಳು,

ರಾಜ್ಯಕಾರಭಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆ ಗಜಾಪತಿರಾಜರ ಕೈಯಿಂದ ಮೂಲ ರಾಮ, ಸೀತಾ ಪುತಿಮೆಗಳನ್ನು ಇಸುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅತ್ತಿನ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿಯ ದಿವಸ ಕೊಟ್ಟು ರೆಂಬುದನ್ನು ಈ ವೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಮುಂದೆ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ನವಮಿಯ ದಿವಸ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಅದೃಶ್ಯರಾದ ಬಳಿಕ ಪುನಃ ಇವರು ಇದೇ ೧೧೭ ನೆಯ ಶಕ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಗೆ ಗಂಜಾಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ೧೨೧೫ ನೆಯ ಶಕ ವರ್ಷದ ವರೆಗೆ ಆ ಗಜಪತಿರಾಜರ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ರಾಜ್ಯಕಾರ ಭಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ೧೧೮೬, ೧೨೦೩, ೧೨೧೪, ೧೨೧೫ ನೆಯ ಶಕ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಜಾಮ ಜಿಲ್ಲಾ ಪೈಕಿ ಶ್ರೀಕೂರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶಾಖ ಪಟ್ಟಣಂ ಸಿಂಹಾಚಲದಲ್ಲಿಯೂ ಯೋಗಾನಂದ ನರಸಿಂಹ ದೇವಾಲಯ ಮುಂತಾದ ಗುಡಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಶಿಲಾಲೇಖಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಕರ್ಮನಿರ್ಣಯ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥವು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಇವರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಯಮಕ ಭಾರತಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಗ್ರಂಥವೂ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲ. ಇವರು ವ್ಯಾಸಕೂಟದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ದಾಸಕೂಟದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಸ್ತುತಿ ರೂಪವಾದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಾಡನ್ನು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರಿಗೆ ನಿವೇದಿಸುತ್ತೇವೆ.

ರಾಗ ಅನಂದ ಭೈರವಿ ಅಟಿತಾಳ

ಪಲ್ಲವಿ || ಇಂತು ಮರುಳಾದೆ ||

ಅ.ಪ.|| ಇಂತು ಮರುಳಾಗಿ ಬಯಲಿಗೆ ಒಳಲಿದೆ ರಕ್ಷಿಸಯ್ಯ ರಘುಕುಲತಿಲಕ || ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಸತನ | ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಲುವ್ರಾಧತನ ||

ಪ್ರೀತಿ ಧನದುವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿ | ಭೀತಿ ದೈವಗುರುದ್ರೋಹದಲಿ || ೧ ||

ಎಕಾಂತದಲಿ ಧನದಗೋಷ್ಠಿ | ಲೋಕಾಂತದಲಿ ಮೈರಾಗ್ಯದಗೋಷ್ಠಿ ||

ಶ್ರೀಕಾಂತನ ಸೇವೆಗೆ ಅನುಮಾನ | ಭೂಕಾಂತನ ಸೇವೆಗೆ ಸನ್ಮಾನ || ೨ ||

ಭಜಿಸು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿನಂದಿತ ಹರಿಯ | ತ್ಯಜಿಸು ಕಾಮಾದಿ ಶತ್ರುಗಳ |

ಸುಜನವಂದಿತನಾದ ನರಹರಿಯ | ಭಜಿಸು ಶ್ರೀಹರಿ ರಘುಪತಿಯ || ೩ ||

೧೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಚರಿತ್ರೆಯು

೧ನತ್ತ್ವಾ ಕೃಷ್ಣಂ ತಥಾ ಮಧ್ವಂ ಜಯತೀರ್ಥ ಗುರೂನಪಿ ।
ವಕ್ಷ್ಯೇಶ್ರೀಮಜ್ಜಯಾರ್ಯಾಣಾಂ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಸರ್ವಸಮೃದ್ಧಿದಂ
॥ ೧ ॥

(ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥ ಪೂಜ್ಯಚರಣ ಶಿಷ್ಯವ್ಯಾಸತೀರ್ಥಃ)

ದೇವಗಿರಿಯ ಯಾದವ ವಂಶದ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಜನು (ಕ್ರಿ. ವ. ೧೨೪೭-೧೨೬೦) ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿರುವಾಗ್ಗೆ, ಈ ಅರಸನ ಶಿರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟಕನಾದ ಎಂದರೆ ಮಾಂಡಲಿಕ ರಾಜನಾದ ರಘುನಾಥ

೧ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಗುರುಗಳನ್ನೂ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥಗುರುಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಸರ್ವಸಮೃದ್ಧಿದಾಯಕವಾದ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಎಂದರೆ ದಿವ್ಯಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು.” ಎಂದು ಶ್ರೀವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ತಾವು ಬರೆದ “ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ (ಆತನವ ಸಮಕಾಲೀನರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ) ಇವರು ಬರೆದ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಚರಿತ್ರೆಯು ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ತಾವು ಬರೆದ ಈ ಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯ ಗ್ರಂಥದ ಕೊನೆಯ ೩೪ನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ—“ಗುರುಭರ ನುದಿನಂ ವರ್ಣಿತಂ ವರ್ಣಿತುಮೇ |” ಎಂದರೆ “ಗುರುಗಳು (ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು) ದಿನಾಲು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೇ ನಾನು (ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ) ಹೇಳುವೆನು.” ಎಂದು ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಚರಿತ್ರೆಯು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯವೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ರಚಿಸಿದ ಈ ಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ, ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಪೋಷಕವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸುಸಂಗತವಾದ ಐತಿಹ್ಯಗಳನ್ನೂ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ.

೨ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟಕ ಎಂದರೆ ನಾಡಗೌಡನು ಆರ್ಧಾತ್ ನಾಡಿನ ಒಡೆಯನು = ಮಾಂಡಲಿಕ ರಾಜನು.

ಶ್ರೀಮಂಜುಯತೀರ್ಥರು
[ಶ್ರೀಮಟ್ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರು]

ಶ್ರೀನುನ್ನದ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ
ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯು

ಪಂತಗಿ ನಾಡಗೌಡನೆಂಬ ^೧ಕಾಣ್ಯಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಭೀಮಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಹುರಸಗುಂಡಗಿ ^೨ಗ್ರಾಮವನ್ನು ತನ್ನ ನೆಲೆವೀಡನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಖಸಂಕಥಾ ವಿನೋದದಿಂದ ^೩ಸಾದಿ-ನಾಡನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಸಾದಿರಾಜನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಸುವೃತ್ತನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈ ಬಾಲಕನು ಉದಂಡ ಆಯುಷ್ಯವಂತನಾಗಲೆಂದು ಈ ರಾಜವೃತ್ತನಿಗೆ ^೪“ದುಂಡೋ ಪಂತ” ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟರು. ಈ ರಾಜಕುಮಾರನು ಶುಕ್ಲವಕ್ಷದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ದಿನೇದಿನೇ ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಮುಂದೆ ಆನೆಯ ವರ್ಷದ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಯುವರಾಜನಿಗೆ ಉಪನಯನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಈತನನ್ನು ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಈ ಯುವರಾಜರು ಗುರುಗೃಹದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ

೧ 'ಪಂತ' ಎಂಬುದು 'ಪಂಡಿತ' ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಅಪಭ್ರಂಶವಾಗಿದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ 'ಪಂತ' ಎಂಬ ಉಪಪದವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಧ್ರ, ಮುಸಾರಾಫ್, ಮುಂತಾದ ಭರತಖಂಡದ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿದೆ.

೨ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಕಾಣ್ಯಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದನ್ನು ೧ನೆಯ ಪರಿಚಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಮಾಣವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ.

೩ ಈಗಿನ ಕಲಬುರ್ಗಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಯರಗೋಳ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ೧೨ ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಸನ್ನತಿಕ್ಷೇತ್ರದ ಶ್ರೀಚಂದಲಾಪರಮೇಶ್ವರೀದೇವಿಯ ದೇವಾಲಯದಿಂದ ೨ ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ ಭೀಮಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಈ ಹುರಸಗುಂಡಿಗಿ ಗ್ರಾಮವಿದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಮಂಜರಾದ ಶಿವರಾಮಪಂತ ನಾಡಗೌಡರೆಂಬ ಕಾಣ್ಯಶಾಖೆಯ ಮಾಧ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೆಲ್ಲ “ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಸ್ಥಳನಿರ್ಣಯ” ಎಂಬ ೩ನೆಯ ಪರಿಚಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ.

೪ ಭೀಮಾತೀರದ ಕುದುರೆಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತವೆಂದು ಹೇಳುವ ವಾಡಿಕೆಯು ಈಗಲೂ ಇದೆ. ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ, ಭೀಮಾತೀರದ ಈ ನಾಡಿನವರು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತುವುದರಲ್ಲಿ ಚತುರರಾದ್ದರಿಂದ ಈ ನಾಡಿಗೆ “ಸಾದಿ-ನಾಡು” ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸಯುಕ್ತಿಕವಾಗಿದೆ.

೫ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚುವಾಗ ಅಥವಾ ಎರೆಯುವಾಗ “ಆ ಹುಡುಗರು ಉದಂಡ ಆಯುಷ್ಯವಂತರಾಗಲಿ”ಂದು ಹೀಗೆ ಹರಸುತ್ತಾರೆ:—“ದುಂಡಿಕಲ್ಲಾಗು. ಬಂಡಿಕಲ್ಲಾಗು, ಅಗಸೆಯ ಮುಂದಿನ ಬೋರ್ಗಲ್ಲಾಗು, ಉದಂಡ ಆಯುಷ್ಯವಂತನಾಗು.” ಈ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ದುಂಡಪ್ಪ, ಬಂಡಪ್ಪ, ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಎಂದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಸರನ್ನಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ಯರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಮಕ್ಕಳು ಉಪಂಡ ಆಯುಷ್ಯವಂತರಾಗಲಿ ಎಂಬುದೇ ಸರಿ.

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥ ಶ್ರೀ
ಪಾದಂಗಳವರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಸ್ವತಃ ಈ
ಯುವರಾಜರೊ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಒಳಿಕ ತಾವು ಒರೆದ
“ಬ್ರೀಗೀತಾ ತಾತ್ಪರ್ಯಸಾರ್ಣಿಯ” ಗ್ರಂಥದ ಟೀಕೆಯ ಆದಿಯಲ್ಲಿ-
ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರಗೂ ತಮಗೂ ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧವಿರುತ್ತದೆಂಬ
ದನ್ನು ಹೀಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ:-

ಸಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥಾರ್ಕಗೋಗಣೋಸ್ತು ದೃಶೇಮಮ |

ನತತ್ತ್ವಮಾರ್ಗೇಗಮನಂ ವಿನಾಯದುಪಜೀವನಮಾ || ೧ ||

ಪ್ರಣಮ್ಯಚರಣ ದ್ವಂದ್ವಂ ಗುರುಣಾಂ ತತ್ತ್ವಸಾಬಲಾತ್ |

ವ್ಯಾಕರಿಸ್ತೇ ಯಥಾಬೋಧಂ ಗೀತಾತಾತ್ಪರ್ಯಸಾರ್ಣಿಯಂ || ೪ ||

ಅರ್ಥ:-ತತ್ತ್ವಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ
ದಲ್ಲಿ ಗಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರ ಹೊರತು ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥ
ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರೆಂಬ ಸೂರ್ಯನ (ವಾಣಿಯೆಂಬ) ಕಿರಣ ಸಮೂಹವು
ಎಂದರೆ ಪ್ರಕಾಶವು ನಮಗೆ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ದಯೆಪಾಲಿಸಲಿ. (೩)
ಗುರುಗಳ ಚರಣದ್ವಯಗಳನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅವರ ಕೃಪಾಬಲದಿಂದ ಯಥಾ
ಬೋಧವಾಗಿ ಗೀತಾತಾತ್ಪರ್ಯಸಾರ್ಣಿಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. (೪)

ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಯುವರಾಜರು ಎಂದರೆ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು
ತಾವು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬರೆದ “ತತ್ತ್ವ
ಪ್ರಕಾಶಿಕಾ” ಎಂಬ ಟೀಕೆಯ ಮಂಗಲಾಚರಣದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಶ್ರೀಪದ್ಮ
ನಾಭತೀರ್ಥರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ, ತದನಂತರ ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಬ್ಬತೀರ್ಥರನ್ನು
ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಾಧವತೀರ್ಥರನ್ನಾಗಲಿ, ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥ
ರನ್ನಾಗಲಿ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ತುತಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಜಯತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋ

೧ ಶ್ರೀಮಧ್ವಸಂಸೇವನಲಬ್ಧ ಶುದ್ಧವಿದ್ಯಾಸುಧಾಂಭೋನಿಧಯೋಽಮಲಾಯೇ |

ಕೃಪಾಲಸಃ ಸುಕಜನಾಭತೀರ್ಥಾಃ ಕೃಪಾಲವಸ್ಪೃಶ್ಯಯಿ ನಿತ್ಯಮೇಷಾಂ || ೪ ||

ಅರ್ಥ:-ಶ್ರೀಮನ್ಮಾಚಾರ್ಯರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅಗಾಧವಾದ ಶುದ್ಧ
ವಿದ್ಯಾಪ್ರತನನ್ನು ಪಡೆದಂಥ ದಯಾಸಾಗರರಾದ ಮತ್ತು ನಿರಂಜನರಾದ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರ
ಕೃಪೆಯಲೇಶವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರಲಿ.

ಭೃತೀರ್ಥರಿಂದ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದುದರಿಂದ ಈ ಅಕ್ಕೋಭಃ ತೀರ್ಥಗುರುಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ವಿಶೇಷತಃ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಈ ಜಯತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥಗುರುಗಳಿಂದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಜೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾರಾಂಶ, ಈ ಯುವರಾಜರು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೆನ್ನಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಕ್ಷಾತ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಉಚಿತವಾದಂಥ ರಾಜನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಯುದ್ಧಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನಿಷ್ಣಾತರಾದರು. ಇವರು ಸ್ವಭಾವತಃ ಶೂರರೂ ಧೀರರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಈ ಯುವರಾಜರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಬಳಿಕ ೨೦ ಅಥವಾ ೨೫ನೆಯ ವರ್ಷದ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ತದನಂತರ ಇವರು ಯುವರಾಜಶಾಸನದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತ ಸುಖಸಂಕಥಾ ವಿನೋದದಿಂದ ರಾಜ್ಯಪರಿಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಇವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಒಂದು ಸುಯೋಗವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಅದೇನೆಂದರೆ ಒಂದು ದಿವಸ ಸಾಧಿನಾಡಿನ ಈ ಯುವರಾಜನು ತನ್ನ ರಾವುತರನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು, ಬೇಟೆಯನ್ನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಗುಡ್ಡಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಬೇಟೆಯನ್ನಾಡಿದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀರಡಿಸಿ, ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಶ್ರೀಚಂದಲಾಪರಮೇಶ್ವರೀದೇವಿಯ ಗುಡಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಭೀಮಾನದಿಗೆ ಬಂದನು. ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕರ್ಮಧರ್ಮಸಂಯೋಗದಿಂದ

೧ ಈ ಸಾಧಿನಾಡು ಬೈಲುಸೀಮೆಯಾಗಿದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಈ ಬೈಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಸಾಧಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಗುಡ್ಡಗಳು ಮಾತ್ರ ಬಹಳ. ಈ ಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿಯ ದರಿ-ಕಂದರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಿ, ತೋಳ ಮುಂತಾದ ಕ್ರೂರವೃಗಗಳು ವಾಸಮಾಡಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಯನ್ನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಗುಡ್ಡಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

೨ ಶ್ರೀಚಂದಲಾಪರಮೇಶ್ವರೀದೇವಿಯ ಗುಡಿಯು, ಹುರಸಗುಂದಗಿ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ೨ ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಇದೆ.

ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ, ಮಾಡುತ್ತ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ಕೇವಲ ಭೀಮಾನದಿಯ ಆಚೆಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಶ್ರೀ ಚಂದಲಾಪರಮೇಶ್ವರೀ ದೇವಿಯ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದ್ದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಯುವರಾಜನು ಈ ದೇವಿಯ ಪರಮಪವಿತ್ರವಾದ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಭೀಮಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಪಶುಗಳ ಹಾಗೆ ನದಿಗೆ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿರಲು, ಇವನನ್ನು ಶ್ರೀ ಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ನೋಡಿ, ಕರೆದು, “ಕಿಂ ಪಶುಃ ಪೂರ್ವದೇಹೇ ?” ಎಂದರೆ “ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೀನು ಪಶುವಾಗಿದ್ದೆಯೇನು ?” ಎಂದು ಈತನಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಲು, ಈ ಪ್ರಶ್ನೆವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಈ ಯುವರಾಜನಿಗೆ ಮೈರಾಗ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ, ಈತನು “ನನಗೆ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕೊಡಿರಿ” ಎಂದು ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಆಗ ಗುರುವರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಈತನನ್ನು ಕುರಿತು:— “ನೀನು ಮೈಥವವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ, ಯತ್ಯಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿದರೆ, ಪುತ್ರವಿರಹದಿಂದ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ನನ್ನನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಾನು.” ಎಂದು ನುಡಿದರು. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಆ ಯುವರಾಜನು ಹೇಳಿ ದ್ದೇನೆಂದರೆ:—“ನನ್ನ ತಂದೆಯು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೆ, ತಂದೆಗೆ ನಾನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ:—“ನಾನು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇನೆಯೇ ಹೊರತು ಈ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ನನಗೆ ಯಾರೂ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ.”

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಯುವರಾಜನು ಹೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಗುರುವರ್ಯರು—ಈ ರಾಜಪುತ್ರನು ರಾಮದೇವರ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಎಂದರೆ ಸೀತಾರೋಹಣವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾಗಿ ದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಇವನಿಗೆ ಯತ್ಯಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ‘ಜಯತೀರ್ಥ’ ಎಂಬ ಆಶ್ರಮ ನಾಮವನ್ನು ಇಟ್ಟರು.

ಮಗನು ಯತ್ಯಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯು ಸಾಧಿ ರಾಜನ ಕಿವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿತು ! ಕೂಡಲೇ ಆ ರಾಜನು ದುಃಖದಿಂದ ಸಂತಪ್ತನಾಗಿ, ಮಗನಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥ

ರನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸೈನ್ಯಸಮೇತನಾಗಿ ಶ್ರೀಚಂದಲಾ ಪರಮೇಶ್ವರೀ ದೇವಿಯ ಗುಡಿಗೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭೃತೀರ್ಥ ರನ್ನು ಕುರಿತು-“ಎಲೈ ನಿರ್ದಯನಾದ ಯತಿಯೇ! ಶೋಕಮೋಹಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದವನಾಗಿ ನೀನು ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ರಾಜ್ಯಹೀನನನ್ನಾಗಿಯೂ ಭಾರ್ಯಾಹೀನನನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿದೆ.” ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನುಡಿದನು. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭೃತೀರ್ಥ ಗುರುವರ್ಯರು ಆ ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು- “ಎಲೈ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮಗನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಪ್ರೇಮವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೆ, ಈತನನ್ನು ಈಗಲೇ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಆತನು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಮತ್ತು ಆತನನ್ನು ಮನೋಹರವಾದ ಸುರತಗೃಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿಸಿ, ಆತನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಸೊಸೆಗೆ, ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತಳಾಗಿ ಆ ಸುರತಗೃಹದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಯುವರಾಜಪತ್ನಿಯು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಳಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದಳು. ಆದರೇನು? ವೀರವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಂಥ ತನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಆ ನೂತನಯತಿಯ ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ, ಆತನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥಳಾಗದೆ, ಹಾಗೆಯೇ ತಿರುಗಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ತನ್ನ ಅತ್ತೆ, ಮಾವ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಆಪ್ತ ವರ್ಗದವರನ್ನು ಕುರಿತು-“ನನ್ನ ಪತಿವರ್ಯರ ದಿವ್ಯತೇಜಸ್ವಿತೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಸಹ ನಾನು ಸಮರ್ಥಳಾಗಲಾರೆನು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಸಾದಿರಾಜನು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭೃತೀರ್ಥರಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಇವನ ಸಂಗಡ ನಾನು ಹೋರಾಡಲಾರೆನೆಂದು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನುಡಿದನು. ಆಗ ಆ ಯುವರಾಜನು, ತನ್ನ ಆಪ್ತಜನ ಸಮೇತನಾಗಿ ಕ್ರೋಧಾವೇಶದಿಂದ ಬಂದಂಥ ತನ್ನ ತಂದೆ ಯನ್ನು ಕುರಿತು-“ಅಪ್ಪಾ! ನಾನು ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದಲೇ ಈ ಸನ್ಯಾಸಾ ಶ್ರಮವನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡು, ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀಗಿದ್ದು ದರಿಂದ ನೀನು ಈ ಯತೀಂದ್ರರ ಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸದೆ, ಈ ಗುರುವರ್ಯ ರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಯಾವಾಗಲೂ ಶ್ರೀಹರಿಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು, ನಿನ್ನ

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕಮಗನ ಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು, ಈ ದುಃಖವನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಡು. ಹಾಗೂ ಸಜ್ಜನರಲ್ಲಿ ಆದರವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ನಾಲಿಸು." ಎಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳಿದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಗನು ಹೇಳಿದ ಹಿತಕರವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಶಾಂತ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಆ ಸಾಧಿರಾಜನು ತಿರುಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಇತ್ತ ಈ ಜಯತೀರ್ಥರು, ತಮ್ಮ ಗುರುವರ್ಯರಾದ ಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟು, ತಮ್ಮ ದರ್ಶನ, ಉಪದೇಶ ಪೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಸಕಲ ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಪಾವನ ಮಾಡುತ್ತ ರುತಿ ಸಮೃತ್ತವಾದ ತರ್ಕಗಳಿಂದ ವಿಷ್ಣುಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಸಂಚರಿಸಿ, ಸಕಲ ದುರ್ವಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದರು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ದುರ್ವಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮದಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರ ಸವಿೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಭಕ್ತಿ ನಮ್ರರಾಗಿ ದಿನಾಲೂ ಮಧ್ಯಮತ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿದರು. ಎಂದರೆ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥಗುರುಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ೩೭ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರೇ "ಗೀತಾಭಾಷ್ಯ ಟೀಕೆ"ಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:—

ಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥಗುರುಣಾ ಶುಕವಚ್ಛಿಕ್ತಿ ತಸ್ಯಮೇ |

ವಚೋಭಿರಮೃತ ಪ್ರಾಯೈಃ ಪ್ರೀಯಂತಾಂ ಸತತಂ ಬುಧಾಃ ||೩||

ಅರ್ಥ:—ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥ ಗುರುಗಳಿಂದ ಗಿಳಿಯಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದಂಥ ನನ್ನ ಅಮೃತಸದೃಶವಾದ ವಚನಗಳಿಂದ ಪಂಡಿತರು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಲಿ.

ಇತ್ಯರ್ಥವೇನಂದರೆ, ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರಿಗೆ ಪಾಠಪ್ರವಚನವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಅವರನ್ನು ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ದುರ್ವಾದಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು, ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೂ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ೧೭ ವರ್ಷಗಳು ಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿರಲು, ಕೊನೆಗೆ

ಶ್ರೀಚಕ್ರೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಪೀಠಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಜಯ ತೀರ್ಥರ ವಶಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು, ೧೨೧೨ನೆಯ ಶಕ ವರ್ಷದ ವಿಕೃತಿಸಂವತ್ಸರದ ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಬಹುಳ ಪಂಚಮಿಯ ದಿನಸ ಪರಂಧಾಮ^೧ಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು.

ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಾವು ಬರೆದ “ತತ್ತ್ವ ಪ್ರಕಾಶಿಕಾ” ಎಂಬ ಟೀಕೆಯ ಮಂಗಲಾಚರಣ ದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಚಕ್ರೋಭ್ಯತೀರ್ಥ ಗುರುಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾರೆ:—

ದುವಾರದಿವಾರಣವಿದಾರಣದಕ್ಷದೀಕ್ಷಮುಕ್ತೋಭ್ಯತೀರ್ಥ -

ಮೃಗರಾಜಮಹಂ ನಮಾಮಿ || ೫ ||

ಅರ್ಥ:—ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ವಾದಮಾಡುವಂಥ ದುವಾರದಿಗ ಳೆಂಬ ಅನೇಕರನ್ನು ನೀಳಿ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕಂಕಣಬದ್ಧರಾದಂಥ ಚಕ್ರೋಭ್ಯತೀರ್ಥರೆಂಬ ಸಿಂಹನಿಗೆ ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಾರಾಂಶ, ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು, ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ “ಶ್ರೀಚಕ್ರೋ ಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಅನೇಕ ಜನ ದುವಾರದಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದರೆ” ಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಪೀಠಾಧಿಪತ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಒಳಿಕೆ “ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀದುರ್ಗಾದೇವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಹತ್ತರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ, ತಿಬ್ಬೆಟ್ಟದಿಕೆಯನ್ನೂ (ಎಂದರೆ ಮನಿಯನ್ನೂ) ಮತ್ತು ಕಂಟವನ್ನೂ (ಎಂದರೆ

೧ ಈ ಶ್ರೀಚಕ್ರೋಭ್ಯತೀರ್ಥರ ವೃಂದಾವನವು ಮಳವೇದ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕೂಗಿಣೀ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿದೆ.

೨ ಸನ್ನತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭೀಮಾತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಚಂದಲಾವರಮೇಶ್ವರೀ ದೇವಿಯ ಎದಭಾಗ ದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದಂಥ ಮತ್ತು ಭಸ್ಮವಾದಂಥ ಶ್ರೀದುರ್ಗಾದೇವಿಯು ಇದ್ದಾಳೆ. ಈ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯೂ ಈ ಚಂದಲಾವರಮೇಶ್ವರೀ ದೇವಿಯೂ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ವಂಶಜರಾದ ಪುರಸ ಗುಂಡಗಿ ಗ್ರಾಮದ ಶಿವರಾಮಸುತ ನಾಡಗೌಡರ ಮನೆತನದ ಕುಲದೇವತೆಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

೩ ಬಿಟ್ಟಿಡಿಕೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಅದರ ಇದ್ದಲಿಯಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ಮನಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದು. ಈಗಲೂ ಕಾರವಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹವ್ಯಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

೪ ಕಂಟದಿಂದ ಎಂದರೆ ಉಕ್ಕಿನ ಅಥವಾ ಕಬ್ಬಿಣದ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯಿಂದ ತಾಡಸತ್ತದ ಮೇಲೆ ಲೇಖನವನ್ನು ಕೆತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಬಳಿಕ ಬಿಟ್ಟಿಡಿಕೆಯ ಇದ್ದಲಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮನಿಯನ್ನು ಆ ಆಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ‘ಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಕಂಟಾ ಎಂದೆನ್ನುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಘಂಟಾ ಎಂದು ತಪ್ಪು ಬಿದ್ದಿದೆ.

ಉಕ್ತಿಸ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯನ್ನೂ) ಶ್ರೀದುರ್ಗಾಜೀವಿಯಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು." ಎಂಬುದರಿಂದ ಐತಿಹ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ 'ಜಯತೀರ್ಥ ವಿಜಯ'ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಪೀಠಾಧಿಪತ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಕೂಡಲೇ ಗ್ರಂಥರಚನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾದರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದೇ ಈ ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆಯ ಧ್ವನಿತಾರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಇರಲಿ.

ಪೀಠಾಧಿಪತ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ೧೦೮ ಗುಲ (ಎಂದರೆ ಯರಗೋಳ) ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವತದ ಒಂದು ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿ, ದಿನಾಲೂ ತೋಯ, ಫಲ, ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ರಾಮದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತ, ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರು ಮಧುಕರ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ತಂದ ಜೋಳದ ನುಚ್ಚನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕುಶಾಗ್ರಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳಂಥ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ದಶೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೇ ಉಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆದರು. ಎಂದರೆ ತಮ್ಮ ಕಾಣ್ಣಶಾಖೆಯ ಈಶಾವಾಸೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೂ, ಹಾಗೂ ಪಿಪ್ಪಲಾದ ಶಾಖೆಯ ಷಟ್ಪಶೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೂ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆದರು. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಈಶಾವಾಸೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಉಪನಿಷತ್ತು ಕಾಣ್ಣಶಾಖೆಯ ಉಪನಿಷತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಹೀಗೆ ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಸ್ವಶಾಖಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ:—

“ಕಾಣ್ಣೇಂ ಮಂತ್ರೋಪನಿಷದಂ ಯಥಾವದ್ವ್ಯಾಕರಿಸ್ಯನ್ ಭಗವಾನಾಚಾರ್ಯಃ ಚಿಕೀರ್ಷಿತಾ ವಿಘ್ನಪರಿಸಮಾಪ್ತ್ಯಾದಿಪ್ರಯೋಜನೇ ತತ್ಪ್ರತಿಸಾದ್ಯ ದೇವತಾ ಸ್ತುತಿನತಿ ಪ್ರಥಮಂ ನಿಬಧ್ನತಿ”

೧ ಈ ಯರಗೋಳ ಗ್ರಾಮದ ಬೆಟ್ಟವು, ಹುರಸಗುಂಡಿಗಿ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ೧೨ ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ ಇದೆ. ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಬೆಟ್ಟದ ಕಡೆಗೆ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಸಾರೆ ಹೋಗಿರಬೇಕಾದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಚರಪರಚಿತವಾದ ಬೆಟ್ಟವು, ಗ್ರಂಥರಚನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಾಂತವಾದ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಗೊತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು.

ಅರ್ಥ:—ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಉಪನಿಷತ್ತಾದ ಈಶೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಸೃಷ್ಟಿಕರಣ ಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿ, ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಇಷ್ಟಫಲದ ಸಿದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಗುರು ನಿರ್ವಿಘ್ನತೆಯ ವ್ರಾಪ್ತಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೂ ಈ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥ ದೇವತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ತುತಿಸಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಈಶೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಹೇಳಿದವರು ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರೇ ಸರಿ.

ಆದರೆ ಷಟ್ಪ್ರಶೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ್ಗೆ, ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಆ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಶಾಖೆಯನ್ನು (ಎಂದರೆ ಷಟ್ಪ್ರಶೋಪನಿಷತ್ತು ಪಿಪ್ಪಲಾದ ಶಾಖೆಯ ಉಪನಿಷತ್ತೆಂಬುದನ್ನು) ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ; “ಅಧರ್ವಣೀಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪನಿಷತ್ತೆ” ಎಂದು ಆ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಕೇವಲ ವೇದವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಒಟ್ಟು ೧೮ ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ೪ ಸ್ವತಂತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಂದೆ ಸವಿಸ್ತರವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆ ಇರಲಿ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ೧೨೧೨ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಿಂದ ಪೀಠಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತ, ೧೨೧೫ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದವರೆಗೆ ವೈದಿಕಧರ್ಮದ ಪರಿಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ದ್ವೈತಮತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿರಲು, ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರು ೧೨೧೬ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಪೀಠಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಆ ಗಂಜಾಮ ದೇಶದಿಂದ (ಎಂದರೆ ಕಲಿಂಗ ದೇಶದಿಂದ) ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬರಲು, ಈ ಪೀಠಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರಿಗೂ ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರಿಗೂ ವಾದವಿವಾದವಾಗಿ ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಮನಸ್ತಾಪವುಂಟಾಯಿತು. ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರು ವಯೋವೃದ್ಧರೂ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರೂ ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪೀಠಾಧಿಪತ್ಯವು ಅವರ ವಶಕ್ಕೆನೇ ಹೋಯಿತು.

ಮುಂದೆ ಆ ಸರಹರಿತೀರ್ಥರು ನಿರ್ಮಾಣ ಹೊಂದುವ ವರೆಗೆ ಎಂದರೆ ೧೨೨೭ ನೆಯ ಶಕ ವರ್ಷದ ವರೆಗೆ ೧೨ ವರ್ಷಗಳ ತನಕ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಯರ ಗೋಳ ಗ್ರಾಮದ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಸರಿಗೆ ಅವಕಾಶವು ದೊರೆಯಿತು; ಇರಲಿ, ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಸರ ಹರಿತೀರ್ಥರು ಈ ಪೀಠಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಕೈಯಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಂಡದ್ದು ಕ್ರೋಧಕ್ಕೂ ಈ ಜಯತೀರ್ಥರು ಆ ಸರಹರಿತೀರ್ಥರ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ “ಕರ್ಮನಿರ್ಣಯ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ತಾವು ಬರೆದ ಟೀಕೆಯಲ್ಲಿ, ಇದೇ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಸರಹರಿತೀರ್ಥರು ಬರೆದ ಟೀಕೆಯ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕೋಪವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಸರಹರಿತೀರ್ಥರು ೧೨೨೭ ನೆಯ ಶಕ ವರ್ಷದ ವಿಶ್ವಾವಸು ಸಂವತ್ಸರದ ಪುಷ್ಯಕೃಷ್ಣ ಸಪ್ತಮಿಯ ದಿವಸ ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತುಂಗಭದ್ರಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರತೀರ್ಥದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ವೃಂದಾವನಸ್ಥರಾದರು. ಆ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರು ಪುನಃ ಉತ್ತರಾದಿಸೀತದ ಮೇಲೆ ಆರೂಢರಾಗಲು, ಮರು ವರ್ಷವೇ ಎಂದರೆ ೧೨೨೮ನೆಯ ಶಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ (ಎಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಪ. ೧೩೦೬ ರಲ್ಲಿ)ದಿಲ್ಲಿಯ ಸುಲ್ತಾನ ಖಿಲಜಿ ಅಲ್ಲಾ ಉದ್ದೀನನ ಸೇನಾಪತಿಯಾದ ಮಲೀಕ ಕಾಫೂರನು ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದು, ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ದೇವಗಿರಿಯ ಯಾದವ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಾದಾಕ್ರಾಂತಿ ಮಾಡಿದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಪೀಠಾರೋಹಣ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ

೧ ಮುಂದೆ ಈ ಮಲೀಕ ಕಾಫೂರನು ಶ. ಪ. ೧೨೩೧ರಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ. ಪ. ೧೩೦೯ರಲ್ಲಿ) ಬರಂಗಲ್ಲಿನ ಕಾಕತೀಯ ರಾಜ್ಯಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿ, ಶ. ಪ. ೧೨೩೨ರಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ. ಪ. ೧೩೧೦ ರಲ್ಲಿ) ಹೊಯ್ಸಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನುಂಗಿ ನೀರು ಕುಡಿದನು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಮುಂದಕ್ಕೆ ರಾಮೇಶ್ವರದ ವರೆಗೆ ಸಾಗಿ ಹೋಗಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಕೂಲಿ ಸುಲಿಗೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ, ಮುಸಲ್ಮಾನರ ದರ್ಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಇದನ್ನೆ ನೋಡಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಹಿಂದೂ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಹೌಹಾರಿ ಕುಳಿತರು !

ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ; ಸದಾಕಾಲವೂ ಯರಗೋಳ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡಿ, ಗ್ರಂಥರಚನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಸರ್ವ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಅರ್ಪಿಸಿದರು.

(ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳು)

(೧) ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯ ಟೀಕಾ (೨) ಷಟ್ಪಶ್ಚೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯ ಟೀಕಾ (೩) ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯ ಟೀಕಾ (ಎಂದರೆ, ತತ್ತ್ವಪ್ರಕಾಶಿಕಾ) (೪) ಅನುವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಟೀಕಾ (ಎಂದರೆ, ನ್ಯಾಯಸುಧಾ) (೫) ನ್ಯಾಯವಿವರಣ ಪಂಚಿಕಾ (ಟೀಕಾ) (೬) ಪ್ರಮೇಯ ದೀಪಿಕಾ (ಗೀತಾ ಭಾಷ್ಯ ಟೀಕಾ) (೭) ನ್ಯಾಯ ದೀಪಿಕಾ (ಗೀತಾತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿರ್ಣಯ ಟೀಕಾ) (೮) ಪ್ರಮಾಣ ಲಕ್ಷಣ ಟೀಕಾ (೯) ಕಥಾ ಲಕ್ಷಣ ಟೀಕಾ (೧೦) ಋಗ್ಭಾಷ್ಯ ಟೀಕಾ (೧೧) ಉಪಾಧಿಖಂಡನ ಟೀಕಾ (೧೨) ಮಾಯಾವಾದ ಖಂಡನ ವಿವರಣ (ಟೀಕಾ) (೧೩) ಪ್ರಪಂಚ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನಖಂಡನ ಟೀಕಾ (೧೪) ತತ್ತ್ವ ಸಂಖ್ಯಾನ ವಿವರಣ (ಟೀಕಾ) (೧೫) ತತ್ತ್ವ ವಿವೇಕ ವಿವರಣ (ಟೀಕಾ) (೧೬) ತತ್ತ್ವೋದ್ಯೋತ ವಿವರಣ ಟೀಕಾ (೧೭) ಕರ್ಮನಿರ್ಣಯ ಟೀಕಾ (೧೮) ವಿಷ್ಣುತತ್ತ್ವ ನಿರ್ಣಯ ಟೀಕಾ (ಸ್ವತಂತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳು) (೧೯) ಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಧತಿ (೨೦) ನಾದಾವಲಿ (೨೧) ಶತಾಪರಾಧ ಸ್ತೋತ್ರ (೨೨) ಪದ್ಯಮಾಲಾ

ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ವಾಣಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಸರಸವಾಗಿಯೂ ಮಧುರವಾಗಿಯೂ ಇದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇವರ ಪ್ರತಿಪಾದನ ಶೈಲಿಯು ಅತಿವಿಶದವಾಗಿಯೂ ಕೋಟಿಕ್ರಮವು ಬಹುಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿಯೂ ಇವೆ. ಇವರ ಗ್ರಂಥಗಳು ವಾಙ್ಮಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಉಚ್ಚಸ್ವಲವಾಗಿಯೂ ಕಮನೀಯವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಸಾರಾಂಶ, ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ-ಓಜ, ಪ್ರಸಾದ, ಮಾಧುರ್ಯ, ಸೌಕುಮಾರ್ಯ, ಉದಾರತೆ, ಅರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿ, ಕಾಂತಿ ಮುಂತಾದ ಅರ್ಥ ಗುಣಗಳು ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿವೆ.

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಸೂತ್ರಮಯವಾಗಿಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಅಗಾಧವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಗ್ರಂಥಗಳ

ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿಶದ ಮಾಡಿ, ದೈವತಮತದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಶೀಲವಾದ ವಾಣಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಟ ಮಾಡುವಂಥ ಗ್ರಂಥಕಾರರೊಬ್ಬರು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆತನು ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಅವತರಿಸಿದರು. ಅರ್ಥಾತ್ ಇವರಿಂದ ದೈವತಸಿದ್ಧಾಂತವು ಜನರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು, ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಯಿತು.

ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ವಿನಯದ ಹಾಗೂ ಶಾಲೀನತೆಯ ಕೇವಲ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಇವರ ಶಾಲೀನತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಂಥ ಒಂದು ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ತಾವು ರಚಿಸಿದ ಜಯತೀರ್ಥ ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:—“ಪ್ರವಚನ ಚತುರರಾದ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಘನಪಂಡಿತರಾದ ವಿವಿಧಾರಣ್ಯರು ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಸುಮಾರು ೧೨೪೭ ನೆಯ ಶಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಯರಗೋಳ ಗುಹೆಗೆ ಬಂದು, ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರಿಗೆ ಬಹುಪ್ರೇಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭೆಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರೂ ಸಹ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೇಮದಿಂದಲೂ ನಮ್ರಭಾವದಿಂದಲೂ ಅವರ ಸ್ನಾತಕ ಮಾಡಿದರು. ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ “ಪ್ರಮಾಣ ಲಕ್ಷಣ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಅದರಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ‘ಇದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.’ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಆ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಪಂಡಿತರು ಆ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ, “ಇದೇನು ! ಬಾಲ ವಾಕ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ಹೇಳುವುದು ಹೇಗೆ ?” ಎಂದು ನುಡಿದರು. ಆ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಈ ಪ್ರಮಾಣ ಲಕ್ಷಣ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ತಾವು ಬರೆದ ಟೀಕೆಯನ್ನು (ಎಂದರೆ ಆ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ತಾವು ಬರೆದ ಅರ್ಥವನ್ನು) ಈ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಪಂಡಿತರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರು. ಸಮಂಜಸವಾದ

೧ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಹೆಸರು ಅವರ ಉತ್ತರಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರಿಗೆ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಸಾಂತ್ವಿಕ ದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ‘ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ’ ಎಂಬ ಬಿರುದೂ, ‘ಮಾಧನ’ ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಅವರ ಉತ್ತರಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇವೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ “ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ” ಎಂಬುದು ಇವರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಬಿರುದಾಗಿದೆ.

ಆ ಟೀಕೆಯನ್ನು (ಎಂದರೆ ಅರ್ಥವನ್ನು) ನೋಡಿ ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳಾದ ಈ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಪಂಡಿತರು ಸಂತೋಷಭರಿತರಾಗಿ, ಶ್ರೀಚಯತೀರ್ಥರನ್ನು ತಮ್ಮ ೧೮ನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಮಂಗಲವಾದ್ಯಗಳೊಡನೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಅವರನ್ನು ವೈಭವದಿಂದ ಮೆರೆಸಿದರು.

ಈ ವೃತ್ತಾಂತದಿಂದ ಶ್ರೀಚಯತೀರ್ಥರ ವಿನಯಾತಿಶಯವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ತಮ್ಮ ವಿನಯಾತಿಶಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ಸುಧಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಶಬ್ದಾಬ್ಧೌ ಗಾಢಾ ನಚನಿಗಮಚರ್ಚಾಸು ಚತುರಾ |

ನಚನ್ಯಾಯೇಪ್ರೌಢಾ ನಚವಿದಿತವೇದ್ಯಾ ಅಪಿವಯಂ ||

ಸರಂ ಶ್ರೀಸುತ್ಯೂರ್ಣಪ್ರಮತಿಗುರುಕಾರುಣ್ಯ ಸರಣಿಂ |

ಪ್ರಸನ್ನಾ ಮಾನ್ಯಾಃಸ್ಮತಿ ಕಿಮಪಿ ಚ ವದಂತೋಽಪಿ ಮಹತಾಂ ||೮||

ಅರ್ಥ:—ನಾವು ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಲ್ಲ; ವೇದಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಚತುರರಲ್ಲ; ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢರಲ್ಲ; ಹಾಗೂ ತಿಳಿದದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸಮರ್ಥರಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಶ್ರೀಮತ್ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞ ಗುರುಗಳ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ (ಎಂದರೆ ಗುರುಗಳ ಕಾರುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದದ್ದರಿಂದ) ಏನನ್ನು ನುಡಿದರೂ ಮಹಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವೆವು.

ಶ್ರೀಚಯತೀರ್ಥರು ಗೀತಾತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿರ್ಣಯ ಟೀಕೆಯ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರನ್ನು ಕುರಿತು ಪರಮಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಹೀಗೆ ಸ್ತುತಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಧರ್ಮವಿಜ್ಞಾನ ಮೈರಾಗ್ಯ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿನಃ |

ಆನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದಾನ್ ವಂದೇನಿರಂತರಂ || ೨ ||

ಅರ್ಥ:—ಧರ್ಮ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಮೈರಾಗ್ಯಗಳೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಐಶ್ವ

೧ ಈ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಪಂಡಿತರು ಈ ೧೨೪೭ನೆಯ ಶಕ ಸರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾದವಮಠದ ಸಂಗಮ ರಾಜನ ರಾಜಪುರೋಹಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇವರಿಗೆ ಗಜಾಂತ ಬ್ರಹ್ಮೀಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಈ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಪಂಡಿತರ ಮನೆತನದವರು ಈ ಸಂಗಮರಾಜನ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ವಂಶಸರಂ ಪರಾಗತವಾಗಿ ರಾಜಗುರುಗಳೂ ಎಂದರೆ ಕುಲಗುರುಗಳೂ ಮುಕ್ತಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು.

ಯಾದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವಂಥ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾವಾಗಲೂ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥ ಗುರಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಸುಧಾದಿಯಲ್ಲಿ ಪರಮಭಕ್ತಿಭಾವವನ್ನು ಹೀಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ:—

ರಮಾನಿವಾಸೋಚಿತ ವಾಸಭೂಮಿಸ್ಸನ್ನಾಹಯ ರತ್ನಾವಲಿ-

ಜನ್ಮಭೂಮಿಃ |

ಮೈರಾಗ್ಯಭಾಗ್ಯೋ ಮಮ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥಾಮೃತಾಬ್ಧಿರ್ಭವತಾ-

ದ್ವಿಭೂತ್ಯೈ || ೫ ||

ಅರ್ಥ:—ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ ವಾಸಭೂಮಿಯಾದಂಥ, ಹಾಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರತ್ನಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯಾದಂಥ (ಸನ್ನಾಹಯ ರತ್ನಾವಲಿ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯಾದಂಥ) ಮತ್ತು ಮೈರಾಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯವುಳ್ಳಂಥ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥಾಮೃತಸಾಗರವು ನನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಇರಲಿ. (ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಜ್ಞಾನ ಮೈಭವಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥ ಗುರುಗಳ ಸನ್ನಾಹಯ ರತ್ನಾವಲಿ ಗ್ರಂಥವು ನನಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿರಲಿ.)

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಸುಧಾದಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥ ಗುರುಗಳನ್ನೂ ಹೀಗೆ ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾರೆ:—

ಪದವಾಕ್ಯಪ್ರಮಾಣಚ್ಛಾನ್ ಪ್ರತಿವಾದಿಮದಚ್ಛಿದಃ |

ಶ್ರೀಮದಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥಾಖ್ಯಾನುಪತಿಷ್ಠೇ ಗುರೂನ್ಮಮ || ೬ ||

ಅರ್ಥ:—ವ್ಯಾಕರಣ, ನ್ಯಾಯ, ವೇದಾಂತ, ವಿವಿಧವಾದಿ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲಂಥ, ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳ ಗರ್ವವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿದಂಥ ಶ್ರೀಮದಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರೆಂಬ ನನ್ನ ಗುರುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ರೀತಿ ಪರಮಗುರುಭಕ್ತರಾದಂಥ ಮತ್ತು ಸಿಂಹ ಸದೃಶರಾದಂಥ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟು ಆಯಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲ ದುರ್ವಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ಎಲ್ಲರಿಂದ ಜಯಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು, ಶ್ರೀಜಯ

ತೀರ್ಥರು, ವೃಂದಾವನಸ್ಥರಾದ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದ ಕ್ಷೋಸ್ಕರ ಮಳಬೀಡ (ಎಂದರೆ ಮಾನ್ಯಬೀಟ) ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಇದ್ದು, ಆ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಶಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಆ ವಾರಣಾಸಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ವಾಸಮಾಡಿ, ತದನಂತರ ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ತ್ರಿವೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಸಕಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದಂಥ ಒಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮನಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸಾ ಶ್ರಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಈ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ “ವಿದ್ಯಾಧಿರಾಜ ತೀರ್ಥ” ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟರು. ಮತ್ತು ಈ ಶಿಷ್ಯನು ಪ್ರವಚನಪಟುವೂ, ವಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವವನೂ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಪಂಡಿತನೂ ಆಗಲೆಂದು ಪರಮಗುಣಾಧಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು.

ಈ ಕಾರ್ಯವು ನೆರವೇರಿದ ಬಳಿಕ ಪ್ರಯಾಗದಿಂದ ಮಳಬೀಡಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಮುಂದೆ ೧೨೫೦ ನೆಯ ಶಕ ವರ್ಷದ ವಿಭವ ಸಂವತ್ಸರದ ಆಷಾಢ ಕೃಷ್ಣಪಂಚಮಿಯ ದಿವಸ ಈ ಮಾನ್ಯಬೀಟ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಶಿಣೀ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ವೃಂದಾವನಸ್ಥರಾದರು.

೧೫ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಉಪಸಂಹಾರ

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೂ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯಂತ ವಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದರೆ, ದ್ವೈತಮತದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಅಗಾಧವಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದಲೂ, ಉಚ್ಚಲವಾದ ತ್ಯಾಗದಿಂದಲೂ ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಉಭಯ ಧರ್ಮವೀರರು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರಿಬ್ಬರು ಮಹಾಭಾಗರು ದ್ವೈತಮತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಖ್ಯಾತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಉಭಯ ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞರು ನಿರೂಪಿಸಿದ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೇ ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲ ದ್ವೈತಮತ ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಗಂಡಾಂತರದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿ, ವೈದಿಕಧರ್ಮದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿನ ಧರ್ಮವೀರರೂ, ಶೃಂಗೇರಿಮಠದ ಆದ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳೂ ಆದ ಶ್ರೀಮತ್ ಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಗೆ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದಾರೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ದ್ವೈತಮತದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿನ ಧರ್ಮವೀರರಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರೂ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರೂ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿಯೇ ಅವತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆರ್ಥಾತ್ ಈ ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಗ್ಲಾನಿಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ವೈದಿಕಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪನೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ ಧರ್ಮವೀರರಲ್ಲಿ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪ್ರಥಮಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಪರಮಪವಿತ್ರವಾದ ಜಗದ್ಗುರು ಮಠವೆಂದರೆ “ಉತ್ತರಾದಿಮಠ”ವೇ ಸರಿ. ದ್ವೈತಮತದ ಮಠ

ಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾದಿಮಠವೇ ಮುಖ್ಯಮಠವು. ಉತ್ತರಾದಿ ಮಠದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರೇ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದುದರಿಂದ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಮಾಧ್ವರಿಗೆ ಉತ್ತರಾದಿ ಮಠವೇ ಮೂಲಮಠನೆಂಬುದು ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಉತ್ತರಾದಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಮದ್ವಿದ್ಯಾಧಿರಾಜತೀರ್ಥರ ಕಾಲದಿಂದ ಉತ್ತರಾದಿ ಮಠದ ಪೀಠವನ್ನು ಶಾಕಲಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಆರೋಹಣಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಮಠದಲ್ಲಿ ಶಾಕಲಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವುಂಟಾಗುವುದು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿದೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ಶಾಕಲಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಉತ್ತರಾದಿ ಮಠದ ಪೀಠವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಚಂದ್ರತೀರ್ಥರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ವಿಬುಧೇಂದ್ರರು, ವಿದ್ಯಾನಿಧಿಗಳು ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ, ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರತೀರ್ಥರು ನಿಯಾಣ ಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ತೀರ್ಥರು ಉತ್ತರಾದಿ ಮಠದ ಪೀಠವನ್ನು ಆರೋಹಣಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀವಿಬುಧೇಂದ್ರತೀರ್ಥರು ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಮಠವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಆಗ ಈ ಸೂತನವಾದ ವಿಬುಧೇಂದ್ರರ ಮಠದ ಕಡೆಗೆ, ಉತ್ತರಾದಿಮಠದ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ, ಶಾಕಲಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ, ತೈತ್ತಿರೀಯ ಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ವಿಬುಧೇಂದ್ರರ ಮಠದ ಶಿಷ್ಯರಾದರು. ಈ ಮಠದ ೭ನೆಯ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಾದ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿಗಳಾದುದರಿಂದ ಇವರ ಕಾಲದಿಂದ ಈ “ವಿಬುಧೇಂದ್ರರ ಮಠ”ವನ್ನು, “ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಠ” ಎಂದೂ ಜನರು ಸಂಬೋಧಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ೧ ಅರುವತ್ತೊಕ್ಕಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದುದರಿಂದ ಇವರ ಕಾಲದಿಂದ

೧ ಈ ಅರುವತ್ತೊಕ್ಕಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಮೂಲತಃ ಅರುವತ್ತೇ ಮನೆತನಗಳ ಹೆಸರುಗಳೂ ಹದಿನಾಲ್ಕೇ ಗೋತ್ರಗಳೂ ಇವೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಮೂಲತಃ ಅರುವತ್ತೇ ಮನೆತನಗಳಾದುದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ “ಅರುವತ್ತೊಕ್ಕಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು” ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ.

ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಅರುವತ್ತೊಕ್ಕುಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಈ ಮಠದ ಪೀಠವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಠವು, ಪೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 'ಸಂಜನಗೂಡ' ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದೆ.

ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಮಾಧ್ವಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾಧವ ತೀರ್ಥರೆಂಬವರು ೧೭೧೮ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ನಳ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿಯ ದಿವಸ ಉಡುಪಿಯ ಶಿರೂರ ಮಠದ ೨೩ನೆಯ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳ ವರಾದ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮನೋಹರ ತೀರ್ಥರವರಿಂದ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ "ಕಣ್ವಮಠ" ಎಂಬ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಮಾಧ್ವಮಠ ವನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಮಾಧ್ವರೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀವಿಬುಧೇಂದ್ರರ ಮಠದ ಶಿಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಆತ್ಮೀಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಈ ಸೂತನವಾದ ಕಣ್ವಮಠದ ಶಿಷ್ಯರಾದರು. ಈ ಕಣ್ವಮಠವು ಈಗಿನ ಕಲಬುರ್ಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುರವುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹುಣಸೆಹೊಳೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಊರು ಈ ಕಣ್ವಮಠಕ್ಕೆ ಇನಾಮಗ್ರಾಮವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವಿವರಣೆಯ ಮಧಿತಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ:—

ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಮಾಧ್ವರು	}	ಶಕವರ್ಷದ ೧೧೩೨ರಿಂದ ೧೨೯೮ರ ವರೆಗೆ ೧೬೬ ವರ್ಷಗಳ ತನಕ ಉತ್ತರಾದಿ ಮಠದ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರು.
" "	}	" ೧೨೯೮ರಿಂದ ೧೭೧೮ರ ವರೆಗೆ ೪೨೦ ವರ್ಷಗಳ ತನಕ ಶ್ರೀವಿಬುಧೇಂದ್ರರ ಮಠದ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರು.
" "	}	" ೧೭೧೮ರಿಂದ ೧೮೫೮ರ ವರೆಗೆ ೧೪೦ ವರ್ಷಗಳ ತನಕ ಕಣ್ವಮಠದ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಳಬಾಗಿಲ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಪಾದ ರಾಯರ ಮಠದಲ್ಲಿಯೂ ಅರುವತ್ತೊಕ್ಕುಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಪೀಠಾರೋಹಣ ವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೊಸಲೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಯರ ಮಠದಲ್ಲಿಯೂ ಮೊದಲು ಮೊದಲು ಅರುಪತ್ತೊಕ್ಕಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಪೀಠಾರೋಹಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ಮಠದಲ್ಲಿಯೂ ಕುಂದಾಪುರ ಮಠದಲ್ಲಿಯೂ ೧ ಆರುವೇಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪೀಠಾರೋಹಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಇವಲ್ಲದೆ ಮಜ್ಜಿಗಿಹಳ್ಳಿಮಠ, ಕೊಡಲಗಿಮಠ ಇವೆರಡು ಚಿಕ್ಕಮಠಗಳಾಗಿವೆ. ಭೀಮಸಕಟ್ಟೆ ಮಠವೂ, ಭಂಡಾರಿಕೇರಿ ಮಠವೂ ಶ್ರೀಮದಾನಂದ ತೀರ್ಥರ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಅಚ್ಯುತ ಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರ ಮಠಗಳಾಗಿವೆ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಮಠವೂ ಕಾಣೂರಮಠವೂ ಶ್ರೀಮದಾನಂದ ತೀರ್ಥರ ಅನುಜರಾದ ಶ್ರೀವಿಪ್ಲವತೀರ್ಥಾಚಾರ್ಯರ ಮಠಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಈಚೆಗೆ ಶಿವಳ್ಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪೀಠಾರೋಹಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

—————

೧ ಆರುವೇಲು ಎಂದರೆ ಆರುಸಾವಿರ; ಆರುಸಾವಿರ ನಿಯೋಗಿಗಳು (ಎಂದರೆ ಶಾನಭೋಗರು) ಇದ್ದಂಥ ಆಂಧ್ರಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಆರುವೇಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದು ಹೆಸರು. ಕರ್ನಾಟಕ ದೇಶದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ವೈದಿಕರು, ಗೃಹಸ್ಥರು ಎಂದು ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಿದ್ದಂತೆ, ಆಂಧ್ರದೇಶದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ವೈದಿಕರು, ನಿಯೋಗಿಗಳು ಎಂದು ಎರಡು ವರ್ಗಗಳುಂಟು. ಆತವನ ನಿಯೋಗಿಗಳೆಂದರೆ ಗೃಹಸ್ಥರೆಂದು ಇತ್ಯರ್ಥ. ಆರ್ಥಾತ್ ಆರುವೇಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಗೃಹಸ್ಥರೇ (ಎಂದರೆ ನಿಯೋಗಿಗಳೇ) ಹೊರತು ಇವರಲ್ಲಿ ವೈದಿಕವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವನ ಮಾಡುವ ಪುರೋಹಿತರ ವರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಆರುವೇಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪುರೋಹಿತರು, ಮುಲುಕು ನಾಡಿನ ವೈದಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಸರಿ.

೧ನೆಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರ
ಕಾಲನಿರ್ಣಯ

(೧) ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ತಾವು ಬರೆದ “ಮಹಾಭಾರತ ತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿರ್ಣಯ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜನ್ಮಕಾಲವನ್ನು ಹೀಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:—

ಚತುಸ್ಸಹಸ್ರೇ ತ್ರಿಶತೋತ್ತರೇ ಗತೇ ಸಂವತ್ಸರಾಣಾಂ ತು ಕಲಾ
ಪೃಥಿವ್ಯಾಮ್ । ಜಾತಃ ಪುನರ್ವಪ್ರತನುಃ ಸಫೀವೋ ದೈತ್ಯೈನಿ-
ಗೂಢಂ ಹರಿತತ್ತ್ವಮಾಹ || ೩೨-೧೩೧ ||

ಅರ್ಥ:— ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ೪೩೦೦ ಸಂವತ್ಸರಗಳು ಗತಿಸುತ್ತಿರಲು, ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಭೀಮನು ಪುನಃ ಜ್ರಾಹ್ಮಣ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ದೈತ್ಯರಿಂದ ಅಡಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥ ಹರಿತತ್ತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಗತಕಲಿ ಪ್ರಮಾಣ ೪೩೦೦ರಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ೧೧೨೧ನೆಯ ಶತವರ್ಷದ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ (ಅರ್ಥಾತ್ ೧೧೯೯ ನೆಯ ಕ್ರಿ.ಸ್ತ. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ) ಅವತರಿಸಿದರೆಂಬುದು ಈ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಲವನ್ನು ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೇ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಇದು, ಅತ್ಯಂತ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ “ಮರೀಯ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆ”ಯ ಮೇಲೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಕಾಶವು ಬಿದ್ದು, ಆ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮದಾಸಂದತೀರ್ಥರಿಂದ ಆರಂಭ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ವರೆಗೆ ಆರು ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯಾಣಕಾಲದ

ಶಕವರ್ಷಗಳು ತಪ್ಪಿರುತ್ತವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ,

ಮೊದಲನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷವನ್ನೇ ಮೊದಲು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಾ, ಮರೀಯ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ೧೧೧೯ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ಪಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯರಾದರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಈ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರೇ ೧೧೨೧ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ತಾವು ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇವೆಂದು ಮಹಾಭಾರತ ತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ಯರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ೧೧೧೯ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಆವತರಿಸಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಇವರು ಅದೃಶ್ಯರಾದರೆಂದು ಹೇಳುವುದು-ಅಸಂಬಂಧ ಪ್ರಲಾಪವೇ ಸರಿ. ಆತನು ಮರೀಯ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಅದೃಶ್ಯರಾದದ್ದು ೧೧೧೯ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಸರ್ವಧೃವ-ಅಸಾಧುವಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

ಆದರೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ಸಂವತ್ಸರವು ಮಾತ್ರ ಪಿಂಗಳವೆಂಬುದು ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇವರದು ಒಬ್ಬರದೇ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಈ ಮರೀಯ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಕಲ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯಾಣ ಕಾಲದ ಸಂವತ್ಸರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರದೂ ಮತಭೇದವಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಮರೀಯ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಕಲ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯಾಣ ಕಾಲದ ಮಾಸ, ಪಕ್ಷ, ತಿಥಿಗಳೂ ಸತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಸದ್ವೈಷ್ಣವರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಎಲ್ಲ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಪುಣ್ಯತಿಥಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಜಗದ್ಗುರುವಿನ ಪುಣ್ಯತಿಥಿಯ ಮಾಸ, ಪಕ್ಷ, ತಿಥಿಗಳು ಎಲ್ಲ ಸದ್ವೈಷ್ಣವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ವಾಸ ಮಾಡಿರುತ್ತವೆ. ಇರಲಿ.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು, ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಿಯಾಣ ಹೊಂದಿದರೆಂದು ಬರೆದ ಗೃಹಸ್ಥನು, ಎಂದರೆ

ಮೊದಲಿನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳೇ ಅಪರಿಚಿತನಾದ ಲೇಖಕನು, ಮೊದಲಿನ ಈ ೬ ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ—

ಜಗದ್ಗುರುಗಳು	ಮರೀಯ ಗುರುವಗಂವರಾ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಸಂವತ್ಸರಗಳು	ಮರೀಯ ಗುರುವರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳು
೧ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರು	ಪಿಂಗಳ	೧೧೧೯
೨ನೆಯ ,,	ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ	೧೧೨೬
೩ನೆಯ ,,	ಶ್ರೀಮುಖ	೧೧೩೫
೪ನೆಯ ,,	ವಿಕ್ರಮ	೧೧೫೨
೫ನೆಯ ,,	ವಿಶ್ವಾನರ	೧೧೬೭
೬ನೆಯ ,,	ವಿಭವ	೧೧೯೦
೭ನೆಯ ,,	ಅಂಗಿರಾ	೧೨೫೪

ಈ ಮೊದಲಿನ ೬ ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಲೇಖಕನು ತೀರ ಅಪರಿಚಿತ ಮನುಷ್ಯನಾದುದರಿಂದ ಈತನು ಈ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗ ಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳನ್ನು, ಕೇವಲ ಇವರ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಸಂವತ್ಸರಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೆಯಬೇಕಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಇವನಿಗೆ ಅನ್ಯವಾರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈತನು ೧ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಪಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರದಿಂದ, ೨ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ ಸಂವತ್ಸರದ ವರೆಗೆ ಎಣಿಸಿ, ಆ ೭ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ೧ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ

ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲದ ೧೧೧೯ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪೇರಿಸಿ, ೧೧೨೬ನೆಯ ಶಕವರ್ಷವು ೨ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲವೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇದೇ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ೩ನೆಯ, ೪ನೆಯ, ೫ನೆಯ, ೬ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮೂಲತಃ ೧ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲದ ೧೧೧೯ನೆಯ ಶಕವರ್ಷವೇ ತಪ್ಪಾಗಿದ್ದು, ಈ ತಪ್ಪಾದ ಶಕವರ್ಷವನ್ನೇ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಮುಂದಿನ ೫ ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳನ್ನು ಬರೆದದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲಿನ ಈ ಆರೂ ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳು ತಪ್ಪೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ.

ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾದದ್ದೇನೆಂದರೆ—(೧) ಮೊದಲಿನ ಈ ೬ ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳನ್ನು ಬರೆದವನು, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ವಥೈವ ತಪ್ಪಿದ್ದರಿಂದ ಇವನು ಇವರ ಸಮಕಾಲೀನಲೇಖಕನೂ ಅಲ್ಲ; ಸಮೀಪಕಾಲೀನ ಲೇಖಕನೂ ಅಲ್ಲ; ಬಹು ದೂರ ಕಾಲೀನ ಲೇಖಕ ನಾಗಿದ್ದಾನೆಂಬುದು ಎಂದರೆ ಇವರ ನಿರ್ಯಾಣದ ನಿಜವಾದ ಕಾಲವನ್ನರಿಯದವನೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. (೨) ಮೊದಲಿನ ಈ ೬ ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಸಮಕಾಲೀನ ಲೇಖಕರು ಈ ಮುರಿಯ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳ ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ್ಗೆ, ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲದ ಸಂವತ್ಸರ, ಮಾಸ, ಪಕ್ಷ, ತಿಥಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬರೆದಿಡುತ್ತಿದ್ದರೇ ಹೊರತು ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷವನ್ನು ಬರೆದಿಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಇದರಿಂದ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. (೩) ಅದುದರಿಂದಲೇ ಮುಂದೆ ಬಹುಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕನು ಮೊದಲಿನ ಈ ೬ ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅಚ್ಚಾಸದಿಂದ ಅಪೇತುಕವಾದ ಪ್ರಮಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಯೇ ಹೊರತು ಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಹೇತುಕವಾದ ಪ್ರಮಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

(೨) ಇನ್ನು, ಇದೇ ಲೇಖಕನು ೭ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷವನ್ನು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಮೇಲೆ, ೬ನೆಯ

ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ವರೆಗೆ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳನ್ನು ಯಾವ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಬರೆಯುತ್ತ ಬಂದನೋ, ಅದೇ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಇದನ್ನೂ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೇಗೆಂದರೆ, ೬ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ವಿಭವ ಸಂವತ್ಸರದಿಂದ ೬ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಅಂಗಿರಾ ಸಂವತ್ಸರದ ವರೆಗೆ ಎಣಿಸಿ, ಆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳನ್ನು, ೬ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಗಣಾನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ, ಗರ್ಭಿನಿಯ ಶಕವರ್ಷವು, ೬ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲವೆಂದು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಷ್ಟೇ ಇವನ ಸಾಸುಧ್ಯವು. ಈ ೬ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲವು ಗೌತಮನ ಶಕವರ್ಷವೆಂಬುದು ಈತನಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದೇ ಸರ್ವಧೈನ ಅಶಕ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇತ್ಯರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಈ ಮರೀಯ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ೬ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲವು ಗೌತಮನ ಶಕವರ್ಷವೆಂದು ಬರೆದ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಲೇಖಕನು ಅಲ್ಲೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ. ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ಗೌತಮನ ಶಕವರ್ಷವು. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಎಂದರೆ ೬ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ನಿಯೋಗ ಹೊಂದಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಫಲಿತಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ೬ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲದಿಂದ ಈ ಮರೀಯ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯೋಗ ಕಾಲದ ಸಂವತ್ಸರ, ಮಾಸ, ಪಕ್ಷ, ತಿಥಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷವನ್ನೂ ಸಹ ಬರೆದಿರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ. ಆತನು ಈ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ೬ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಿಂದ ಆರಂಭ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

(೩) ಇನ್ನು, ಈ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಮೊದಲಿನ ೬ ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಸತ್ಯವಾದ ಶಕವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವಾ,

ಮೊದಲಿನ ೬ ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ತಪ್ಪಾದ ಶಕವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಅನುರೂಪವಾದ ೬ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲದ

ತಪ್ಪಾದ ಶಕವರ್ಷವು ೧೧೯೪ ಋಷಭದನ್ನು ಈ ವೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಮತ್ತು ಈ ೭ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ೧೨೫೪ನೆಯ ಶಕವರ್ಷವು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯವೆಂದು ಇದೇ ಈಗ ಸಿದ್ಧವಾಡಿದ್ದೇವೆ.

೭ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯಾಣಕಾಲದ

ಸತ್ಯವಾದ ೧೨೫೪ನೆಯ ಶಕವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ

ತಪ್ಪಾದ ೧೧೯೪ನೆಯ ಶಕವರ್ಷವು

— — —

೬೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ

ಕಡಿದೆಯಾಗಿದೆ.

ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ೭ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ತಪ್ಪಾದ ೧೧೯೪ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಡಿದೆಯಾದ ೬೦ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರೆ, ಈ ಜಗದ್ಗುರುವಿನ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ಸತ್ಯವಾದ ಶಕವರ್ಷವು ೧೨೫೪ ಬರುತ್ತದೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು, ಈ ತಪ್ಪಾದ ಶಕವರ್ಷಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪವಾದ ವೊದಲಿನ ಆರೂ ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ತಪ್ಪಾದ ಶಕವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ವೊದಲಿನ ೬ ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ತಪ್ಪಾದ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ೬೦ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರೆ, ಈ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಜಗದ್ಗುರುವಿನ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ಸತ್ಯವಾದ ಶಕವರ್ಷವು ಸಿದ್ಧವಾಗುವದು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ:—

ತಪ್ಪಾದ ಶ. ವ. ಸತ್ಯವಾದ ಶ. ವ.

೧ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ೧೧೯೪	+	೬೦=೧೧೭೯
೨ನೆಯ	,,	೧೧೭೯ + ೬೦=೧೧೪೯
೩ನೆಯ	,,	೧೧೪೯ + ೬೦=೧೧೧೯
೪ನೆಯ	,,	೧೧೧೯ + ೬೦=೧೦೭೯
೫ನೆಯ	,,	೧೦೭೯ + ೬೦=೧೦೧೯
೬ನೆಯ	,,	೧೦೧೯ + ೬೦=೯೫೯

ಸಾರಾಂಶವೇನೆಂದರೆ, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪರೀಚನೆಯಿಂದ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ೧೧೨೧ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ, ಮುಂದೆ ೫೮ ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ೧೧೭೯ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ಹಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಆದ್ಯಶ್ಯರಾದರೆಂಬುದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯವೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಇವರ ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಸತ್ಯವಾದ ಶಕವರ್ಷಗಳೂ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

(೪) ಇನ್ನು, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಎಮ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀವ.ದಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾದುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟು, ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರಮಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಹೇಗೆ ಅಕ್ಷಮ್ಯವಾದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುವಾ; ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬೇಕಾಗಿರುವ ವೇದಲಿನ ಹಸೊಂದು ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಎಲ್ಲ ಮತಗಳ ಶಕವರ್ಷಗಳನ್ನು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬರೆದು, ಅವುಗಳನ್ನು ತುಲನಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಎಮ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರ ಮತವು ಹೇಗೆ ಸರ್ವಥೈವ ಅಸಾಧುನಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಾ.

၇၁
၇၂
၇၃
၇၄
၇၅
၇၆

၁၂၆၁

၁၂၆၁

၇၂၆

ಜಗದ್ಗುರುಗಳು	ಮುಖ್ಯ: ಗುರುವರವರ ಮಂತ್ರ ಹೀಗೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಿಯಂತ್ರಣಕಾಲದ ಸಂಪತ್ಕರಣಗಳು	ಮುಖ್ಯ: ಗುರುವರವರ ಮಂತ್ರ ಹೀಗೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಿಯಂತ್ರಣಕಾಲದ ಸಂಪತ್ಕರಣಗಳು	ಸಾಸು: ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ ನಿಯಂತ್ರಣಕಾಲದ ಸಂಪತ್ಕರಣಗಳು	ಶ್ರೀ. ಸಿ. ಎಮ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿದ ನಿಯಂತ್ರಣಕಾಲದ ಸಂಪತ್ಕರಣಗಳು	ಶ್ರೀ. ಸಿ. ಎಮ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿದ ನಿಯಂತ್ರಣಕಾಲದ ಸಂಪತ್ಕರಣಗಳು
ಗನೆಯ ಜಗದ್ಗುರು	ಪಿಂಗಳ	ಗಂಗಾ	ಗಂಗಾ	ಗಂಗಾ	ಗಂಗಾ
೨ನೆಯ "	ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ
೩ನೆಯ "	ಶ್ರೀಮುಖ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ
೪ನೆಯ "	ಬಕ್ಕಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ
೫ನೆಯ "	ವಿಶ್ವಾಮನು	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ
೬ನೆಯ "	ವಿಭವ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ
೭ನೆಯ "	ಆಂಗೀರಾ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ
೮ನೆಯ "	ಪ್ರಸನ್ನಾ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ
೯ನೆಯ "	ಸರ್ವಜಿತು	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ
೧೦ನೆಯ "	ನಳ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ
೧೧ನೆಯ "	ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ	ಗಾಂಧಿ

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಎಮ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ತಾವು ಬರೆದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲಸಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ವ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇವರು ಇದಮಿತ್ಥಂ ಎಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಜನ್ಮಕಾಲವು ೧೧೨೧ನೆಯ ಶಕವರ್ಷವೆಂದು ಮಹಾಭಾರತ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಸಿರ್ಣಯವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಈ ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ೧೧೬೦ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸಿದರೆಂದೂ ೧೨೩೯ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯರಾದರೆಂದೂ ಹೇಳುವುದು ಯುಕ್ತವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ; ಎಂಬರ್ಥದ ಮಾತನ್ನು ಅನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಭಾಷೆಯಿಂದ ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಜನ್ಮಕಾಲವು ೧೧೨೧ನೆಯ ಶಕವರ್ಷವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಎಮ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ ಇವರು ಈ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ವಿನಾಕಾರಣ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿರುವುದು, ಎಂದರೆ ಇವರು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದು ಅಕ್ಕಮೃಗವಾದ ಆಪರಾಧವೇ ಸರಿ. ಆತನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಎಮ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಜನ್ಮಕಾಲವು, ೧೧೬೦ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ಎಳೆಂಬಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಸರ್ವಥೈವ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸಿರುವುದು ಎಳೆಂಬಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲೆಂದು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಾಗುತ್ತೇನೆ.

(1) ೧೦ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥ 'ಅಣುಮಧ್ಯಚರಿತಮ್' ಎಂಬುದೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕವು ಉಡುಪಿಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮುದ್ರಣಾಲಯದಲ್ಲಿ ೧೮೪೬ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ೧೯೨೪ನೆಯ ಕ್ರಿ.ಶ.ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದರ ಕರ್ತೃವು ಯಾರೆಂಬುದು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ೩ನೆಯ, ೪ನೆಯ, ೫ನೆಯ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಜನ್ಮಕಾಲವು, ಗತಕಲಿ ಪ್ರಮಾಣದ ೪೩೩೯ನೆಯ ಎಂದರೆ

ಶಕವರ್ಷದ ೧೧೬೦ನೆಯ ವಿಲಂಬ ಸಂವತ್ಸರದ ಆಶ್ವಿನ ಶುದ್ಧ ದಶಮಿ ಬುಧವಾರವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದಿವಾಣಬಹಾದ್ದೂರ ಎಲ್. ಡಿ. ಸ್ವಾಮಿ ಕಣ್ಣುಪಿಳ್ಳೆ ಇವರು ರಚಿಸಿದ “ಭಾರತೀಯ ಪಂಚಾಂಗ”ದಲ್ಲಿ ೧೧೬೦ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ವಿಲಂಬ ಸಂವತ್ಸರದ ಆಶ್ವಿನ ಶುದ್ಧ ದಶಮಿ ತಿಥಿಯು, ಸೋಮವಾರ ದಿವಸ ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ೩೩|| ಘಟಿಕೆಗಳ ವರೆಗೆ ಎಂದರೆ ೧೩ ತಾಸು, ೩೦ ಮಿನ್ಯೂಟುಗಳ ವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಅರ್ಥಾತ್ ವಾರವು ಬದಲಾದ್ದರಿಂದ ಅಣುಮಧ್ವಚರಿತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಜನ್ಮಕಾಲವು ತಪ್ಪೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ. ಆತನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಎಮ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ೧೯೦೮ನೆಯ ಕ್ರಿಸ್ತಾಬ್ದದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲಸಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ, ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಇವರ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಈ ಅಣುಮಧ್ವಚರಿತವನ್ನು ೧೯೦೮ ಇಸವಿಯಿಂದ ಅತ್ತೀಚೆಗೆ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

(II) ಇನ್ನು, ವಾಯು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಕೃಷ್ಣ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಮಾಹಾತ್ಮ್ಯದ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಜನ್ಮಕಾಲವು, ವಿಲಂಬ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ಸಪ್ತಮಿ ರವಿವಾರವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ೧೧೬೦ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ವಿಲಂಬ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ಸಪ್ತಮಿ ತಿಥಿಯು ಗುರುವಾರ ದಿವಸ ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ೫೮ ಘಟಿಕೆಗಳ ವರೆಗೆ ಎಂದರೆ

(೧) An Indian Ephemeris Vol III-IV by L. D. Swamikkannu Pillai

(೨) ೧೧೬೦ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ವಿಲಂಬ ಸಂವತ್ಸರದ ಆಶ್ವಿನ ಶುದ್ಧ ದಶಮಿ ತಿಥಿಯು ಸಹ ಬುಧವಾರ ಬರುವುದಿಲ್ಲ; ಈ ಆಶ್ವಿನ ಶುದ್ಧ ದಶಮಿ ತಿಥಿಯು ಶನಿವಾರ ದಿವಸ ೨೨ ಗಳಿಗಳ ವರೆಗೆ ಎಂದರೆ ೮ ತಾಸು ೫೦ ಮಿನ್ಯೂಟುಗಳವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆಂದು ಈ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ವಿಲಂಬ ಸಂವತ್ಸರವು, ೧೧೬೦ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದರೂ ಸಹ ಆಶ್ವಿನ ಶುದ್ಧ ದಶಮಿ ತಿಥಿಯು ಬುಧವಾರ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ತಿಥಿಯು ತಪ್ಪೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಸಾರಾಂಶ ಈ ಅಣುಮಧ್ವಚರಿತವು ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾದದ್ದಲ್ಲೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

೨೩ ತಾಸು ೨೦ ಮಿನೂಟುಗಳವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಅರ್ಥಾತ್ ವಾರವು ಪ್ಲಗಿವಾದುದರಿಂದ ವಾಯು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯ ವಿಳಂಬಿ ಸಂವತ್ಸರವು ೧೧೬೦ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ವಿಳಂಬಿಯು ಅಲ್ಲಿಂಬುದು ಸಿದ್ಧ. ಇತ್ಯರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸಿರುವುದು ೧೧೬೦ ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ವಿಳಂಬಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರ್ವಧೈನ ತಪ್ಪೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ. ಆತನವ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಎಸ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಜನ್ಮಕಾಲಸಿರ್ಣಯವು ಸರ್ವಧೈನ ತಪ್ಪಾಚ್ಛವಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು, ೧೧೦೦ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ವಿಳಂಬಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ವಾಯುಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ಸಪ್ತಮಿ ತಿಥಿಯು ರವಿವಾರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಹೇಗೆ? ನೋಡುವಾ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ೧೧೦೦ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ವಿಳಂಬಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ಸಪ್ತಮಿ ತಿಥಿಯು, **ಬುಧವಾರ** ದಿನವ ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ೧೬ ಘಟಿಕೆಗಳ ವರೆಗೆ ಎಂದರೆ ೬ ತಾಸು ೩೦ ಮಿನೂಟುಗಳವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ವಾಯು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯ ವಿಳಂಬಿ ಸಂವತ್ಸರವು, ೧೧೦೦ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ವಿಳಂಬಿಯೂ ಅಲ್ಲಿಂಬುದು ಸಿದ್ಧ. ಫಲಿತಾರ್ಥ ವೇನೆಂದರೆ, ವಾಯುಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಸಂಗತಿಯು ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತ ವಾದದ್ದೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ. ಆತನವ ಇದು ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾದದ್ದಲ್ಲ. ಸಾರಾಂಶ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ವಿಳಂಬಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿರು ವುದೇ ಸರ್ವಧೈನ ಸುಳ್ಳಾಗಿದೆ; ಮತ್ತು ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಮಹಾಭಾರತ ತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತಾವು ಅವತರಿಸಿರು ವುದು ೧೧೨೧ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿರು ವುದು ಸತ್ಯನಿರ್ದಾಂತವಾಗಿದೆ.

(೫) ಮರೀಯ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿರುವ ೬ನೆಯ ಹಾಗೂ ೭ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳನ್ನು ಆಪಾತತಃ ನೋಡಿದರೆ, (೧ನೆಯ ಕೋಷ್ಠಕದಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ) ೭ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು

ದ್ವೈತಮತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ೬೪ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಆಳಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇವರು ವಸ್ತುತಃ ನಾಲ್ಕೇ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಆಳಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಿಯಾಣಕಾಲದ ಸತ್ಯವಾದ ಶಕವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ೧೦ನೆಯ ಮತ್ತು ೧೧ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳನ್ನು ಮುರಿಯು ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಸರಿಯೇ; ನಾನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ ಸತ್ಯವಾದ ಶಕವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಸರಿಯೇ; (೧ನೆಯ ಮತ್ತು ೨ನೆಯ ಕೋಷ್ಠಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ) ೧೧ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ೬೮ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಆಳಿರುವುದು ಸತ್ಯವೆಂಬುದು ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅತಃಪ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಎಮ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ೧೧ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಎಂಟೇ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಆಳಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಸರ್ವಧೈವ ಅಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ೧೦ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯಾಣಕಾಲವು ೧೩೫೮ನೆಯ ಶಕವರ್ಷವೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ತಪ್ಪೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ. (೨ನೆಯ ಕೋಷ್ಠಕವನ್ನು ನೋಡಿರಿ) ಈ ೧೦ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷವು ೧೩೫೮ ಎಂಬುದು ತಪ್ಪಾದ ಕೂಡಲೇ ಇದರಂತೆಯೇ ನೊದಲಿನ ಒಂಭತ್ತೂ ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತವೆ; ಏಕೆಂದರೆ, ೧೧ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಆಳಿದರೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಹೇಗೆ ಅಧಾರ್ಭವವಾಗಿದೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಇವರು ೧೧ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯಾಣಕಾಲವು ೧೩೫೮ನೆಯ ಶಕವರ್ಷವೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದೂ ಸಹ ನಿರಾಧಾರವಾಗಿದೆ. ಇತ್ಯರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಎಮ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ನಿರಾಧಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವ ನೊದಲಿನ ಹತ್ತು ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಪ್ಪೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

(೬) ೨ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಮುರಿಯು ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದಕ್ಕೂ ನಾನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುವುದಕ್ಕೂ ಏಕವಾಕ್ಯತೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. (೧ನೆಯ ಮತ್ತು

೨ನೆಯ ಕೋಷ್ಟಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ) ಈ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಏಕವಾಕ್ಯತೆಯಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಾದ ಶಕವರ್ಷವು, ತಪ್ಪಾದ ಶಕವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ೬೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಂತೆಯೇ (೧೧೯೪+೬೦=೧೨೫೪) ಆರಂಭದಲ್ಲಿದ್ದ ತಪ್ಪಾದ ಶಕವರ್ಷವು, ಸತ್ಯವಾದ ಶಕವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಅಷ್ಟೇ ೬೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. (೧೧೭೯-೬೦=೧೧೧೯) ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆರಂಭದಲ್ಲಿದ್ದ ತಪ್ಪಾದ ಶಕವರ್ಷವು, ಸತ್ಯವಾದ ಶಕವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ೬೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಂತೆಯೇ ಏಕವಾಕ್ಯತೆಯಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸತ್ಯವಾದ ಶಕವರ್ಷವು, ತಪ್ಪಾದ ಶಕವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಅಷ್ಟೇ ೬೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಬಾಯಿಗೂಡಿಸುವ ಸಂಖ್ಯಾಸಾಧ್ಯತ್ಯವು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಬಂದೊದಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಎಮ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಮತಕ್ಕೂ ಮರಿಯ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದಕ್ಕೂ ೧೧ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಜಕಾಲದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏಕವಾಕ್ಯತೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ “ಕಾಕತಾಲೀಯ ನ್ಯಾಯ”ದಂತೆ ಬಂದೊದಗಿರುವ ಸಮಯಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ೭ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ೪ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಆಳಿರುವುದನ್ನು ೬೪ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಆಳಿದರೆಂದೂ ಮತ್ತು ೧೧ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ೮ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಆಳಿರುವುದನ್ನು ೬೮ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಆಳಿದರೆಂದೂ ಪೀಳಿಗೆಯ ಲೇಖಕರು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆಂದು ಎಂದರೆ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಹೇತುಕವಾದ ಪ್ರಮಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆಂದು ಅವರ ಮೇಲೆ ವೃಥಾರೋಪವನ್ನು ಹೊರಿಸಿ, ಏಕವಾಕ್ಯತೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಎಮ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ತಾವೇ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಹೇತುಕವಾದ ಪ್ರಮಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕೃತ್ರಿಮವಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ಏಕವಾಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಇವರು ಏಕವಾಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಗೂಡಿಸುವ ಸಂಖ್ಯಾಸಾಧ್ಯತ್ಯವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ,

(೧ನೆಯ ಮತ್ತು ೩ನೆಯ ಕೋಷ್ಠಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ) ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆರಂಭದಲ್ಲಿದ್ದ ತಪ್ಪಾದ ೧೧೧೧ನೆಯ ಶಕವರ್ಷವು, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಎಮ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿರುವ ೧೨೩೯ನೆಯ ಶಕವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ೧೨೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಏಕವಾಕ್ಯತೆಯಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದ ಸತ್ಯವಾದ ೧೩೬೬ನೆಯ ಶಕವರ್ಷವು, ತಪ್ಪಾದ ೧೩೦೬ನೆಯ ಶಕವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ, ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಷ್ಟೇ ವರ್ಷಗಳಿಂದ (ಎಂದರೆ ೧೨೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ) ಹೆಚ್ಚಾಗಿರದೆ ೬೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅಥವಾ ಏಕವಾಕ್ಯತೆಯಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕಾರ ೬೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿದ್ದ ತಪ್ಪಾದ ೧೧೧೧ನೆಯ ಶಕವರ್ಷವು, ಶ್ರೀ. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳುವ ೧೨೩೯ನೆಯ ಶಕವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ, ಏಕವಾಕ್ಯತೆಯಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಷ್ಟೇ ವರ್ಷಗಳಿಂದ (ಎಂದರೆ ೬೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ) ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರದೆ, ೧೨೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾರಾಂಶ, ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಏಕವಾಕ್ಯತೆಯಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಬಾಯಿಗೊಡಿಸುವ ಸಂಖ್ಯಾಸಾಧ್ಯತ್ಯವು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಆತನವ ೧೧ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುರಿಯ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದಕ್ಕೂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಎಮ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿರುವುದಕ್ಕೂ ಏಕವಾಕ್ಯತೆಯಾಗಿರುವುದು ಕೇವಲ ಕೃತ್ರಿಮತನದ್ದೇ ಹೊರತು ವಾಸ್ತವವಾದದ್ದಲ್ಲೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ. ಅರ್ಥಾತ್ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಎಮ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿರುವ ಮೊದಲಿನ ಹತ್ತೂ ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳು ತಪ್ಪೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಎಮ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿರುವ ಮೊದಲಿನ ಹತ್ತೂ ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳು ಸತ್ಯವಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಮುರಿಯ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಂಟಾದ ಅಹೇತುಕವಾದ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಮೊದಲಿನ ಈ ಹತ್ತೂ ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳು ೪ನೆಯ ಕೋಷ್ಠಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಬರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೀಗೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಈ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ

ಏಕವಾರ್ಷಿಕತೆಯಾದ ಸ್ವಲ್ಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಸತ್ಯವಾದ ೧೫೬೬ನೆಯ ಶಕವರ್ಷವು, ತಪ್ಪಾದ ೧೫೬೬ನೆಯ ಶಕವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ೧೨೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅರ್ಥಾತ್ ಬಾಯಿಗೂಡಿಸುವ ಸಂಖ್ಯಾಸಾಧ್ಯಶ್ಯವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಬಂದೊಡಗುತ್ತಿತ್ತು.

(೭) ಮೇಲಿನ ಏಕವರ್ಷತೆಯಿಂದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಠಾಚಾರ್ಯರು ೧೧೨೧ ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ, ೧೧೭೯ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ಪಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯರಾದರೆಂಬುದು ಸತ್ಯಸಿದ್ಧಾಂತವಾಯಿತು. ಇನ್ನು, ಶ್ರೀಮನ್ಮಠಾಚಾರ್ಯರ ತರುವಾಯ ಇವರ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರು ಈ ಜಗದ್ಗುರು ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಅನುಕ್ರಮದಿಂದ ಕುಳಿತರೆಂಬುದನ್ನಷ್ಟು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದರೆ, ಉತ್ತರಾದಿ ಮಠದ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸುವ ಕಾರ್ಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯಿತು.

ಮೂರನು ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ೬ ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ತಪ್ಪಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀಮನ್ಮಠಾಚಾರ್ಯರ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರು ಈ ಜಗದ್ಗುರು ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಅನುಕ್ರಮದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಪರ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆಯೂ ಕತ್ತಲೆಯು ಕವಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಲವತ್ತರವಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಕೆಡಹಿ ನಿಜವಾದ ಅನುಕ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವಾ.

ಶ್ರೀಮನ್ಮಠಾಚಾರ್ಯರ ಮತ್ತು ಅವರ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಸತ್ಯವಾದ ಶಕವರ್ಷಗಳು ಈ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ಪ್ರಕಾರ ಇರುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಮೊದಲೇ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಅಂಕ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರು ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಸೂತ್ರ ಅನುಕ್ರಮ	ಜಗದ್ಗುರುಗಳು	ನಿರ್ವಾಣಕಾಲದ ಗುಂಪೆಗಳು	ನಿರ್ವಾಣಕಾಲದ ವರ್ಷಗಳು
	ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರು	ಎಂ.ಗಂ	೧೨೭೯
ಮೊದಲನೆಯ ಸರತಿಗೆ	† ೨ನೆಯ ,,	ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ	೧೨೮೬
೨ನೆಯ ಸರತಿಗೆ	† ೩ನೆಯ ,,	ಶ್ರೀಮುಖ	೧೧೯೫
೩ನೆಯ ಸರತಿಗೆ	† ೪ನೆಯ ,,	ವಿಕ್ಯುತಿ	೧೨೧೨
೪ನೆಯ ಸರತಿಗೆ	† ೫ನೆಯ ,,	ವಿಶ್ವಾವಸು	೧೨೨೭

† ಈ ಚಿಹ್ನೆ ವ್ಯಕ್ತವರು ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರು

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಅದೃಶ್ಯರಾದ ಬಳಿಕ ಈ ಜಗದ್ಗುರು
ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರು
• ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೆಂಬುದು ಸರ್ವವಾದವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮಿಕ್ಕ ಮೂರು ಜನ
ಶಿಷ್ಯರು ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಅನುಕ್ರಮದಿಂದ ಕುಳಿತರೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ
ಮಾತ್ರ ಮತಭೇದವಿದೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ, ಕ್ರಿಸ್ತವರ್ಷದ ೧೮೯೦ರಲ್ಲಿ
ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್‌ಪ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಉತ್ತರಾದಿ
ಮಠದ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರ ತರುವಾಯ,

ಶ್ರೀ ಮಾಧವತೀರ್ಥರು

ಶ್ರೀ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು

ಶ್ರೀ ಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು

ಈ ಮೂರು ಜನ ಶಿಷ್ಯರು ಈ ಅನುಕ್ರಮದಿಂದ ಪೀಠಾರೋಹಣ
ವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು, ಕ್ರಿಸ್ತವರ್ಷದ ೧೮೯೬ರಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಶಕವರ್ಷದ ೧೮೧೮ರಲ್ಲಿ
ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಭೀಮರಾವ

ಸ್ವಾಮಿರಾವ ಕಾಮಲಾವೂರ ಇವರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ 'ಸತ್ಯಧಾ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತರಾದಿ ಮಠದ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರ ತರುವಾಯ,

ಶ್ರೀ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು

ಶ್ರೀ ಮಾಧವತೀರ್ಥರು

ಶ್ರೀ ಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು

ಈ ಮೂರು ಜನ ಶಿಷ್ಯರು ಈ ಅನುಕ್ರಮದಿಂದ ಪೀಠಾರೋಹಣ ವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೆ ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರು ಕಲಿಂಗದೇಶದ ಗಜಪತಿರಾಜನ ದಿವಾಣ ರಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದಾಗ, ಗಂಜಾಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಕೂರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶಾಖಾ ಪಟ್ಟಣಂ ಸಿಂಹಾಚಲದಲ್ಲಿಯೂ ೧೧೮೬ ನೆಯ, ೧೨೦೩ನೆಯ, ೧೨೧೪ನೆಯ ಮತ್ತು ೧೨೧೫ನೆಯ ಶಕವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಲಾಲೇಖಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅತವನ ಈ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು ೧೨೧೫ ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದರೆಂಬುದು ಕೊನೆಯ ಶಿಲಾಲೇಖದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು, ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ೩ನೆಯ ಸರತಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಶಿಷ್ಯರು ೧೨೧೨ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿಯಾಣ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ೧೨೧೫ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿರುವ ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರು ೪ನೆಯ ಸರತಿಗೆ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಕ್ರಮವ್ರಾಪ್ತ ವಾಗಿದೆ. ಇತ್ಯರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರ ತರುವಾಯ,

ಶ್ರೀ ಮಾಧವತೀರ್ಥರು

ಶ್ರೀ ಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು

ಶ್ರೀ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು

ಈ ಮೂರು ಜನ ಶಿಷ್ಯರು ಈ ಅನುಕ್ರಮದಿಂದ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

(೮) (ಪರಿಶೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಉತ್ತರಾದಿ ಮಠದ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯು)

ಜಗದ್ಗುರುಗಳು	ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲದ		ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲದ	
	ಸಂವತ್ಸರಗಳು	ರಶಮಣಗಳು	ಮಾಸ, ಪಕ್ಷ, ತಿಥಿಗಳು	
ಶ್ರೀಮತ್				
೧ ಮಧ್ವಚಾರ್ಯರು	ಹಿಂಗಳ	೧೧೭೯	ಮಾಘ ಶುಕ್ಲ	೯
೨ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರು	ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ	೧೧೮೬	ಕಾರ್ತಿಕ ಕೃಷ್ಣ	೧೪
೩ ಮಾಧವತೀರ್ಥರು	ಶ್ರೀಮುಖ	೧೧೯೫	ಭಾದ್ರಪದ ಕೃಷ್ಣ	೩೦
೪ ಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು	ವಿಕ್ರಮ	೧೨೦೨	ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಕೃಷ್ಣ	೫
೫ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು	ಸಿಂಹಾಸನ	೧೨೦೭	ಪುಷ್ಯ ಕೃಷ್ಣ	೭
೬ ಜಯತೀರ್ಥರು	ವಿಭವ	೧೨೧೦	ಆಷಾಢ ಕೃಷ್ಣ	೫
೭ ವಿದ್ಯಾಧಿರಾಜತೀರ್ಥರು	ಅಂಗಿರಾ	೧೨೧೪	ವೈಶಾಖ ಶುಕ್ಲ	೩
೮ ಕವೀಂದ್ರತೀರ್ಥರು	ಪ್ರಮಾಥಿ	೧೨೧೮	ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲ	೯
೯ ವಾಗೀಶತೀರ್ಥರು	ಸರ್ವಜಿತ	೧೨೨೯	ಚೈತ್ರ ಕೃಷ್ಣ	೩
೧೦ ರಾಮಚಂದ್ರತೀರ್ಥರು	ನಳ	೧೨೯೮	ವೈಶಾಖ ಶುಕ್ಲ	೬
೧೧ ವಿಭೂತಿರಾಜತೀರ್ಥರು	ಸರಾಭಸ	೧೩೪೮	ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಶುಕ್ಲ	೧೦
೧೨ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿತೀರ್ಥರು	ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ	೧೩೬೬	ಕಾರ್ತಿಕ ಕೃಷ್ಣ	೪
೧೩ ರಘುನಾಥತೀರ್ಥರು	ದುಂದುಭಿ	೧೪೨೪	ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಕೃಷ್ಣ	೧
೧೪ ರಘುನಾರ್ಯತೀರ್ಥರು	ಹಿಂಗಳ	೧೪೭೯	ಚೈತ್ಯ ಕೃಷ್ಣ	೩
೧೫ ರಘುನಾಥತೀರ್ಥರು	ಮನ್ಮಥ	೧೫೧೭	ಪುಷ್ಯ ಕೃಷ್ಣ	೧೧
೧೫ ವೇದವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು	ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ	೧೫೪೧	ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲ	೩
೧೬ ವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥರು	ಪ್ರಜ್ಞೋತ್ಪತ್ತಿ	೧೫೫೩	ಪುಷ್ಯ ಕೃಷ್ಣ	೧೪
೧೭ ವೇದನಿಧಿತೀರ್ಥರು	ಯುವ	೧೫೫೭	ಕಾರ್ತಿಕ ಶುಕ್ಲ	೧೧

ಜಗದ್ಗುರುಗಳು	ನಿರ್ಮಾಣಕಾಲದ		
	ಸಂವತ್ಸರಗಳು	ಶಕವರ್ಷಗಳು	ಮಾಸ, ಪಕ್ಷ, ತಿಥಿಗಳು
೧೮ ಸತ್ಯವ್ರತತೀರ್ಥರು	ಬಹುಧಾನ್ಯ	೧೫೬೦	ಫಾಲ್ಗುಣ ಶುಕ್ಲ ೬
೧೯ ಸತ್ಯನಿಧಿತೀರ್ಥರು	ಸರ್ವಜಿತ್	೧೫೬೯	ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಶುಕ್ಲ ೧೦
೨೦ ಸತ್ಯನಾಥತೀರ್ಥರು	ಪ್ರಮಾದೀಪ	೧೫೯೫	ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಶುಕ್ಲ ೧೧
೨೧ ಸತ್ಯಾಭಿನವತೀರ್ಥರು	ವ್ಯಯ	೧೬೨೮	ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶುಕ್ಲ ೧೪
೨೨ ಸತ್ಯಪೂರ್ಣತೀರ್ಥರು	ಪರಾಭವ	೧೬೪೮	ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಕೃಷ್ಣ ೨
೨೩ ಸತ್ಯವಿಜಯತೀರ್ಥರು	ಪಿಂಗಳ	೧೬೫೯	ಚೈತ್ರ ಕೃಷ್ಣ ೧೧
೨೪ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೀರ್ಥರು	ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ	೧೬೬೬	ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲ ೧೩
೨೫ ಸತ್ಯಬೋಧತೀರ್ಥರು	ವಿರೋಧನಕೃತು	೧೭೦೫	ಫಾಲ್ಗುಣ ಕೃಷ್ಣ ೧
೨೬ ಸತ್ಯಸಂಧತೀರ್ಥರು	ಆನಂದ	೧೭೧೬	ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶುಕ್ಲ ೨
೨೭ ಸತ್ಯನರತೀರ್ಥರು	ಪಿಂಗಳ	೧೭೧೯	ರಾವಣ ಶುಕ್ಲ ೬
೨೮ ಸತ್ಯಧರ್ಮತೀರ್ಥರು	ವಿಕೃತಿ	೧೭೫೨	ರಾವಣ ಕೃಷ್ಣ ೧೩
೨೯ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪತೀರ್ಥರು	ಪ್ರವ	೧೭೬೩	ಆಷಾಢ ಶುಕ್ಲ ೧೫
೩೦ ಸತ್ಯಸಂತುಷ್ಟತೀರ್ಥರು	ಪ್ರವ	೧೭೬೩	ಫಾಲ್ಗುಣ ಕೃಷ್ಣ ೩೦
೩೧ ಸತ್ಯಪರಾಯಣತೀರ್ಥರು	ರುಧಿರೋದ್ಭೂತಿ	೧೭೮೫	ಆಶ್ವಿನ ಶುಕ್ಲ ೭
೩೨ ಸತ್ಯಕಾಮತೀರ್ಥರು	ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿ	೧೭೯೩	ಪುಷ್ಯ ಕೃಷ್ಣ ೬
೩೩ ಸತ್ಯೇಷ್ಟತೀರ್ಥರು	ಅಂಗಿರಾ	೧೭೯೪	ಬಾದ್ರಪದ ಶುಕ್ಲ ೧೧
೩೪ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮತೀರ್ಥರು	ಪ್ರಮಾಥಿ	೧೮೦೧	ಆಶ್ವಿನ ಶುಕ್ಲ ೮
೩೫ ಸತ್ಯವಿರೋಧತೀರ್ಥರು	ವ್ಯಯ	೧೮೦೮	ಕಾರ್ತಿಕ ಶುಕ್ಲ ೧೦
೩೬ ಸತ್ಯಧೀರತೀರ್ಥರು	ಪ್ರವಂಗ	೧೮೨೯	ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಕೃಷ್ಣ ೯
೩೭ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನತೀರ್ಥರು	ವಿರೋಧಕೃತು	೧೮೩೩	ಮಾಘ ಶುಕ್ಲ ೧೧
೩೮ ಶ್ರೀಸತ್ಯಧ್ಯಾನತೀರ್ಥರು			

೧ ಈ ಶ್ರೀಸಾಧುಗಳವರು ೧೮೩೩ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ವಿರೋಧಕೃತು ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಯ ಕೃಷ್ಣ ದಶಮಿಯ ದಿನದ ಜಗದ್ಗುರು ಪೀಠವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿ, ವೈದಿಕ ಧರ್ಮಪರಿಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ವೈಶ್ವತಮತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ, ಮೊದಲಿನ ೬ ಜನ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಒನೆಯ, ಏನೆಯ, ಏನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಪೀಠಾರೋಹಣ ಮಾಡಿದ ಅನುಕ್ರಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತ್ರ ಮರಿಯ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಪೇತುಕವಾದ ಪ್ರಮಾದಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಒಲವತ್ತರವಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಕಾಶನನ್ನು ಕೆಡಹಿ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು, ವಾಚಕರ ಮುಂದೆ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ.

(೯) ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ ಮತ್ತು ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಸಂಗತಿಯು, ನಾವು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿರುವ ಈ ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಹೊಂದುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಪೇಳಲುಪಕ್ರಮಿಸುವಾ, ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು “ಗೀತಾ ಭಾಷ್ಯಟೀಕೆ”ಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ -

ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥಗುರುಣಾ ಶಕವಚ್ಛಿಕ್ಷುತಸ್ಯಮೇ ||

ವಚೋಭರಮೃತಪ್ರಾಯೈಃ ಪ್ರೀಯಂತಾಂ ಸತತಂ ಬುಧಃ ||೩||

ಅರ್ಥ:— ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥಗುರುಗಳಿಂದ ಗಳಿಯಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದಂಥ ನನ್ನ ಅಮೃತಸದೃಶವಾದ ವಚನಗಳಿಂದ ಪಂಡಿತರು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಲಿ.

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತೇವೆಂದು ಹೀಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಇವರು ಶ್ರೀಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥಗುರುಗಳಿಂದ ಸನ್ಮಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವ ಕಾರ್ಯವು, ಈ ಗುರುಗಳು ನಿಯೋಗಹೊಂದುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗಿರದೆ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಬಹುಕಾಲ ಮುಂಚೆಯೇ ಎಂದರೆ, ಶ್ರೀಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಸ್ವಲ್ಪದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಜರಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು “ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯ” ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯ ಕಥೆಯು ಪ್ರೋಪಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ:—“ಸಾದಿರಾಜನು (ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ

ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಹೆಸರು) ಬೇಟೆಯನ್ನಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಬೇಟೆಯನ್ನಾಡಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀರಡಿಸಿ, ಭೀಮಾ ನದಿಗೆ ಬಂದನು. ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕರ್ಮಧರ್ಮಸಂಯೋಗದಿಂದ ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದು, ಆ ಭೀಮಾ ನದಿಯ ಆಚೆಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಇಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾದಿರಾಜನು ಪಶುಗಳ ಹಾಗೆ ನದಿಗೆ ಬಾಯಿ ಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿರಲು, ಇದನ್ನು ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ನೋಡಿ, “ಕಿಂ ಪಶುಃ ಪೂರ್ವದೇವೇ” ಎಂದರೆ “ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೀನು ಪಶುವಾಗಿ ಇದ್ದೆಯೇನು?” ಎಂದು ಈತನಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನಮಾಡಲು, ಈ ಪ್ರಶ್ನವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಈ ಸಾದಿಭೂಪನಿಗೆ ನೈರಾಗ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ, ಇವನು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಆ ಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಂದ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.” ಎಂಬುದೇ ಈ ಕಥೆಯ ಸಾರಾಂಶವಾಗಿದೆ. ನದಿಗೆ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ನೀರು ಕುಡಿಯುವ ಹುಡುಗಾಟಿಕೆಯ ವಯಸ್ಸೆಂದರೆ, ಖನಿಯ ವರ್ಷದ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಮೀರಿ ಇರಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾಗ್ಗೆ, ಖನಿಯ ವರ್ಷದ ವಯಸ್ಸುಳ್ಳವರಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆ. ಈ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅಥವಾ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದರೆ, ಮುಂದಿನ ವಿವರಣೆಯು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದು.

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು, ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರಿಗೂ ತಮಗೂ ಹೇಗೆ ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧವಿರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು “ಶ್ರೀಗೀತಾತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯ”ದ ಟೀಕೆಯ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:-

ಸ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥಾರ್ಕ ಗೋಗಣೋಸ್ತು ದೃಶೇನುಮ ||

ನ ತತ್ತ್ವಮಾರ್ಗಗಮನಂ ವಿನಾಯದುಪಜೀವನಮ್ ||೩||

ಪುಣಮ್ಯ ಚರಣದ್ವಂದ್ವಂ ಗುರೂಣಾಂ ತತ್ಕೃಪಾಬಲಾತ್ ||

ವ್ಯಾಕರಣ್ಯೇ ಯಥಾಬೋಧಂ ಗೀತಾತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯಂ ||೪||

ಅರ್ಥ:- ತತ್ತ್ವಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಗಮನಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರ ಹೊರತು ಗತೈರವಲ್ಲವೋ ಅಂಥ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರೆಂಬ ಸೂರ್ಯನ (ವಾಣಿಯೆಂಬ) ಕಿರಣಸಮೂಹವು ಎಂದರೆ ಸುಕಾಶನು ನಮಗೆ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ದಯಸಾಲಿಸಲಿ (೩) ಗುರುಗಳ ಚರಣದ್ವಯಗಳನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅವರ ಕೃಪಾಬಲದಿಂದ ಯಥಾವೇದವಾಗಿ ಗೀತಾತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ತಾವು ಬರೆದ “ತತ್ತ್ವಪ್ರಕಾಶಿಕಾ” ಎಂಬ ಟೀಕೆಯ ಮಂಗಲಾಚರಣದಲ್ಲಿ ನೊಡಲು ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭಗಿತಿರ್ಥರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ, ತದನಂತರ ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದಾರೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಾಧವತೀರ್ಥರನ್ನಾಗಲಿ ಶ್ರೀಸರಹರಿತೀರ್ಥರನ್ನಾಗಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ತುತಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೆ, ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು, ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥಗುರುಗಳಿಂದ ಬಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾಧವತೀರ್ಥರು ದ್ವೈತಮತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ೯ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಆಳಿದರು. ಶ್ರೀಮಾಧವತೀರ್ಥರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅತಃಪ ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರ ಆಳಿಕೆಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ಥೀಕರಿಸಿದಂಥ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ತಾವು ಈ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ಥೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ಬಾಭತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ೧೬ನೆಯ ವರ್ಷದ ವಯಸ್ಸಿನ ವರೆಗೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಂದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ; ಇಷ್ಟೇ

೧ ಶ್ರೀಮಧ್ವಸಂಸೇಸನಬ್ಧ ಶುದ್ಧವಿದ್ಯಾಸುಧಾಂಭೋನಿಧಂಗೀಽಮಲಾಂಬೀ ||

ಕೃಪಾಲಸಃ ಸುಕಜನಾಭತೀರ್ಥಃ ಕೃಪಾಲಸಃಸ್ಯಾನ್ಮಯಿ ನಿಶ್ಯಮೇಷಾಂ

||೪||

ಅರ್ಥ:-ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅಗಾಧವಾದ ಶುದ್ಧವಿದ್ಯಾವೃತವನ್ನು ಪಡೆದಂಥ ದಯಾಸಾಗರರಾದ ಮತ್ತು ನಿರಂಜನರಾದ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರ ಕೃಪೆಯ ಲೀಲವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರಲಿ.

ಅಲ್ಲ ಅಪರಿಹಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀಮಂಜುಯತೀರ್ಥರೇ “ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬಾಹ್ಯಾನುಸಾರದಲ್ಲಿ ಗಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೂಲತಃ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರೇ ನಮಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಈ ಮಾತಿನ ಸತ್ಯತೆಯು ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನಾವು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ

ಶ್ರೀ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರು

ಶ್ರೀ ಮಾಧವತೀರ್ಥರು

ಶ್ರೀ ಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು

ಶ್ರೀ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು

ಈ ಪೀಳಿಗೆಯು ಸತ್ಯಪೂರ್ಣವಾದದ್ದೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವಂತೆ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು, ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರನ್ನು ಗುರುಭಾವನೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದರ ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಸಂಗತಿಯು ಸುಂದರವಾಗಿ ಹೊಂದುತ್ತದೆ.

(೧೦) ಶ್ರೀಮಂಜುಯತೀರ್ಥರು “ಕರ್ಮನಿರ್ಣಯ” ಗ್ರಂಥದ ಟೀಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ, ಅವರ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಕೋಪವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಮೊದಲು ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುವಾ. ೧೨೧ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಪೀಠಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ವಶಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಪರಂಧಾಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರು ಕಲಿಂಗದೇಶದಲ್ಲಿ ದಿವಾಣರಾಗಿ ೧೨೧೫ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ಪರಗೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೆಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಶಿಲಾಲೇಖವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಶ. ವ. ೧೨೧೫ರ ವರೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅತವನ ಶ. ವ. ೧೨೧೨ರಿಂದ ೧೨೧೫ರ ವರೆಗೆ ೩ ವರ್ಷಗಳ ತನಕ ಪೀಠಾಧಿಪತ್ಯವು ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ವಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಿತೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ತದನಂತರ ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರು ಈ ಪೀಠಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕಲಿಂಗ ದೇಶದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬರಲು, ಈ

ಪೀಠಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರಿಗೂ ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರಿಗೂ ವಾದವಿವಾದವಾಗಿ ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಾಪವಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿ ಸಾಕು. ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರು ವಯೋವೃದ್ಧರೂ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಸಾಕಷ್ಟಾತ್ ತಿಷ್ಠರೂ ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪೀಠಾಧಿಪತ್ಯವು ಅವರ ವಶಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಮುಂದೆ ಆ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು ನಿಯೋಜಿತರಾದವರಾಗಿ ಎಂದರೆ ೧೨೨೭ ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ವರೆಗೆ ೧೨ ವರ್ಷಗಳ ತನಕ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು “ಯರಗೋಳ” ಗ್ರಾಮದ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇವರಿಗೆ ಅವಕಾಶವು ದೊರೆಯಿತು. ಇರಲಿ. ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೇಳತಕ್ಕ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರು ಈ ಪೀಠಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಕೈಯಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಜಯತೀರ್ಥರು ಆ ನರಹರಿತೀರ್ಥರ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಆತನು ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು “ಕರ್ಮನಿರ್ಣಯ” ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ತಾವು ಬರೆದ ಟೀಕೆಯಲ್ಲಿ, ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು ಬರೆದ ಟೀಕೆಯ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕೋಪವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರ ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಸಂಗತಿಯು ಈ ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ಪೀಳಿಗೆಯು ಸತ್ಯಪೂರ್ಣವಾದದ್ದೆಂದು ಇತ್ಯರ್ಥ.

(೧೧) ಜಯಸಿಂಹರಾಜನು ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ವಿಷ್ಣು ಮಂಗಳಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಆದರಸತ್ಕಾರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡ ವೃತ್ತಾಂತವು, ಸುಮಧ್ವವಿಜಯದ ೧೩ನೆಯ ಸರ್ಗದಲ್ಲಿದೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಜಯಸಿಂಹರಾಜನ ಸಮಕಾಲೀನರೆಂದು ಸುಮಧ್ವವಿಜಯವು ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆತನು ಈ ರಾಜನ ಕಾಲವು ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲವೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ಪಡುವದು. ಇನ್ನು ಈ ಜಯಸಿಂಹರಾಜನು ಹಾನಗಲ್ಲ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಆಳಿದ ಕದಂಬರಾಜನಾದ ಕಾಮದೇವನ ಮಗಳ ಮಗನೆಂದು “ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ”ದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. (ಪುಟಗಳು ೩೬೮, ೩೬೯, ೩೭೧) ಈ ಕಾಮದೇವನು ೧೧೦೩ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಿಂದ ೧೧೨೫ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ವರೆಗೆ

ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿದನೆಂಬುದು ಶಿಶಾಲೇಖಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಈ ಕಾನುದೇವನ ಆಳಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಈತನ ಮಗಳಾದ ಸ.ಶೀಲೆಯು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಜಯಸಿಂಹರಾಜನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಶ್ರೀಮನ್ಮಠ್ವಾಚಾರ್ಯರೂ ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಎಂದರೆ ೧೧೨೧ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಆತನು ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಮೊದಲೇ ಸಪ್ತಮಾಣವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ, ಜನ್ಮಕಾಲದಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಮನ್ಮಠ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಜಯಸಿಂಹರಾಜನ ಸಮಕಾಲೀನರಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ. ಇತ್ಯರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ನಾನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಮನ್ಮಠ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲವು, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

(೧೨) “ಈಶ್ವರದೇವನೆಂಬ ಅರಸನು, ತನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕರೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದಾಂಡಿಗರಾದ ಜನರನ್ನು ‘ಜಿಟ್ಟಿ’ ಹಿಡಿದು, ಅವರಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದೇಕಾಲಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಠ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಾಯ್ದು ಹೋಗುವಾಗ, ಆ ಅರಸನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು ‘ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಆಗಿಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲು, ಆಗ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಆ ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು:—“ಎಲೈ ಅರಸನೇ! ನಾವು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೀಯದವರಿದ್ದೇವೆ; ನೀನು ಆಗದು ತೋರಿಸಿದರೆ, ಅದರಂತೆ ಆ ಮೇಲೆ ನಾವು ಆಗಿಯಬಲ್ಲೆವು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಅರಸನು ಯಾಕಾಗಲೊಲ್ಲದೆಂದು ನುಡಿದು, ಸ್ಥಳವನ್ನು ಆಗಿಯುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿ, ಆಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆತನು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಿಯುತ್ತ ನಿಂತುಜಿಟ್ಟನು. ಇತ್ತು ಆಚಾರ್ಯರು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದರು.” ಎಂದು ಸಮಧ್ಯವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಥೆಯಿದೆ. ಈ ಈಶ್ವರದೇವನು, ಹೊಯ್ಸಳ ಯಾದವ ರಾಜರಲ್ಲಿ ೯ನೆಯವನಾಗಿ, ಸೋಮೇಶ್ವರದೇವ, ನೀರಸೋಮೇಶ್ವರದೇವ ಅಥವಾ ಸೋವಿದೇವ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿ, ತಕವರ್ಷದ ೧೧೫೫ರಿಂದ ೧೧೭೬ರ ವರೆಗೆ ಎಂದರೆ ಕ್ರಿಸ್ತವರ್ಷದ ೧೨೩೩ರಿಂದ ೧೨೫೪ರ ವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿದ ಅರಸನೇ ಎಂಬುದು ನಾಮಸಾಧೃತ್ಯದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ನಾವು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲನಿರ್ಣಯದ ಪ್ರಕಾರ

ಈ ಅರಸನು ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಸಮಕಾಲೀನನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಇವನೇ ಎಂಬುದು ಹೇಗೆ ಸಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ನಾವು ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲಸೀರ್ಷಿಕೆಯೂ ಸತ್ಯಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಾನಾ ಸಿ. ಎಮ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು 'ಈಶ್ವರ ದೇವ' ಎಂಬ ನಾಮಕ್ಕೆ ದ್ರಾವಿಡೀಯ ವ್ರಾಣಾಯಾಮದಂತೆ ನಿಸಾಕಾರಣ 'ಮಹಾದೇವ' ಎಂದು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿ, ಇವನು ದೊವಗಿರಿಯಾದವ ಮಹಾದೇವ ರಾಜನೆಂದು (ಕ್ರಿ. ಪ. ೧೨೬೦-೧೨೭೧) ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ! ಇದು ಕೇವಲ 'ಬಹುಬಂಧನನ್ಯಾಯ'ವೇ ಸರಿ. ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ಶ್ರಮವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿದೆ.

(೧೩) ಮೂಲರಾಮ, ಸೀತಾಪ್ರತಿಮೆಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನಾ ಸಿ. ಎಮ್. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು ತಾವು ಬರೆದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರದ ೬ನೆಯ ಉಲ್ಲಾಸದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:—“ಮೂಲರಾಮ, ಸೀತಾಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಗಜಪತಿರಾಜರ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿವಾಗಿ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ನರಹರಿತೀರ್ಥರ ದ್ವಾರಾ ತೀಡು, ಅವರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದರು.” ಮತ್ತು “ನರಹರಿತೀರ್ಥರು ಆ ಕಲಿಂಗದೇಶದ ಗಜಪತಿರಾಜರ ರಾಜಾಮಾತ್ಯಸ್ಥಾನವನ್ನು ವಂಶಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಪಡೆದ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು; ಲೌಕಿಕ ಮೈದಿಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಭಾಗ್ಯಸಂಪನ್ನರು.”

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ೯ನೆಯ ಉಲ್ಲಾಸದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:—ಆಚಾರ್ಯರು ಅದೃಶ್ಯರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವು ಇರಲು: ನರಹರಿತೀರ್ಥನು ತಿವರರು ಮೂಲರಾಮ, ಸೀತಾಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಗಂಜಾನು ದೇಶದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಅಸ್ತೀಜ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿ ದಿವಸ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಹದಿನಾರು ದಿವಸ ತಮ್ಮ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿ, ಕರಕಮಲ ಸಂಚಾರ್ಯತೀರ್ಥ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ದೇವತಾರ್ಚನೆಯನ್ನು

ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ಪಿಂಗಳ ನಾಮಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ಸವಮಿ ದಿನದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಅದೃಶ್ಯರಾದರು. ”

ಈ ದಂತಕಥೆಗಳಿಗೂ, ಆ ಗಂಜಾನು ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ೧೧೫೬ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಿಂದ ೧೨೧೫ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ವರೆಗಿನ ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರ ಶಿಲಾಲೇಖಗಳಿಗೂ ಸಮನ್ವಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಋತು ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಹೇಗೆಂದರೆ:—“೧೧೫೬ನೆಯ ಶಕವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ೭ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ೧೧೭೯ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರು ಆ ಗಂಜಾನು ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ವಂಶಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದ ಗಜಪತಿರಾಜರ ಅಮಾತ್ಯಪದವಿಯನ್ನು ಆಯಾಚಿತವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ನಾಲ್ಕೈದು ತಿಂಗಳು ರಾಜ್ಯಕಾರಭಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮೂಲರಾಮ, ಸೀತಾಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಆ ರಾಜರಿಂದ ಇಸಕೊಂಡು ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿ ದಿವಸ ತಂದು ಕೊಟ್ಟರು. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯರು ೩ ತಿಂಗಳು ೧೬ ದಿವಸ ಆ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ಸವಮಿಯ ದಿವಸ ಅದೃಶ್ಯರಾದರು. ಆ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರು ಪುನಃ ಗಂಜಾನು ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ೧೨೧೫ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಮಾತ್ಯರಾಗಿ ಇದ್ದರು.” ಅತವನ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ೧೧೭೯ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ಪಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ಸವಮಿ ದಿವಸ ಅದೃಶ್ಯರಾದರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಅಸಂಭವವಾಗಿದೆ.

(೧೪) ದಕ್ಷಿಣದೇಶ ದಿಗ್ವಿಜಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಅನಂತಶಯನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತ ಕೃತಿಸಂಪದಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಶಂಕರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು:—“ತಾವು ಭಾಷ್ಯಕಾರರಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ನೊಂದಲಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ತಮಗೆ ತೋರಿದಂತೆ ಅರ್ಥ ಹೇಳುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಿರದ್ದು ನೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಮಾತಿಗೆ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು:—“ನಾವು

ಹೇಳಿದ ಸೂತ್ರಾರ್ಥ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಉತ್ತರವು ನಿಮಗೆ ತೋರಿದರೆ ಹೇಳಿರಿ. ನಾವೂ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಮಾಡೇ ಮಾಡುವೆವು. ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು?" ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಡಲು "ಆ ಶ್ರೀಶಂಕರಸ್ವಾಮಿಗಳು ನಿರುತ್ತರರಾದರು. ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿರುವ ಸಮಸ್ತ ಜನರೂ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಮಾತನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು." ಎಂದು ಸಮಧ್ಯವಿಜಯದ ಖನೆಯ ಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಥೆಯುಂಟು. ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಶಂಕರಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂದರೆ, ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಶಂಕರಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ಸರಿ. ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ವಿದ್ಯಾಶಂಕರಸ್ವಾಮಿಗಳು ೧೫೦ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಶೃಂಗೇರಿ ಪೀಠವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿ, ೧೨೫೫ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಥರಾದರೆಂದು ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠದ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆತನವ ಈ ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ೧೫೦ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಿಂದ ೧೫೭೯ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ವರೆಗೆ ಎಂದರೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ನಿಯಾಣಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿ ಇದ್ದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಕಥೆಯು ನಾವು ಹೇಳಿದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಕಾಲನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಬಾಧಕವಾಗಿಲ್ಲ.

(೧೫) ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ಇಂತಿಷ್ಟೇ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಜೀವಿಸಿದ್ದರೆಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಬಲವತ್ತರವಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯತಃ ಮನುಷ್ಯನು ಪರಮಾಪಧಿಯಾಗಿ ಬದುಕುವುದೆಂದರೆ ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಎಂಬುದು ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ೧೫೦೮ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ಕ್ಷಯಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ನಿಯಾಣ ಹೊಂದಿದರೆಂಬುದು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಇತ್ಯರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ನಿಯಾಣ ಹೊಂದುವುದಕ್ಕಿಂತ ೯೬ ವರ್ಷಗಳ ಮುಂಚೆ ಎಂದರೆ ೧೨೧೨ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭೃತೀರ್ಥರು ವೃಂದಾವ ನಸ್ಥರಾದಾಗ್ಗೆ, ಈ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ತೀರ ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನ ಬಾಲಕ ರಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದು ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆತನವ

ప్రీతికర్మోద్భవతీర్థరంగు ప్రీతిద్యారంగులగు వాదవివాదవాగు
వదు గగనకసుమదశ్చ అసంభవవాగిరుత్తదేబుదు సిద్ధ.

ఈ శుభయపండితరల్లి వాదవివాదవాయితేబ ఈ కట్టుకథేయు
మట్టి జేద వృత్తాంతవు బహు మనోరంజకవాగురువుదరింద
ఇదన్న సమ్మత వాచకర అవగాహనకర్తాగు ఇదరదియల్లి సాధ్యంతవాగు
హేళుత్తేన.

ప్రీతికర్మోద్భవతీర్థర సాక్షాత్ శిష్యురూప ప్రీతియతీర్థరు
తావు బరేద “తత్త్వప్రకాశికా” ఎంబ టీకేయ మంగళాచరణదల్లి
తన్ను గురుగళాద ఈ ప్రీతికర్మోద్భవతీర్థరన్న కురితు స్తుతిసి,
సవసూర మాడువాగ్గి హిగి హేళిద్దారే:—

“దుర్వాదినారణ ఏదారణదక్ష దిక్ష మకర్మోద్భవతీర్థర—

మృగరాజప.యం నమామి” ॥౫॥

అర్థ:—అశాస్త్రీయవాగి వాదనమాడునంధ దుర్వాదిగళేంబ
అనేగళన్న దక్షతేయింద సీళి హాకువుదక్కు దృఢశ్చయవన్ను
నాడిదంధ అకర్మోద్భవతీర్థరంబ సింహుగి నాను సమస్కరిసుత్తేన.

ఎందరే ప్రీతియతీర్థరు, తన్ను గురుగళాద ప్రీతికర్మోద్భవ
తీర్థరు దుర్వాదిగళన్న గేద్యరేందు సామాన్యవాగి ధ్వనితనాడి
దరే హేరతు ప్రీతిద్యారంగురన్న ఇవరు గేద్యరేందు ఎల్లియూ
హేళిరువుదిల్లి. ఇదే మేరేగి ప్రీతియతీర్థర సాక్షాత్ శిష్యురూప
ఎందరే ప్రీతికర్మోద్భవతీర్థర ప్రశిష్యురూప వ్యాసతీర్థరని సహ
తావు రహిసెద ఓళి శ్లోకగళుళ్ళంధ “ప్రీతియతీర్థర విజయగి”

౧ ప్రీతియతీర్థర సాక్షాత్ శిష్యురూప వ్యాసతీర్థరు తావు బరేద “ప్రీతియతీర్థర
విజయ” ఎంబ పుస్తకద కేసేయల్లి “గురుభిరనుదినం వర్ణితం వర్ణితం మే॥”
ఎందరే “గురుగళు (తన్ను దివ్య జరిత్రవన్ను) దినాలు హేళుతిద్దుదన్నే నాను (ఈగ్రంథ
దల్లి) హేళిరునెను.” ఎందు నోళిద్దరింద అర్థాత్ ప్రీతియతీర్థర సమకాలీన లోచక
రింద ఈ పుస్తకదల్లి ప్రీతియతీర్థర జరిత్రవు బరేయల్లిట్టిద్దరింద ఈ పుస్తకద
ప్రమాణకే అర్హవాగిదే.

ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರನ್ನು ಗೆದ್ದರೆಂದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಕಟ್ಟುಕಥೆಯು ಜನಕರು ಯಾರು? ಶ್ರೀಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ವೃಂದಾವನಸ್ಥರಾಗಿ ೩೮೫ ವರ್ಷಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಆಗಿ ದೋದಂಧ ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯರೇ ಈ ಕಥೆಯು ಜನಕರು. ಇವರು ಈ ಕಥೆಯು ಬಿಂಬವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದರು. ಮುಂದೆ ಅದು ಮೂಳಿಕೆಯೊಡೆದು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ದೊಡ್ಡವೃಕ್ಷವಾಯಿತು. ಈ ಕಥೆಯು ಬಿಂಬವನ್ನು ಬಿತ್ತಿ, ಇದನ್ನು ದೊಡ್ಡ ವೃಕ್ಷವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ-ದ್ವೈತ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ, ಅದ್ವೈತ ಮತಗಳ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯರು, ದೊಡ್ಡಯ್ಯಾಚಾರ್ಯರು, ಎಂದರೆ ಮಹಾಚಾರ್ಯರು, ಮತ್ತು ರಾಮಯೋಗೀಂದ್ರರು ಪ್ರಭೃತಿಗಳಾದ ತ್ರಿಮತಸ್ಥರೂ ಭಾಗತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ:—

ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯರು ೧೫೯೭ನೆಯ^೨ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಕ್ರಿ. ವ. ೧೬೭೫ರಲ್ಲಿ ತಾವು ಬರೆದ “ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯ” ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರೆಂಬ ನಿರಾಧಾರವಾದ ಆತವವ ಸ್ವಕಪೋಲಕಲ್ಪಿತವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:—

ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥಯತಿರಾಡಖಿಲೈರಭೇದೋ ದುರ್ವಾದಿವಾರಣ—
ವಿದಾರಣಕೇಸರೀಂದ್ರಃ ||

೨ ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯರು ತಾವು ಬರೆದ “ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯ” ಗ್ರಂಥದ ಮುಂಗಲಾಚರಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾದಿ ಮರದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಸತ್ಯನಿಧಿತೀರ್ಥರನ್ನೂ (ಇವರು ಶಕವರ್ಷದ ೧೫೬೦ರಿಂದ ೧೫೬೯ರ ವರೆಗೆ ಆಳಿದರು.) ಶ್ರೀಸತ್ಯನಾಥತೀರ್ಥರನ್ನೂ (ಶ. ವ. ೧೫೬೯-೧೫೯೫) ಮತ್ತು ಶ್ರೀಸತ್ಯಾಭಿನವತೀರ್ಥರನ್ನೂ (ಶ. ವ. ೧೫೯೫-೧೬೨೮) ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆತವವ ಈ ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯರು ಸುಮಾರು ೧೫೯೭ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕವು, ಶ್ರೀಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರ ನಿಯಾಣಕಾಲದಿಂದ ೩೮೫ ವರ್ಷಗಳಾದ ಬಳಿಕ (ಅಥವಾ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ನಿಯಾಣ ಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ೩೪೭ ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ) ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಎಂದರೆ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬಹು ದೂರ ಕಾಲೀನ ಲೇಖಕನು ಬರೆದದ್ದರಿಂದ ಇದು ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಸತ್ತತ್ತಮಸ್ಥಭಿಧವಾಗಸಿನಾ ಸ್ಮ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಂ ಛಿನತ್ತಿಪರಬೇನ-
ವಿಭೇದಿನಾ ತಂ ||೨-೨೩||

ಅರ್ಥ:—ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಅಜೇಯನಾದಂಥ, ದುರ್ವಾದಿಗಳೆಂಬ ಅನೇಕ
ಗಳನ್ನು ಸೀಳಿ ಹಾಕುವ ಸಿಂಹಶ್ರೇಷ್ಠನಾದಂಥ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥಯತಿರಾ
ಜನು, ಜೀವೇಶರ ಭೇದವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತತ್ತಮನಿ
ವಾಕ್ಯನೆಂಬ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಆ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯನೆಂಬ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಿದನು.

ಉಗಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆಯು ಇಷ್ಟೇ ಅತ್ಯಲ್ಪವಾಗಿದೆ. ಎಂದರೆ,
ಬೀಜರೂಪವಾಗಿದೆ. ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯರು ಶ. ವ. ೧೫೬೨ರಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ
ಕ್ರಿ. ವ. ೧೬೭೫ರಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆಯ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದ ಬಳಿಕ ಮುಂದೆ
ಸುಮಾರು ೨೨ ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಕ್ರಿ. ವ. ೧೬೯೭ರಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ
ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾದಂಥ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಯ್ಯಾಚಾರ್ಯರೆಂದೂ ಮಹಾ
ಚಾರ್ಯರೆಂದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದಂಥ ಶ್ರೀನಿವಾಸಮಹಾಸೂರಿಗಳವರು ತಾವು
ಬರೆದ “ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕ ವೈಭವಪ್ರಕಾಶಿಕಾಸ್ತೋತ್ರ” ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕ
ದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವಾಗ,
“ಶ್ರೀಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರಿಗೂ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರಿಗೂ ವಾದವಿವಾದವು ನಡೆದ
ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯರು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿ ಕೊನೆಯ
ತೀರ್ಪನ್ನು ಹೇಳಿದರು.” ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು, ಈ ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯ
ಪ್ರಣೀತ ಕಥಾಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ, ಇದಕ್ಕೆ
ಮನೋಹರ ರೂಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ:—

೧ ದೊಡ್ಡ ಯ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾ
ನದ ಶಾಸನದ ಇಲಾಖೆಯ ಡೈರೆಕ್ಟರರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಮ್. ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರವರಿಗೆ
ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲು, ಡೈರೆಕ್ಟರರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಮ್.
ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣರವರು ಇವರ ಅನಿಸ್ತಂಟರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಆರ್. ರಾಮರಾವ ಇವರೂ ಈ ವಿಷಯ
ವಾಗಿ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳುಹಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ನಾನು
ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸಂಗತಿಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಯ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಸುಮಾರು
ಕ್ರಿ. ವ. ೧೬೯೭ರಲ್ಲಿ “ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕ ವೈಭವ ಪ್ರಕಾಶಿಕಾಸ್ತೋತ್ರ”ನೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು
ರಚಿಸಿದರೆಂದು ಹೀಗೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದೇನೆ:—

“ರಾಮಾನುಜ ಸಿದ್ಧಾಂತವಿಜಯ” ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ೧೭ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಚಿಯ ಆಳಗಿಯ ಮಠವಾಳ ಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಗಳಾದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಮ್ಯಾಚಾರ್ಯ ರಾಮಾನುಜ ಮುನಿಗಳು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ಬರೆದಿದ್ದ “ಚಂದ್ರಿಕಾ” ಎಂಬ ಮಧ್ವಮತ ಗ್ರಂಥದ ಬಗ್ಗೆ ಖಂಡನಾತ್ಮಕ ಟೀಕೆಯು ಇದೆ. ಈ ರಾಮಾನುಜ ಮುನಿಗಳು ತಾವು ಬರೆದ ಈ “ರಾಮಾನುಜ ಸಿದ್ಧಾಂತವಿಜಯ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ-ವರ್ಧುಳ ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಾವಕರೇಂದೂ ಮತ್ತು ಚಂಡಮಾರುತ ಗ್ರಂಥದ ಕರ್ತೃವಾದ ದೊಡ್ಡಯ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು, ಈ ರಾಮಾನುಜ ಮುನಿಗಳು ಕ್ರಿ. ಪ. ೧೬೫೦ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆಂದೂ, ಕ್ರಿ. ಪ. ೧೬೯೭ರಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾದರೆಂದೂ ಮತ್ತು ಕ್ರಿ. ಪ. ೧೭೦೨ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರೆಂದೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ “ವೈಭವ ಪ್ರಕಾಶ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಅತನವ ಈ ರಾಮಾನುಜ ಮುನಿಗಳು ೧೬೯೭ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇವರ ಗುರುಗಳಾದ ದೊಡ್ಡಯ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ೧೬೯೭ನೆಯ ಇಸವಿ ವರೆಗಂತೂ ಜೀವಿಸಿ ಇದ್ದೇಇರಬೇಕೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ. ಏನೇ ಆಲ್ಲ ಇವರು ಇದಕ್ಕೂ ಮುಂದೆ ಬಹುಕಾಲ ಜೀವಿಸಿ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಇರಲಿ. ಇತ್ಯರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ದೊಡ್ಡಯ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಪ. ೧೬೯೭ರಲ್ಲಿ “ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕ ವೈಭವ ಪ್ರಕಾಶಿಕಾ ಸ್ತೋತ್ರ”ವನ್ನು ರಚಿಸಿದರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಆಪತ್ತಿರಬಹುದೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

Ramanuja siddhanta vijaya is likewise a Sanskrit work written at the close of the 17th Century by a Swami of the Alagiya-manavala matha of Kanchi, named Shrinivasa-Ramyajamatri-Ramanujamuni. It is a criticism of the Madhwa work called Chandrika by Vyasatirtha, who flourished in the early part of the 16th Century. The author mentions Vadhula Venkatarya as his teacher and Doddacharya, author of the Chandamaruta, as his guru. From a work called Vaibhava-prakasha, recently published, we learn that the author was born in 1680, became a sanyasi in 1697 and visited Seringapatam in 1702. (Extract from the Mysore Archaeological Annual Report for the year 1913, pages 57-8)

Sd/M. H. Krishna

Director of

Archl. Researches in Mysore.

ಕದಾಚಿದಕ್ಕೋಭ್ಯಮುನೇಶ್ವ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಸೃಜಾತಂ ಒಹುಳಂ-
ವಿವಾದಂ ||

ವಿಲಿಖ್ಯಭೂಪೋ ವಿಬುಧಾಯ ಯಸ್ಮೈ ಸಂಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ-
ತಮಾಶ್ರಯೇಹಂ || ೨೬ ||

ತತ್ತ್ವಮುನೀನಾಸಿನಾ ತಂ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಂ ಮುನಿಸ್ತದಾಕೋಭ್ಯಃ ||
ಅಚ್ಛಿ ಸದಿತ್ಯವದಧ್ಯಸ್ತಂ ಸೇವೇ ತತ್ತ್ವಸಿರ್ಣಯೇ ಚತುರಂ || ೨೭ ||

ಅರ್ಥ:- ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕೋಭ್ಯಮುನಿಗೂ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯನಿಗೂ ಬಹಳ ವಿವಾದವುಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ಅರಸನು (ಈ ವಿವಾದವಿವಾದವನ್ನು) ಬರೆದು, ಯಾವ ಪಂಡಿತನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನೋ, ಆ ಪಂಡಿತನನ್ನು (ಎಂದರೆ ಆ ಸೇವಾಸ್ತದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯರನ್ನು) ನಾನು ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತೇನೆ. (೨೬) ಅಕ್ಕೋಭ್ಯಮುನಿಯು ತತ್ತ್ವಮುನಿವಾಕ್ಯವೆಂಬ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಆ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯನೆಂಬ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಿದನೆಂದು ಯಾವನು (ನಿರ್ಣಯವನ್ನು) ಹೇಳಿದನೋ, ತತ್ತ್ವಸಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಚತುರನಾದ ಆತನನ್ನು (ಎಂದರೆ ಆ ಸೇವಾಸ್ತದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯನನ್ನು) ಸೇವಿಸುತ್ತೇನೆ. (೨೭)

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕಥೆಯನ್ನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಈ ದೊಡ್ಡನ್ಯಾಚಾರ್ಯರೇ ಸರಿ. ಈ ದೊಡ್ಡನ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ "ಗುರುಪರಂಪರಾ" ಎಂಬ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯರ ಚರಿತ್ರವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನೈರಾಗ್ಯಪಂಚಕದ ಕಥೆಯು ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಸಮಕಾಲೀನರೆಂಬುದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯರೂ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರೂ ಸಹಸಾಹಿಗಳಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು, ಬಡವರಾದ ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಧನಸಾಹಾಯ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ರಾಜಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಹ್ವಾನ ಪತ್ರವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲು, ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದ ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯರು

ಸಾಚಾರ್ಯನಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು, ತಮ್ಮ ಮೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂಥ ೫ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದರು.. ಅವುಗಳನ್ನು ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ಓದಿ, ಇವರ ಮೈರಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳ ಸಂತೋಷವಟ್ಟರು. ಈ ೫ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಗೆ “ಮೈರಾಗ್ಯಪಂಚಕ”ವೆಂದು ಹೆಸರು. ಇಂತಿ. ಇನ್ನು ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗುವಾ.

ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರಿಗೂ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರಿಗೂ ವಾದವಿವಾದವಾಯಿತೆಂದೂ ಅದರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿದರೆಂದೂ ಇಷ್ಟೇ ಕಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ತೃಪ್ತರಾಗದೆ, ಇದಕ್ಕೂ ಮುಂದೆ ಮೋಗಿ, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಲ್ಪಕನು ಮತ್ತೊಂದು ಮನೋರಂಜಕವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯರು, “ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು.” ಎಂದು ತೀರ್ಪನ್ನು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯರ ಮೇಲೆ ಒಳ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ, ಆ ವೇದಾಂತದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯ ದೋಷಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ, ಅವರ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು, ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯರ ‘ಶತದೂಷಣೀ’ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಕೇವಲ ದೋಷಾನ್ವೇಷಣ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಓದಿನೋಡಿದರು. ಅವರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಮಹತ್ವದ ತಪ್ಪುಗಳೇನೂ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪಾದಪೂರಣಾರ್ಥಕ ಅನ್ವಯವಾದ ‘ಚ’ ಕಾರವ, ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆಂಬ ದೋಷವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು, ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು “ಚಕಾರ ವೈಯರ್ಥ್ಯ” ಎಂಬುದೊಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯರ ಈ ದೋಷವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ, ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು, ಕೂಡಲೇ ಅವರು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ, “ಚಕಾರ ಸಮರ್ಥನ” ಎಂಬುದೊಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದು, ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಬಳಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು !

ಈ ಬಾಲಿಶವಾದ ಕಥೆಯು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದ ಒಳಿಕೆ ಶ್ರೀಸತ್ಯಬೋಧಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (ಶಕವರ್ಷದ ೧೬೬೬-೧೭೦೫ ಎಂದರೆ ಕ್ರಿಸ್ತವರ್ಷದ ೧೭೪೪-೧೭೮೩) ದೈವಜ್ಞ ಭೀಮಾ ಚಾರ್ಯರೆಂಬವರು, ತಾವು ರಚಿಸಿದ “ಶ್ರೀಪೂರ್ಣಬೋಧ ಗುರುವಂಶ ಕಥಾಕಲ್ಪತರು” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯರ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯರೂ ದೊಡ್ಡಯ್ಯಾಚಾರ್ಯರೂ ಹೇಳಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವಂತೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:—

ಅಸಿನಾ ತತ್ತ್ವಮಸಿನಾ ಪರಜೀವಪ್ರಭೇದಿನಾ ।

ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಮಹಾರಣ್ಯಮಕ್ಕೋಭ್ಯಮುನಿರಚ್ಛೇನತ್ ॥ ॥೫-೩೪॥

ಅರ್ಥ:—ಜೀವೇತರ ಭೇದವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ತತ್ತ್ವಮಸಿನಾಕೃತಿ ಎಂಬ ಖಡ್ಗದಿಂದ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯನೆಂಬ ಮಹಾರಣ್ಯವನ್ನು ಅಕ್ಕೋಭ್ಯ ಮುನಿಯು ಛೇದಿಸಿದನು.

ಈ ಶ್ಲೋಕವೇ ಈ ಅರ್ವಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜನರ ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಭೀಮಾಚಾರ್ಯರ ತರುವಾಯ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಸದ್ಗುಣಹಸ್ಥರು “ಶ್ರೀಮದ್ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥ ಪೂಜ್ಯಚರಣ” ಎಂಬ ಭವ್ಯವಾದ ಹೆಸರಿನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, “ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯ”^೧ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ-ಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರ ವಾದವಿವಾದದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಸುಶಿಷ್ಯ ವೇದಾಂತಾಚಾರ್ಯರು (೨-೬೪) ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ:—

ಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥಃ ಪರಜೀವ ಭೇದಿನಾ ಸುತತ್ತ್ವಮಸ್ಯಾಹ್ವಯ-
ದಾರುಣಾಸಿನಾ ।

ಕದಾಗಮ ಧ್ವಾಸ್ತನಿಬದ್ಧ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಂ ಮಹಾರಣ್ಯಮನೇಕ-

ಧಾಽಚ್ಛೇನತ್ ॥೨-೬೭॥

೧ ಈ ಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯ ಪುಸ್ತಕವು ಕ್ರಿ. ವ. ೧೯೧೪ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಅರ್ಥ:—ಆಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥನು, ಜೀವೇಶರ ಭೇದವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತತ್ತ್ವಮುಸಿವಾಕ್ಯನೆಂಬ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಖಡ್ಗದಿಂದ, ಕುಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯನೆಂಬ ಮಹಾರಣ್ಯವನ್ನು ನಾನಾ ರೀತಿಯಿಂದ ಭೇದಿಸಿದನು.

ಈ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೂ ಇದರ ಮೇಲಿನ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೂ ತುಲನಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಈ ಪೂಜ್ಯಚರಣರು ಆ ಭೀಮಾಚಾರ್ಯರೂರಚಿಸಿದ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ತೃಪ್ತರಾಗದೆ, ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೇನೇ ಉತ್ಕಟವಾದ ಕಿಂಬಹುನಾ ಉಗ್ರವಾದ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರು ದೊಡ್ಡಯ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ಮತ್ತು ಭೀಮಾಚಾರ್ಯರ ಅನುಕರಣಮಾಡಿ, ಶ್ರೀಆಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರಿಗೂ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರಿಗೂ ನಡೆದ ವಾದವಿವಾದದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆತನವ ಈ ಪೂಜ್ಯಚರಣರು ಭೀಮಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲದಿಂದ ಈಚೆಯವರೆಂಬುದು ಎಂದರೆ ೧೮ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

೧ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ೧೪ನೆಯ ಶತಮಾನದವರು; ಚಂದ್ರಿಕಾಚಾರ್ಯರಾದ (ಎಂದರೆ 'ಚಂದ್ರಿಕಾ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದ ಕರ್ತೃಗಳಾದ) ಶ್ರೀವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನದವರು. ಆತನವ ೧೮ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥಪೂಜ್ಯಚರಣರು ಕೇವಲ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

ಈ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥ ಪೂಜ್ಯಚರಣರು ೧೮ನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಬಲವತ್ತರವಾದ ಪ್ರಮಾಣವುಂಟು. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ತಾವು ಬರೆದ "ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯ" ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ೧೬ನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ದುರ್ಗಾದೇವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯು ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿ, ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರಿಗೆ ಗ್ರಂಥಲೇಖನದ ಸಾಧನಗಳಾದ ಪುಗವನ್ನು (ಬೆಟ್ಟದಿಕೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು, ಅದರ ಇದ್ದಲಿಯ ಪುಡಿಯಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ಮಶಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆತನವ ಪುಗವನ್ನು ಎಂದರೆ ಮಶಿಯನ್ನು) ಮತ್ತು ಘಂಟೆಯನ್ನು (ತಾಡಸುತ್ತದ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಎಂದರೆ ಲೇಖನವನ್ನು ಕೆತ್ತುವ ಅಥವಾ ಕೊರೆಯುವ ಚೂಪಾದ ಉಕ್ಕಿನ ಕಂಟವನ್ನು ಅರ್ಥಾತ್ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯನ್ನು) ಕೊಟ್ಟಳೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು

ಭೀಮಾಚಾರ್ಯರ ತರುವಾಯ ಕ್ರಿ. ವ. ೧೮೦೩ರಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತಮತಾಸುಯಾಯಿಗಳಾದ ರಾಮಯೋಗೀಂದ್ರನಿರಂಬುವರು “ಮಣಿಮಂಜರೀ ಭೇದಿನೀ” ಎಂಬುದೊಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಇದೇ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಅದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ

ನಿರ್ಮಾಣ ಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ೩೪೭ ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯರು, ತಾವು ಬರೆದ “ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯ” ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ, ದುರ್ಗಾದೇವಿಯು ಶಿವಶಕ್ತಿಯಾದುದರಿಂದ ವೈಷ್ಣವ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶಿವಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಗೌಣವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಸರಸ್ವತಿದೇವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ (೪-೨೧). ಈ ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯನೇ ಅನುಕರಣ ಮಾಡಿ, ಈ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥಪೂಜ್ಯಚರಣರು ತಾವು ರಚಿಸಿದ “ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯ” ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ (೫-೧೦) ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಸರಸ್ವತಿದೇವಿಯನ್ನೇ ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆತನು ಈ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥಪೂಜ್ಯಚರಣರು ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲದಿಂದ ಎಂದರೆ ಕ್ರಿ. ವ. ೧೭೭೫ರಿಂದ ಈಚೆಯವರೆಂಬುದು ಅರ್ಥವೆಂದು ಶತಮಾನದವರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

೧ “ಈ ರಾಮಯೋಗೀಂದ್ರನು ೧೭೨೫ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಕ್ರಿ. ವ. ೧೮೦೩ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಚಿದಂಬರದೀಕ್ಷಿತರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದನು. ಇವನು ತೆಲುಗುಗೌರವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು. ಈತನು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುರುಗೋಡ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷದ ವರೆಗೆ ಇದ್ದು, ಕೊನೆಗೆ ಹಿನ್ನರಿಗೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಚಿದಂಬರಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ದರ್ಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.” ಎಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಲ್ಲೋ ಗಣೇಶ ವಿಚಾರಪುರ ಇವರು ಬರೆದ ಶ್ರೀಚಿದಂಬರವಿಜಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ (ಪುಟ ೧೭೦; ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ “ಶ್ರೀಚಿದಂಬರ ಚರಿತ್ರೆ ಪ್ರಕಾರಕ ಸಂಘ”ದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ವೇದಮೂರ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಶ್ರೀ ತಮ್ಮಣಭಟ್ಟ ರಾಮೇಶಭಟ್ಟ ಉಗುರಗೋಳ ಇವರು, ಈ ಸಂಗತಿಯು, ಮೂಲತಃ ಶ್ರೀಚಿದಂಬರದೀಕ್ಷಿತರ ಸಮಕಾಲೀನರಾದ ಶ್ರೀಸಯಾರಾಮ ಗರ್ಡೆ ಇವರು ಬರೆದ ಶ್ರೀಚಿದಂಬರ ಚರಿತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ, ಮತ್ತು ಶ್ರೀಚಿದಂಬರದೀಕ್ಷಿತರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರಾದ ರಾಜಾರಾಮ ಮಹಾರಾಜರ ಆಭಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮಾತೃಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಹಸ್ತಲಿಖಿತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತೋರಿಸಿದರು. ಈ ರಾಮಯೋಗೀಂದ್ರನು ಬರೆದ ಮಣಿಮಂಜರೀಭೇದಿನೀ ನಾಮಕ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬೆಳಗಾವಿಯ ಸ್ನಾತಕಮತೋತ್ತೇಜಕ ಸಭೆಯವರು ೧೮೧೧ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ. ವ. ೧೮೮೯ರಲ್ಲಿ) ದೇವನಾಗರೀ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವು ತೆಲುಗು ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಡಿ. ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದರು. ಇತ್ಯರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಈ ತೆಲುಗು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ರಾಮಯೋಗೀಂದ್ರನು ಕ್ರಿ. ವ. ೧೮೦೩ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದನೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

ಕೈಗಂಟು ಹಾಕಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಇವರಾದರೂ ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯರನ್ನೇ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಈ ವಾದದ ಕೊನೆಯ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ಮಾಧ್ವರೂ ರಾಮಾನುಜೀಯರೂ ನೋತು ಹೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ಸಿಕ್ಕಬ್ಬವಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋದರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. !

ಮಾಧ್ವರನ್ನೂ ರಾಮಾನುಜೀಯರನ್ನೂ ಬಾಲಿಶತನಿಂದ ಇಷ್ಟು ಹೀಯಾಳಿಸಿದರೂ ತೃಪ್ತರಾಗದೆ, ಒಬ್ಬರು ಅದ್ವೈತಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಪಂಡಿತರು “ಅಕ್ಕೋಭ್ಯಂ ಕ್ಲೋಭಯಾಮಾಸ ವಿದ್ವಾರಣೋ ಮಹಾಮುನಿಃ |” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೇವಲ ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೂ ನಿರಂಜನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಈ ಎಲ್ಲ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸರ್ವಧೈವ ಅಸತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

ಈನ್ನು ಕೆಲವರು ಈ ವಾದದ ಚಯಸ್ತಂಭವು, ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಮುಳಬಾಗಲು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದ ಕೋನಸ್ತರ ನಾನು ಇದರ ನಿಜಾಂಶವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು, ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಶಾಸನದ ಇಲಾಖೆಯ ಡೈರೆಕ್ಟರರಾಗಿದ್ದು, ವಿಶ್ರಾಂತರಾಗಿರುವ ಪ್ರಾಕ್ತನವಿಮರ್ಶವಿಚಕ್ಷಣ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರ ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ ಎಂ., ಎ., ಎಮ್. ಆರ್. ಎ. ಎಸ್. ಇವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು, ಇದರ ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆನು. ಈ ಮಹನೀಯರು ನನ್ನ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆದು, ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ:—“ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಮುಳಬಾಗಲು ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಂಚೀಕಲ್ ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ “ಅಸಿನಾ ತತ್ತಮಸಿನಾ” ಎಂಬ ಈ ಶ್ಲೋಕವು, ಒಂದು ದ್ವಾರಬಂಧದ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟು, ಇದ್ದಿತೆಂದು ಕೆಲವರು ಮಾಧ್ವರು ನಾನು ಸಂಚಾರ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಹೇಳಿದರು. ಇದರ ನಿಜಾಂಶವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಆ ಗುಡ್ಡವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಿದೆನು; ಶಾಸನವು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು, ಅವರು—

“ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವು ನೋಡಿಲ್ಲ. ಶಾಸನದ ಕಲ್ಲು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿರಬೇಕು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.”

ಇತ್ಯರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಈ ಚಯಸ್ತಂಭದ ಕಥೆಯೂ ಒಬ್ಬ ಕಲ್ಪಕನ ಲೀಲೆಯೇ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರವರು ತಾವು ಸಂಶೋಧಿಸಿದ ಪೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನು ಆ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕ ಸ್ವಭವ ಪ್ರಕಾಶಿಕಾಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿ. ಎಮ್. ವಿಜಯರಾಘವಶರ್ಮರವರಿಗೂ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

೧೨೦೨ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ (೩೮೫ ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ) ೧೫೯೭ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿ.

†—————† (೧) ಸಂಕರ್ಷಣಾ-
ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಬ್ಬೇತೀರ್ಥರ ನಿಯಾಣ

ಚಾರ್ಯರು
ಈ ಕಥೆಯ
ನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ
ದರು. ಆ ಬಳಿಕ

(೨) ದೊಡ್ಡಯ್ಯಾ-
ಚಾರ್ಯರು

(೩) ಭೀಮಾಚಾ-
ರ್ಯರು

(೪) ಪೂಜ್ಯಚರ-
ಣರು

(೫) ರಾಮಯ್ಯೇ-
ಗೀಂದ್ರರು
ಇದನ್ನು ಬಲ
ಪಡಿಸಿದರು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಅಕ್ಕೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ನಿಯೋಗ ಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ಖಚಿ ವರ್ಷಗಳಾದ ಬಳಿಕ ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯ, ದೊಡ್ಡಯ್ಯಾಚಾರ್ಯ, ಭೀಮಾಚಾರ್ಯ, ಪೂಜ್ಯಚರಣ, ರಾಮಯೋಗೀಂದ್ರ ಪ್ರಭೃತಿಗಳು ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಕಾಲಪ್ರವಾಹದ ಮೇಲೆ ಶೇಲಬಿಡಲು, ಈ ಕಥಾ ರೂಪವಾದ ಹಡಗವು, ಆ ಕಾಲಪ್ರವಾಹದ ಗುಂಟೆ ಹೊರಟು, ತತ್ಕಾಲೀನ ಎಲ್ಲ ಜನರ ಕಿವಿಗೆ ಮುಟ್ಟುತ್ತ ಮುಟ್ಟುತ್ತ ೧೯೩೬ನೆಯ ಇಸವಿಯ ವರೆಗೆ ಸಾಗಿ ಬಂದು, ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದು ಒಡೆದು ಚೂರುಚೂರಾಗಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಯಿತು.

(೧೬) ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿ. ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಎಂ. ಎ., ಎಲ್. ಟಿ. ಇವರು “ನಿಮದ್ರಾಸ ಆಧಿಪತ್ಯದ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು” (ಸಂಪುಟ ೨, ಪುಟ ೮೭೧) ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:—“೧೩೩೦ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ಸರ್ವಧಾರಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ದೇವರಾಯ ಮಹಾರಾಯರು ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧಿ ರಾಜತೀರ್ಥರಿಗೆ ಭೂದಾನ ಮಾಡಿದ ಶಾಸನವು, ಉಡುಪಿಯ ಕೃಷ್ಣಾಪುರ ಮಠದಲ್ಲಿದೆ. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರಿಂದ ೭ನೆಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧಿರಾಜತೀರ್ಥರೇ ಇವರು ಆಗಿರಬಹುದು.”

ವಸ್ತುತಃ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಭೂದಾನವು, ಉಡುಪಿಯ ಈ ಕೃಷ್ಣಾಪುರಮಠದ ಪೀಠದ ಮೇಲೆಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಂಥ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧಿ ರಾಜತೀರ್ಥರಿಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಕೃಷ್ಣಾಪುರಮಠದ ಗುರು ಪರಂಪರಾಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧಿರಾಜತೀರ್ಥರೆಂಬವರು ಈ ಮಠದ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಇತ್ತ ಉತ್ತರಾದಿಮಠದ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಂಥ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧಿರಾಜ ತೀರ್ಥರು ಈ ೧೩೩೦ನೆಯ ಶಕವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಪರಂಧಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ್ದಾರೆಂಬುದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಎಂದರೆ ಈ ೧೩೩೦ ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ಪರಿಧಾನಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾದಿ ಮಠದ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧಿರಾಜತೀರ್ಥರು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಕಿಂಬಹುನಾ ಇವರು ಈ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಈ ಶಕವರ್ಷದಲ್ಲಿರುವುದು ಸರ್ವಥೈವ ಅಶಕ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಇತ್ಯರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿ. ರಂಗಾಚಾರ್ಯರವರು ಉತ್ತರಾದಿಮಠದ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಾಪುರ ಮಠದ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮಾಡಿ ನೋಡದೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ನಿರಾಧಾರವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಊಹಿಸಿರುವುದು ಕೇವಲ ಬಾಲಿಶ ತನವಾಗಿದೆ.

ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೂ ನಾನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುವ ಸಿದ್ಧಾಂತವೇ ಸತ್ಯಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿದೆ. ಅತೀವ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ೧೧೨೧ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ, ೧೧೭೯ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ಪಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ನವಮಿ ದಿವಸ ಅದೃಶ್ಯರಾದರು. ತದನಂತರ ಇವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಯತಿವರ್ಯರು ಈ ಅನುಕ್ರಮದಿಂದ ಪೀಠಾರೋಹಣವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಈ ತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ವೃಂದಾವನಸ್ವರಾದರು. ಎಂಬುದು ಸತ್ಯಸಿದ್ಧಾಂತವು.

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರು	ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲದ ಸಂವತ್ಸರಗಳು	ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲದ ಶಕವರ್ಷಗಳು	ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲದ ಮಾಸ, ಪಕ್ಷ, ತಿಥಿಗಳು
ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರು	ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ	೧೧೮೬	ಕಾರ್ತಿಕ ಕೃಷ್ಣ ಚತುರ್ದಶಿ
ಶ್ರೀಮಾಧವತೀರ್ಥರು	ಶ್ರೀಮುಖ	೧೧೯೫	ಭಾದ್ರಪದದ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ
ಶ್ರೀಆಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು	ವಿಶ್ವತಿ	೧೨೧೨	ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಕೃಷ್ಣ ಪಂಚಮಿ
ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರು	ವಿಶ್ವಾನಮ	೧೨೨೭	ಪುಷ್ಯ ಕೃಷ್ಣ ಸಪ್ತಮಿ

೨ನೆಯ ಪರಿತಿಷ್ಠೆ

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಶಾಖಾನಿರ್ಣಯ

ಮತ್ತು

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಶಾಖಾನಿರ್ಣಯ

ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಅಭಿಧಾವೃತ್ತಿ, ಲಕ್ಷಣಾ ವೃತ್ತಿಗಳಿಗಿಂತ ವ್ಯಂಜನಾವೃತ್ತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ; ಏಕೆಂದರೆ, ವ್ಯಂಗ್ಯಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಅಲ್ಲಿ ಆ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಆ ಉದ್ಗಾರಕ್ಕೆ ಸೌಂದರ್ಯವುಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆತನ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಂಡಿತರು ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿಗೆ ಬಹಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆಶಯವನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದರೆ, ಯಾವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳತ ಕ್ಕದ್ದೋ ಆ ಸಂಗತಿಯ ಸ್ಪಷ್ಟಕಥನವನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಅದು ಸೂಚಿತವಾ ಗುವಂತೆ ಬೇರೇತಿಯಿಂದ ಹೇಳುವುದು ಪಂಡಿತರ ಸಂಪ್ರದಾಯವೇ ಆಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಇನ್ನು, ಈ ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದ ವಿಷಯ ವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಾಮಾಂಸಕರು ಬಹು ನಿಷ್ಣಾತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ವಿಾಮಾಂಸಕರು ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೇ ಏಳು ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಎಂದರೆ ಗಮಕಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ:- ಉಪಕ್ರಮೋಪಸಂಹಾರೌ ಅಭ್ಯಾಸೋಽಪೂರ್ವತಾ ಫಲಮ್ ।

ಅರ್ಥವಾದೋಪಪತ್ತೀಚ ಲಿಂಗಂ ತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯೇ ॥

ಅರ್ಥ:-(೧) ಉಪಕ್ರಮ (೨) ಉಪಸಂಹಾರ (೩) ಅಭ್ಯಾಸ (೪) ಅಪೂರ್ವತಾ (೫) ಫಲ (೬) ಅರ್ಥವಾದ (೭) ಉಪಪತ್ತಿ ಎಂಬ ಏಳು

ಲಿಂಗಗಳು ಎಂದರೆ ಗಮಕಗಳು ಗ್ರಂಥಕಾರನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಶಾಖಾನಿರ್ಣಯವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಶಾಖಾನಿರ್ಣಯವನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೆ ಈ ಗಮಕಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಈ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕರಿಬ್ಬರೂ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದು ಹೇಗೆಂದರೆ:—

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಶಾಖಾನಿರ್ಣಯ

(ಆಂತರ ಪ್ರಮಾಣಗಳು)

(೧) ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯದ ಉಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿ “೧ಕಣ್ವಾಯ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇದಾತ್ ಕಾಣ್ವಂತೇನ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಮ್ ।” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದರೆ, ಕಣ್ವಖುಷಿಗೆ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಖುಷಿಗಳು (ಈಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ ಉಪನಿಷತ್ತನ್ನು) ಕೊಟ್ಟ ಮೂಲಕ ಅರ್ಥಾತ್ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದ ಮೂಲಕ ಈ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕವು ಕಾಣ್ವೋಪನಿಷತ್ತೆಂದು ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅತವವ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಯಿತೆಂದು ಇತ್ಯರ್ಥ. ಈ ಆಂತರ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಉಪಕ್ರಮ, ಅವೂರ್ವತಾ, ಉಪಪತ್ತಿ ಎಂಬ ಈ ಮೂರು ಗಮಕಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದು ಹೀಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ:—

‘ಉಪಕ್ರಮ’

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗ್ರಂಥಕಾರನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಹೇತುವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ

೧ ಯಥಾತುಷ್ಠಾವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶಃ ಸರ್ಗದೌ ಚತುರಾಸನಃ ।

ತಥಾ ಜಗಾದ ಸೂರ್ಯಾಯ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಾಯ ಸೋಬ್ರವೀತ್ ॥

ವಾಜಿರೂಪೇಣ ಸೂರ್ಯೇಣ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ವಾಜಸನೇಯಕಮ್ ।

ಕಣ್ವಾಯ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇದಾತ್ ಕಾಣ್ವಂತೇನ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಮ್

ಅರಂಭ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಆತನು ಆ ಗ್ರಂಥದ ಉಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿ (ಎಂದರೆ, ಅರಂಭದಲ್ಲಿ) ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ವಿಾಮಾಂಸಕರು, ಗ್ರಂಥಕಾರನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮವು ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯದ ಉಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿ-ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ತು, ಕಾಣ್ವೋಪನಿಷತ್ತೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ಇವರು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಆತ್ಮೀಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಎಂದರೆ ಸ್ವಶಾಖಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆತನು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಉಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಾಣ್ವಶಾಖಾಭಿಮಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

‘ಅಪೂರ್ವತಾ’

ಅಪೂರ್ವತಾ ಎಂದರೆ ಸವೀನತೆಯು; ಅರ್ಥಾತ್ ಹೊಸತನವು. ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ತಾವು ಬರೆದ ಹತ್ತು ಉಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯವೊಂದರಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತ್ರ ಈ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕವು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಉಪನಿಷತ್ತೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಈ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕ ಒಂಭತ್ತು ಉಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಗೋಚಿಗೇನೇ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಆತನು ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯವೊಂದರಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತ್ರ “ಕಣ್ವಾಯ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋದಾತ್ ಕಾಣ್ವಂತೇನ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಮ್ ।” ಎಂದು ಈ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಅಪೂರ್ವತೆಯೇ ಸರಿ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಅಪೂರ್ವತೆಯಿಂದ ಕಾಣ್ವ

ಶಾಖೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಣ್ವಾ ಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

(ದಶೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ ವೇದ, ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಇದರಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇವೆ.)

ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು	ಯಾವ ಶಾಖೆಯ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿ ಇವೆ ?	ವೇದಗಳು
(೧) ಈಶಾವಾಸ್ಯಾ	ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿದೆ.	ಶುಕ್ಲ ಯಜುರ್ವೇದ
(೨) ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ	ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಶತಪಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿದೆ.	
(೩) ಕಠ	ಕಠಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿದೆ.	ಕೃಷ್ಣ ಯಜುರ್ವೇದ
(೪) ತೈತ್ತಿರೀಯ	ತೈತ್ತಿರೀಯ ಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿದೆ.	
(೫) ಛಾಂದೋಗ್ಯ	ತಾಂಡಿನ್ ಶಾಖೆಯ ಛಾಂದೋಗ್ಯಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿದೆ.	ಸಾಮವೇದ
(೬) ಕೇನ	ಜೈಮಿನೀಯ ಶಾಖೆಯ ತಲವಕಾರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿದೆ.	
(೭) ಷಟ್ಪಥ	ಪಿಸ್ತಲಾದ ಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿದೆ.	ಅಥರ್ವವೇದ
(೮) ಮುಂದಕ	ಶಾನಕೀಯ ಶಾಖೆಯ (‘ಬಭೃ’ ಎಂಬ ಉಪಶಾಖೆಯ) ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿದೆ.	
(೯) ಮಾಂಡೂಕ್ಯ	ಶಾನಕೀಯ ಶಾಖೆಯ (‘ಸೈನ್ಧವಾಯನ’ ಎಂಬ ಉಪಶಾಖೆಯ) ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿದೆ.	ಋಗ್ವೇದ
(೧೦) ಐತರೇಯ	ಆಶ್ವಲಾಯನ ಶಾಖೆಯ ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿದೆ.	

‘ಉಪಪತ್ತಿ’

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ತಿಗೆ ಕಾಣ್ವೋಪನಿಷತ್ತೆಂಬ ಹೆಸರು ಯಾಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು ? ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಹೀಗೆ ಉಪಪತ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: — “ಕಣ್ವಾಯ ಯಾಚ್ಛವಲ್ಕೋದಾತ್ ಕಾಣ್ವಂ ತೇನ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಮ್ | ” ಎಂದರೆ “ಯಾಚ್ಛವಲ್ಕೋ ಮುಷಿಗಳು

೧. ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷತ್ತು ಸಕಲ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠವಾದ ಉಪನಿಷತ್ತಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಉಪನಿಷತ್ತು ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಮಿಕ್ಕ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಸಂಹಿತೆಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದದ್ದು. ಅತವನ ದಶೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ, ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಈ ಈಶೋಪನಿಷತ್ತಿನ ನಾಮನಿರ್ದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆ ಬಳಿಕ ಮಿಕ್ಕ ಒಂಬತ್ತು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

(ಈ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ತನ್ನು) ಕಣ್ವುಮುಷಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮೂಲಕ (ಅರ್ಥಾತ್ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದ ಮೂಲಕ) ಇದು ಕಾಣ್ಣೋಪನಿಷತ್ತೆಂದು ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. " ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು, ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕವು ಕಾಣ್ಣಶಾಖೆಯ ಉಪನಿಷತ್ತೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಸೋಪಪತ್ತಿಕವಾಗಿಯೂ ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿಯೂ ಹೇಳುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಈ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣ್ಣಶಾಖೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆತ್ಮೀಯ ಭಾವನೆಯು ಉತ್ಕಟವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅತವ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಣ್ಣಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವಿವರಣೆಯ ಮುಕ್ತಿಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಉಪಕ್ರಮ, ಅವೂರ್ವತಾ, ಉಪಪತ್ತಿಗಳೆಂಬ ಈ ಮೂರು ಗಮಕಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಣ್ಣಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದು ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು.

(೨) ಇನ್ನು, ತೈತ್ತಿರೀಯ ಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಾಗಲಿ, ಶ್ರೀರಂಗರಾಮಾಸುಚಾಚಾರ್ಯರಾಗಲಿ ತಾವು ಬರೆದ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕವನ್ನು ಕಾಣ್ಣೋಪನಿಷತ್ತೆಂದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸೂಚಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠದ ಆಧ್ಯಾಚಾರ್ಯರುಗಳಾದ ಮತ್ತು ಕಾಣ್ಣಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದ

೧ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:-

ಸತ್ಯಂ ಯದಾತ್ಥ ವಿನಯಿನ್ಯಮ್ ಯಾಜುಷೀಯಾ |

ಶಾಖಾ ತದನ್ತಗತ ಭಾಷ್ಯನಿಬಂಧ ಇಷ್ಟಃ ||

ತದ್ವಾರ್ತಿಕಂ ಮಮಕೃತೇ ಭವತಾಪ್ರಣೀಯಂ |

ಸಚ್ಚೇಷ್ಟಿತಂ ಪರಿಹಿತೈಕ ಫಲಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮ್

|| ೬೫ ||

ತದ್ವತ್ಪದ್ವೀಯಾ ಖಲು ಕಾಣ್ಣಶಾಖಾ |

ಮಮಾಪಿ ತತ್ರಾಸ್ತಿ-ತದನ್ತ ಭಾಷ್ಯಮ್ ||

ತದ್ವಾರ್ತಿಕಂ ಜಾಪಿ ವಿಧೇಯಮಿಷ್ಟಂ |

ಪರೋಪಕಾರಾಯ ಸತಾಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ

|| ೬೬ ||

(ಮಾಧವೀಯ ಶಂಕರವಿಜಯ ಸ. ೧೩)

ಶ್ರೀಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರು ಮಾತ್ರ ತಾವು ಬರೆದ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪ
ನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯವಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕವನ್ನು ಕಾಣಿಸ್ತೋಪನಿಷತ್ತೆಂದು
ಸಂಬೋಧಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಕಾಣ್ಯಶಾಖಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಹೀಗೆ ವ್ಯಕ್ತ
ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ:—

ಶ್ರೀಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಈ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷ
ದ್ಭಾಷ್ಯವಾರ್ತಿಕದ ಮಂಗಳಾಚರಣದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಶ್ರೀಪರಮಾತ್ಮ
ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ, ತದನಂತರ ಗುರುಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ
(ಅತವಸ) ಅದರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕವನ್ನು ಕಾಣಿಸ್ತೋಪನಿಷ
ತ್ತೆಂದು ಹೀಗೆ ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ:—

ಯಾಂ ಕಾಣೋಪನಿಷತ್ಪಲೇನ ಸಕಲಾಮ್ನಾಯಾರ್ಥ

ಸಂಶೋಧಿಸೀಂ ।

ಸಂಚಕ್ರುರ್ಗುರವೋಽನುವೃತ್ತಗುರವೋ ವೃತ್ತಿಂ ಸತಾಂ

ಶಾಸ್ತ್ರಯೇ ॥

ಅರ್ಥಾವಿಷ್ಕರಣಂ ಕುತಾರ್ಕಿಕಕೃತಾಶಬ್ದಾ ಸಮುಚ್ಛಿತ್ತಯೇ ।

ತಸ್ಯಾ ನ್ಯಾಯ ಸಮಾಶ್ರಿತೇನ ವಚಸಾ ಪ್ರಕೃಮ್ಯತೇ ಲೇಶತಃ ॥೨॥

ಅರ್ಥ:— ಹೇ, ವಿನಯಶಾಲಿಯಾದ ಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯ, ನೀನು ಮಾತನಾಡಿದ್ದು
ಸತ್ಯವು. ನನ್ನ ತೈತ್ತಿರೀಯ ಶಾಖೆಯ ಉಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ ವಾರ್ತಿಕವು ಇಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ನನಗೋ
ಸ್ವರ ಆ ವಾರ್ತಿಕವು ನಿನ್ನಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ಸಜ್ಜನರ ಕೃತ್ಯಗಳು ಕೇವಲ ಪರಹಿತಕ್ಕೋ
ಸ್ವರವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆಂಬುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವೇ ಇದೆ. (೬೫) ಅದರಂತೆಯೇ ನಿನ್ನ ಕಾಣ್ಯಶಾಖೆಯ
ಉಪನಿಷತ್ತಿಗೂ (ಎಂದರೆ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ತಿಗೂ) ನಾನು ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ.
ಈ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕಾದರೂ ವಾರ್ತಿಕವು ಅವಶ್ಯವಿದ್ದುದರಿಂದ ಇದು ನಿನ್ನಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು.
ಯಾಕೆಂದರೆ, ಸಜ್ಜನರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೇ ಪರೋಪಕಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. (೬೬) ಇವೆರಡು
ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ-ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ತಾವು ತೈತ್ತಿರೀಯ ಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದೂ, ಶ್ರೀಸುರೇ
ಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಣ್ಯಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದೂ ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ
ಇವೆರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಶ್ರೀಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿ
ಷದ್ಭಾಷ್ಯವಾರ್ತಿಕವೂ, ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯವಾರ್ತಿಕವೂ ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದು, ಇವೆರಡೂ
ಗ್ರಂಥಗಳು ಪುಣೆಯ ಅನುವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಅರ್ಥ:—ಗುರುಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದಂಥ ಗುರುಗಳು ಈ ಕಾಣ್ಣೋಪನಿಷತ್ತಿನ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಸಕಲ ವೇದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸಚ್ಚಿಸರ ಶಾಂತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಯಾವ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೋ, ಆ ಭಾಷ್ಯದ ಅರ್ಥಾವಿಷ್ಕರಣವು, ನ್ಯಾಯಘಟಿತವಾದ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಕುತಾರ್ಕಿಕರ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಈ ಶ್ರೀಮದೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರಂತೆಯೇ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೂ ತಾವು ಬರೆದ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯದ ಮಂಗಳಾಚರಣದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಶ್ರೀಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ, ತದನಂತರ ಗುರುಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ (ಅತವನ) ಗೌರವಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕವನ್ನು ಕಾಣ್ಣೋಪನಿಷತ್ತೆಂದು ಹೀಗೆ ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ:—

ಯಥಾ ತುಷ್ಪಾವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶಂ ಸರ್ಗಾದೌ ಚತುರಾಸನಃ |
ತಥಾ ಜಗದ ಸೂರ್ಯಾಯ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಾಯ ಸೋಬ್ರವೀತ್ ||
ವಾಚಿರೂಪೇಣ ಸೂರ್ಯೇಣ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ವಾಚಸನೇಯಕಮ್ |
ಕಣ್ವಾಯ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋದಾತ್ ಕಾಣ್ವಂ ತೇನ
ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಮ್ ||೨||

ಅರ್ಥ:—ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮನು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನನ್ನು ಹೇಗೆ ಸ್ತುತಿಸಿದನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ (ಈ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ತನ್ನು ಕಿಂಬಹುನಾ ಶುಕ್ಲಯಜುರ್ವೇದವನ್ನು) ಹೇಳಿದನು. ಆ ಸೂರ್ಯನು ಇದನ್ನು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಮುನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಸೂರ್ಯನು ಇದನ್ನು ವಾಚಿರೂಪದಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ತಿಗೆ (ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಸಮಸ್ತಶುಕ್ಲಯಜುರ್ವೇದಕ್ಕೂ) 'ವಾಚಸನೇಯ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರು ಈ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ತನ್ನು ಕಣ್ವಮುನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮೂಲಕ ಎಂದರೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದ ಮೂಲಕ ಈ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕವು ಕಾಣ್ಣೋಪನಿಷತ್ತೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಯಿತು.

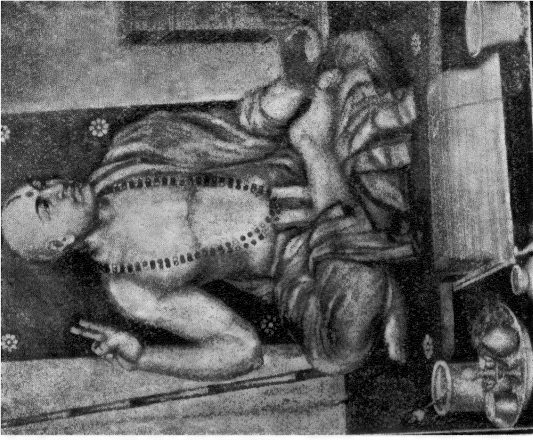
ಫಲತಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ತೈತ್ತಿರೀಯ ಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಾಗಲಿ, ಶ್ರೀರಂಗರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಾಗಲಿ ತಾವು ಬರೆದ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ, ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕವನ್ನು ಕಾಣ್ಕೊಪನಿಷತ್ತೆಂದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಬೋಧಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದ ಶ್ರೀಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರು, ಮಾತ್ರ ತಾವು ಬರೆದ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯವಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ, ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕವನ್ನು ಕಾಣ್ಕೊಪನಿಷತ್ತೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಕಾಣ್ವಶಾಖಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಅರ್ಥಾತ್ ತಾವು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆಂದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೂ ತಾವು ಬರೆದ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ, ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕವನ್ನು ಕಾಣ್ಕೊಪನಿಷತ್ತೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ, ಕಾಣ್ವಶಾಖಾಭಿಮಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರಂತೆಯೇ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೂ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

(೩) ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಮಹತ್ವವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, "ಸ್ಥಾನಂ ಸಮಾಖ್ಯಾತಃ ಪ್ರಬಲಮ್" ಎಂದರೆ, "ಯೌಗಿಕ ಅರ್ಥಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ರೂಢಾರ್ಥವು ಒಲವತ್ತರವಾಗಿರುತ್ತದೆ." ಎಂದು ಮಿಮಾಂಸಕರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ತತ್ತ್ವಕ್ಕನುಸರಿಸಿ, ಶ್ರೀಮತ್ ಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರು ತಾವು ಬರೆದ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯವಾರ್ತಿಕದ ಮಂಗಲಾಚರಣದಲ್ಲಿ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕವನ್ನು ಕಾಣ್ಕೊಪನಿಷತ್ತೆಂದು ಗುರುಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅತವಿವ. ಶ್ರೀಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಎಂದರೆ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಪ್ರವರ್ತಕರಾದ ತಮ್ಮ ಕಣ್ವಖುಷಿಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಗುರುಭಾವನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾನಮಾಹಾತ್ಮ್ಯದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ತಾವು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ. ಈ ಶ್ರೀಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರಂತೆಯೇ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೂ ತಾವು ಬರೆದ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯದ

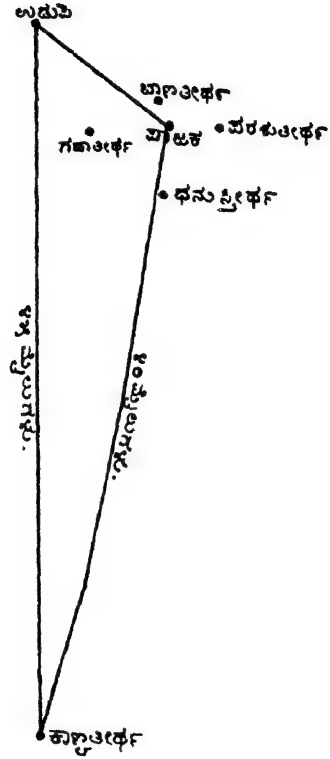

ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರುಗಳಾದ
ಶ್ರೀಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರು

೨೬

ಚೈತನ್ಯೋದ್ಧಾರಕರಾದ
ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು

ಉಡುಪಿ, ಪಾಜಕಪ್ಪೇತ್ರ, ಕಾಣ್ಣಡಿಗಳ
ನಕಾಶೆ

ಮಂಗಳಾಚರಣದಲ್ಲಿ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕವನ್ನು ಕಾಣೋಪನಿಷತ್ತೆಂದು ಗುರು ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ಋಷಿ ಮಾತ್ರನೇ ಅಲ್ಲ, ಈ ಗುರುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ (ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೇಳುವ ವ್ಯಾಜದಿಂದ) ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ, ಕಣ್ವ ಋಷಿಗಳ ನಾಮನಿರ್ದೇಶವನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅತೀವ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ, "ಸ್ಯಾಸಂ ಸಮಾಖ್ಯಾತಃ ಪ್ರಬಲಮ್" ಎಂಬ ನ್ಯಾಯದಂತೆ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ, ಕಣ್ವಋಷಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಗುರುಭಾವನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾನಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಟ ಮಾಡಿ, ತಾವು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದನ್ನು ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

(೪) ಇನ್ನು, ಶ್ರೀಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಸ್ತುತಿಗೆ ತಾವು ಬರೆದ "ಬಾಲಕ್ರೀಡಾ" ಎಂಬ ಟೀಕೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಮೂಲ ಉತ್ಪಾದಕ ಋಷಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರನ್ನು ಗೌರವ ಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ:—

ಲಬ್ಧ್ವಾರಹಸ್ಯಾನ್ವಿ ಸುದುರ್ಲಭಾನ್ವಿ ಯಜ್ಞಂಷಿ ಶುಕ್ಲಾನ್ವಿ

ವಿವಸ್ವತೋ ಯಃ |

ಸ್ವರ್ಗಪವರ್ಗಾವಕರೋತಾ ಪ್ರಕಾಶೌ ಜಯತ್ಯಸೌ

ಬ್ರಹ್ಮವಿದೇಕಹಂಸಃ ||

ಅರ್ಥ:—ಯಾರು, ರಹಸ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಮತ್ತು ಸುದುರ್ಲಭವಾದ ಎಂದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶುಕ್ಲಯಜುರ್ವೇದವನ್ನು ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಸ್ವರ್ಗ, ವೋಕ್ಷಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಮಯವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೋ, ಆ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠಯತಿಗಳು (ಎಂದರೆ, ಶ್ರೀಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರು) ಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗಿರುವರು.

ಶ್ರೀಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರನ್ನು "ಬ್ರಹ್ಮವಿದೇಕಹಂಸಃ" ಎಂದು ಗೌರವಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಸಂಬೋಧಿಸಿ, ತಾವು ಶ್ರೀಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಶ್ರೀಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರಂತೆಯೇ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೂ ತಾವು ಬರೆದ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋ

ಪನಿಷದ್ವಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಕಲ್ಯಬ್ರಾಹ್ಮಣದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಯಾಚ್ಚ ಪಲ್ಕು ರನ್ನು “ಯಾಚ್ಚವಲ್ಕೋ ಮಹಾಮುನಿಃ” ಎಂದು ಗೌರವ ಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅತವವ ಶ್ರೀ ಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರಂತೆಯೇ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೂ ಶ್ರೀಯಾಚ್ಚ ಪಲ್ಕುರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

(ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಗಳು)

(೫) ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ಪರಮ ಭಕ್ತಿಭಾವವನ್ನೂ ಉತ್ಕಟವಾದ ಆತ್ಮೀಯ ಭಾವನೆಯನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ತಾವು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದನ್ನು ಹೀಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟಮಾಡಿದ್ದಾರೆ:—

ಪರಮ ಭಕ್ತಿಭಾವವು

ಶ್ರೀಮದಾಸಂದತೀರ್ಥರು ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥವನ್ನು ಕುರಿತು ಎರಡು ಸಾರೆ ಪರಮ ಭಕ್ತಿಭಾವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಸಮಧ್ಯ ವಿಜಯ ಕಾರರು ಹೀಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ:—

ಇತ್ಥಂ ಸದ್ಭಿಃ ಸದ್ಭಿರಜ್ಯೋಧರಾಯಾಂ ಚಕ್ರೇ ವಾಸಂ

ಶೇಷಶಯ್ಯೇ ಶಯಾನೇ |

ಗ್ರಾಮೇ ವಾತ್ಯೇ ಪಾವಿತೇ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥೈರ್ಭಕ್ತ ಪ್ರೀತಾಃ

ಸಂತುಲಿತನೂನ ಬೋಧಃ ||

(ಸುಮಧ್ಯವಿಜಯ ೧೫-೧೬)

ಅರ್ಥ:- ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗಿರತಕ್ಕ ಎಂದರೆ ಭಕ್ತಾದಿ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಸಜ್ಜನರಿಂದ ಸನ್ಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು, ಶೇಷಶಾಯಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ನಿರ್ದಿಸಲಾರಂಭಿಸಲು ಅರ್ಥಾತ್ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ವಾರಂಭವಾಗಲು, ಪಾವನವಾದ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥೋದಕದ ಮೇಲೆ ಹಾಯಿದು ಬಂದಂಥ ಅತವವ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಪುನಿತವಾದಂಥ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ (ಎಂದರೆ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ) ಇರುವ ಉತ್ತಮವಾದ ಮಠದಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು, ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ವಾಸಮಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು, ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥೋದಕದ ಮೇಲೆ ಹಾಯಿದು

ಬಂದಂಥ ಗಾಳಿಯೇ ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದದ್ದೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಇವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕಟವಾದ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯು ವಾಸವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ಪರಮಭಕ್ತಿಭಾವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಸುಮಧ್ವವಿಜಯಕಾರರು ಹೀಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ:-

ಆದ್ರಾಂಗಾಃ ಸಪದಿ ನಿಮಜ್ಜನಾತ್ ಸರಸ್ವಾಂ ಕಣ್ವಸ್ಯ
ದ್ವಿಜಯಷಭಸ್ಯ ವಲ್ಲಭಾಯಾಮ್ |

ತತ್ರಾಯನ್ ಖರಕಿರಣೋಪರಾಗಹೇತೋಗ್ರಾವಿಷಾಣಾ

ಅಪಿ ಸಕಲಾಃ ಸಬಾಲವೃದ್ಧಾಃ ||

(ಸುಮಧ್ವವಿಜಯ ೧೬-೧೧)

ಅರ್ಥ:- ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಆಬಾಲವೃದ್ಧರಿಂದೊಡಗೂಡಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದ ಕಣ್ವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ತೊಯಿಸಿಕೊಂಡಂಥ ಶರೀರವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಸ್ನಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಾಪ್ತರಾದರು.

ಇತ್ಯರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕಟವಾದ ಭಕ್ತಿಭಾವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ತಾವು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದನ್ನು ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯುತ್ಕಟವಾದ ಆತ್ಮೀಯ ಭಾವನೆಯನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಮಾಡಿ, ಈ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುವಾ.

ಅತ್ಯುತ್ಕಟವಾದ ಆತ್ಮೀಯ ಭಾವನೆಯು

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಸಾಜಕಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆವತರಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು

ಪುನಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಈ ಪಾಜಕಕ್ಷೇತ್ರದ ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಒಂದೊಂದರಂತೆ ಶ್ರೀ ಪರಶುರಾಮದೇವರಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಾಲ್ಕು ತೀರ್ಥಗಳು ಅತಿ ಸಮಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ. ಎಂದರೆ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ ಪರಶುತೀರ್ಥವೂ, ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ ಗದಾತೀರ್ಥವೂ, ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ ಬಾಣತೀರ್ಥವೂ, ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿಗೆ ಎರಡು ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಧನುಸ್ತೀರ್ಥವೂ ಇವೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಈ ನಾಲ್ಕೂ ತೀರ್ಥಗಳು ಪಾಜಕಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ತೀರ ಹತ್ತರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಪರಶುರಾಮದೇವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರೂ, ಈ ತೀರ್ಥಗಳು ಪಾಜಕಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ, ಉಡುಪಿಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಅತಿ ಸಮಾಸವಾಗಿದ್ದರೂ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಈ ನಾಲ್ಕು ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕೊಡದೆ, ಪಾಜಕ, ಉಡುಪಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಬಹು ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಎಂದರೆ ಪಾಜಕಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ೪೦ ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಉಡುಪಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ೪೫ ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಅರ್ಧಾತ್ ಅತಿಶಯದೂರವಾಗಿರುವ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥಕ್ಕೇನೇ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕಟವಾದ ಆತ್ಮೀಯ ಭಾವನೆಯು ಇತ್ತೆಂಬುದು ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ವ.ಛಿತಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಣ್ವತೀರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯುತ್ಕಟವಾದ ಆತ್ಮೀಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಜ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

(೬) ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮ-ಚರ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅತುಲವಾದ ತೇಜಸ್ವಿತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿ, ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ಕಟವಾದ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು, ಇದಕ್ಕೆ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಎರೋಧವಾಡಿದರು. ಆಗ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಈ ಬಾಲಕನು (ಎಂದರೆ ವಾಸುದೇವನು) ತನ್ನ ಈ

ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸಫಲ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದೃಢಸಿತ್ತೆಯದಿಂದ ಬಹುಕಾಲ ಹೋರಾಡಿ, ಕೆಟ್ಟಕಡೆಗೆ ತಾನು ಸನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡು ಬರಲು, ತತ್ಕಾಲೀನ ಇವನ ಆಪ್ತರು ಇಷ್ಟರು ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಅದ್ವೈತ ಮತಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮುಖದಿಂದ— “ಇಂಥ ಕಠಿಣತರವಾದ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ದೃಢಸಿತ್ತೆಯದಿಂದ ಹೋರಾಡಿ, ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಂದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದಂಥ ಈ ನೀರ ಮೈರಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ವಾಸುದೇವನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಾಲಕ ನಲ್ಲ ! ಲೋಕೋತ್ತರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದಂಥ, ಶೃಂಗೇರಿಮಠದ ಆದ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದಂಥ ಶ್ರೀಸುರೇ- ಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರೇ ಈ ವಾಸುದೇವನ ರೂಪದಿಂದ ವುನಃ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿಯೇ ಅವತರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ !! ” ಎಂಬ ಉದ್ಗಾರಗಳು ಹೊರಟವೆಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸುಮಧ್ವವಿಜಯಕಾರರು ಈ ಸಮಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವಾಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ‘ ಜಗದ್ಗುರುಃ ಸುರೇಶ್ವರಃ ’ ಎಂದು ಕಂಠೋಕ್ತ ನಾಗಿ ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ಸುಮಧ್ವವಿಜಯ ೪-೩೦) ಅತವನ ಶ್ರೀಮ- ನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದಾ ರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

(೭) ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಸಂಹಿತೆಯ ಋಷಿ, ದೇವತಾ, ಛಂದಸ್ಸು, ವಿನಿಯೋಗಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ್ಗೆ— “ ಶುಕ್ಲಯಜುರ್ವೇದಸ್ಯ ವಾಯು ರೃಷಿಃ ವಾಯುದೇವತಾ, ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ಭನ್ತಃ, ಸಂಹಿತಾಧ್ಯಯನೇ ವಿನಿ- ಯೋಗಃ ” ಎಂದೆನ್ನುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವು, ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ವೇದಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಶುಕ್ಲ ಯಜುರ್ವೇದದ ಎಂದರೆ ಕಾಣ್ವಸಂಹಿತೆಯ ಋಷಿಯೂ ವಾಯು; ದೇವ- ತೆಯೂ ವಾಯು. ಅರ್ಥಾತ್ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ವಾಯು ದೇವರಿಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು “ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯೇನ ವ್ಯಪದೇಶಾ ಭವಂತಿ ” ಎಂದು ಪದ್ಧತಿಯಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ ಇದ

ಕ್ಕನುಸರಿಸಿಯೇ ತತ್ಕಾಲೀನ ಪಂಡಿತರು - " ಈ ವಾಯುದೇವರೇ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದಾರೆ"ಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಈ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

(೮) ಋಗ್ವೇದ ಸಂಹಿತೆಯ ೧ನೆಯ ಮಂಡಲದ ೧೪೧ನೆಯ ಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಬಳಿತ್ಯಾ ಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿ - ಮಧ್ವನು ಮಾತರಿಶ್ವನಿಂದ ಅಭಿಸ್ಥನೆಂಬುದು, ಎಂದರೆ ಮಧ್ವ, ಮಾತರಿಶ್ವ ಇವೆರಡೂ ನಾಮಗಳು ಒಬ್ಬನೇ ಗೇನೇ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದುದರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಇದೇ ಋಗ್ವೇದ ಸಂಹಿತೆಯ ೮ನೆಯ ಮಂಡಲದ ೪೪ನೆಯ ಸೂಕ್ತದ ಋಷಿಯಾದ ಮಾತರಿಶ್ವನು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯೆಂದು ಆ ಸೂಕ್ತದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ ಇದಕ್ಕನುಸರಿಯೇ ತತ್ಕಾಲೀನ ಪಂಡಿತರು - ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರನ್ನು ಮಾತರಿಶ್ವನೆಂದೇ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರಾದ 'ಮಧ್ವ' ಎಂಬ ನಾಮದಿಂದ ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಈ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವಿವರಣೆಯ ಫಲಿತಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಇದು ವರೆಗೆ ವಿವೇಚಿಸಿದ ಬಲವತ್ತರವಾದ ನಾಲ್ಕು ಆಂತರ ಪ್ರಮಾಣಗಳೂ ನಾಲ್ಕು ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಗಳೂ ಪರಸ್ಪರ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೋಷಕವಾಗಿದ್ದು, ಇವು ಎಂಟೂ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದು ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

೧ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತರಾದವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಇವರನ್ನು ದೇವಾಂತರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಈ ಮಹಾಭಾಗರ ಪೂರ್ವಪರಂಪರೆಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ, ಇಂಥ ದೇವರ ಅವತಾರವೆಂದು ಈ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕರಿಗೆ ತತ್ಕಾಲೀನ ಪಂಡಿತರು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಮತಸ್ಥರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಶಾಖಾನಿರ್ಣಯ

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಮನ್ಮಾಧ್ವ ಭಾಷ್ಯಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಶ್ರೀಮಟ್ಟೀಕಾಕೃತ್ವಾದಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಶ್ರೀಮಟ್ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರ ಶಾಖಾನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸುವಾ.

(ಆಂತರ ಪ್ರಮಾಣಗಳು)

(೧) ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು, ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಉಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿ- “ಕಾಣ್ವೇಂ ಮಂತ್ರೋಪನಿಷದಂ ಯಥಾವದ್ವ್ಯಾಕರಿಸ್ಯನ್ ಭಗವಾನಾಚಾರ್ಯಃ ಚಿಕೀರ್ಷಿತಾ ಎಘ್ನು ಪರಿಸಮಾಪ್ತಾಽದಿ ಪ್ರಯೋಜನೇ ತತ್ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯದೇವತಾ ಸ್ತುತಿನತೀ ಪ್ರಥಮಂ ನಿಬಧ್ನಾತಿ”^೧ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಆಂತರ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಜೇನ್ನಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಉಪಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ಅವೂರ್ವತಾ ಎಂಬೆರಡು ಗಮಕಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದು ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ:-

‘ಉಪಕ್ರಮ’

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗ್ರಂಥಕಾರನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಹೇತುವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಆತನು ಉಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಗ್ರಂಥಾರಂಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಾಮಾಂಸಕರು, ಗ್ರಂಥಕಾರನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು

೧ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಉಪನಿಷತ್ತಾದ ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಸ್ವಪ್ತಿಕರಣಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿ, ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಮನ್ಮಾಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಇಷ್ಟಫಲದ ಸಿದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೂ ನಿರ್ವಿಘ್ನತೆಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೂ ಈ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥ ದೇವತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ತುತಿಸಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ವುದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮವು ಒಂದು ಲಿಂಗವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಎಂದರೆ ಗಮನವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಂಜುಯತೀರ್ಥರು, ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಾವು ಬರೆದ ಟೀಕೆಯ ಉಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿ-ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷತ್ತನ್ನು ಕಾಣ್ವೋಪನಿಷತ್ತೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ, ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತ್ರಿಮತಸ್ವ ಭಾಷ್ಯಕಾರರಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಟೀಕಾಕಾರರಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಈ ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷತ್ತು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಉಪನಿಷತ್ತೆಂದು ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಹೇಳಿದವರೆಂದರೆ ಈ ಜಯತೀರ್ಥರೇ ಸರಿ. ಅರ್ಥಾತ್ ಇವರು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವ ಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಆತ್ಮೀಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಎಂದರೆ ಸ್ವಶಾಖಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಇದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಆತನು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಉಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಾಣ್ವಶಾಖಾಭಿಮಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಮಂಜುಯತೀರ್ಥರು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

“ ಅಪೂರ್ವತಾ ”

ಅಪೂರ್ವತಾ ಎಂದರೆ ನವೀನತನವು. ಈ ಶ್ರೀಮಂಜುಯತೀರ್ಥರು ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೂ ಹಾಗೂ ಷಟ್ಪ್ರಶೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೂ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದು, ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯ ಟೀಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತ್ರ ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷತ್ತು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಉಪನಿಷತ್ತೆಂದು ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಈ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕ ಷಟ್ಪ್ರಶೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯ ಟೀಕೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಪಿಪ್ಪಲಾದ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಗೋಚಿಗೇನೇ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥಾತ್ ಆ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಪಿಪ್ಪಲಾದ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆತನು ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯ ಟೀಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತ್ರ “ ಕಾಣ್ವೇಂ ಮಂತ್ರೋಪನಿಷದಂ ” ಎಂದು ಈ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಮಾಡಿರುವುದು ಅಪೂರ್ವತೆಯೇ ಸರಿ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಮಂಜುಯತೀರ್ಥರು ಅಪೂರ್ವತೆಯಿಂದ ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಕಾಣ್ವಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

(೨) “ ಸ್ಥಾನಂ ಸಮಾಖ್ಯಾತಃ ಪ್ರಬಲಮ್ ” ಎಂದರೆ ಯೌಗಿಕ ಅರ್ಥಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ರೂಢಾರ್ಥವು ಬಲವತ್ತರ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ” ಎಂದು ಸಾಮಾಂಸಕರ ಸಿದ್ಧಾಂತವಿದೆ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ನುಸರಿಸಿ, ಶ್ರೀಚಯತೀರ್ಥರು ತಾವು ಬರೆದ ಈಶಾವಾಸೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯ ಟೀಕೆಯ ಮಂಗಳಾಚರಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಗುರುಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಈಶಾವಾಸೋಪನಿಷತ್ತನ್ನು ಕಾಣೋಪನಿಷತ್ತೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗತಕ್ಕ ಇದರ ಧ್ವನಿತಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ಥಾತ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಪುರ್ವತಕರಾದ ಕಣ್ವಿಮುಷಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗುರುಭಾವನೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಮಾಡಿ, ಈ ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿಯಿಂದ ತಾವು ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಇತ್ಯರ್ಥ. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದ ಶ್ರೀ ಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯರೂ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೂ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯವಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಗುರುಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ನಾಮೋಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಮಾಡಿ, ತಾವು ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದನ್ನು ಈ ರೀತಿ ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿಯಿಂದ ಸುಂದರವಾಗಿ ಧ್ವನಿತಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ಯರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಚಯತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಸುರೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯ, ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಂತೆಯೇ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದು ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವಿವರಣೆಯ ಫಲಿತಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಚಯತೀರ್ಥರು ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

(ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಮಾಣವು)

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ಥಳವೆಂದು ಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾದ ಯರಗೋಳ ಗ್ರಾಮದ ಗುಹೆಯಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ೧೨ ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಭೀಮಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಹುರಸಗುಂಡಿಗಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವವರೂ

ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ವಂಶಜರೂ ಆದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವರಾಮ ಪಂತ ನಾಡಗೌಡರೆಂಬುವರ.^೧ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ನಾಧ್ಯಾಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ ಅರ್ಥಾತ್ ಮೇಲೆ ನಿರೂಪಿತವಾದ ಆಂತರ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಹಾಗೂ ಈ ಬಾಹ್ಯಪ್ರಮಾಣವು ಪರಸ್ಪರ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಪೋಷಿಸುತ್ತವೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವಿವರಣೆಯ ಫಲಿತಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಮೇಲೆ ಉಕ್ತವಾದ ಆಂತರ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ “ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. ” ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯವೆಂಬುದು ಈ ಬಾಹ್ಯಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು.

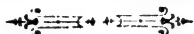
^೧ ಈ ನಾಡಗೌಡ ಶಿವರಾಮಪಂತರ ಮನೆತನದ ಐತಿಹ್ಯವನ್ನು ‘ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಸ್ಥಳನಿರ್ಣಯ’ ಎಂಬ ೩ನೆಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ; ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ.

೩ನೆಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಪೂರ್ವಜರ ಸ್ಥಳನಿರ್ಣಯ

ಮತ್ತು

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಸ್ಥಳನಿರ್ಣಯ

ಬನವಾಸಿಯ ಕದಂಬವಂಶದ ರಾಜನಾದ ಮುಕ್ಕಣ್ಣನು, ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯ ರೋಹಿಲ ಖಂಡದಲ್ಲಿರುವ ಅಹಿಚ್ಛತ್ರನೆಂಬ ಅಗ್ರಹಾರದಿಂದ ೩೨ ಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕುಟುಂಬಸಹಿತವಾಗಿ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದು, ತಾಳಗಂದದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅಗ್ರಹಾರವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಶಿವವೊಗ್ಗಾ ಚಿಲ್ದಿಯ ಶಿಕಾರಿಪುರ ತಾಲೂಕಿನ ಗಲೀಸೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಕದಂಬರಾಜನಾದ ಮಯೂರ ವರ್ಮನು ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಇದೇ ಅಹಿಚ್ಛತ್ರನೆಂಬ ಅಗ್ರಹಾರ ದಿಂದ ಶಿವಳ್ಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಹವ್ಯಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಕರೆತರಿಸಿ, ತುಳು ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹೈಗನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇವರನ್ನು ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನೆಂದು ಇವೆರಡೂ ಪಂಗಡಗಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಠೋ ಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಹೊಯ್ಸಳ ಯಾದವವಂಶದ ರಾಜನಾದ ಗನೆಯ ನಾರಸಿಂಹನು (ಕ್ರಿ. ಪ. ೧೧೪೧-೧೧೭೩) ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ತಂದೆಯವರಾದ ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರನ್ನು ಮೈಸೂರು ದೇಶ ದಿಂದ ಎಂದರೆ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಬೇಲೂರಿನಿಂದ ತುಳುನಾಡಿಗೆ ಕುಟುಂಬ ಸಹಿತವಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನೆಂಬುದನ್ನು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಪೂರ್ವಜರ ಸ್ಥಳನಿರ್ಣಯ

ಉಡುಪಿಪ್ರಾಂತವನ್ನು ಎಂದರೆಬಾಕೂರಿನ ವರೆಗಿನ ತುಳುನಾಡನ್ನು ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಹೊಯ್ಸಳಯಾದವ ರಾಜರಾದ ವಿಷ್ಣು ವರ್ಧನನೂ ಆತನ ಮಗನಾದ ಗನೆಯ ನಾರಸಿಂಹನೂ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ

೧ನೆಯ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನೂ ಅಸುಕ್ರಮದಿಂದ ಆಳಿದರು. ಈ ಬಾರ್ಕೂರು ಉಡುಪಿಯಿಂದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಒಂಬತ್ತು ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಇದೆ. ಹೊಯ್ಸಳ ಯಾದವರಾಜರು ಈ ಬಾರ್ಕೂರಿನ ವರೆಗೆ ತುಳುನಾಡನ್ನು ಎಂದರೆ ಉಡುಪಿ ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಕಾಲದಿಂದ ಆಳಲಾರಂಭಿಸಿದರೆಂದು ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತವೆ.^೧ ಈ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಮಗನಾದ ೧ನೆಯ ನಾರಸಿಂಹನು ಬೇಲೂರು ಮತ್ತು ಹಳೇಬೀಡು ರಾಜಧಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಪ. ೧೧೪೧ ರಿಂದ ೧೧೭೩ರ ವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ಈ ರಾಜನಿಗೆ ಕಾಣ್ಣಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ಲಕುಮಯ್ಯನೆಂಬವನು ಅರ್ಥಾತ್ ಲಕ್ಷ್ಮಯ್ಯನೆಂಬವನು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಾಸನ ತಾಲೂಕಿನ ೬೬ನೆಯ ಶಾಸನವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ.^೨ ಈ ೧ನೆಯ ನಾರಸಿಂಹರಾಜನು ಮೈಸೂರು ದೇಶದಿಂದ (ಅರ್ಥಾತ್ ಬೇಲೂರು ರಾಜಧಾನಿಯಿಂದ) ಅನೇಕಮಂದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕುಟುಂಬ ಸಹಿತ ಕರೆತಂದು, ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನೆಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಮ್. ಗಣಪತಿರಾವ್ ಐಗಳ್ ಇವರು ತಾವು ಬರೆದ “ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ (೧೦೭ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ) ಹೇಳಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ

೧ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಾಸನ ತಾಲೂಕಿನ ೬೫, ೮೯, ೯೦, ೧೧೭ನೆಯ ಶಾಸನಗಳೂ ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ೫೮, ೭೧, ೭೫, ೧೧೭, ೧೪೭ ನೆಯ ಶಾಸನಗಳೂ ಹಾಗೂ ಕಡೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಡೂರು ತಾಲೂಕಿನ ೭೭, ೭೯, ೧೦೨, ೧೦೪ನೆಯ ಶಾಸನಗಳೂ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಬಾರ್ಕೂರಿನ ವರೆಗೆ ತುಳುನಾಡನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನೂ ಬಾರ್ಕೂರಿನ ವರೆಗೆ ತುಳುನಾಡನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನ ೨೧, ೨೨ನೆಯ ಶಾಸನಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

೨ ‘ ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಮಸ್ತ ಶೀಲಗುಣಸಂಪನ್ನನುಂ ಕಾಣ್ಣವಂಶೋದ್ಭವನುಂ ನಾಗದೇವ-ನಾಯಕ ಪ್ರಿಯತನೂಭವನುಂ ಕಾಶ್ಯಪಗೋತ್ರಪವಿತ್ರನುಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮಾರಾಧನ ಪ್ರಸಾದಾಸಾಧಿತ ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯನುಂ ಅಸಹಾಯ್ಯ ಶೌರ್ಯನುಂ ಅವಾರ್ಯ ವೀರ್ಯನುಂ ಅಪ್ಪ ಶ್ರೀಮನ್ನಹಾಪ್ರಧಾನಂ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಲಕುಮಯ್ಯಂ ಪೊಯ್ಸಳ ನಾರಸಿಂಹ ದೇವಂಗೆ ರಾಜ್ಯಮಂ ನಿಷ್ಕಂಟಕಂ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ, ’

(ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಾಸನ ತಾಲೂಕಿನ ೬೬ನೆಯ ಶಾಸನ)

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಬಹುಮಂದಿ ಕಿಂಬಹುನಾ ಎಲ್ಲರೂ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇರುವುದು ಅಸಂವಿಹಾರವಾಗಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ರಾಜನ ಮುಖ ಮಂತ್ರಿಯೇ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಕಾಣ್ವಾ ಮಂತ್ರಿಯ ಸಾಹಾಯ್ಯದಿಂದ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ರಾಜಾಶ್ರಯವು ದೊರೆಯುವುದು ಕ್ರಮಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ ಅತಃವ ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದ ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರು ಈ ಕಾಣ್ವಾ ಮಂತ್ರಿಯ ಸಾಹಾಯ್ಯದಿಂದ ಬೇಲೂರು ರಾಜಧಾಸಿಯಿಂದ ತುಳುನಾಡಿಗೆ ಬಂದು, ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡರೆಂಬುದು ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಈ ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಶಿವರೂಪ್ಯಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನವ ವಾಸಮಾಡಿ, ಅಬಳಿಕ ಈ ಶಿವರೂಪ್ಯಗ್ರಾಮದಿಂದ ಆಗ್ನೇಯದಿಕ್ಕಿಗೆ ೭ ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಪಾಚಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದರೆಂದು ಸುಮಧ್ವ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿಯೇ ಇದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವಿವರಣೆಯ ಫಲಿತಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳ ಯಾದವರ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಬೇಲೂರು ೧ ಪಟ್ಟಣವೇ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಪೂರ್ವಜರಾದ ಮಧ್ಯಗೇಹಭಟ್ಟರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

೧ ಈ ಬೇಲೂರು, ಈಗಿನ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಸ್ಥಳನಿರ್ಣಯ

ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ಯಾವ ಯುರಗೋಳ ಗ್ರಾಮದ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಗ್ರಂಥರಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆಂದು ಚಯತೀರ್ಥ ಏಜಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರಾದ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದೂ, ಆ ಗುಹೆಯಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ೧೨ ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಭೀಮಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಹುರಸಗುಂಡಗಿ ಗ್ರಾಮವೇ ಈ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಎಂದರೆ ಶ್ರೀಮಟ್ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಟ್ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರ ಪಂಶಜರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾಡಗೌಡ ಶಿವರಾಮಪಂತರೆಂಬ ಕಾಣ್ಮಶಾಖೆಯ ಮಾಧ್ವಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ವಾಸಸ್ಥಳವನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸುತ್ತಿರಲು ನೊಟ್ಟಮೊದಲು ನಾನು ಕ್ರಿ. ಪ. ೧೯೦೯ರಲ್ಲಿ ಸುರಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ್ಗೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾಣ್ಮಶಾಖೆಯ ಮಾಧ್ವಮಠದ ದಿವಾಣರಾದ ವೇದಮೂರ್ತಿ ಗುರಾಚಾರ್ಯ ಕನಕಗಿರಿ ಸುರಪುರ ಹಾಗೂ ವೇದಮೂರ್ತಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯ ಕೊಡೇಕಲ್ಲ ಸುರಪುರ ಈ ಉಭಯ ಪಂಡಿತರು, ಹುರಸಗುಂಡಗಿ ಗ್ರಾಮದ ನಾಡಗೌಡರ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿದ್ದ ಐತಿಹ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು:- “ಹುರಸಗುಂಡಗಿ ಗ್ರಾಮದ ನಾಡಗೌಡರ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ಅವತರಿಸಿದರು. ಇವರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಹೆಸರು ದುಂಡೋಪಂತರು; ಇವರ ತಂದೆಯ ಹೆಸರು ರಘುನಾಥಪಂತರು. ಈ ವೀರಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ದುಂಡೋಪಂತರು ಯುರಗೋಳ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೂ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬೇಟೆಯನ್ನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿವಸ ಇವರು ಬೇಟೆಯನ್ನಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ್ಗೆ ಬಹಳ ನೀರಡಿಸಿದ್ದರಂದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಚಂದಲಾಪರಮೇಶ್ವರೀ ದೇವಿಯ ಗುಡಿಯ ಹತ್ತರ ಭೀಮಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಪಶುಗಳ ಹಾಗೆ ನದಿಗೆ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿರಲು, ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಆಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಕರ್ಮಧರ್ಮ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಆ ದೇವಿಯ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಸ್ನಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ನದಿಗೆ ಬಂದು, ಆ

ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು, ನದಿಗೆ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಯುನರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿ “ ಕಿಂ ಪಶುಃ ಪೂರ್ವದೇವೇ ? ” ಎಂದು ಈತನನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಈತನಿಗೆ ಮೈರಾಗ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ, ಈತನು ಶ್ರೀ ಆಕ್ಲೋಭ್ಯತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಂದ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನೂ “ ಜಯತೀರ್ಥ ” ಎಂಬ ಆಶ್ರಮನಾಮವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ”

ಈ ಐತಿಹ್ಯವು, ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರಾದ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ಬರೆದ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥ ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಸರ್ವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

ಈ ವಸ್ತು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎಂದರೆ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ವಾಸ್ತವವಾದ ಈ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವನ್ನು ಕಾಲಾಂತರದಿಂದ ಮರೆತು, ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ನಿಯಾಣ ಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ೩೪೭ ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲಿನ ೧೭ನೆಯ ೧೮ನೆಯ ಶತಮಾನಗಳ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವು ಅತ್ತ ಇತ್ತೆಂದೂ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಇತ್ತ ಇದ್ದಿತೆಂದೂ ಹೇಗೆ ಅವಾಸ್ತವವಾದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಬಹುಮನೋರಂಜಕವಾದ ವೃತ್ತಾಂತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಸಮ್ಮ ವಾಚಕರ ಅವಗಾಹನಕ್ಕಾಗಿ ಇದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯಂತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ನಿಯಾಣಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ೩೪೭ ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಕ್ರಿ. ವ. ೧೭೭೫ರಲ್ಲಿ (ಎಂದರೆ ಶಕವರ್ಷದ ೧೫೯೭ರಲ್ಲಿ) ಸಂಕರ್ಷಣಾ ಚಾರ್ಯರೆಂಬವರು ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಅನೈತಿಕವಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ,

ಶ್ರೀವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರಾದುದರಿಂದ ಅರ್ಥಾತ್ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಸಮಕಾಲೀನ ಲೇಖಕರಾದುದರಿಂದ ಇವರು ಬರೆದ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥ ವಿಜಯಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯ ಸಂಗತಿಗಳು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆಂಬುದು ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶದಷ್ಟು

ಸೃಷ್ಟಿಸಾಧನೆ. ಅತಃಪವ ಈ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ಬರೆದ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಭಿನ್ನವಾದ ಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಸತ್ಯವಾದವುಗಳೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ.

ಇತ್ಯರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಈ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ಬರೆದ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥ ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೂ ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯರು ಬರೆದ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥ ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೂ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅಸತ್ಯವಾದ ಎಷ್ಟು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ತಿಳಿದು ಬಂದು, ಸಮ್ಮು ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆಯೂ ಪ್ರಕಾಶವು ಬೀಳುವುದು.

(ತುಲನಾತ್ಮಕವಾದ ನಿರೀಕ್ಷೆ)

ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರ “ಜಯತೀರ್ಥ ವಿಜಯ”ದಲ್ಲಿ

(೧) ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರಿಗೆ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬಳೇ ಹೆಂಡತಿಯು ಇದ್ದಾಳೆ.

(೨) ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ದುರ್ಗಾಪೇವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

(೩) ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನದಿಗೆ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದದ್ದು ಭೀಮಾನದಿಯಲ್ಲಿಂದಿಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

(೪) ಯತಿಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರನ್ನು (ಎಂದರೆ ಗಂಡನನ್ನು) ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥಳಾಗದೆ ಹೆಂಡತಿಯು ತಾನಾಗಿಯೇ ವಿವೇಕದಿಂದ ಸುರತಗೃಹದೊಳಗಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು.

(೫) ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರಿಗೂ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರಿಗೂ ವಾದವಿವಾದವಾಯಿತೆಂಬ ಉಲ್ಲೇಖವೇ ಇದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯರ “ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥ ವಿಜಯ”ದಲ್ಲಿ

(೧) ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರಿಗೆ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡದಿರು ಇದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಅಸತ್ಯವಾಗಿದೆ.

(೨) ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಶಾರದಾದೇವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಅಸತ್ಯವಾಗಿದೆ.

(೩) ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನದಿಗೆ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಭೀಮಾನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದದ್ದು ಪಂಥರ ಪುರದ ಹತ್ತರ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಅಸತ್ಯವಾಗಿದೆ.

(೪) ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡದಿರು ಸುರತಗೃಹದೊಳಗೆ ಹೋದೊಡನೆಯೇ ಅವರನ್ನು ಹೆದರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಸರ್ಪರೂಪನನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಅಸತ್ಯವಾಗಿದೆ.

(೫) ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಅಸತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಈ ಜಿ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಷಯವು ಯಾವುದೆಂದರೆ, “ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನದಿಗೆ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಭೀಮಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದದ್ದು ಪಂಥರವುರದ ಹತ್ತರ ಎಂದು ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿರುವುದು, ಅಸತ್ಯವಾಗಿದೆ.” ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಅನೈತಿಕಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಯನ್ನೇ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರು ಒಂದು ಸೂರು ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಆಗಿಹೋದಂಥ ಎಂದರೆ ಕ್ರಿ. ವ. ೧೭೭೫ರಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದಂಥ ವ್ಯಾಸವಿಠಲದಾಸರು ಎಂದರೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಸುಬ್ಬಣ್ಣದಾಸರು ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ವಾಸಸ್ಥಳವು ಪಂಥರವುರದ ಹತ್ತರವೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಿದರು. ಈ ಸುಬ್ಬಣ್ಣದಾಸರು ದಾಸಕೂಟದವರಾದುದರಿಂದ ಇವರು ಪಂಥರವುರದ ವಿಠಲನ ಭಕ್ತರೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇತ್ಯರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಈ ದಾಸರು ಪಂಥರವುರಕ್ಕೆ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಇವರು ಪಂಥರವುರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ್ಗೆ, ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ವಾಸಸ್ಥಳವನ್ನು ಶೋಧಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದಂಥ ಮಹಿಪತಿಯೆಂಬ ಮರಾಠಿ ಕವಿಯು (ಕ್ರಿ. ವ. ೧೭೧೫-೧೭೯೦) ‘ಭಕ್ತವಿಜಯ’ ಹಾಗೂ ‘ಸಂತಲೀಲಾಮೃತ’ ಎಂಬೆರಡು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದು, ಭಕ್ತವಿಜಯಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ-ದಾನಾಜಿಪಂತ, ಚೋಖಾ ಮೇಳಾ, ಕಾಹೋಪಾತ್ರಾ ಪ್ರಭೃತಿ ಸಾಧುಸಂತರೂ ಸಾಧ್ವಿಗಳೂ ಪಂಥರವುರದಿಂದ ೧೪ ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಮಂಗಳವೇಡೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ಮಂಗಳವೇಡೆ ಗ್ರಾಮವು ಸತ್ಪುರುಷರ ಹಾಗೂ ಸಾಧ್ವಿಗಳ ವಾಸಸ್ಥಳವೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿತ್ತು. ಆತನವ ಈ ಕಲ್ಯಾಣ ಸುಬ್ಬಣ್ಣದಾಸರು ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ವಾಸಸ್ಥಳವು, ಮಂಗಳವೇಡೆಗ್ರಾಮವಿರಬಹುದೆಂದು ತರ್ಕಿಸಿದರು!^೧ ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥ ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಮನೆತನವು, ವೈದಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ

೧ ಕರ್ಣಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆ (ಸಂಪುಟ ೩, ಪುಟ ೧೩೯)

೨ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜಗನ್ನಾಥ ರಘುನಾಥ ಆಜಗಾಂವಕರ

ಮನೆತನವೆಂದು ವರ್ಣಿತವಾಗಿರದೆ, ಗೃಹಸ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮನೆತನವೆಂದು ಕೀರ್ತಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಮಂಗಳವೇಡೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದ್ದ ಗೃಹಸ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ದೇಶಸಾಂಡೆ ಮನೆತನದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಅವತರಿಸಿದರೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಈ ಸುಬ್ಬಣ್ಣದಾಸರು "ಜಯತೀರ್ಥರಾಯ |.... ಮಂಗಳವೇಡಿಯಲಿ |.... ದೇಶಸಾಂಡೇರ ಕೂಸಾಗಿ ಜನಿಸಿ |" ಎಂಬುದೊಂದು ಪದವನ್ನೇ ರಚಿಸಿ ಹಾಡಿದರು !! ಆದರೆ ಈ ಮಂಗಳವೇಡೆ ಗ್ರಾಮವು, ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ವಾಸ ಸ್ಥಳವೆಂದು ಯಾವ ಜಯತೀರ್ಥ ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಇದೇಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದಂಥ (ಎಂದರೆ ೧೮ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿದ್ದಂಥ) ದೈವಜ್ಞ ಭೀಮಾಚಾರ್ಯರು-ಈ ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯರ ಹಾಗೂ ಈ ಸುಬ್ಬಣ್ಣದಾಸರ ಈ ಊಹೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಶ್ರೀಸತ್ಯಬೋಧಸ್ವಾಮಿಗಳ ಅನುಜ್ಞೆಯಿಂದ "ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣಬೋಧ ಗುರುವಂಶಕಥಾಕಲ್ಪತರು" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದು, ಅದರಲ್ಲಿ ೬ನೆಯ ಶಾಖಾಸಂಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂಜುಯತೀರ್ಥರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವಾಗ:- "ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಮಳಬೇಡದ ಹತ್ತರ ಕಾಕಿಣೀ ನದಿಯಲ್ಲಿ (ಪಶುಗಳ ಹಾಗೆ ನದಿಗೆ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ) ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದರು." ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಧ್ವನಿತಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಈ ಭೀಮಾಚಾರ್ಯರು, ಮಳಬೇಡವಾಗಲಿ ಅದರ ಹತ್ತರದ ಗ್ರಾಮವಾಗಲಿ ಶ್ರೀಜಯ-

ಇವರು ಮಹಿಪತಿ ಕವಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ:- "ಈ ಮಹಿಪತಿಯು ಮರಾಠಿಕವಿ ಯಾಗಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ-ಕೀರ್ತನಕಾರನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಇವನು ಕನ್ನಡ, ಗುಜರಾಥಿ, ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದನು. ಈ ಮಹಿಪತಿಕವಿಯು 'ಭಕ್ತವಿಜಯ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಶಕವರ್ಷದ ೧೬೮೪ರಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಪ. ೧೭೬೨ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದನು. ಇವನ ವಾಸಸ್ಥಳವಾದ ತಾಹರಾ ಬಾದ ಗ್ರಾಮವು [ಜಿಲ್ಲಾ-ಅಹಮದನಗರ] ಸಂಧರಪುರಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ವಿಕಾದಶಿ ಗೊಮ್ಮೆ ಸಂಧರಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಕೀರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು." (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಕವಿಚರಿತ್ರೆ ಭಾಗ ೨. ಪುಟ ೪೬೪೭) ಇತ್ಯರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಈ ಮಹಿಪತಿಕವಿಯು ಈ ಕಲ್ಲೂರು ಸುಬ್ಬಣ್ಣದಾಸರ ಸಮಕಾಲೀನನಾದುದರಿಂದ ಈ ಕವಿಯೂ ಸಹ ಮಂಗಳವೇಡೆಯು ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ವಾಸಸ್ಥಳವೆಂದು ಊಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಸುಬ್ಬಣ್ಣದಾಸರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿರಬಹುದು.

ತೀರ್ಥರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ವಾಸಸ್ಥಳವೆಂದು ಊಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರ ನಿಯೋಗಕಾಲದಿಂದ ಮೂರು-ನೂರು, ನಾಲ್ಕುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಆಗಿಹೋದಂಥ ಈ ಸಂಕರ್ಷಣಾಚಾರ್ಯರು, ಈ ಸುಬ್ಬಣ್ಣದಾಸರು, ಹಾಗೂ ಈ ದೈನಜ್ಞಭೀಮಾಚಾರ್ಯರು-ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ವಾಸಸ್ಥಳವು, ಒಬ್ಬರು ಇತ್ತ ಇರಬಹುದೆಂದೂ, ಒಬ್ಬರು ಅತ್ತ ಇರಬಹುದೆಂದೂ ಊಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರ್ಥ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇವರಲ್ಲಿ ಏಕವಾಕ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ; ಮತಭೇದವಿದೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಹುರಸಗುಂಡಿಗೆ ಗ್ರಾಮವು ಈ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ವಾಸಸ್ಥಳವೆಂದೂ ಅಲ್ಲಿಯ ನಾಡಗೌಡ ಶಿವರಾಮಪಂತರ ಮನೆತನದವರು ಇವರ ವಂಶಜರೆಂದೂ ಆ ನಾಡಗೌಡರ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಐತಿಹ್ಯವಿರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಮೂರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ವಾಸಸ್ಥಳವೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಂಗಳವೇಡೆ, ಮಳವೇಡೆ, ಯರಗೋಡೆ, ಹುರಸಗುಂಡಿಗೆ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಂಶೋಧಿಸಿದೆನು. “ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗ್ರಾಮವು, ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥ ವಿರಚಿತ ಜಯತೀರ್ಥ ವಿಜಯಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾದ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ಗ್ರಾಮವೂ, ಹಾಗೂ ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮನೆತನವು, ಈ ಜಯತೀರ್ಥ ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿತವಾದಂತೆ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಕ್ಷಾತ್ರವೃತ್ತಿಗೂ, ಅಂತರ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಶಾಖೆಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ಮನೆತನವೂ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ವಾಸಸ್ಥಳವೆಂಬುದು (ಎಂದರೆ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವೆಂಬುದು) ಸತ್ಯ. ” ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಸನ್ ೧೯೩೭ನೆಯ ಜೂನ್ ೧ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸ ಮಂಗಳವೇಡೆ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಾಗೂ ಮಾಮಲೇದಾರರ ಸಾಹಾಯ್ಯದಿಂದ ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೂ ಆ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿಯೂ

ಸಂಶೋಧಿಸಿದೆನು. ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಆ ದೇಶವಾಂಡೆ ಮನೆತನವೂ ಆ ಮಂಗಳವೇಡೆ ಗ್ರಾಮವೂ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ವಾಸಸ್ಥಳವಲ್ಲವೆಂಬುದು ಆರ್ಥಾತ್ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಮಳಬೇಡ ಗ್ರಾಮವಂತೂ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ವೃಂದಾವನದ ಸ್ಥಳವೆಂದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಈ ಗ್ರಾಮವು ಅವರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ವಾಸಸ್ಥಳವೆಂದು ಐತಿಹ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಲೇಖವೂ ಇಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಈ ದೈವಜ್ಞ ಭೀಮಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿಯಂತೂ ಬಹಳ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಅದು ಯಾವುದೆಂದರೆ, "ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಕಾಕಿಣಿ ಅಥವಾ ಕಾಗಿಣಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದರು." ಎಂಬುದು. ಈ ಸಂಗತಿಯಂತೂ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ರಚಿಸಿದ ಜಯತೀರ್ಥ ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಸರ್ವಥೈವ ವಿಸಂಗತವಾಗಿದೆ. ಎಂದರೆ ಈ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು, ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಭೀಮಾನದಿಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದುದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಕಾಗಿಣಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದರೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ಥಳವೆಂದು ಜಯತೀರ್ಥ ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾದ ಯರಗೋಳಗ್ರಾಮದ ಗುಹೆಯಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ೧೨ ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಭೀಮಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಹುರಸಗುಂಡಿಗೆ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೂ ಹಾಗೂ ಅದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೂ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥಕೃತ ಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಯುವರಾಜನೆಂದು ಕೀರ್ತಿತರಾಗಿರುವುದಕ್ಕೂ ಇವರು ನಾಡಗೌಡರ (ಎಂದರೆ ಉಪರಾಜರ ಅಥವಾ ಮಾಂಡಲಿಕ

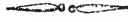
೧ ಪುರಾತನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೌಡನು ಕ್ಷಾತ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವನು; ಅತಃಪ ಗ್ರಾಮದ ರಾಜನು, ಕುಲಕಂಠಿಯು ಎಂದರೆ ಶಾಸನಭೋಗನು ಅಮಾತ್ಯವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವನು ಅತಃಪ ಗ್ರಾಮದ ಮಂತ್ರಿಯು ಇನ್ನು ನಾಡಿನ (ಎಂದರೆ ದೇಶದ) ಗೌಡನು ನಾಡಗೌಡನು. ಆರ್ಥಾತ್ ದೇಶದ ಸ್ವಾಮಿ=ದೇಶ

ರಾಜರ) ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಐತಿಹ್ಯವಿದ್ದದ್ದಕ್ಕೂ ಸಮನ್ವಯ ವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ ಅಂತರ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿಸ ಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರು ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಮಾಧ್ವಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರಾಗಿದ್ದಂತೆಯೇ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರ ವಂಶಜರೆಂದು ಐತಿಹ್ಯವುಳ್ಳಂಥ ಈ ಹುರಸಗುಂಡಿಗೆ ಗ್ರಾಮದ ಶಿವರಾಮಪಂತ ನಾಡಗೌಡರ ಮನೆತನದ ವರೂ ಈ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರಂತೆಯೇ ಕಾಣ್ವಾಶಾಖೆಯ ಮಾಧ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರಾದುದರಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಯತೀರ್ಥರು ಹುರಸಗುಂಡಿಗೆ ಗ್ರಾಮದ ಈ ಶಿವರಾಮಪಂತ ನಾಡಗೌಡರ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧ. ಅರ್ಥಾತ್ ಶ್ರೀಜಯತೀರ್ಥರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ವಾಸಸ್ಥಳವು ಈ ಹುರಸಗುಂಡಿಗೆ ಗ್ರಾಮವೆಂದು ಇತ್ಯರ್ಥ

ಸ್ವಾಮಿ=ದೇಸಾವಿ (ಗೋ-ಸ್ವಾಮಿ=ಗೋಸಾವಿ ಅದಂತ)=ದೇಸಾಯಿ. ಇತ್ಯರ್ಥ ವೇನೆಂದರೆ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಡಗೌಡನು (ಎಂದರೆ ದೇಸಾಯಿಯು) ಉಪರಾಜನಾಗಿ ಅರ್ಥಾತ್ ಮಾಂಡ ಲಿಕ ರಾಜನಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ನಾಡಿನ (ಎಂದರೆ, ದೇಶದ) ಕರಣಿಯು ನಾಡ ಕರಣಿಯು (ನಾಡಶಾಸನಭೋಗನು) ಅರ್ಥಾತ್ ದೇಶದ ಪಾಂಡೆ (ವರಾಹ ಸ್ಮಾರ್ತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮದ ಕರಣಿಯನ್ನು ಎಂದರೆ ಕುಲಕರಣಿಯನ್ನು 'ಪಾಂಡೆ' ಎಂದು ಈಗಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.)=ದೇಶ ಪಾಂಡೆ. ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಡಕರಣಿಯು=ನಾಡಶಾಸನಭೋಗನು ಎಂದರೆ ದೇಶಪಾಂಡೆಯೆಂಬುವನು, ಆ ನಾಡಿನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದನು. 'ದೇಸಾಯಿ' ಮತ್ತು 'ದೇಶಪಾಂಡೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳ ಪ್ರಚಾರವು, ವಿಜಾಪುರದ ಯುಸುಫ ಅದಿಲಶಹನ ಕಾಲದಿಂದ (ಕ್ರಿ. ಪ. ೧೪೮೯-೧೫೧೦) ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಅದಿಲ ಶಹನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಕಾರಭಾರದ ಎಲ್ಲ ಕಾಗದಪತ್ರಗಳು ಮರಾಠಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಎರ್ಪಡಿಸಿ ದ್ದನು, ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಅದಿಲಶಾಹಿಯ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಇದ್ದಿತು.

೪ನೆಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಮತ-ಸಾರ ಸಂಗ್ರಹ

ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿದ್ವಾನ್ ಎಚ್. ಎನ್. ರಾಘವೇಂದ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಎಂ. ಎ., ಭಾರತೀಯ ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರೋಪಾಧ್ಯಾಯರು, ಮಹಾರಾಜರವರ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು ಇವರು- ತಾವು ಬರೆದ “ಭಾರತೀಯ ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಗ್ರಹ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಮತವನ್ನು ಕುರಿತು ಸುಲಭವಾದ ಕನ್ನಡ ಶೈಲಿಯಿಂದ ಸುಂದರವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿವೇಚನೆಯ ಸಾರ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರ ಅವಗಾಹನಕ್ಕಾಗಿ ಇದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಿವೇದಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ದ್ವೈತವೇದಾಂತ ಸಂಗ್ರಹ.

“ಜ್ಞಾನಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವು ಸ್ವತಃ ಹುಟ್ಟುವುದು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾತವಾಗುವುದು. ಬಾಧರಹಿತವಾದ ಜ್ಞಾನವೆಲ್ಲವೂ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣ. ಜ್ಞಾನವು ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವೆಂದೂ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಜ್ಞಾನ. ಮಾನಾಗಮಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಜ್ಞಾನವೆಂದೂ ಎರಡು ವಿಧ. ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಪ್ರಪಂಚ ತತ್ತ್ವವು ಗೋಚರಿಸುವುದು. ಪ್ರಪಂಚವು ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಆರೋಪಿತವಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮನು ಅದಕ್ಕೆ ಉಪಾದಾನಕಾರಣನಲ್ಲ. ಅದು ಬ್ರಹ್ಮನಂತೆ ಸತ್ಯ; ಆದರೂ ಅವನ ಆಧೀನ. ಜೀವರು ಅನಾದಿನಿತ್ಯರು; ತರತಮಭಾವವುಳ್ಳವರು. ಅವರು ಜೇತನಾಜೇತನಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚವು ಈಶ್ವರ ಪರತಂತ್ರವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಸಾಧನಸಂಪತ್ತುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾಪರೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆದು, ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಸ್ವಸ್ವರೂಪಭೂತವಾದ ಆನಂದಾನುಭವವೆಂಬ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು.” (ವುಟ ೫೫೧)

ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತಿ

“ತಮ, ದಮ ಮೊದಲಾದ ಶುಭಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಜೀವನು ಭಗವಂತನ ಪ್ರೀತಿಯೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳಿಗನುಗುಣವಾದ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ

ಕರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕಾರ ಸಂಪತ್ತುಳ್ಳವನಾಗಿ ಗುರುಮುಖದಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಶ್ರವಣಮಾಡಿ, ವಿಷ್ಣುವೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದೂ ಭಗವತ್ಪ್ರಸಾದವೇ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವೆಂದೂ ತಿಳಿದು, ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದ ಭಗವತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವನ್ನು ಸುದೃಢವಾದ ಆದರವೆಂಬ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಹಿತವಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಈ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಲು ಅವನಿಗೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಪ್ರಸಾದ ಉಂಟಾಗಿ, ಅವನಿಗೆ ಭಗವಂತನ ಅಪರೋಕ್ಷವು ಲಭಿಸುವುದು. ಇದರಿಂದ ಸಂಚಿತವಾದ ಕರ್ಮಗಳೂ ಮುಂದೆ ಅವನು ಮುಕ್ತಿಹೊಂದುವವರೆಗೂ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಕರ್ಮಗಳೂ ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುವುವು. ಆದರೆ, ಅವನು ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಫಲಕೊಡಲು ಸನ್ನದ್ಧವಾದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಭೋಗದಿಂದಲೇ ನೀಗಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ಈ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವೆಂದು ಹೆಸರು. ಇದು ತೀರುವವರೆಗೂ ಅವನು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮುಕ್ತನಂತೆಯೇ ಇರುವನು. ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಈ ಕರ್ಮವು ತೀರಿದ ಅನಂತರ ಅವನು ಈ ಸಂಸಾರ ಬಂಧನವನ್ನು ತೊರೆದು, ಭಗವಂತನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪಭೂತವಾದ ಆನಂದವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವನು. ಈ ಆನಂದಾನುಭವವೇ ಮುಕ್ತಿ. ಇದು ನಿತ್ಯ." ಪುಟ ೬೬೭-೬೬೮)

ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವು ಪಂಚಭೇದಾಧಿರೂಢವಾಗಿದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ, (೧) ಜೀವ, ಈಶ ಭೇದ (೨) ಜೀವ, ಜಡ ಭೇದ (೩) ಜೀವ, ಜೀವ ಭೇದ (೪) ಜಡ, ಈಶ ಭೇದ (೫) ಜಡ, ಜಡ ಭೇದ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಭೇದವಿದೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ಐದುಭೇದಗಳು ಅನಾದಿ ನಿತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ-ಅನಂತಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಣಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಆರಾಧನೆಯೇ ಪ್ರಧಾನಾಂಗವಾಗಿದೆ. ಅಂಕನವು ಎಂದರೆ, ಕೇಶವಾದಿ ದ್ವಾದಶಭಗವನ್ನಾಮ ಸಂಜ್ಞಕ ಗೋಪೀಚಂದನದ ದ್ವಾದಶನಾಮಗಳನ್ನು ಲಲಾಟ, ಕಂಠ, ಭುಜೋದರಾದಿ ಅವಯವಗಳ ಮೇಲೆ ಹಚ್ಚುವುದು, ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿ ಭಗವದಾಯುಧಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿತಮಾಡುವುದು ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯ ಉಪಾಂಗವಾಗಿದೆ.

ಜನೆಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟ

ಶ್ರೀನಾಥ್ಯಮತಗಳ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಗಳು.

—0—

ಉತ್ತರಾದಿ ಮತದ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯು

ಗನೆಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತ್ಸತ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ತರಾದಿಮತದ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಗನೆಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾಲನಿರ್ಣಯವೇ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವಾದುದರಿಂದ ಉತ್ತರಾದಿ ಮತದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮರಾದ ಮತ್ತು ವೃಂದಾವನಸ್ಥರಾದ ಸಕಲ ಗುರುಗಳ ನಿಯೋಗಕಾಲಗಳನ್ನು ಪೂತ್ರ ಪೇಳಿದ್ದೇನೆಯೇ ಹೊರತು ಅವರೆಲ್ಲರ ವೃಂದಾವನದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾದಿ ಮತದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮರಾದ ಮತ್ತು ನಿಯೋಗಹೊಂದಿದ ಎಲ್ಲ ಗುರುಗಳ ವೃಂದಾವನದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುಗಳ ಸ್ಥಾನಾನುಕ್ರಮದಿಂದ ಪೇಳಲುಪಕ್ರಮಿಸುತ್ತೇವೆ.

(ವೃಂದಾವನದ ಸ್ಥಳಗಳು)

(೧) ಬದರಿಕಾಶ್ರಮ (೨) ಆನೇಗುಂದಿ (೩) ಮಣ್ಣೂರು (೪) ಮಳಬೀಡ (೫) ಚಕ್ರತೀರ್ಥ (ಹಂಪಿ) (೬) ಮಳಬೀಡ (೭) ಯರಗೋಳ (೮) ಆನೇಗುಂದಿ (೯) ಆನೇಗುಂದಿ (೧೦) ಯರಗೋಳ (೧೧) ಯರಗೋಳ (೧೨) ಮಳಬೀಡ (೧೩) ಆನೇಗುಂದಿ (೧೪) ತಿರ ಕಲ್ಲೂರು (೧೫) ಪನಗುಂದಿ (೧೬) ಏಕಚಕ್ರಸಗರ (೧೭) ಪಂಥರಪುರ (೧೮) ಸಾಂಗಲಿ (೧೯) ಸಿವೃತೀ ಸಂಗಮ (೨೦) ಪಿರ ಜೋಳಾಪೂರ (೨೧) ನಾಚಾರಗುಡಿ [೨೨] ಕಲ್ಲೂರು [೨೩] ಆರಣೇ [೨೪] ಮಾನಾಮಧುರೀ [೨೫] ಸವಣೂರು [೨೬] ಮಹಿಷಿ [೨೭] ಸಂತೀಬಿದನೂರು [೨೮] ಹೊಳೆಹೊನ್ನೂರು [೨೯] ಮೈಸೂರು [೩೦] ಮೈಸೂರು [೩೧] ಗುರ್ಲಹೊನ್ನೂರು [೩೨] ಆತಕೂರು [೩೩] ಆತಕೂರು [೩೪] ಚಿತಾಪೂರ [೩೫] ಕೊರ್ಲಹಳ್ಳಿ [೩೬] ಆತಕೂರು [೩೭] ರಾಜಮಹೇಂದ್ರಿ

ಶ್ರೀವಿಬುಧೇಂದ್ರ ಮಠದ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯು

ಜಗದ್ಗುರುಗಳು	ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲದ ಸಂವತ್ಸರಗಳು	ನಿರ್ಯಾಣ ಕಾಲದ ಶಕ ವರ್ಷಗಳು	ನಿರ್ಯಾಣಕಾಲದ ಮಾಸ, ನಕ್ಷತ್ರ, ತಿಥಿಗಳು
೧ ಶ್ರೀ ವಿಬುಧೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ಪರಾಭವ	೧೩೪೮	ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಶುಕ್ಲ ೧೦
೨ ಶ್ರೀ ಬಿತಾಮಿತ್ರ ತೀರ್ಥರು	ಕಾಳಯುಕ್ತಿ	೧೪೨೦	ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಕೃಷ್ಣ ೩೦
೩ ಶ್ರೀ ರಘುನಂದನ ತೀರ್ಥರು	ವಿಜಯ	೧೪೫೫	ಕಾರ್ತಿಕ ಕೃಷ್ಣ ೮
೪ ಶ್ರೀ ಸುರೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ವಿಕಾರಿ	೧೪೬೧	ಪುಷ್ಯ ಶುಕ್ಲ ೧೨
೫ ಶ್ರೀ ವಿಜಯೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ಮನ್ಮಥ	೧೫೧೭	ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಕೃಷ್ಣ ೧೩
೬ ಶ್ರೀ ಸುಧೀಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ರುಧಿರೋದ್ಭೂರಿ	೧೫೪೫	ಫಾಲ್ಗುಣ ಕೃಷ್ಣ ೩
೭ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು	ವಿರೋಧಿಕ್ಯುತ್	೧೫೯೩	ರಾವಣ ಕೃಷ್ಣ ೨
೮ ಶ್ರೀ ಯೋಗೀಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ವಿಭವ	೧೬೧೦	ಮಾಘ ಶುಕ್ಲ ೧೦
೯ ಶ್ರೀ ಸೂರೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ಅಂಗಿರಾ	೧೬೧೪	ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶುಕ್ಲ ೨
೧೦ ಶ್ರೀ ಸುಮತೀಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ವಿಶ್ವಾನರ	೧೬೪೭	ಅಷಾಢ ಕೃಷ್ಣ ೧೧
೧೧ ಶ್ರೀ ಉಪೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ಕೇಲಕ	೧೬೫೦	ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಕೃಷ್ಣ ೮
೧೨ ಶ್ರೀ ವಾದೀಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ಪ್ರವೇಶ	೧೬೭೨	ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶುಕ್ಲ ೯
೧೩ ಶ್ರೀ ವಸುಧೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ವಿಸು	೧೬೮೩	ಅಶ್ವಿನ ಕೃಷ್ಣ ೭
೧೪ ಶ್ರೀ ವರದೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ವಿಶ್ವಾನರ	೧೭೦೭	ಅಷಾಢ ಶುಕ್ಲ ೬
೧೫ ಶ್ರೀ ಭುವನೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ	೧೭೨೧	ವೈಶಾಖ ಕೃಷ್ಣ ೬
೧೬ ಶ್ರೀ ಸುಬೋಧೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ಮನ್ಮಥ	೧೭೫೭	ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಕೃಷ್ಣ ೬
೧೭ ಶ್ರೀ ಸುಜನೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ದುರ್ಮುಖಿ	೧೭೫೮	ಕಾರ್ತಿಕ ಕೃಷ್ಣ ೮
೧೮ ಶ್ರೀ ಸುಜ್ಞಾನೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ದುರ್ಮತಿ	೧೭೮೩	ಶ್ರಾವಣ ಕೃಷ್ಣ ೪
೧೯ ಶ್ರೀ ಸುಭವೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ಅಂಗಿರಾ	೧೭೯೪	ಪುಷ್ಯ ಕೃಷ್ಣ ೫
೨೦ ಶ್ರೀ ಸುಗುಣೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ತಾರಣ	೧೮೦೬	ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಶುಕ್ಲ ೧೫
೨೧ ಶ್ರೀ ಸುಪ್ರಜ್ಞೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ಶೋಭನಕ್ಯುತ್	೧೮೨೫	ಮಾಘ ಕೃಷ್ಣ ೪
೨೨ ಶ್ರೀ ಸುಕೃತೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ಪರಿಧಾವಿ	೧೮೩೪	ಅಶ್ವಿನ ಶುಕ್ಲ ೧೦
೨೩ ಶ್ರೀ ಸುತೀಲೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ಕ್ಷಯ	೧೮೪೮	ಅಷಾಢ ಶುಕ್ಲ ೩
೨೪ ಶ್ರೀ ಸುಪ್ರತೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ಶ್ರೀಮತಿ	೧೮೫೫	ವೈಶಾಖ ಶುಕ್ಲ ೧೧
೨೫ ಶ್ರೀ ಯಮೀಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು			

ಈ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ೧೮೫೫ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ಶ್ರೀಮುಖ ನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದ ವೈಶಾಖ ಶುಕ್ಲ ಪಂಚಮಿಯ ದಿವಸ ಪೀಠವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿ ಜೈತ್ರತಮಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

(ವೃಂದಾವನದ ಸ್ಥಳಗಳು)

ಈ ವಿಜೃಂಭದ್ರವು ಮಠದ ನಿಯೋಗ ಸೊಂದಿರ ಎಲ್ಲ ಗುರುಗಳ ವೃಂದಾವನದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುಗಳ ಸಾಧನಾನುಕ್ರಮದಿಂದ ಹೇಳಲುಪ ಕ್ರಮಿಸುತ್ತೇವೆ.

[೧] ತಿನ್ನವಲ್ಲಿ [೨] ಕೂಸೂರು [೩] ಚಕ್ರತೀರ್ಥ [ಹಂಪೆ] [೪] ಮಧುರೆ [೫] ಕುಂಭಕೋಣ [೬] ನವವೃಂದಾವನ [ಅನೇಗುಂದಿ] [೭] ಮಂತ್ರಾಲಯ [೮] ಶ್ರೀರಂಗ [೯] ಮಾಣಮುಧುರಿ [೧೦] ಶ್ರೀರಂಗ [೧೧] ಶ್ರೀರಂಗ [೧೨] ಮಂತ್ರಾಲಯ [೧೩] ಕೆಂಚನ ಗುಡ್ಡ [೧೪] ಪುಣೆ [೧೫] ರಾಜೋಳಿ [೧೬] ಸಂಜನಗೂಡು [೧೭] ಸಂಜನ ಗೂಡು [೧೮] ಸಂಜನಗೂಡು [೧೯] ಮಂತ್ರಾಲಯ [೨೦] ಚಿತ್ತೂರು [೨೧] ಸಂಜನಗೂಡು [೨೨] ಸಂಜನಗೂಡು [೨೩] ರಿತ್ತಿ [೨೪] ಮಂತ್ರಾಲಯ

ಶ್ರೀ ಕಣ್ವಮಠದ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಯು

ಜಗದ್ಗುರುಗಳು	ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಸಂವತ್ಸರಗಳು	ನಿಯೋಗ ಕಾಲದ ಶಕ ವರ್ಷಗಳು	ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಮಾಸ, ಸಪ್ತ, ತಿಥಿಗಳು
೧ ಶ್ರೀ ಮಾಧವ ತೀರ್ಥರು	ಶುಕ್ಲ	೧೭೩೧	ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲ ೪
೨ ಶ್ರೀ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯ ತೀರ್ಥರು	ವೃಜೋತ್ಪತ್ತಿ	೧೭೩೩	ಭಾದ್ರಪದ ಕೃಷ್ಣ ೧೪
೩ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಧೀಶ ತೀರ್ಥರು	ಕೀಲಕ	೧೭೭೦	ಅಷಾಢ ಕೃಷ್ಣ ೨
೪ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ತೀರ್ಥರು	ಅಕ್ಷಯ	೧೭೮೮	ಫಾಲ್ಗುಣ ಕೃಷ್ಣ ೬
೫ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಸಂಪೂರ್ಣ ತೀರ್ಥರು	ಸರ್ವಧಾರಿ	೧೮೧೦	ಭಾದ್ರಪದ ಶುಕ್ಲ ೧೧
೬ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಧಿರಾಜ ತೀರ್ಥರು	ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಿ	೧೮೪೧	ಅಶ್ವಿನ ಕೃಷ್ಣ ೩೦
೭ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾವಿರಾಜ ತೀರ್ಥರು	ಈ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ೧೮೪೧ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಅಶ್ವಿನ ಕೃಷ್ಣ ಅಷ್ಟಮಿಯ ದಿವಸ ಪೀಠವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿ, ದ್ವೈತಮತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.		

ಶ್ರೀಮದ್ವಿದ್ಯಾವಿರಾಜತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಕಳೆದ ೧೮೫೭ನೆಯ ಶಕವರ್ಷದ ಯುವಸಂವತ್ಸರದ ಮಾರ್ಗಶಿರ ಶುಕ್ಲ ೨ ಗುರುವಾರ ದಿವಸ

ನೇ. ಶಾ. ಸಂ. ಕೊಡೇಕಲ್ಲ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸನ್ಮಾಸಾಶ್ರಮ ವನ್ನೂ 'ವಿದ್ಯಾವಿಜಯತೀರ್ಥ' ಎಂಬ ಅಶ್ರಮ-ನಾಮವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು, ಇವರನ್ನು ಶ್ರೀ ಕಣ್ವಮಠದ ಪೀಠಾಧೀಶರನ್ನಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದರು. ಅರ್ಥಾತ್ ಶ್ರೀಮದ್ವಿದ್ಯಾವಿರಾಜತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು, ಕರಕಮಲ ಸಂಚಾತ ಯತಿಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮದ್ವಿದ್ಯಾವಿಜಯತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವ ರಲ್ಲಿ ದೇವತಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು.

(ವೃಂದಾವನದ ಸ್ಥಳಗಳು)

ಈ ಕಣ್ವಮಠದ ನಿಯೋಗ ಹೊಂದಿದ ಎಲ್ಲ ಗುರುಗಳ ವೃಂದಾವನದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುಗಳ ಸ್ಥಾನಾನುಕ್ರಮದಿಂದ ಹೇಳಲುಪಕ್ರಮಿಸುತ್ತೇವೆ.

[೧] ಬುದ್ಧಿನ್ನಿ [೨] ಬಿಳಿಭಾವಿ [೩] ಹುಣಸೆಹೊಳೆ [೪] ಬಿಳಿ ಭಾವಿ [೫] ಗುರುಲೋಟಿ [೬] ಹುಣಸೆಫೊಳೆ

೧ ಶ್ರೀ ರಾಜೇಂದ್ರರ ಮಠದ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಠಿಕೆಯು

ಜಗದ್ಗುರುಗಳು	ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಸಂವತ್ಸರಗಳು	ನಿಯೋಗ ಕಾಲದ ಶಕ ವರ್ಷಗಳು	ನಿಯೋಗಕಾಲದ ಮಾಸ, ಶುಕ್ಲ, ತಿಥಿಗಳು
೧ ಶ್ರೀ ರಾಜೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು	ಸಾಧಾರಣ	೧೨೯೨	ಕಾರ್ತಿಕ ಕೃಷ್ಣ ೫
೨ ಶ್ರೀ ಜಯವೃಜ ತೀರ್ಥರು	ರಾಕ್ಷಸ	೧೩೫೭	ಕಾರ್ತಿಕ ಶುಕ್ಲ ೧೫
೩ ಶ್ರೀ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ತೀರ್ಥರು	ಗುಂದುಭಿ	೧೩೬೪	ಮಾಘ ಶುಕ್ಲ ೫
೪ ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ತೀರ್ಥರು	ಸರ್ವಜಿತ	೧೩೮೯	ಪೌಷ್ಯ ಕೃಷ್ಣ ೧೨
೫ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸ ತೀರ್ಥರು	ವಿಳಂಬಿ	೧೪೬೦	ಪೌಷ್ಯ ಕೃಷ್ಣ ೪
೬ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ತೀರ್ಥರು	ಪ್ರಮೋದ	೧೪೯೨	ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲ ೬
೭ ಶ್ರೀ ರಾಮತೀರ್ಥರು	ವಿಕ್ರಮ	೧೫೦೨	ಆಷಾಢಶುಕ್ಲ ೯

೧ ಶ್ರೀರಾಜೇಂದ್ರರಮಠದ ೫ನೆಯ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಾದ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ಘನಪಂಡಿತರೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತರಾದುದರಿಂದಲೂ, ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣದೇವ ರಾಜನು ಇವರನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಮತ್ತು ರತ್ನಗಳಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಇವರ ಕೀರ್ತಿಯು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಹಬ್ಬಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಈ ರಾಜೇಂದ್ರರ ಮಠಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಮಠ ಎಂದೂ ಜನರು ಸಂಬೋಧಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಈ ೭ನೆಯ ಶ್ರೀವಾದಂಗಳವರಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮತೀರ್ಥರ ತರುವಾಯ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಧರ ತೀರ್ಥರ ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ ತೀರ್ಥರ ಶಿಷ್ಯಪರಂಪರೆಯು ಎಂಬೆರಡು ಮಠಭೇದಗಳುಂಟಾಗಿವೆ. ಕೆಲವರು ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ ತೀರ್ಥರ ಶಿಷ್ಯಪರಂಪರೆಯೇ ಶ್ರೀರಾಜೇಂದ್ರರ ಮಠದ ಗುರುಪರಂಪರೆಯೆಂದೂ, ಬೇರೆ ಕೆಲವರು ಶ್ರೀಶ್ರೀಧರ ತೀರ್ಥರ ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯು ಶ್ರೀ ರಾಜೇಂದ್ರರ ಮಠದ ಗುರುಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇದು ವಾದಗ್ರಸ್ತವಿಷಯವಾದುದರಿಂದಲೂ, ಈ ರಾಜೇಂದ್ರರ ಮಠದ ಸಮಸ್ತ ಶ್ರೀವಾದಂಗಳವರ ವೃಂದಾವಸದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತತೀರ್ಥರ ಮತ್ತು ಅವರ ಶಿಷ್ಯಪ್ರತಿಷ್ಠರೆಲ್ಲರ ಸಿಯಾಣಕಾಲದ ಶಕ ವರ್ಷ, ಸಂವತ್ಸರಗಳನ್ನು ಹೇಳದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಶ್ರೀ ರಾಜೇಂದ್ರರ ಮಠದ ಗುರುಪರಂಪರಾಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಭೀಮನಕಟ್ಟಿಮಠ, ಭಂಡಾರಕೇರಿಮಠ, ಕೂಡಲಗಿಮಠ, ಮಜ್ಜಿಗೆಹಳ್ಳಿಮಠ, ಶ್ರೀವಾದರಾಯರಮಠ, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಮಠ, ಕಾಣೂರಮಠ, ಪೇಜಾವರಮಠ, ಸಲಮಾರುಮಠ, ಅದಮಾರುಮಠ, ಕೃಷ್ಣಾಪುರಮಠ, ಪುತ್ತಿಗೆಮಠ, ಶಿರೂರಮಠ, ಸೋದೆಮಠ ಇವೆಲ್ಲ ಮಠಗಳ ವೃಂದಾವಸಸ್ಥರಾದ ಶ್ರೀವಾದಂಗಳವರ ಸಿಯಾಣಕಾಲದ ಶಕ ವರ್ಷ, ಸಂವತ್ಸರ, ಮಾಸ, ಪಕ್ಷ, ತಿಥಿಗಳನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಅವರ ವೃಂದಾವಸದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನೂ ಯಾರೂ ಬರೆದಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ಮಠಗಳ ಗುರುಪರಂಪರಾ ಪೀಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದಿಲ್ಲ.

